༄༅། །ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྒོམ་དབྱེ་

ཐུབ་པའི་དགེ་སློང་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་

པཱད་ཚིག་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་གཅོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ།

ཞེས་བྱ་བ་ཐུགས་སོ།།

ཀོ་ཤ།

མངའ་བ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དཀར་ཆག

A

མཆོད་བརྗོད། .... 1 ༡ མཚན་གྱི་དོན།... 4 ༢ འགྱུར་གྱི་ཕྱག་ནི།... 5 གཞུང་དོན་ལ།.. 5 རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག...................................... 5
༡ མཆོད་བརྗོད་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།....... 5
སྤྲོ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ།................... 17
གོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྒྲུབ་པ།........ 20
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།........................ 21
༡ བརྗོད་བྱ་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ།...............................21 མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།................. 32 གནས་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་རྣམ་པར་བཞག་པ།........................ 32 གནས་བརྒྱད་སོ་སོར་འཆད་པ།..................................... 33

B

དཀར་ཆགགནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པ་ལ།
༡ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཤད་པ།.................................. 33
༢ མིང་གི་རྣམ་གྲངས།... 33
༣ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།..................... 38 ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ།............................ 38

༡ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ།......... 39 ༢ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་བཤད་པ།...................... 46 ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་ལོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན།47 ༤ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ།................... 48
སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ།... 50 ཆོས་གཞན་བསྡུ་ཚུལ།... 50 ༢ ཆོས་གཞན་ལ་སྦྱར་ཚུལ།... 53 ཁམས་ཀྱི་མིང་ཅན་ཁམས་སུ་བསྡུ་ཚུལ།........................... 56
༣ ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།....................... 60
༡ བསྟན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་རབ་དབྱེ་ལྔ།........................... 61

དཀར་ཆག

C

༢ ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ།.......................... 62 ༣ དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ།................................ 66 ༤ ཁམས་སུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ།................. 66 ༥ ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ།............................... 69 ༦ རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་རབ་དབྱེ།.......................... 69 ༧ དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྔ།................................ 74 ༨ བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ།....................................... 83 རྫས་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ་ལྔ་ལ།................... 86
༡ རྟག་རྫས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།.................................. 86
༢ སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ། 86
༣ ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་རབ་དབྱེ།........................... 88 ༤ ནང་གི་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།................................... 93
༥ རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་རབ་དབྱེ།............................. 96

སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།.. 99
ལྟ་བ་ལྟ་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།... 100

D

དཀར་ཆགགཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་པ།..... 112

གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པ།
དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ།... 114
༡ དབང་པོའི་རང་བཞིན།.. 114
༡ དབང་པོའི་བྱེད་ལས།... 114 ༢ དབང་པོའི་གྲངས་ངེས།... 120 ༢ སྐབས་སུ་བབས་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ།.......................... 121
༣ རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།... 129
༤ དབང་པོ་རྙེད་གཏོང་བཤད་པ།................................... 133 ༥ དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་ཐོབ།................ 140 ༦ དབང་པོ་ལྡན་ཚུལ།... 145 འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ།..................................... 151 ༡ གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ།... 152

༢ གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ།.............................. 158
༡ སེམས་དང་སེམས་འབྱུང་གི་སྐྱེ་ཚུལ།........................... 158

དཀར་ཆག

E

གཞུང་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།.................................. 168 ༡ སྡེ་ཚན་དུ་ངེས་པའི་རབ་དབྱེ།..................................... 168
༢ མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་བཤད་པ།.................................... 172
སེམས་གང་གི་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་དཔྱད་པ།.................... 175
༣ འདྲ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར།... 181
༤ ཐ་དད་ལྟ་བུའི་གཅིག་པ་བཤད་པ།............................... 184
༢ ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ།......................... 185 ཐོབ་པ་བཤད་པ།... 186 མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ།.. 202 ༢ ཞར་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ།.......... 219 ᨁ རྒྱུ་དྲུག་བཤད་པ།.. 219 ᨂ འབྲས་བུ་བཤད་པ།... 244 ᨃ རྐྱེན་བཤད་པ།.. 253 ༣ དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།.............................. 259

F

དཀར་ཆགགནས་གསུམ་པའཇིག་རྟེན་བསྟན་པ།

གང་སྐྱེ་བ་སེམས་ཅན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།................ 271
༡ དབྱེ་བ།... 271 ༢ ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ།.................................... 273 སེམས་ཅན་གནས་པ་དགུ་བཤད་པ།................................ 277 ༣ ཁམས་དང་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།......... 279
༡ གང་གིས་འཇུག་པའི་ཚུལ།.. 279

བར་སྲིད་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ།..................................... 280 བར་དུ་འཁོར་བར་གནས་ཚུལ་ལ།................................... 287 གང་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།............... 287 རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན།............ 292

སྲིད་པ་བཞི་བཤད་པ།... 304
གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།...................... 307 སེམས་ཅན་གྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།..................... 311

དཀར་ཆག

G

གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པ།ལས་དངོས་བཤད་པ་ལ།.. 326 མདོར་བསྟན་ནི། 326
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།..................................... 327 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤད་པ།.......................... 328
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ།.............. 330
༢ ལས་གསུམ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།............................ 342 ཀུན་སློང་བཤད་པ།... 348 ༣ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ལ།.355
༡ སྡོམ་པ་བཤད་པ་ལ།.. 356 ༢ ལྡན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ།... 360 ༣ འཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ།... 371 ༤ ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་...................................... 388 མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་ལྔ་བཤད་པ།.. 392 ༡ ལས་གསུམ་ཚན་དུ་དབྱེ་བ།....................................... 393

H

དཀར་ཆག

༢ མྱོང་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ།... 400 ༣ དཀར་ནག་ལ་སོགས་ཀྱི་ལས་བཞིར་དབྱེ་བ།................. 416
༤ ཐུབ་པ་དང་གཙང་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།..................... 421 ༥ ལེགས་སྤྱད་ཉེས་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ།................................ 421 ༦ དགེ་བཅུ་མི་དགེ་བ་བཅུར་དབྱེ་བ།.............................. 422
༧ ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་བ།.......................... 442
༨ རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པའི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ།............. 447
༩ འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ།................................. 447 ༡༠ སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ།... 448 ༡༡ མཚམས་མེད་པ་ལྔ་བཤད་པ།................................... 450 ༡༢ མཚམས་མེད་པ་དེ་དང་ཉེ་བ་ལྔ་འཆད་པ།.................... 462 ༡༣ བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་འཆད་པ།................. 475
༡༤ ཆ་མཐུན་གསུམ་འཆད་པ།..................................... 484

༡༥ རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལས་འཆད་པ།............... 485

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

1

ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་

དྭོགས་གཅོད་བཞེད་སྲོལ་གཅེས་བཏུས་ཆོས་མངོན་
དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ་ཞེས་
བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།
མཆོད་བརྗོད།

རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྲས་ཀུན་གྱི་མཛད་པའི་ཁུར། །
སྙིང་སྟོབས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་ཡོངས་བསྣམས་ཏེ། །
ཆེས་སྙིགས་འགྲོ་འདི་འདྲེན་པའི་ྋསྐྱབས་གཅིག་པུ། །

རྒྱལ་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོས་རྟག་ཏུ་སྐྱོངས། །

དཔག་ཡས་ཚོགས་གཉིས་ལེགས་བྱས་ལས་འཁྲུངས་པའི། །

ཕུན་ཚོགས་སྐུ་བཞིའི་གོ་འཕང་མཆོག་བསྙེས་ཏེ། །
སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་མཐའ་དག་སེལ་མཛད་པ། །
ཐུབ་དབང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་མེར་གུས་ཕྱག་འཚལ། །

གང་གི་མཚན་ཙམ་ཡིད་ལ་དྲན་པས་ཀྱང༌། །
འཕྲལ་ཡུན་འཇིགས་ལས་བདེ་བླག་སྐྱོབ་མཛད་མ། །
ཐུགས་རྗེའི་གཏེར་ཆེན་རྒྱལ་ཀུན་ཡུམ་གཅིག་ལ། །

མི་ཕྱེད་དད་པས་རྟག་ཏུ་ཕྱག་བགྱི་འོ། །

2

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྒྱལ་བའི་དགོངས་ཟབ་ཆོས་མངོན་ཉིན་བྱེད་དབང༌། །
ལུང་རིགས་ཤིང་རྟའི་འཕྲུལ་གྱིས་ལེགས་དྲངས་ཏེ། །
ཞིང་འདིར་ཐུབ་བསྟན་པད་ཚལ་འབྱེད་མཁས་པ། །
སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་དབྱིག་གཉེན་ཞབས་ལ་འདུད། །

གངས་རིའི་ལྗོངས་ན་ཡོངས་རྫོགས་ཐུབ་པའི་བསྟན། །

བཤད་དང་སྒྲུབ་པས་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བ་ལ། །
རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་ཀུན་ནས་མི་གཉིས་པ། །

ཀུན་མཁྱེན་ཙོང་ཁ་པ་དེ་གཙུག་ན་རྒྱལ། །

མངོན་གཞུང་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་མཐའ་དག་གི།

མ་ལུས་དགོངས་ཟབ་ཇི་བཞིན་ཐུགས་ཆུད་ལྟར། །
འཆད་རྩོད་རྩོམ་པས་ཉིན་ལྟར་གསལ་མཛད་པ། །
འཆིམས་ཆེན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དེས་དགེ་ལེགས་སྩོལ། །མཐའ་ཡས་མངོན་གཞུང་གཏེར་མཛོད་ཟ་མ་ཏོག། དྲི་མེད་ལུང་དང་རིགས་པས་ལེགས་ཕྱེ་སྟེ། །
བགྲངས་ཡས་དཔྱོད་ལྡན་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་མཁས། །མཁས་མཆོག་དགེ་འདུན་གྲུབ་དེ་གཙུག་ན་མཆོད། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

3

འཇིགས་བྲལ་བློ་གྲོས་གླང་པོ་འགྱིང་བའི་རྩེར། །
རབ་འབྱམས་ཆོས་ཀུན་གཟིགས་པའི་སྤྱན་སྟོང་གཡོ། །
སྨྲ་ངན་ལྷ་མིན་ཀུན་ནས་ཕམ་མཛད་པ། །
པཎ་ཆེན་ལྷ་ཡི་དབང་པོར་དད་ཕྱག་འཚལ། །

རྒྱལ་བ་ཀུན་དང་སྤངས་རྟོགས་རོ་མཉམ་ཡང༌། །
ཐ་མལ་མོས་ངོར་ཐ་མལ་ཚུལ་བཟུང་སྟེ། །
འཕྲལ་ཡུལ་གཏན་བདེའི་དཔལ་ལ་བཀྲི་མཛད་པ། །
དྲིན་ལྡན་དགེ་བའི་བཤེས་རྣམས་ཕྱག་གི་ཡུལ། །

མཁས་མང་རྣམ་དཔྱོད་བཟོ་བོས་ལེགས་བསྐྲུན་པའི། །

ངོ་མཚར་འཕྲུལ་གྱི་གྲུ་གཟིངས་འདིར་ཞུགས་སྟེ། །
ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་ཅུང་ཟད་འགྱེད་འདི་ཡང༌། །
མཁས་དང་བླ་མའི་དྲིན་ལས་གཞན་དུ་ཅི། །

མཁས་རྣམས་མགུ་བ་བསྐྱེད་དང་དཔྱོད་ལྡན་ལ། །རྣམ་དཔྱོད་སྤེལ་བའི་ངོ་མཚར་མ་མཆིས་མོད། །
བདག་དང་བདག་འདྲའི་བློ་དམན་གཞུང་དོན་ལ། །
འཇུག་པའི་ལམ་སྒོ་དབྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་སྲིད། །

4

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཆོས་མངོན་གཞུང་ལུགས་ལ། །
བཟང་པོའི་བག་ཆགས་ཡིད་ལ་བསྐྲུན་ཕྱིར་དང༌། །
སྐལ་མཉམ་གྲོགས་ལ་འཇུག་སྒོ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། །
ཚུལ་འདིར་འབད་ལ་མཁས་རྣམས་གནང་བར་གསོལ། །

ཐུབ་པའི་དགོངས་ཟབ་ཀུན་གསལ་ཀློང་ལས་འགོངས། །བདག་བློ་བྱིས་པའི་ནང་ནའང་བྱིས་པ་སྟེ། །
དེའི་ཕྱིར་འདི་ན་ནོངས་པའི་ཚོགས་ཅི་འཆིས། །

མཆོག་གསུམ་བླ་མའི་སྤྱན་སྔར་སྙིང་ནས་འཆགས། །

ཞེས་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ངག་གི་ལམ་ཡངས་པོར་ཕྱེ་
སྟེ། གང་གླེང་བར་བྱ་བ་ནི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཅུང་ཟད་
འཆད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་འདིར་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་འཆད་པ་
ལ། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ཏེ་བཞི་

ལས། དང་པོ་ནི།
༡ མཚན་གྱི་དོན།

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་བྷི་ངྷརྨ་ཀོཥཱ་ཀཱ་རི་ཀཱ། བོད་སྐད་དུ། ཆོས་མངོན་
པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ།
ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་ཨ་བྷི་ནི་མངོན་པ་དང༌། དྷརྨ་ནི་ཆོས་དང༌། ཀོཥཱ་ནི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

5

མཛོད་དང༌། ཀཱ་རི་ཀཱ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའོ། །
༢ འགྱུར་གྱི་ཕྱག་ནི།

གཉིས་པ། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་ནི།

འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པའོ། །
གཞུང་དོན་ལ།

གསུམ་པ། གཞུང་དོན་ལ། རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དང༌། བརྩམས་

པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་འཆད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལགམཆོད་བརྗོད་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་དང༌། སྤྲོ་བ་སྔོན་
དུ་འགྲོ་བའི་མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང༌། དགོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་
པས་གསུངས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
༡ མཆོད་བརྗོད་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།
གང་ཞིག་ཀུན་ལ་མུན་པ་གཏན་བཅོམ་ཞིང༌། །
འཁོར་བའི་འདམ་ལས་འགྲོ་བ་དྲངས་མཛད་པ། །
དོན་བཞིན་སྟོན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །
ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རབ་བཤད་བྱ། །
ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྐང་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་ཅིང༌།

རྐང་པ་ཐ་མས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་མཛད་དོ། །འདིར་གང་ལ་མཆོད་པར་

6

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བརྗོད་པའི་ཡུལ་ནི། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཏེ་དེ་ལ་རང་དོན་
སྤངས་རྟོགས་ཕུན་ཚོགས་དང༌། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་དང༌། དོན་གཉིས་

སྒྲུབ་པའི་ཐབས་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་ཏེ་ཕུན་གསུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་
མངའ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
གང་ཞེས་པ་སྤྱི་སྒྲ་ཡིན་ཡང༌། སྐབས་འདིར་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤ ལས། བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་སྐབས་
དང་ཤུགས་དང་ལྡན་བྲལ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲ་དང་སྦྱར་བ་བཞི་ལས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱིས་སྐབས་འདིར་སྐབས་

སྟོབས་དང་ལྡན་བྲལ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་
ཀྱང༌། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ནི་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱིས་བཞེད་
པ་ལྟར་ཚིག་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྐབས་འདིར་སྤྱི་སྒྲ་གང་
ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ལས། སྤངས་པ་

ཕུན་ཚོགས་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུན་པ་
མཐའ་དག་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཏན་ནས་སྤངས་པ་དེ་ཡིན་ལ།

རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ནི།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

7

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༧ ལས། གཉེན་པོའང་ཇི་སྙེད་
པ་དང་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ (དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་བཞིའམ་

ལྔར་འདོད་ཀྱང་སྡེ་པས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཁོ་ནར་
འདོད་དོ། །) ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་
པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་གཉིས་ལ་འདོད་དོ།།
གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བའི་འདམ་ལས་འདྲེན་
པར་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་སྟོན་པ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཉིད་ཡིན་ལ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་
ནི། སྤྱིར་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང༌། གཙོ་བོ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་བླང་དོར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འདོམས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གསུང་གི་འོད་ཟེར་རོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་
པའི་ངོས་འཛིན་ལ་དཔྱད་པ་དང༌། དེ་སྤོང་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་དང༌། སྤངས་རྟོགས་ཕུན་ཚོགས་འཇོག་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ལུགས་འདིར་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པའམ་
མུན་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་

མུན་པའམ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དེ།

8

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧ ལས། འདིས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པ་ལས་སྤངས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བསྟན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ཉོན་ (མོངས་པ་ཅན་གྱི་མུན་པ་) སྒྲིབ་སྤངས་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་སྤངས་
པས་ཉམས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
བག་ཆགས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བག་ཆགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
གནས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༦༠ ལས། བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འདོད་པས་སྔོན་བསམ་གཏན་གོམས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ལ་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུན་པ་ནི་འདིར་བཤད་
པའི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། འདིར་བཤད་
པའི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ཞེས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་ལ་བྱེད་
དགོས་པ་གང་ཞིགའདིར་བཤད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་ཉོན་
མོངས་ཅན་མིན་པའི་མུན་པར་འཇོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་སྐལ་བ་
དང༌། ཟབ་ཅིང་ཕྲ་བ་དང༌། དུས་སྐལ་བ་དང༌། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་མཐའ་ཡས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

9

པ་བཞི་པོ་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡང༌། མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༡༡ ལས། ཁ་ཅིག་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་སྒྲིབ་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། གོང་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་ཕྲ་བ་སོགས་བཞི་སྒྲིབ་
པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ཞེས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
ལ་མི་འཇོག་གི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བྱེད་པས་འདིར་བཤད་པའི་མི་ཤེས་པའི་

རྒྱུ་བཞི་པོ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པར་འཇོག་སྟེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༦ ལས། (འོག་ནས་འབྱུང་
བའི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་) ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་

བཤད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ཞེས་པ་མི་ཤེས་པ་བཞི་པོ་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུ་ལ་འཇོག་ན་བག་ཆགས་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཤེས་པ་ལ་འཇོག་ན་དམིགས་

རྣམ་ཇི་ལྟ་བུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་འཇོག་དགོས་པ་དང༌། མི་ཤེས་པ་བཞི་

དང༌། དེ་བཞིའི་རྒྱུའི་ངོས་འཇིན་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་དགོས་སོ། །
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་མུན་པ་ཡིན་

10

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ལ། དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཤེས་པ་རྣམས་འདིར་

ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུན་པར་འཇོག་སྟེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༥ ལས། (འོ་ན། དེ་གང་
ཡིན་ན། དེ་ནི་མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་རིགས་པས་ཤེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། འདུས་བྱས་ལ་

ཟག་མེད་དང་ཟག་བཅས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། འདུས་མ་བྱས་དང་ཟག་
མེད་འདུས་བྱས་ནི་ལྡོངས་པར་མི་བྱེད་ཅིང་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་མུན་པའི་

བྱེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པས་མུན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཟག་བཅས་
ལའང་གཉིས་ལས་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་མུན་པ་དང་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཉོན་
མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བྱེ་
བྲག་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་) ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང༌། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་
བསྟན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཏན་ནས་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིགམ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཤེས་པའང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

11

ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལྷའི་མིག་དང་རྣ་བའི་

མངོན་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྤྲུལ་སེམས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
གནས་བདུན་པ་ལས། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི། །ལུང་དུ་མ་

བསྟན། ཞེས་དང༌། གནས་གཉིས་པ་ལས། ལུང་བསྟན་མིན་ཐོབ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ། །
མངོན་ཤེས་སྤྲུལ་པ་མ་གཏོགས་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར།

སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ། མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་འདིར་བཤད་
པའི་མི་ཤེས་པ་བཞི་པོ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་མི་བྱེད་པར་རྒྱུ་དང་མི་

ཤེས་པ་གཞི་མཐུན་པ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། དགེ་བ་ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་ཉོན་
མོངས་ཅན་མིན་པའི་མུན་པའང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་བྱིང་བ་ཕྲ་
མོ་ལྟ་བུ་ལ་འཇོག་པར་གསུངས་ལ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་འབྲུ་ལྟར་ན། དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་འཇོག་དགོས་པས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉན་རང་དགྲ་
བཅོམ་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུན་པ་གཉིས་

ཀ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མུན་པ་ནི་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སྤངས་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུན་པ་ནི་དེ་ལ་དམིགས་པའི་

འདོད་ཆགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

12

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་
གཉིས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌།
ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་
སྤངས་པ་འདོད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ཤོག ༡༡ ལས། ཁོ་ན་རེ། སྒྲིབ་པ་དེ་གཉིས་སྤངས་པ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ།
དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
ཡང་དེའི་ཤོག ༡༡ ལས་ཀྱང༌། ཁོ་ན་རེ། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
ཀུན་ལ་མུན་པ་བཅོམ་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་སྒྲིབ་པ་དེ་མ་བཅོམ་ཞིང་

མ་སྤངས་ཀྱང་བཅོམ་པའམ་སྤངས་པར་གསུངས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་
གྱིས་སྤངས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིབ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

13

པ་གཉིས་ཀ་སྤངས་པར་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ། ཉན་རང་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང༌། གཏན་ནས་
སྤངས་པ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་དེ་དེ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧ ལས། དེས་ན་སྒྲིབ་པ་དེ་དག་སྤངས་པ་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གཏན་ནས་སྤངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡེ་

མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྗོད་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་དེ་
དག་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ྋརྒྱལ་མཆོག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཉིད་

ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༧ ལས། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་སྤངས་ཀྱང་ཡང་མངོན་དུ་གྱུར་ལ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་སྤངས་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་འཆད། ཕྱི་མ་འདི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །
སྤངས་རྟོགས་ཕུན་ཚོགས་འཇོག་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཐོབ་པ་
ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དོན་

14

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡིན་ཟེར་ན།
འོ་ན་ཐེག་དམན་ལ་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཡོད་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དེར་ཁྱོད་ཀྱིས་བཞག་པའི་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཟེར། འགའ་ཞིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་

རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་
ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུན་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་
པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ནི།
གནས་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༩༡ ལས། ཉོན་
མོངས་ཀུན། །གཏན་དུ་སྤངས་དང་བག་ཆགས་བཅས། །ཏིང་འཛིན་སྙོམས་འཇུག་སྒྲིབ་ཀུན་སྤངས། །རྣམ་བཞི་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་སོ། །ཞེས་ཉོན་
མོངས་སྤངས་པ་དང༌། གཏན་དུ་སྤངས་པ་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་
སྤངས་པ་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་སྤངས་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་བཞི་ལྡན་གྱི་སྤངས་པ་
ལ་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་སུ་འཇོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་རྣམས་རྫས་སོ་སོ་བར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། བྲལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང༌།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

15

འདི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༥ ལས་ཀྱང༌། སྤང་བྱ་ (རིས་

ལྔ་པོ་) སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ (ལྡན་པའི་རྫས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་དེ་དག་བྲལ་
བའི་) འགོག་པའང་སོ་སོར་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་
པའི་འགོག་པ་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་འགོག་པ་ལས་ཐ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་འགོག་པ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན། སྡུག་
བསྔལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པས་བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་སྤངས་པའི་འགོག་པའང་མངོན་དུ་བྱས་
པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་མངོན་
སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་

སྙེད་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོགས་པ་ཕུན་
ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
གནས་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༩༡ ལས། མ་
བསྟན་མཁྱེན་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན། །རྣམ་ཀུན་མ་འབད་མཁྱེན་པ་བཞི། །

ཡེ་ཤེས་ཕུན་ཚོགས། ཞེས་གསུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་སྡུག་
བདེན་དང་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང༌། ལམ་བདེན་མི་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་
ཟད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དག་མི་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཤེས་པ་ཇི་ཡོད་བརྩི་

16

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བ་ན། རང་གི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་དང༌། འགོག་
པ་ཤེས་པ་དང༌། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་
པ་སྟེ་དྲུག་ལས་མ་བཞག་ཅིང༌། ཟག་པ་ཟད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཤེས་པ་བཅུ་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བདུན་པར། ཟད་པ་དྲུག་གམ་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
ལུགས་འདིས་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཡང༌། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་
ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན། ཀུན་འབྱུང་དང་འགོག་པ་སོགས་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དུས་མཉམ་དུ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་པས་ཉེར་སྤྱོད་ལས་
ཉམས་པ་ཙམ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གནས་དྲུག་པ་ལས། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉེར་སྤྱོད་ལས། །ཡོངས་ཉམས་རྣམ་པ་གསུམ་ཞེས་བྱ། །སྟོན་ལ་ཐ་མ་མི་གཡོ་ལ། །བར་མའང་གཞན་ལ་རྣམ་
གསུམ་མོ། །ཞེས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཚུལ་ལ། ཡོན་ཏན་ཐོབ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ་ཉམས་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་གཏན་ནས་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པ། ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་ཐོབ་ཀྱང་ད་ལྟ་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་པས་ཉེར་སྤྱོད་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་དང༌། མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པ་མེད་ལ། འོན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

17

ཀྱང༌། ཐ་མ་ཉེར་སྤྱོད་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དྭོགས་སློང་མཛད་དོ། །
སྤྲོ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ།
གཉིས་པ། སྤྲོ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། །
དེ་ཐོབ་བྱ་ཕྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང༌། །
འདིར་དེའི་དོན་དུ་ཡང་དག་ཆུད་ཕྱིར་རམ། །
འདི་ཡི་གནས་དེ་ཡིན་པས་ཆོས་མངོན་མཛོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདིར་ཆོས་མངོན་པ་འཆད་པ་ན། ཆོས་མངོན་པ་དེ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང༌། ཆོས་མངོན་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང༌། བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། དང་པོ་ནི་ཟག་

མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལ་བརྗོད་ཅིང༌།
གཉིས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་
ཞུགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཟག་བཅས་དང༌། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེ་རྣམས་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་

བཅོས་རྣམས་སོ། །
མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཅེས་གཅེས་རྣམས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱར་ཆུད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་

18

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམས་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་འབྱུང་ཁུངས་སམ་གནས་ཡིན་པས་ན། བསྟན་
བཅོས་འདི་ལ་མངོན་པ་མཛོད་ཅེས་མཚན་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
དེ་ལ་འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་ས་གང་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། རྗེས་འབྲང་ཕུང་པོ་དུ་དང་ལྡན་དཔྱད་ན། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ནི་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་
གསུམ་ས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི། མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ལ་བརྟེན་པ་
དང༌། སྒོམ་ལམ་ཟག་མེད་དང༌། མི་སློབ་ལམ་ནི་ཟག་མེད་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་
ནོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ལ་བརྟེན་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་པས་འཁོར་ཕུང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ན་
ནི་ཕུང་པོ་བཞི་པ་ཅན་ནོ། །
བརྡར་བརྟགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་
དང་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་ས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་
རབ་ནི་ཁམས་གསུམ་ག་ན་ཡོད་ལ། ཐོས་བྱུང་ནི་ཁམས་འོག་མ་འདོད་གཟུགས་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་གོང་མ་གཟུགས་མེད་ན་མེད་ཅིང༌། བསམ་བྱུང་

འདོད་པ་ན་ཡོད་ཀྱི་གོང་མ་གཉིས་ན་མེད་ལ། སྒོམ་བྱུང་ནི་གོང་མ་གཉིས་ན་

ཡོད་ཀྱི་འདོད་པ་ན་མེད་པས་སོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

19

པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་དགེ་བ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། རིམ་པ་བཞིན་བསམ་གཏན་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་
འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཁམས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་དགེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཞི་གནས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན་སྒོམ་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར།
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། བསམ་བྱུང་གིས་སྒོམ་བྱུང་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་
ས་གཅིག་པ་དགོས་པ་གང་ཞིགབསམ་བྱུང་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པས་
ཁྱབ་ཅིང་སྒོམ་བྱུང་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་
སས་བསྡུས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གནས་གཉིས་པར།

སྦྱོར་བྱུང་དེ་གཉིས་ཁོ་ནའི་ཡིན། །ཐོས་དང་བསམ་བྱུང་ལ་སོགས་པ། །ཞེས་དང༌།
དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༡༡༢ ལས། ཐོས་
བྱུང་དེ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། བསམ་བྱུང་དེ་བསམ་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན། སྒོམ་བྱུང་དེ་སྒོམ་བྱུང་
གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་པ་མངོན་
པའི་རྒྱན་དེའི་ཐད་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །

20

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ནི། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་ཀ་ཀྱའི་བུས། །རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས། །རྣམ་ཤེས་ཚོགས་ནི་ལྷ་སྐྱིད་ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
ཤཱ་རིའི་བུས། །གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མོའུ་འགལ་བུས། །འགྲོ་བའི་རྣམ་

གྲངས་གསུས་པོ་ཆེས། །ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གང་པོས་བྱས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྒྲུབ་པ།

གསུམ་པ། དགོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་

ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། །
གང་ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཐབས་མེད་ལ། །
ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྲིད་མཚོ་འདིར་འཁྱམས་ཏེ། །
དེ་བས་དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་དོན་ནི་དཀྱུས་ན་གསལ་ཞིང༌། གོང་སྨོས་མངོན་པ་སྡེ་
བདུན་པོ་རྣམས་ནི། བྱེ་སྨྲ་ལྟར་ན་སྟོན་པས་ཐོར་བུར་གསུངས་པ། ཕྱིས་ཤཱ་
རི་བུ་ལ་སོགས་པ་དགྲ་བཅོམ་རྣམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་པའི་

བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །འདི་ཉིད་བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགོས་འབྲེལ་ངག་
ཡིན་ལ།
འདིས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་སྟོན་པས་ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང༌། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པ་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

21

བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ཉིང་དགོས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བའོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དགོས་འབྲེལ་ངག་འདིའི་བརྗོད་བྱ།
བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཉིང་

དགོས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་བཅས་ནི་དགོས་འབྲེལ་ངག་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའོ། །
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།
གཉིས་པ། བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ་ལ། བརྗོད་
བྱ་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །
༡ བརྗོད་བྱ་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་བཤད་ན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་འབྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བ་དེ་
གང་ཞེ་ན།
ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །
ཞེས་པས་ཆོས་དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་དོ། །དེ་
གཉིས་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་ཆོས་མངོན་པའི་
མཛོད་འདིར་བརྗོད་བྱའི་ཆོས་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང༌།

22

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཐོགས་བཅས་དང་ཐོགས་མེད་དང༌། ཁམས་དང་ཕུང་པོ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ན། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་བརྗོད་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་ན་དེ་དག་མ་སྨོས་པར་
ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་སྨོས་ཞེ་ན་
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་བརྗོད་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་ན་གང་སྨོས་པའི་ཆོས་

འདིའི་ནང་དུ་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱའི་ཆོས་ཀུན་བསྡུས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱ་ཀུན་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་
དེ་གཉིས་སྨོས་སོ་ཞེ་ན།
འོ་ན། ཁམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། །ཞེས་པ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཆོས་རྣམས་དང༌། །ཞེས་ཀྱང་སྨོས་རིགས་པར་ཐལ། ཁམས་

བཅོ་བརྒྱད་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱའི་ཆོས་
ཀུན་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་

ཀྱིས་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱའི་ཆོས་ཀུན་འདུས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། དེ་གཉིས་

མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་གཉིས་འདིར་སྨོས་
པ་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༢༡ ལས། ཅི་སྟེ་འདུས་བྱས་
འདུས་མ་བྱས་དང༌། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་དང༌། འཇིག་རྟེན་དང་དེ་ལས་
འདས་པ་ལ་སོགས་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ཁོ་ན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

23

བསྟན་ཞེ་ན། གཅིག་ཏུ་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་འདིས་

གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས།

འོ་ན། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་
གཉིས་རིམ་བཞིན་སྤང་བྱ་དང་བླང་བྱར་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང༌། ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་བླང་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་

པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང༌། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བླང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་མ་
བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
འདིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་
སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་རུང་བ་ལ་ཟག་བཅས་དང༌། དེ་མི་རུང་བ་ལ་ཟག་

མེད་དུ་འཇོག་ལ། མངོན་པ་གོང་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་ནི། ཟག་པའི་བདག་ཉིད་

དང༌། ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང༌། ཟག་པས་བཅིངས་པ་དང༌། ཟག་པ་དང་

མཐུན་པ་དང༌། ཟག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང༌། ཟག་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་སྒོ་

24

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་རུང་ལ་ཟག་བཅས་དང་དེ་མི་རུང་བ་ལ་ཟག་

མེད་དུ་གསུངས་ལ། མདོ་སྡེ་པས་ཟག་པའི་རྟེན་བྱེད་པས་ཟག་བཅས་སུ་འདོད་
པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་དེ་གང་ཞེ་ན། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །

ཟག་བཅས་གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ། །ཟག་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར།། ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །ཟག་མེད་དེ་གང་ཞེ་ན།
ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང༌། །
འདུས་མ་བྱས་རྣམ་གསུམ་ཡང་སྟེ། །
ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཟག་མེད་ནི་འདུས་བྱས་ལམ་བདེན་དང༌། ནམ་མཁའ་དང༌།
སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང༌། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་སྟེ་འདུས་མ་བྱས་
གསུམ་པོ་རྣམས་སོ་ཞེས་པའོ། །འདིར། འདུས་མ་བྱས་རྣམ་གསུམ་ཡང་སྟེ། །
ཞེས་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པ་གསུམ་ཞེས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་ལ།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༢༢ ལས། འདིར་གསུམ་ཞེས་
སྨོས་པ་ནི། གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་དག་འདུས་མ་བྱས་མྱང་འདས་གཅིག་པུར་

སྨྲ་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་འདུས་མ་བྱས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་སྨྲ་བ་
དག་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྒྱལ་པོའི་སྲས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

25

ལྟར་འདུས་མ་བྱས་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་

ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན་དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་
པའི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་ཆོས་ཅན། གོང་སྨོས་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་
གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༡༨ ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་
འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དུ་ངེས་ཞེ་ན།
དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་མེད་པ་ལ་འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི་འདིར་མི་

འདོད་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་འདུས་མ་བྱས་དང༌། བདེན་བཞི་མི་རྟག་
ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་
འགའ་ཞིག་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་འདུས་མ་

བྱས་ལོགས་པ་ནི་མེད་དོ༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་
གཉིས་པ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་པོ་གོང་སྨོས་འདུས་
མ་བྱས་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཁ་ཅིག་གིས། སྟོང་
བདག་མེད་གཉིས་ནམ་མཁའ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ནམ་མཁའ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་སྒྲིབ་པ་མ་

26

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་དགག་བྱ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་རྫས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་
པའི་སྟོང་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
འདུས་བྱས་སུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༣ ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་བདག་

མེད་པ་ལ་འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི་སྡེ་པ་དག་གིས་མི་འདོད་ལ། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ནི། བདེན་བཞིའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་
ལ་འདོད་པས་ན། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་
གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལ། བདེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་འདུས་མ་བྱས་ལོགས་
པ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
སྐབས་འདིར་སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་

འདུས་བྱས་སུ་འདོད་པར་གསུངས།
ཡང་འགའ་ཞིགའདུས་བྱས་གང་ཡིན་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་བདག་མེད་
གཉིས་འདུས་བྱས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་གང་ཡིན་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་བདག་མེད་
གཉིས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་སྤྱི་ལྡོག་ནས་འདུས་བྱས་མ་བྱས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

27

སུ་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་བཞིན་དུ་མི་འདོད་པ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དང་
མཆིམས་མངོན་པའི་མཛོད་རེ་རེ་ནས་ཞིབ་ཚགས་ཀྱིས་མཇལ་ན་ཤེས་
ནུས་སོ་ཟེར་བས་དཔྱད་དོ། །ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན།
དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མི་སྒྲིབ་པའོ། །
ཞེས་པས་རྟག་པ་གང་ཞིག་མི་སྒྲིབ་པ་ནི། ནམ་མཁའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པའོ། །དེ་ལ། རྟག་པ་ཞེས་པས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པ་དང༌། མི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་
པས་འགོག་པ་གཉིས་རང་གི་དགག་བྱ་ལ་སྒྲིབ་པས་དེ་གཉིས་ནམ་མཁའ་

ཡིན་པ་གཅོད་པའོ། །
སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་གང༌། །
བྲལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །

ཞེས་པས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་
ཅིག་ན་རེ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་ན། བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་ཟག་
མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བྲལ་འབྲས་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༤ ལས། སྒྲ་དོན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་
སོགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་པས་ཐོབ་
པར་བྱ་བའི་འགོག་པ་ཡིན་པས་སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས།

28

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འོ་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཟག་བཅས་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་

གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
པའི་ཉོན་མོངས་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལམ་ཟག་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། སོ་
སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་དེ། གཟུགས་
སུ་གཏོགས་པ་དང་གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། བྲལ་བ་དེ་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པར་འཇོག་དགོས་པས་དེ་འདྲའི་བྲལ་བ་དེ་དག་འདུས་མ་
བྱས་གསུམ་ལས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལས་འོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གནས་གཉིས་པར། མ་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་ཐོབ་
བྱའི་ཆོས་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལ་འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་དང༌། གཟུགས་མེད་དང་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་འཇོག་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང༌།
གནས་དྲུག་པར། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་ཆགས་བྲལ་བའི། །འཕགས་ལ་
བྲལ་བའི་ཐོབ་རྣམ་གཉིས། །ཞེས་འཕགས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ན། བྲལ་བ་དེ་ལ་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཤུགས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

29

ལ། སོ་སྐྱེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བར་བྱེད་ན་བྲལ་བ་དེ་ལ་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་ཚུལ་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་གསུངས་པས་ཀྱང་སོ་སྐྱེ་ལ་བྲལ་བའམ་འགོག་བདེན་ཡོད་པར་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་འདིར། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༥ ལས་ཀྱང༌།
དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པའི་བདེན་
པ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་བརྟགས་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གོ་ཞེས་
འབྱུང་བ་ནི་ཕལ་ཆེ་བའམ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞན་དུ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་སོ་སོར་བརྟགས་པས་
འགོག་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང༌། སོ་སྐྱེ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་
དེ་ལ། ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། སོ་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལམ་བདེན་ཐོབ་
པ་ཡོད་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་བདེན་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་གཉིས་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་ཚུལ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་དྲུག་པར། དེ་དག་ཇི་ལྟར་མངོན་རྟོགས་
རིམ། །

30

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༥༥༢ ལས། སྐྱེ་བའི་

རིམ་པ་ལྟར་སྟོན་ན་ནི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་དང་པོར་སྟོན་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
འདིར། བྲལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །ཞེས་པས། སྤང་བྱ་རྫས་སོ་སོ་བ་
ཡིན་པ་བཞིན་དེ་དག་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྫས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པར་
གསུངས་པ་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
འོ་ན་གང་ཟག་གཅིག་གིས་མཐོང་སྤང་རིས་བཞི་རིམ་གྱིས་སྤངས་པ་
དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤང་ཡང་འདོད་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་རིམ་བཞིན་སྤངས་

པ་ན་དེ་དག་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་ཀུན་རྫས་སོ་སོ་བ་ཁོ་ནར་
གནས་པ་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང༌། ཕྱིར་འོང༌། ཕྱིར་མི་འོང༌། དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ན་སྔར་གྱི་ཟད་པ་རྣམས་མ་བསྡོམས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
གནས་དྲུག་པ་ལས། འབྲས་བུ་བཞིར་རྣམ་བཞག་པ་ནི། །རྒྱུ་ལྔ་དག་ནི་

སྲིད་ཕྱིར་རོ༌། འབྲས་ལ་སྔོན་ལམ་བཏང་བ་དང༌། །གཞན་ཐོབ་པ་དང་ཟད་བསྡོམས་དང༌། །ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚན་ཐོབ་པ་དང༌། །རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་འབྲས་བུ་བཞི་ཐོབ་པ་ན་སྔར་གྱི་ཟད་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

31

བསྡོམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང༌། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་གསུམ་ཆོས་
ཅན། རྫས་སོ་སོར་གནས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་

ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པ་ཕུན་
ཚོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་དུ་སྤངས་དང་བག་ཆགས་བཅས། །ཏིང་

འཛིན་སྙོམས་འཇུག་སྒྲིབ་ཀུན་སྤངས། །རྣམ་བཞི་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་སོ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཕུན་ཚོགས་བཞི་ལྡན་གྱི་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཤེས་སྒྲིབ་དང་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀྱང་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས།
སྐྱེ་ལ་གཏན་དུ་གེགས་བྱེད་པ། །
འགོག་གཞན་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་པས། །

ཞེས་པས་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་བསྟན་ཏེ། སྐྱེ་ལ་གེགས་
བྱེད་པ་ཞེས་པས་མི་རྟག་པའི་འགོག་པ་སེལ་ལ། བརྟགས་མིན་ཞེས་པས་སོ་
སོར་བརྟགས་འགོག་སེལ་བ་དང༌། གཏན་དུ་གེགས་བྱེད་པ་ཞེས་པས་སྙོམས་
འཇུག་གཉིས་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང་འདུས་བྱས་དང༌། ནམ་མཁའ་
སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

32

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པ།
མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
གཉིས་པ། མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། གནས་བརྒྱད་སོ་སོར་བཤད་པ་
གཉིས་ལས།
གནས་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་རྣམ་པར་བཞག་པ།

དང་པོ། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་མཚོན་ཙམ་སྨོས་ན། གནས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་སྤྱིར་བསྟན་ལ། ཟག་
བཅས་ལ། གང་དུ། གང༌། ཇི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་ལ་གནས་གསུམ་པ་དང༌། གང་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་
པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གནས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་ཕྲ་རྒྱས་བསྟན་པའི་གནས་ཏེ་
གནས་གསུམ་དང༌། ཟག་མེད་ལ། གང་དུ། གང༌། ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་བྱང་བའི་

ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གནས་དྲུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས་དང༌།
གང་གིས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་
བསྟན་པའི་གནས་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བྱེད་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྟེན་སྙོམས་འཇུག་
གི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གནས་བརྒྱད་པ་འཆད། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱིས་གསུངས་སོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

33

གནས་བརྒྱད་སོ་སོར་འཆད་པ།
གཉིས་པ། གནས་བརྒྱད་སོ་སོར་འཆད་པ་ལ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ།
གནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པ་ལ།

འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཤད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་
མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
༡ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཤད་པ།

འདུས་བྱས་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་ཀྱང༌། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
༢ མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

གཉིས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། འདུས་བྱས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང༌།
ཟག་བཅས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་དག་ཉིད་དུས་གཏམ་གཞི་དང༌། །

ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་གཞི་དང་བཅས། །

ཞེས་པ་སྟེ། འདིར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཞི་སྟེ། དུས་
དང༌། གཏམ་གྱི་གཞི་དང༌། ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་དང༌། གཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་
བཅས་པའོ། །

34

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཉིས་པ། ཟག་བཅས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི།

གང་དག་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་པའི། །

ཕུང་པོའང་དེ་དག་འཐབ་བཅས་ཀྱང༌། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་འཇིག་རྟེན་དང༌། །
ལྟ་གནས་སྲིད་པའང་དེ་དག་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བདུན་ཏེ། ཉེར་ལེན་
གྱི་ཕུང་པོ་དང༌། འཐབ་བཅས་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་དང༌།
འཇིག་རྟེན་དང༌། ལྟ་གནས། སྲིད་པ་བཅས་སོ། །སྐབས་འདིར་ཟག་བཅས་ཀྱི་
ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་འདོད་ཆགས་སོགས་ཕྲ་རྒྱས་བཅུ་ཆར་
ཡོད་ཀྱང༌། འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ཞེས་མི་བརྗོད་པར་ལྟ་བའི་གནས་

ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ།
སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱིས། དུས་ཀུན་པ་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །རྣམ་གྲངས་མེད་དང་མི་གཡོ་བ། །ལྟ་ཡིན་དེ་ལྟར་ཆགས་སོགས་དང༌། །མ་རིག་

པ་དང་ཐེ་ཚོམ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༥ ལས། འདིར་ལྟ་བ་ཁོ་ནའི་གནས་

སུ་བརྗོད་པ་ནི། གང་ཞིག་ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཚེ་རྣམ་གྲངས་མེད་པར་བརྟན་པར་འཛིན་པ་དེ་ལ་གནས་ཞེས་བརྗོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

35

པ་ཡིན་ན། འདོད་ཆགས་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་དང༌། ང་རྒྱལ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཡིན་ལ། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་དེ་སྐྱེས་མ་སྤངས་པའི། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་

ཕྱིར་རོ། །
མ་རིག་པ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་མེད་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པ་རྣམས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེ་
ཚོམ་ལ་ནི་གཞན་རྣམས་ཡོད་ཀྱང་བརྟན་པར་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདོད་ཆགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཟག་བཅས་ཐམས་
ཅད་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་

ཡིན་ན་སྲེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཁམས་
གསུམ་གང་རུང་གི་སས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིགཁམས་དེ་དང་དེའི་

སས་བསྡུས་པའི་དོན་ཁམས་དེ་དང་དེའི་སྲེད་པས་བདག་གིར་བྱེད་པ་ལ་
འཇོག་པའི་ཕྱིར།
ཡང༌འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདོད་པའི་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ལྟ་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་

36

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟའི་

དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ལྟ་བ་གཞན་གསུམ་གྱིས་ཁྱོད་ལ་དམིགས་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་

དང་མཐར་ལྟས་དེ་ལ་མི་དམིགས་པས། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་གཉིས་ཀྱི་
དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱས་ཀྱིས་འོག་མའི་སས་བསྡུས་པའི་ཟག་
བཅས་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་གཉིས་ཡོད་ན། གཟུགས་དང་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་སུ་འཇོག་དགོས་པ་གང་ཞིགདེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་

དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པའི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་
པའི་མཐོང་སྤང་ཕྲ་རྒྱས་བཅུ་ག་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
གནས་ལྔ་པ་ལས། སྲིད་རྩེ་ལས་སྐྱེས་བཟོད་པ་ཡིས། །གཞོམ་བྱ་
མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉིད། །ལྷག་སྐྱེས་མཐོང་དང་བསྒོམ་གཉིས་ཀྱིས། །ཞེས་
པའི་གཞུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་པ་ལ་འདོད་མི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

37

ནུས་ཏེ། གནས་ལྔ་པ་ལས། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མཐོང་གོམས་པ་ཡིས། །སྤང་བྱ་

འདོད་ཁམས་ལས་སྐྱེས་པ། །རང་གི་གསུམ་དང་གཟུགས་གཏོགས་གཅིག །

དྲི་མེད་རྣམ་ཤེས་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁམས་གསུམ་སོ་སོར་སྤང་བྱ་རིས་ལྔ་ལྔ་

སྟེ་བཅོ་ལྔ་དང༌། ཟག་མེད་བཅས་ཆོས་བཅུ་དྲུག་དང༌། དེ་དང་མཐུན་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཡང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ཤེས་པ་གང་གི་ཡུལ་དུ་ཆོས་དུ་
འགྲོ་བརྩི་བ་ན། འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་དང་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་
སྤང་དང༌། སྒོམ་སྤང་གསུམ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
མཐོང་སྤང་དང༌། ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་དང༌། སྒོམ་སྤང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ལྔ་ཁོ་ནའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པས་

གོང་མའི་མཐོང་སྤང་དང༌། སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་འདོད་
པའི་ཟག་བཅས་ལ་མི་དམིགས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། །
འདིའི་ལན་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བའི་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དེ།
དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། གང་ཟག་

གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པར་འཇོག་ཆོག་པས་ལྟ་གནས་མིན་

38

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འཐད་མིན་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
མཆིམས་མཛོད་ཤོག ༥༢༠ ལས། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་
ཅན་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོམ་སྤང་བཞི་པོ་

ཁོ་ན་རྒྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་མཐོང་སྤང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་
ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པ་དང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཟག་བཅས་ཐམས་

ཅད་མཐོང་སྤང་གི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན། དེ་
དག་ལྟ་གནས་མིན་པར་འགྱུར་བས་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང༌། མཆིམས་མཛོད་ཀྱི་
ལུང་དོན་གནས་ལྔ་པ་འཆད་སྐབས་རྒྱས་པར་འགོད་པར་འདོད་དོ།།
༣ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན། ཆོས་གཞན་བསྡུ་ཚུལ། ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་

དབྱེ་བཤད་པའོ། །
ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ།

དང་པོ་ལ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན། ཚོར་འདུ་གཉིས་ལོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ། སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པའོ།།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

39

༡ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ།

དང་པོ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི།
གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྔ་དང་དོན། །
ལྔ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། །

ཅེས་པས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་
དོན་ལྔ་སྟེ་བཅུ་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཏེ་གཟུགས་
བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཅེས་མདོར་བསྟན་ནོ། །
དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྟེན། །
མིག་ལ་སོགས་གཟུགས་དྭང་བ་རྣམས། །
ཞེས་པས་ནང་གཟུགས་དབང་པོ་ལྔ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངོས་བཟུང་བའོ། །གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །
སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །
རོ་ནི་རྣམ་དྲུག་དྲི་རྣམ་བཞི། །

རེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་བདག་ཉིད་དོ། །
ཞེས་པས་ཕྱི་གཟུགས་ལྔ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །
གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང༌། །

དགེ་དང་མི་དགེ་རྗེས་འབྲེལ་གང༌། །
འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། །

40

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད། །
ཅེས་པས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་འཆད་པ་ཡིན་ལ།
སྐབས་འདིར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དེ་ལ་ཁྱད་པར་ལྔ་
ལྡན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེམས་གཡེངས་བ་
དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུའང་ཡོད་པ་དང༌། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་

དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་ཡིན་པ་དང༌། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱུན་མཆོག་ཏུ་འབྲེལ་
བ་དང༌། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་

གཟུགས་ཡིན་ན། འདིར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་པར་

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སེམས་གཡེངས་བ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་

སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྡོམ་པ་དེ་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བཞི་པ་ལས། ཐ་མ་གཉིས་ནི་སེམས་རྗེས་འབྲང༌། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད། ཡང༌།
ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་གིས་སྐྱོན་འཕེན་པ་ནི། འདི་ལ་མ་ཚང་

བསྟན་བཅོས་འགལ། །ཉམས་དང་དེ་མིན་དེ་ཉིད་ཐལ། །ཡང་སྒྲ་ལྷག་བརྗོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

41

ཁྱད་པར་དུ། །བྱ་བ་ཁྱད་པར་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་
སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། རྒྱུན་མཆོག་ཏུ་འབྲེལ་བ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་
གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་ལོ། །
ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རིག་མིན་

གྱི་གཟུགས་མིན་པར་ཐལ། སེམས་གཡེངས་བ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་

སྐབས་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྣམ་པར་རིག་མིན་ལས་གཞན་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རིག་

མིན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་གཡེངས་བ་དང་སེམས་མེད་པའི་

གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང༌། །ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་ལྷག་པའི་

སྐྱོན་དུ་ཐལ། སེམས་གཡེངས་བའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པས་
སེམས་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་མ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དུ་
ཐལ། བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
བསུན་འབྱིན་ནོ། །

42

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་རང་ལུགས་ནི། འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། བྱས་པ་
དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི། །སེམས་པའང་སེམས་མེད་པ་ལ་གང༌། །ལུང་བསྟན་
ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་འདོད། །
ཅེས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པར་
བྱེད་དོ། །འདིར་བསྟན། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང༌། །ཞེས་སོགས་
རྩ་བའི་དགོངས་པ་རྣམས་མཛོད་རང་ལུགས་སུ་འདོད་དམ་སྙམ་སྟེ། སེམས་གཡེངས་བའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་

ཡོད་བཅས་པས་གཙོ་བོར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ལས་ཁྱད་པར་
འབྱེད་བྱེད་དུ་སྨོས་ཏེ།
རིག་བྱེད་ནི་རང་གི་ཀུན་སློང་ཇི་སྲིད་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་འཇུག་གིཀུན་

སློང་ལྡོག་པ་ན་མི་འཇུག་ལ། རིག་མིན་ནི་རང་གི་ཀུན་སློང་ལྡོག་ཀྱང་འཇུག་
པས་སོ། །
འོན་ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་ན་རང་གི་ཀུན་སློང་མེད་
པ་ན་ཡང་འཇུག་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་མིན་ནོ་སྙམ་ཡང་དཔྱད་དོ། །འོ་ན།
རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་དེ་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་ན་འབྱུང་བ་དེ་གང་ཞེ་ན།
འབྱུང་བ་དག་ནི་ས་ཁམས་དང༌། །

ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ཁམས་རྣམས། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

43

འཛིན་པ་ལ་སོགས་ལས་སུ་གྲུབ། །
སྲ་གཤེར་དྲོ་ཉིད་གཡོ་བ་རྣམས། །
ཞེས་པས་འབྱུང་བ་བཞི་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་

བྱེད་ལས་བསྟན་ནོ།།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྙད་དུ། །

ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། །
ཆུ་མེ་ཡང་ངོ་རླུང་ཚོགས་ཁམས། །
ཉིད་ཡིན་དེ་དང་འདྲ་བའང་ཡིན། །

ཞེས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲགས་ཚོད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་སོ་
སོའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེར་གྲགས་ཚུལ་གསུངས་སོ།། གོང་སྨོས་དབང་པོ་དང་ཕྱི་གཟུགས་དེ་དག་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྡུ་བ་
ནི།

དབང་དོན་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ། །
སྐྱེ་མཆེད་དང་ནི་ཁམས་བཅུར་འདོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དབང་པོ་ལྔ་དང་ཕྱི་གཟུགས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་སོ། །ཚོར་བ་མྱོང་བའོ་འདུ་ཤེས་ནི། །

44

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མཚན་མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །
འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་བཞི་ལས་གཞན། །

ཞེས་པས་ཚོར་འདུ་འདུ་བྱེད་གསུམ་གྱི་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །དེ་གསུམ་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་དང༌། །
འདུས་མ་བྱས་རྣམས་བཅས་པ་ནི། །

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་པས་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་གསུམ་དང༌། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མིན་པའི་གཟུགས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །
རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །

ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་དེ་ཡིན། །

ཁམས་བདུན་དག་ཏུའང་འདོད་པ་སྟེ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་ཡིད། །

དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །

རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །
ཞེས་པས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དྲུག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་བདུན་ལ་སེམས་ཁམས་བདུན་དུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

45

འདོད་ལ། གོང་སྨོས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་པོ་འདས་
མ་ཐག་པ་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
དྲུག་པའི་རྟེན་ནི་རབ་སྒྲུབ་ཕྱིར། །
ཁམས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དག་ཏུ་འདོད། །
ཅེས་པས་དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་གོ་བར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་ཟུར་དུ་ཕྱུང་སྟེ་སེམས་ཁམས་བདུན་སྨོས་པས་སྔར་བཤད་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུའི་སྟེང༌། ཆོས་
ཁམས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་དང༌། དེ་དག་གི་སྟེང་སེམས་ཁམས་བདུན་བསྣན་པས་
ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཕུང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། །
ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་ཐམས་ཅད་བསྡུས། །
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། །
གཞན་གྱི་དངོས་དང་མི་ལྡན་ཕྱིར། །
ཞེས་པས་གཟུགས་ཕུང་དང༌། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། ཆོས་ཁམས་
གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ། དེ་ཡང་གཟུགས་ཕུང་གིས་གཟུགས་

ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་བསྡུས། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་སེམས་ཁམས་བདུན་བསྡུས། ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། འདུས་

46

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མ་བྱས་སོགས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། བསྡུས་ཚུལ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་

ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །ཞེས་སོ། །
མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་མོད་ཀྱི། །
རིགས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་པར་ཤེས། །
འདྲ་བའི་ཕྱིར་ན་ཁམས་གཅིག་ཉིད། །

མཛེས་བྱའི་ཕྱིར་ན་གཉིས་འབྱུང་ངོ། །
ཞེས་པས་མིག་དང་རྣ་བ་དང་སྣ་བཅས་གཉིས་རེ་ཡོད་མོད་ཀྱང༌། རང་
འབྲས་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་བསྐྱེད་བྱེད་གཟུགས་ཅན་དྭང་བར་རིགས་
གཅིག་པ་དང༌། རང་འབྲས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་འདྲ་བས་ན་མིག་དང༌། རྣ་
བ་དང༌། སྣ་ཡི་དབང་པོ་ཞེས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བགྲངས་པ་ན་རེ་རེ་བགྲངས་པས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་མང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་གྲངས་ངེས་
ལ་རྩོད་སྤོང་ངོ། །
༢ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་བཤད་པ།
གཉིས་པ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་བཤད་པ་ནི།

སྤུངས་དང་སྐྱེ་སྒོ་རིགས་ཀྱི་དོན། །
ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ཡིན། །

ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །
རྨོངས་དབང་འདོད་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

47

ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །
ཞེས་པས་ཕུང་པོ་དང༌། ཁམས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་བསྟན་པའི་

དགོས་པ་འཆད་ལ། དེ་ལ་སེམས་བྱུང་རྣམས་རིལ་བུར་འཛིན་པའི་རྨོངས་པ་
བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྡུས་པ་ཉན་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རབ་ལ་ཕུང་
པོ་བསྟན་ལ།
གཟུགས་ཐམས་ཅད་རིལ་བུར་འཛིན་པའི་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་

འབྲིང་དུ་ཉན་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་འབྲིང་ལ་སྐྱེ་མཆེད་བསྟན་པ་དང༌།
གཟུགས་ཐམས་ཅད་རིལ་བུར་འཛིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་སེམས་ཐམས་
ཅད་རིལ་བུར་འཛིན་པའི་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱས་པར་ཉན་འདོད་
པའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་ཁམས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །
ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་ལོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན།

གསུམ་པ། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་ལོགས་སུ་འཇོག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

རྩོད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང༌། །
འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཕྱིར་རིམ་རྒྱུའི་ཕྱིར། །
སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་དང༌། །
འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཕུང་པོར་གཞག །
ཅེས་པ་སྟེ། ཚོར་འདུ་གཉིས་ལོགས་སུ་ཕུང་པོར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་

48

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བསྟན་ནོ། །
ཕུང་པོ་དག་ཏུ་འདུས་མ་བྱས། །
དོན་དུ་མི་རུང་ཕྱིར་མ་བཤད། །
ཅེས་པས་ཕུང་པོའི་དོན་སྤུངས་པ་དེ་འདུས་མ་བྱས་ལ་མ་ཚང་བས་དེ་ཕུང་པོར་མ་བཤད་ཅེས་སོ། །
༤ ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ།
བཞི་པ།ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ་ནི།

རིམ་ནི་རགས་དང་ཀུན་ཉོན་མོངས། །
སྣོད་སོགས་འདོད་ཁམས་ཇི་བཞིན་ནོ། །
ཞེས་པས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོ་སོའི་གོ་རིམ་གྱི་ངེས་པ་འཆད་ལ། དེ་ལ་རགས་ཕྲའི་རིམ་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང༌།

ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དཔེ་དང་མཐུན་པའི་རིམ་པ་དང༌། ཁམས་གསུམ་

སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པ་སྟེ་ཕུང་པོ་ལྔའི་གོ་
རིམ་བསྟན་ནོ། །
དེ་ཡང༌། གཟུགས་ཕུང་རགས། དེ་བས་ཚོར་བ་ཕྲ། དེ་བས་ཀྱང་འདུ་ཤེས་ཕྲ། དེ་བས་འདུ་བྱེད་ཕྲ། དེ་བས་རྣམ་ཤེས་ཕྲ་བས་གོ་རིམ་ངེས་པ་དང༌།
ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ན། ཐོག་མར་གཟུགས་ལ་ལྟ། དེ་ལས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་འདྲེན། དེ་ལས་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྐྱེ། དེ་ལས་འདུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

49

བྱེད་ཆགས་སྡང་འདྲེན། དེས་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བཤད།
ཡང་གཟུགས་ནི་སྣོད་ལྟ་བུ་དང༌། ཚོར་བ་ནི་རང་གི་ཟས་ལྟ་བུ་དང༌།

འདུ་ཤེས་ནི་བྱ་ན་དང༌། འདུ་བྱེད་ནི་ཟས་འདྲེན་པ་པོའི་ལག་བདེ་བ་ལྟ་བུ།
རྣམ་ཤེས་ནི་ཟས་ཟ་བ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་དང་མཐུན་པའི་གོ་རིམ་

གསུངས་ལ།

ཡང༌འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིམ་པས་ཕྱེ་བས་གཟུགས་
ཕུང་དང་པོ་དང༌། གཟུགས་ཁམས་པ་རྣམས་ཚོར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕྱེ་བས་ཚོར་བ་གཉིས་པ་དང༌། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱེ་
བས་འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་དང༌། སྲིད་རྩེ་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བས་འདུ་བྱེད་བཞི་

པར་དང༌། རྣམ་ཤེས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པས་ལྔ་པར་བཤད་ཅེས་པའོ། །ད་ལྟའི་དོན་ཕྱིར་དང་པོ་ལྔ། །
འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་དོན་ཕྱིར་བཞི། །
གཞན་ནི་ཆེས་རིང་མྱུར་འཇུག་ཕྱིར། །
ཡང་ན་ཇི་ལྟར་གནས་བཞིན་རིམ། །

ཞེས་པས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔའི་ནང་གསེས་ཀྱི་གོ་རིམ་གྱི་ངེས་པ་བཤད་དོ། །

50

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ།

ལྔ་པ། སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ་ནི།

བྱེ་བྲག་དོན་དང་གཙོ་བོའི་ཕྱིར། །
ཆོས་མང་བ་དང་མཆོག་བསྡུས་ཕྱིར། །
གཅིག་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། །
གཅིག་ནི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། །
ཅེས་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་

ངེས་པ་བསྟན་ཏེ། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ། ཆོས་གཞན་བསྡུ་ཚུལ་ལ། ཆོས་ཕུང་གི་བསྡུ་ཚུལ་དང༌། ཆོས་གཞན་ལ་སྦྱར་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
ཆོས་གཞན་བསྡུ་ཚུལ།

ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །
གང་རྣམས་ཐུབ་པའི་གསུངས་དེ་དག །
ཚིག་གམ་མིང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །

གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་དག་ཏུ་འདུས། །
ཞེས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་གསུངས་པ་

རྣམས་ཕུང་པོ་ལྔར་མ་འདུས་སོ་ཞེ་ན།
དེ་ལ། མདོ་སྡེ་པས་རྣ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་རང་མཚན་པར་འདོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

51

པས་གཟུགས་ཕུང་དུ་འདུས་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་པས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོར་འདུས་པས་
སོ་ཞེས་པའོ། །
དེ་ལ་ཞིབ་ཆ་ཕྱེ་ན། སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༦
ལས། ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་ནི། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གསུང་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས་ཞེས་འབྱུང་བས་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀར་འདུས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུང་པས།
ཆོས་མངོན་པ་བ་ཆོས་ཕུང་ལ་ལྡན་མིན་དང་སྒྲ་རང་མཚན་པ་གཉིས་

ཀ་ཡོད་པ་འདོད་མཁན་དེ་སུ་ཡིན་དཔྱད་ན།

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་མཛོད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་སྟོད་ཆ་
ཤོག ༨༡ ལས། མདོ་སྡེ་པས་ཚིག་གི་རང་བཞིན་གཟུགས་ཕུང་གིས་བསྡུས་
པར་འདོད། བྱེ་སྨྲའི་སྡེ་པ་ཁ་ཆེ་བ་དང༌། མངོན་པ་བ་ལས་གཞན་པའི་སྡེ་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་མིང་ཚོགས་པའི་རང་བཞིན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད།
མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་མངོན་པ་བ་དག་གིས་ཆོས་ཕུང་གི་གཞི་

ལྡོག་གཟུགས་དང༌། སྤྱི་ལྡོག་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་འདུག་པས། འདིའི་མངོན་པ་བ་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེ་འབྲང་
ལ་བྱེད་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །

52

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ལ། རྩ་བར། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག་ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ཁ་

ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༧ ལས། དེས་ན་བརྒྱད་ཁྲིར་འདོད་
པ་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྡེ་པ་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་
བཞི་སྟོང་གསུངས་པ་འདོད་དོ། །འོ་ན། ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཚད་ཅེས་ཟེར། །
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན། །

སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །

ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས། །
ཞེས་པས་ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་བཞེད་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང༌། སྡེ་པ་ཁ་
ཅིག་གིས་ཤོ་ལོ་ཀ་དྲུག་སྟོང་ལ་ཆོས་ཕུང་གཅིག་གི་ཚད་དུ་འདོད། དེ་བཞིན་
ཁ་ཅིག་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་རེ་ལ་དེའི་ཚད་དུ་འདོད་ཅིང༌། གཞན་དག་ཕུང་ཁམས་

སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཚང་བ་རེ་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ལ་ཆོས་ཕུང་རེའི་

ཚད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ།
སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༧ ལས། ལུགས་ཕྱི་མ་
འདི་སློབ་དཔོན་རང་གི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འཆད་དོ། །ཞེས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

53

གསུངས་སོ། །ཤོ་ལོ་ཀ་རེའི་ཚད་འཇོག་ཚུལ་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༧ ལས། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་

ཚད་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེ་ལ་
ཡི་གེའི་འབྲུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཉིད་དོ་ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་བརྒྱད་བཞི་

སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་བཤད་པས་བོད་ཀྱི་ནི་ཚིག་བར་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཉོན་
མོངས་ལ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་སོ། །
༢ ཆོས་གཞན་ལ་སྦྱར་ཚུལ།
གཉིས་པ། ཆོས་གཞན་ལ་སྦྱར་ཚུལ་ནི།

དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར། །

ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི། །
རང་གི་མཚན་ཉིད་ལེགས་དཔྱད་དེ། །
ཇི་སྐད་བཤད་པར་བསྡུ་བར་བྱ། །
བུ་ག་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེས་བྱ། །
སྣང་དང་མུན་པ་དག་ཡིན་ལོ། །
ཟག་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །

རྣམ་ཤེས་ཁམས་ཡིན་སྐྱེ་བའི་རྟེན། །

54

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་ཕུང་པོར་བསྡུ་བ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་
ཀྱི་མིང་ཅན་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྡུ་བ་དང༌། ཁམས་ཀྱི་མིང་ཅན་ཁམས་སུ་བསྡུ་
བའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་ཕུང་པོར་བསྡུ་བའི་
ཚུལ་ནི། དེ་ལ་མདོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་
དང༌། རྣམ་གྲོལ་དང༌། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་ཕུང་པོ།
ཞེས་ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་ལྔ་གསུངས་པ་དང༌།

ཡང༌། བཤགས་པ་དང༌། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང༌། གསོལ་བ་འདེབས་པ་
སྟེ་ཕུང་པོ་གསུམ་གསུངས་པ་དང༌།
ཡང་དག་ངེས་པ་དང༌། ལོག་པར་ངེས་པ་དང༌། མ་ངེས་པའི་ཕུང་པོ་

ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ལ་དཔྱད་ན། ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་དང་པོ་ལྔ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་གཟུགས་ཕུང་དུ་
འདུས་ལ། ལྷག་མ་བཞི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོར་འདུས་སོ། །བར་མ་གསུམ་ནི།

འགྱོད་པ་དང༌། དད་པ་དང༌། འདུན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོར་འདུས་སོ། །
ཐ་མ་གསུམ་བསྡུས་ཚུལ་ཡང༌། ལོག་པར་ངེས་པ་མཚམས་མེད་བྱས་
པའི་གང་ཟག་དང༌། ཡང་དག་ངེས་པ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ལ། མ་

ངེས་པ་ནི་དེ་གཉིས་གང་དུའང་མ་གཏོགས་པའི་སོ་སྐྱེའི་གང་ཟག་ཡིན་པས།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

55

དེ་གསུམ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གྱིས་བསྡུས་པར་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་ཅན་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྡུ་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

མདོ་ལས། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང༌། ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་
དང༌། རྣམ་གྲོལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་དང༌།

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་གཉིས་

བཅས་གསུངས་པ་རྣམས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་གང་དུ་བསྡུས་དཔྱད་པ་ན།
ཟད་པར་བཅུ་ལས་དང་པོ་བརྒྱད་ནི་མ་ཆགས་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་

མཆེད་དུ་བསྡུས་ལ། ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟད་པར་གཉིས་ནི་གཟུགས་

མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པས་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅི་

རིགས་སུ་འདུས་སོ། །
ཟིལ་མནོན་བརྒྱད་ཀྱང་མ་ཆགས་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་ལ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དུ་འདུས་པ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་ནི་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་ཤིང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དྲི་རོ་མ་

གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང༌། ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་བཅས་བཅུར་འདུས་པ་གསུངས་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་
མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་སྲིད་རྩེའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པས་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་

56

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མཆེད་དུ་འདུས་པའོ། །
ཁམས་ཀྱི་མིང་ཅན་ཁམས་སུ་བསྡུ་ཚུལ།

གསུམ་པ། ཁམས་ཀྱི་མིང་ཅན་ཁམས་སུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས་
ཁམས་དྲུག་བཅུ་རྩ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་ཁམས་བཅོ་
བརྒྱད་ནི་སྡུ་བྱེད་ཡིན་ལ། དེའི་འཕྲོས་ཁམས་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་
ནི་སྐབས་འདིར་བསྡུ་བྱ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་བསྡུ་
ཚུལ་དཔྱད་ན། བསྡུ་བྱ་ཁམས་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞིའི་སྡོམ་ནི།

དྲུག་ཚན་གསུམ་དང་བཞི་ཚན་གཅིག །གསུམ་ཚན་དྲུག་དང་གཉིས་

ཚན་གཉིས། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲུག་ཚན་དང་པོ་དྲུག་ནི་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་ནམ་

མཁའ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ཡིན་ལ།

དེ་དག་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནིས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་ནི་

རེག་བྱའི་ཁམས་སུ་འདུས་ལ། ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་སྣང་བའི་རང་བཞིན་

ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་འདུས་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་སེམས་ཁམས་བདུན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པའོ། །
དྲུག་ཚན་གཉིས་པ་ནི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང༌། གནོད་སེམས་
དང༌། རྣམ་འཚེ་དང༌། ངེས་འབྱུང་དང༌། གནོད་སེམས་མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་
མི་འཚེ་བའི་ཁམས་ཏེ་དྲུག་གསུངས་པ་ལས་ཐམས་ཅད་སེམས་བྱུང་ཡིན་

པས་ཆོས་ཁམས་སུ་འདུས་ལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

57

དྲུག་ཚན་གསུམ་པ་ནི། བདེ་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཡིད་བདེ་དང༌།
ཡིད་མི་བདེ་དང༌། བཏང་སྙོམས་དང༌། མ་རིག་པའི་ཁམས་ཞེས་གསུངས་པ་
རྣམས་ཀྱང་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་ཆོས་ཁམས་སུ་འདུས་པ་དང༌།
བཞི་ཚན་གཅིག་ནི། ཚོར་བ་དང༌། འདུ་ཤེས་དང༌། འདུ་བྱེད་དང༌། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བཞི་གསུངས་པ་ལས། དང་པོ་གསུམ་ཆོས་ཁམས་
དང༌། ཐ་མ་སེམས་ཁམས་བདུན་དུ་འདུས་སོ། །
གསུམ་ཚན་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་གསུངས་པ་ལས། འདོད་པ་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འདུས་ལ། གཟུགས་ནི་དྲི་རོ་སྣ་ལྕེའི་ཁམས་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་
ཁམས་བཅུ་བཞིར་འདུས། གཟུགས་མེད་ནི་ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་
ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་དུ་འདུས།

གསུམ་ཚན་གཉིས་པ། གཟུགས་དང༌། གཟུགས་མེད་དང༌། འགོག་
པའི་ཁམས་གསུམ་ལས། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་གོང་བཞིན་དང༌། འགོག་
པའི་ཁམས་ཆོས་ཁམས་སུ་འདུས་སོ། །
གསུམ་ཚན་གསུམ་པ། འདས་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་དང༌། ད་ལྟ་བའི་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི། རེ་རེ་ཡང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀུན་གྱིས་བསྡུས་པར་
གསུངས་སོ། །

58

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གསུམ་ཚན་བཞི་པ། ངན་པ་དང༌། བར་མ་དང༌། གྱ་ནོམ་པའི་ཁམས་
གསུམ་གསུངས་པ་ནི། འདོད་པ་སོགས་ཁམས་གསུམ་ཡིན་པས་བསྡུ་ཚུལ་
གོང་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་ཚན་ལྔ་པ། དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་པའི་

ཁམས་གསུམ་ལས་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ནི་གཟུགས་ཁམས་དང་སྒྲ་ཁམས་

དང་ཆོས་ཁམས་དང༌། སེམས་ཁམས་བདུན་ཏེ་བཅུས་བསྡུས་ལ། བར་མ་ (ལུང་མ་བསྟན་) ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྡུས་སོ། །
གསུམ་ཚན་དྲུག་པ་ནི། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་དང༌། གང་མིན་གསུམ་

ལས། སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ནི། ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་གྱིས་
བསྡུས་ལ། ཐ་མ་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྡུས་སོ། །
གཉིས་ཚན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ལས། ཟག་
བཅས་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྡུས་ལ། ཟག་མེད་ནི་ཆོས་ཡིད་རྣམ་

ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །
གཉིས་ཚན་གཉིས་པ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་གཉིས་

ལས་དང་པོ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྡུས་ལ། གཉིས་པ་ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་ཕུང་པོས་བསྡུས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

59

པའི་སྐབས་སུ། ཡང་དག་ངེས་པ་དང༌། ལོག་པར་ངེས་པ་གཉིས་ཕུང་པོ་ལྔ་

ཆར་གྱིས་བསྡུས་པ་གསུངས་པ་འདི་ལ།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡང་དག་ངེས་པ་དང་ལོག་པར་ངེས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གྱིས་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཉིས་

ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གྱིས་བསྡུས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག འདིར། རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། །གཞན་གྱི་དངོས་དང་མི་ལྡན་ཕྱིར། །ཞེས་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་

བསྡུས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡང་དག་པར་ངེས་པ་དང་ལོག་
པར་ངེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡང་དག་ངེས་པ་ནི་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་དང༌། ལོག་པར་ངེས་པ་ནི་མཚམས་མེད་བྱས་པའི་གང་ཟག་ལ་

འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག གང་ཟག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་
ཡིན་པ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་གསུམ་པ་
ལས། དེར་ནི་དམྱལ་སོགས་འགྲོ་བ་ལྔ། །རང་གི་མིང་གིས་བསྟན་དེ་དག །
ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
ཡང༌སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་ཅན་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྡུ་བར་གསུངས་པའི་

སྐབས་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དྲི་རོ་མ་གཏོགས་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་

60

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མཆེད་དབང་པོ་དྲུག་དང༌། ཕྱིའི་གཟུགས་སྒྲ་རེག་བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅས་
བཅུས་བསྡུས་པར་གསུངས་པ་འདི་ལ།
འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་གཟུགས་སྒྲ་
རེག་བྱ་བཅས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་གོང་སྨོས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུས་བསྡུས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིགའདིར་བསྡུ་ཚུལ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལ་འཇོག་
དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། གནས་
གཉིས་པར། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྐལ་མཉམ་དང༌། །འདུ་ཤེས་མེད་སྙོམས་འཇུག་པ་དང༌། །སྲོག་དང་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་ནི། །མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་
ཡང༌། །ཞེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཁོ་ནར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །
༣ ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ། ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ། བརྗོད་བདེ་
བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྟན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྔ། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྔ། བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ།
རྫས་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ། །མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ། ལྟ་
བ་ལྟ་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་དང༌། གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་
བཤད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་འདིར་འཆད་ལ།
བརྐྱང་ན་འདིར། རབ་དབྱེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རིམ་པར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

61

འགོད་ན། ༡ བསྟན་ཡོད་བསྟན་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༢ ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༣ དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ། ༤ ཁམས་སུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༥ ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༦ རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༧ དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི་
རབ་དབྱེ། ༨ ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་རབ་དབྱེ། ༩ འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རབ་
དབྱེ། ༡༠ བསགས་མ་བསགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༡༡ གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༡༢ བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ། ༡༣ རྟག་རྫས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་
དབྱེ། ༡༤ སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ། ༡༥ ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཐོབ་མ་ཐོབ་
ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༡༦ ནང་གི་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ། ༡༧ རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་
ཀྱི་རབ་དབྱེ། ༡༨ མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ། ༡༩ ལྟ་བ་ལྟ་མིན་གྱི་
རབ་དབྱེ། ༢༠ གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ། ༢༡
འདུས་མ་བྱས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ། ༢༢ དབང་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་
སྟེ་རབ་དབྱེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ལས། བསྟན་
ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྔ་བཤད་པ་ལ།
༡ བསྟན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་རབ་དབྱེ་ལྔ།

དང་པོ། བསྟན་ཡོད་བསྟན་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

བསྟན་ཡོད་འདི་ནི་གཟུགས་གཅིག་པུ། །

62

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པ་སྟེ། བསྟན་ཡོད་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
གཅིག་པུ་ཡིན་ལ་གཞན་ནི་བསྟན་མེད་དོ། །
༢ ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ།
གཉིས་པ། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཐོགས་དང་བཅས་པ་གཟུགས་ཅན་བཅུ། །
ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཕྱི་གཟུགས་ལྔ་དང་ནང་གཟུགས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཡིན་ལ། གཞན་བརྒྱད་ནི་ཐོགས་མེད་
ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་ཐོགས་པ་ལ། སྒྲིབ་ཐོགས་དང༌། ཡུལ་ཐོགས་དང༌། དམིགས་

ཐོགས་གསུམ་བཤད་ལ།
དེ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༧༥
ལས། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། རང་གི་ཡུལ་དུ་གཞན་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་སྟེ།
གཟུགས་ཅན་དག་གཅིག་གི་གོ་སར་གཅིག་རྡུགས་པའོ། །(རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བའང་རང་རང་གོ་སར་རྩིབ་མ་བཞིབས་ནས་གནས་པ་ཡིན་

ནོ། །) གཉིས་པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་གི་

གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རང་
གི་ཡུལ་ལ་འཛིན་གྱི། གཞན་ལ་མི་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་ཐོགས་བཅས་སུ་བཤད་པ་ནི།

དང་པོ་སྒྲིབ་ཐོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

63

སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༦ ལས། མིག་ལ་ཆུ་

དང་སྐམ་ལ་ཐོགས་མི་ཐོགས་ཀྱི་མུ་བཞི་དང༌། མཚན་མོ་དང་ཉིན་པར་ཐོགས་
མི་ཐོགས་ཀྱི་མུ་བཞི་དང༌། གཞན་ཡང་ཡུལ་དང་སྒྲིབ་ཐོགས་ཀྱི་མུ་བཞི་དང༌།
ཡུལ་དང་དམིགས་ཐོགས་ཀྱི་མུ་གཉིས་ཀྱང་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མུ་རྣམས་བརྩི་ཚུལ་ནི།

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད་པའི་མཛོད་མཐའ་དཔྱོད་སྟོད་ཆ་ཤོག ༨༩ ལས། ཆུ་ལ་ཐོགས་ལ་སྐམ་ལ་མི་ཐོགས་པ་དང༌། སྐམ་ལ་ཐོགས་ལ་ཆུ་ལ་མི་ཐོགས་པ། གཉིས་ཀར་ཐོགས་པ། གཉིས་ཀར་མི་

ཐོགས་པ། མཚན་མོར་ཐོགས་ལ་ཉིན་མོར་མི་ཐོགས་དང༌། ཉིན་མོར་ཐོགས་ལ་མཚན་མོར་མི་ཐོགས་པ། གཉིས་ཀར་ཐོགས་པ་དང༌། གཉིས་ཀར་མི་

ཐོགས་པ་སྟེ་མུ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཉའི་མིག་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་

པ་ནི་མི་ཕལ་ཆེར་གྱི་མིག་ལྟ་བུ་དང༌། གསུམ་པ་ནི་ཆུ་སྲིན་བྱིས་པ་གསོད་
དང༌། སྦལ་པའི་མིག་ལྟ་བུ་དང༌། བཞི་པ་ནི། གཉིད་ལོག་པའི་དུས་ཀྱི་མིག་
དང༌། མངལ་དུ་འཆི་བའི་མིག་ལྟ་བུ་དང༌། ལྔ་པ་ནི། མི་ཕལ་ཆེར་གྱི་མིག་ལྟ་
བུ་དང༌། དྲུག་པ་ནི་འུག་པ་དང་ཕ་བང་གི་མིག་ལྟ་བུ་དང༌། བདུན་པ་ནི་གུང་

དང་བྱི་བ་དང༌། ཁྱི་རྟ་ཝ་གསུམ་གྱི་མིག་ལྟ་བུ་དང༌། བརྒྱད་པ་ནི། གཉིད་དང་

སྙོམས་འཇུག་གི་དུས་ཀྱི་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དང༌།

64

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡང་དེའི་འཕྲོ་ལས། ཡུལ་ལ་ཐོགས་བཅས་དང་སྒྲིབ་པའི་ཐོགས་བཅས་
དོན་གཅིག་གམ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཡུལ་
ལ་ཐོགས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲིབ་པའི་ཐོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་མུ་སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་རྣམས་དང༌། ཡུལ་ལ་ཐོགས་བཅས་མ་ཡིན་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཐོགས་བཅས་
ཡུལ་ལྔ་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དབང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ་དང༌། ཡུལ་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་ལྡན་མིན་རྣམས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་དང༌། རྣམ་པར་རིག་

བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང༌། ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་དང༌། དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་དོན་གཅིག་

གམ་ཞེ་ན། མུ་གསུམ་ཡོད་དེ། དམིགས་པར་ཐོགས་ལ་ཡུལ་ལ་མི་ཐོགས་པ་
མེད་པས་མུ་གསུམ་ལས་མི་འོང་ལ། ཡུལ་ལ་ཐོགས་ལ་དམིགས་པར་མ་

ཐོགས་པ་ནི་དབང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་ཀར་ཐོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་མཐའ་དག་དང༌། གཉིས་ཀར་མི་ཐོགས་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དངོས་
པོ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་
བཅུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་

ཐལ། ཐོགས་དང་བཅས་པ་གཟུགས་ཅན་བཅུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བསྙན་ཆོས་ཅན། ཐོགས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

65

བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་གནས་གསུམ་པའི་

མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༦ ལས། ཁ་ཅིགམེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་

གྱི་གཟུགས་བསྙན་གཞི་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཐོགས་བཅས་ཀྱི་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་
མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ།
ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བསྙན་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུགས་འདིར་གཟུགས་ལ་བསྟན་

ཡོད་ཐོགས་བཅས་དང༌། བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་དང༌། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་
དེ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། གནས་
བཞི་པ་ལས། རྣམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང༌། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་

ན་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་གང་རུང་གི་ནང་དུ་ཐོགས་མེད་ཡོད་ན། སྐབས་འདིར་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བརྩི་བ་ན་ཟུར་དུ་འདྲེན་རིགས་པ་ལས་མ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

66

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བསྙན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེ་ལོང་གི་གོ་ས་ན་མི་གནས་པར་ཐལ། མེ་ལོང་དང་ཁྱོད་གཉིས་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མེ་ལོང་དང་དེའི་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བསྙན་གཉིས་ཀ་བུམ་པ་
བཞིན་དུ་གོ་ས་སོ་སོར་གནས་པར་ཐལ་ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །
༣ དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ།

གསུམ་པ། དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

ལུང་མ་བསྟན་བརྒྱད་དེ་དག་ཉིད། །

གཟུགས་སྒྲ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམ་གསུམ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཅིག་ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་
ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་ལས་གཟུགས་སྒྲ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་སེམས་ཁམས་བདུན་དང༌། ཆོས་
ཁམས་དང༌། གཟུགས་སྒྲ་གཉིས་ཏེ་བཅུ་པོ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་
རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
༤ ཁམས་སུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ།
བཞི་པ། ཁམས་སུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

འདོད་ཁམས་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་བཅུ་བཞི་འོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

67

དྲི་དང་རོ་དང་སྣ་དང་ནི། །
ལྕེ་ཡི་རྣམ་ཤེས་ཁམས་མ་གཏོགས། །
གཟུགས་མེད་གཏོགས་པ་ཡིད་དང་ནི། །

ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁམས། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ཡོད་ལ། གཟུགས་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ནི། དེ་ལས་དྲི་རོ་གཉིས་དང༌།

སྣ་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཏེ་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་ཡིན་ལ།

གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་ནི་ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་གཟུགས་ཁམས་ན་དྲི་རོ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ནི་ཁམ་ཟས་ཡིན་ལ་

གཟུགས་ཁམས་ན་ཁམ་ཟས་ལ་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཟས་ལ།
གནས་གསུམ་པ་ལས། ཁམ་ཀྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་
བདག་ཉིད་དོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མ་ཡིན་དེས། །རང་དབང་གྲོལ་ལ་མི་

ཕན་ཕྱིར། །རེག་དང་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ནི། །ཟག་བཅས་ཟས་ཡིན་གསུམ་

དག་ན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
ཁམ་ཀྱི་ཟས་དང༌། རེག་པའི་ཟས་དང༌། སེམས་པའི་ཟས་དང༌། རྣམ་

ཤེས་ཀྱི་ཟས་ཏེ་བཞི་ཡོད་ཅིང༌། རེག་པ་དང་སེམས་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཟག་
བཅས་གསུམ་ཟས་སུ་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །

68

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། རེག་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁམས་གོང་མ་ན་མེད་
པར་ཐལ། ཁམ་ཟས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲི་རོ་གཉིས་ཁམས་གོང་མ་ན་
མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཁམ་ཟས་ཡིན་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དྲི་རོ་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས། རེག་བྱ་ཁམ་ཟས་མ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྩ་བར། ཁམ་ཀྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ལ་ཁམ་ཟས་སུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གནས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༧༣ ལས། དེ་
ཡང་དྲི་ (སྣ་ལྕེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་དུ་བཅད་ཅིང་མིད་པས་དེ་དང་འདོད་
པའི་) རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཅི་སྟེ་ན། དེ་དག་སྣ་
ལྕེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་དུ་བཅད་ཅིང་མིད་ནས་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
དང༌། (འདིས་ནི་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་ཕལ་ཆེར་ཟས་སུ་བསྟན་ལ་) ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ལ་ལ་ན་རེ། རེག་བྱ་ལ་ཁམ་ཟས་ཡིན་མིན་གྱི་ཆ་
གཉིས་ཡོད་ལ། དྲི་རོ་གཉིས་ལ་ཁམ་ཟས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་
ཁམས་གོང་མ་ན་དེ་གཉིས་མི་འཇོག་ཅེ་ན།
འོ་ན་དྲི་རོ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཁམ་ཟས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

69

པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁམས་དང་ཟས་ལ་མུ་བཞི་བཤད་པའི་སྐབས་
སུ། ཁམས་ཡིན་ལ་ཟས་མ་ཡིན་པའི་མཚན་གཞི་ལ་ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་དམར་
འབར་བ་དེ་བཞག་པས་དེའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དྲི་རོ་ཡང་ཁམ་ཟས་མ་
ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམ་ཟས་ཞེས་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་དེའི་

དབང་པོ་རྟེན་བཅས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཞིག་དགོས་པ་གང་ཞིགདེའི་ཚོགས་
པ་ན་ཡོད་པའི་དྲི་རོ་གཉིས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
༥ ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ།

ལྔ་པ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

དེ་གསུམ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། །
ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཟག་བཅས་སོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་ཁམས་བཅུ་དང༌། དབང་ཤེས་ལྔ་སྟེ་བཅོ་ལྔ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱིས་ཁྱབ་བོ། །
༦ རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་རབ་དབྱེ།

དྲུག་པ། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པ་ནི། །

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྔ་ཡིན། །
ཐ་མ་གསུམ་ནི་རྣམ་གསུམ་མོ། །

70

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གཉིས་ཀ་སྤངས། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཅིག་ཏུ་རྟོག་བཅས་དང་དཔྱོད་
བཅས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ནི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཡིན་ལ། ཁམས་ཐ་མ་

ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ནི། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་དང༌།
རྟོག་མེད་དཔྱོད་བཅས་དང༌། རྟོག་མེད་དཔྱོད་མེད་དེ་རྣམ་པ་གསུམ་གའི་ཆ་

ཡོད། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་ནི། རྟོག་བཅས་དང་དཔྱོད་བཅས་
གཉིས་ཀ་སྤངས་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་ཡིན་པ་མེད་ཅེས་པའོ། །
འདི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་པོ་གང་
རུང་ཡིན་ན། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་དང༌། རྟོག་མེད་དཔྱོད་བཅས་དང༌། རྟོག་མེད་དཔྱོད་མེད་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐ་མ་གསུམ་
ནི་རྣམ་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དཔྱོད་པ་ཆོས་ཅན། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་

པར་ཐལ། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་བྱུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ལ་

དཔྱོད་མེད་རྟོག་བཅས་བསྣན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དབྱེ་རིགས་སོ་ཟེར།
ཡང་ཁ་ཅིག རྟོག་མེད་དཔྱོད་བཅས་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

71

དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཙམ་པོ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ། རྟོག་མེད་དཔྱོད་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༩ ལས། དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་ན་ཡོད་
པའི་རྟོག་པ་ནི། རྟོག་པ་མེད་ཅིང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང༌།
རྟོག་པ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་རྟོག་བཅས་སུ་བཤད་པ་ལ། ཁ་
ཅིག་གིས། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཆོས་ཅན། རྟོག་བཅས་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། མདོ་ལས་དེ་དག་རྟོག་བྲལ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པ་ལ།ངེས་པར་རྟོག་དང་རྗེས་དྲན་པའི། །

རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་མི་རྟོག །
དེ་དག་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཡེང༌། །
ཡིད་ཀྱི་དྲན་པ་ཐམས་ཅད་ཉིད། །

ཅེས་པས་གོང་གི་རྩོད་པ་དེ་ལ་ལན་དུ། དེ་ཡང་སྤྱིར་རྟོག་པ་ལ་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང༌། ངེས་རྟོག་དང༌། རྗེས་དྲན་གྱི་རྟོག་པ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། མདོ་ལས། དབང་ཤེས་ལྔ་རྟོག་བྲལ་དུ་གསུངས་པ་ནི་ངེས་རྟོག་དང་

72

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྗེས་དྲན་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་རྟོག་བྲལ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི། ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་ལན་མཛད་དོ། །ངེས་རྟོག་དང་རྗེས་
དྲན་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༨༠ ལས། ངེས་པར་རྟོག་པ་
དང་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང༌། ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མིང་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དྲན་པ་མཉམ་པར་གཞག་མ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ནི་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ (པ་མཉམ་
གཞག་མིན་) པའི་ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པའོ།། ཞེས་གསུངས་སོ། །
འདི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་རྗེས་དྲན་གྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་
གྱུར་པའི་བསམ་བྱུང་དང་ཐོས་བྱུང་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་གྱུར་པའི་མཉམ་
པར་མ་གཞག་པའི་ཤེས་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཐོས་བྱུང་
དང་བསམ་བྱུང་གི་རྗེས་དྲན་གྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། མིང་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་
འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དྲན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། གནས་དྲུག་པ་ལས། ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་བློ་རྣམས་ནི། །མིང་དང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

73

གཉིས་ཀ་དོན་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་རྒྱུན་དུ་མིང་ལ་ལྟོས་ནས་དོན་འཛིན་པ་ལ་
ཐོས་བྱུང་དང༌། རེ་འགའ་མིང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་འཛིན་པ་ལ་བསམ་བྱུང་དང༌།
མིང་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་འཛིན་པ་ལ་སྒོམ་བྱུང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ངེས་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པ་མ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཐོས་བྱུང་དང་བསམ་བྱུང་དང་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལས་གཞན་སྒོམ་བྱུང་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། ངེས་
རྟོག་མིན་པར་ཐལ། སྒོམ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངེས་རྟོག་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འོག་ཏུ། རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་མཚུངས་སྐྱེས་བློ། །ངེས་རྟོག་མེད་ཕྱིར་ལྟ་མ་ཡིན། །ཞེས་དང༌།
དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༦༤ ལས། མིག་

ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་བློ་སྟེ་ཤེས་རབ་
ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བ་ནི་ངེས་པར་རྟོག་པ་
ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་ངེས་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཟག་བཅས་དགེ་

74

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་

ཞེས་པ་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཟག་བཅས་དགེ་བའི་ཤེས་རབ་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༩༣ ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་

པའི་ལྟ་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༩༢ ལས། དེ་ལ་དང་པོ་ལྔ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དྲུག་པ་ནི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་སྒོམ་སྤང་གི་ས་

བོན་དང་བཅས་པ་དང༌། དེ་མེད་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་པས། ཞེས་ཡིད་ཤེས་
འཁོར་གྱི་ཤེས་རབ་ཟག་བཅས་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལྟ་བ་དྲུག་པ་འཇིག་རྟེན་
པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བར་བཞག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་སྤྲོས་
ཏེ་ད་དུང་དཔྱད་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་འོག་ཏུ་གནས་བདུན་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་

ཅུང་ཟད་སྤྲོ་བར་བྱའོ། །
༧ དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྔ།
བདུན་པ། དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ། དམིགས་
བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
དམིགས་བཅས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནོ། །
ཆོས་ཀྱི་ཕྱེད་ཀྱང་་་་་་་་་་་་། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

75

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས། གཅིག་ཏུ་དམིགས་བཅས་ཡིན་
པ་ནི་སེམས་ཁམས་བདུན་དང༌། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་བྱུང་
རྣམས་ཀྱང་དམིགས་བཅས་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་

མིན་ནོ། །
གཉིས་པ། ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

་་་་་་་་་་་་་་་་མ་ཟིན་དགུ །

བརྒྱད་པོ་དེ་དག་རྣམས་དང་སྒྲ། །
དགུ་པོ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཅིག་ཏུ་མ་ཟིན་པ་ཡིན་པ་ནི།

གོང་སྨོས་དམིགས་བཅས་བརྒྱད་པོ་རྣམས་དང་སྒྲ་སྟེ་དགུ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་
མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་དགུ་པོ་ལ་ཟིན་མ་

ཟིན་རྣམ་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
དེ་ལ་སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིགདེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་
ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་འདྲེན་པ་དེ་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་ལྷའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མིག་དབང་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཟིན་པའི་ཁམས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱེད་ན་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་
འདྲེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་གང་

76

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་གནས་ཁང་སོགས་ཆོས་ཅན། ཟིན་པའི་ཁམས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱེད་པ་
ན་བདག་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་གཟུགས་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་མ་ཟིན་པའི་

ཁམས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་ལ། དེས་ན་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་དོན་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༡ ལས། འདིར་ཟིན་པའི་དོན་ནི་
དབང་པོ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་གྱི་དངོས་པོར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་སྟེ།
འཇིག་རྟེན་ན་སེམས་དང་བཅས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང༌། དེའི་དོན་སྙིང་པོར་བསྡུས་ཏེ།
པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་གནས་དང་པོའི་ཤོག ༣༨ ལས། སྐབས་འདིའི་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་དོན་ཡོད་དེ། གང་ལ་ཕན་གནོད་
བྱས་པས་ཚོར་བ་སྐྱེ་བའི་གནས་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

རེག་བྱ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

77

ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་དགུ་པོ་ནི། །

འབྱུང་འགྱུར་ཆོས་ཁམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང༌། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས། རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་དགུ་པོ་ནི།

འབྱུང་འགྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང༌། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་ནང་ཚན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱང་འབྱུང་འགྱུར་ཡིན་ལ། སེམས་ཁམས་བདུན་དང༌། རྣམ་པར་རིག་མིན་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཁམས་ནི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་
འགྱུར་གཉིས་ཀ་མིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
བཞི་པ། བསགས་མ་བསགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་བསགས་པའོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་ནི་བསགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་

ལྷག་མ་སེམས་ཁམས་བདུན་དང༌། ཆོས་ཁམས་ནི་མ་བསགས་པའོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་
པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་བསགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་བཅུ་
ནི་བསགས་པའོ༌། ཞེས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་
རྫས་རྡུལ་དང་བསགས་རྡུལ་གཉིས་བཤད་པས། འབྱུང་བཞིའི་རྫས་རྡུལ་རེ་
རེ་བ་ཆོས་ཅན། བསགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་གང་རུང་

78

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་འདུས་ཏེ་བརྩམས་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲན་
ཆ་མེད་ཡན་གར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རྫས་རྡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༨ ལས། (དེ་ལ་རྫས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་
ནི། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཆ་མེད་པའོ། །བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་ནི་དེ་ལས་ཕྲ་
བའི་འདུས་པ་གཞན་དུ་མེད་པའོ། །) ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་
ཡང་རྫས་རྡུལ་རེ་རེ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཟླ་མེད་ཡན་གར་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
པཎ་ཆེན་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་གནས་གཉིས་པའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་
རབ་གསལ་ཤོག ༡༥ ལས། རང་གི་ལུགས་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་
དེ། སྔ་མ་ (རྫས་རྡུལ་) རྡུལ་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་མ་བྱུང་བར་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཞིག་ལ་འཇོག ཕྱི་མ་ (བསགས་རྡུལ་) རྡུལ་དེ་དག་
གཉིས་ཙམ་འདུས་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་

བསགས་པ་ཡིན་ན་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་འདུས་པའི་བསགས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་

ཅེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། འདིར་བསགས་པའི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་བསགས་པ་
ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༢ ལས། ཡང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

79

ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་ (རྡུལ་ཕྲན་འདུས་
པའི་ཕྱིར་) གཅིག་ཏུ་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ། རྫས་རྡུལ་དང་བསགས་རྡུལ་
གཉིས་འདོད་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་
མཆན་འབྲུ་ལྟར་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་རེ་རེ་བ་ལ་རྫས་རྡུལ་དུ་འཇོག་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཡན་འདུས་པའི་ཆུང་ཐ་ལ་བསགས་རྡུལ་དུ་འཇོག་པར་
མངོན་ཏེ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་འབྲུ་ལས། དེ་ལ་རྫས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ནི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཆ་མེད་པའོ། །བསགས་པའི་
རྡུལ་ཕྲན་ནི་དེ་ལས་ཕྲ་བའི་འདུས་པ་གཞན་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར།
དེས་ན། གནས་གཉིས་པར། གཟུགས་ཅན་སྐྱེ་ཚུལ་འཆད་སྐབས། འདོད་
ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང༌། །སྒྲ་མེད་ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད། །ཅེས་འདོད་པའི་ཁམས་ན་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་སྐྱེས་པ་ན། འབྱུང་བ་བཞི་དང༌། གཟུགས་དྲི་རོ་
རེག་བྱ་ཡི་རྡུལ་ཕྲན་བརྒྱད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་ཞེས་པ་བསགས་རྡུལ་གྱི་སྐྱེ་
ཚུལ་ལ་སྦྱར་བར་མཛད་དེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༨ ལས། འདོད་པའི་ཁམས་ན་ལུས་

སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་མེད་པ་དང༌། སྒྲ་མེད་པའི་བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཉི་

80

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཟེར་གྱི་རྡུལ་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་ལ་བསགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྡུལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་

རྫས་འབྱུང་བ་བཞི་དང༌། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་བརྒྱད་ངེས་པར་ལྷན་ཅིག་

སྐྱེའོ། །བསགས་པའི་རྡུལ་སྨོས་པ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་པ་ནི་གཅིག་པུར་
གནས་པའི་ཕྱིར་རྫས་གཞན་འདུས་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རེ་རེ་བ་ལ་རྫས་རྡུལ་
དང༌། རྫས་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པའི་རྡུལ་ཆུང་ཐ་ལ་བསགས་རྡུལ་དུ་འཇོག་ཅིང༌།

རྫས་རྡུལ་ཆ་མེད་ཡིན་ཡང་གསགས་རྡུལ་ཆ་བཅས་སུ་འཇོག་གམ་དཔྱོད།པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་གནས་
གཉིས་པའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༡༤ ལས། རྫས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་དང༌། བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཁ་ཅིགསྔ་མ་གཟུགས་

ཀྱི་ཆུང་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མ་དེ་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་མི་འཐད་དེ། རང་འགྲེལ་
ལས། ཐམས་ཅད་བས་ཕྲ་བའི་གཟུགས་ནི་བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་
བྱ་སྟེ། དེ་ལས་ཆེས་ཆུང་བ་ནི་མི་མངོན་པའོ། །ཞེས་ཕྱི་མའང་གཟུགས་ཀྱི་
ཆུང་མཐར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
ཡང་དེའི་འཕྲོ་ལས། སྔ་མ་ (རྫས་རྡུལ་) རྡུལ་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་

མ་བྱུང་བར་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཞིག་ལ་འཇོག་ཕྱི་མ་བསགས་
རྡུལ་རྡུལ་དེ་དག་གཉིས་ཙམ་འདུས་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

81

ལ། པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་ཐུགས་བཞེད་ལ། རྫས་རྡུལ་དང་བསགས་རྡུལ་གཉིས་

ཀ་རྡུལ་ཆ་མེད་ཆུང་མཐའ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་དང་
མ་ཚོགས་པར་ཟླ་མེད་ཡན་གར་གནས་པ་ལ་རྫས་རྡུལ་དང༌། རྡུལ་གཞན་དང་འདབ་འབྱར་དུ་འཕྲད་པ་ན་བསགས་རྡུལ་དུ་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། འོ་ན་རྡུལ་གཞན་བརྒྱད་དམ་དྲུག་དང་འཕྲད་པའི་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། བསགས་རྡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། རྡུལ་གཞན་དང་
ཚོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༡༥ ལས། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བརྒྱད་དམ་དྲུག་འདུས་པའང་ཆོས་ཅན། བསགས་རྡུལ་དུ་ཐལ། གཉིས་འདུས་པ་དེ་ཡིན་པ་གང་ཞིགབསགས་རྡུལ་སྐྱེས་པ་ན་
རྫས་བརྒྱད་དམ་དྲུག་དང་ལྷན་ཅིག་ངེས་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། དེ་བདུན་འདུས་པ་རྡུལ་ཕྲན་དུ་བཤད་པས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྟགས་ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་ཀྱང་གཉིས་འདུས་པའི་གོང་བུ་དེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་འཇོག་ཀྱང་
གསུམ་ཡན་ཆད་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་རགས་སུ་སོང་པའི་ཕྱིར་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་ལན་དུ། ལ་ལས། སྐྱོན་མེད་དེ། པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་གསུང་དེའི་

དགོངས་པ་ནི། རྡུལ་གཉིས་ཡན་འཕྲད་པ་ན་ཡ་རྒྱལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆུང་ཐ་

82

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རེ་རེ་བ་བསགས་རྡུལ་དུ་བཞེད་ཀྱང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་འདུས་པའི་གོང་
བུ་དེ་བསགས་རྡུལ་དུ་མི་བཞེད་ལ། འོན་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་འདུས་པའི་

གོང་བུ་དེ་ད་དུང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་འཇོག་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བསགས་རྡུལ་དང་རྫས་རྡུལ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། རྡུལ་གསུམ་ཡན་ཆད་འདུས་

པ་ན་ཡ་རྒྱལ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་བ་བསགས་རྡུལ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་གསུམ་འདུས་
པའི་གོང་བུ་དེ་བསགས་རྡུལ་མ་ཡིན་པ་མ་ཟད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་མིན་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་འདུས་པའི་གོང་བུ་བསགས་རྡུལ་ཡིན་
ཀྱང་གསུམ་ཡན་འདུས་པའི་གོང་བུ་བསགས་རྡུལ་མིན་པའི་ཁུངས་སུ་མི་

ཆེའོ། །ཞེས་གསུང་ངོ༌། །
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞེད་པ་མཆོག་གིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་ནི།
ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་གནས་གཉིས་པའི་མཛོད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༣༣
ལས། རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང༌། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་ལ་ཆེ་ཆུང་མེད་
ཀྱང༌། རྡུལ་ཡིན་མིན་དང༌། ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེ་མདོ་སོ་
སོར་འདོད་དེ། མདོ་སྡེ་པས་རྫས་རྡུལ་མི་འདོད་པ་གང་ཞིགབྱེ་སྨྲས་ཀྱང་
རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་བཅོམ་པ་དང་བློས་གཞིག་ཏུ་

མེད་པའི་རྫས་ཡན་ག་བར་འདོད། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི། གཟུགས་ཅན་

གཞན་གྱིས་གཞིག་ཏུ་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་ཐ་རྫས་རྡུལ་དང་འདྲ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

83

ཡང་བློས་རྫས་སོ་སོར་དབྱེར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ།། ལྔ་པ། གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

གཅོད་བྱེད་གཅད་པར་བྱ་བ་ཉིད། །

ཕྱི་རོལ་གྱི་ནི་ཁམས་བཞི་ཡིན། །

དེ་བཞིན་བསྲེག་བྱ་འཇལ་བྱེད་པའོ། །
སྲེག་དང་གཞལ་ལ་མི་མཐུན་སྨྲ། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཅོད་བྱེད་དང་གཅད་བྱ་གཉིས་

ཀ་བརྩི་རུང་བ་ནི་སྒྲ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁམས་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་
བྱ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་བསྲེག་བྱ་དང་སྲེག་བྱེད་དང༌། གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་
བྱེད་བརྩི་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས། སྲེག་པར་
བྱེད་པ་ནི་མེ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་རེག་བྱ་དང༌། གཞལ་བྱ་ནི་ལྕི་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་

རེག་བྱ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་དྲི་རོ་གསུམ་ལ་དེ་གཉིས་མི་རྩིའོ་ཟེར། གཞན་དག་
ནི། སྲེག་བྱེད་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁམས་གོང་སྨོས་བཞི་

ག་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་ཞེས་པའོ། །
༨ བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ།

བརྒྱད་པ། བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

རྣམ་པར་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། །
རྒྱས་ལས་བྱུང་བ་ནང་གི་ལྔ། །

84

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྒྲ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་མིན། །

རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས། །
ཐོགས་པ་མེད་བརྒྱད་གཞན་རྣམ་གསུམ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས། རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། རྒྱས་བྱུང་གཉིས་བརྩི་རུང་བ་ནི། ནང་གི་མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་ལྔ་ཡིན་ཞིང༌། སྒྲ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་མིན་ལ། དེ་ལ་རྒྱས་བྱུང་དང་
རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ནི་བརྩི་རུང་ངོ། །སེམས་ཁམས་བདུན་དང་ཆོས་ཁམས་ཏེ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱད་པོ་ལ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་དང་
རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་བརྩི་རུང་ཞིང༌། རྒྱས་བྱུང་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
བརྩི་མི་རུང་ངོ། །ཁམས་ལྷག་མ་གཞན་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་ལ་རྣམ་

སྨིན་ལས་བྱུང་བ་དང་རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། རྒྱས་བྱུང་སྟེ་གསུམ་ག་བརྩི་

རུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །སྒྲ་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༤ ལས། སྒྲ་ཡི་ཁམས་ནི་རྣམ་སྨིན་
ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་སྨིན་གཟུགས་ཅན་ (ནི་ཆད་ནས་མཚམས་མི་
སྦྱོར་ཞིང་) འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་ནི་(ཆད་ནས་མཚམས་
སྦྱོར་ཞིང་བརྗོད་པར་) འདོད་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱས་བྱུང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

85

རྒྱས་པ་ལ་བྱེད་ལ། རྒྱས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༣ ལས། དེ་ལ་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་ནི་བཞི་

སྟེ། ཟས་དང༌། བསྐུ་མཉེ་དང་དྲིལ་ཕྱིས་ལ་སོགས་པའི་ལེགས་པར་བྱ་བ་དང༌།
གཉིད་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱས་པའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་རུང་གིས་རྒྱས་

པར་བྱས་པ་དེ་རྒྱས་བྱུང་གི་དོན་ཡིན་ཟེར། དེ་ལ། མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་
གྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། རྒྱས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་པའི་རྒྱུ་
བཞི་པོ་གང་རུང་གིས་རྒྱས་པར་བྱས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་འཕེལ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གསུམ་ཆོས་
ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱད་དང་ཆོས་
ཁམས་ལ་རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་མ་གཏོགས་
རྒྱས་བྱུང་བརྩི་མི་རུང་བ་བཤད་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
སྐབས་འདིར། རྒྱས་བྱུང་ཞེས་པ་རང་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
བ་ཙམ་ལ་མི་བརྗོད་ཀྱི། སྔར་བཤད་པའི་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་ནས་རྡུལ་བསགས་པའི་གཟུགས་སྟོབས་རྒྱས་པ་ལ་བརྗོད་པས་བེམ་
པོ་མིན་པ་ལ་རྒྱས་བྱུང་མེད་དེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༥ ལས།

86

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ (ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱད་པོ་) བསགས་པར་མ་གནས་པས་གཟུགས་ཅན་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྫས་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ་ལྔ་ལ།

རྫས་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ལས།
༡ རྟག་རྫས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།

དང་པོ། རྟག་རྫས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
རྫས་དང་ལྡན་གཅིག་་་་་་་་། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས། རྟག་རྫས་བརྩི་རུང་བ་ནི་ཆོས་

ཁམས་ཏེ་དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རྟག་རྫས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་ལ་ནི་རྟག་རྫས་བརྩི་མི་རུང་ངོ་
ཞེས་སོ། །
༢ སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།
གཉིས་པ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
་་་་་་་་་་་་་་ཐ་མ་གསུམ། །
སྐད་ཅིག་མ་སྟེ་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་རྒྱུ་མཐུན་ལས་མ་བྱུང་བའི་སྐད་
ཅིག་མ་ནི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ཆོས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་པོ་ཡིན་པས་ཁམས་ཐ་མ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

87

གསུམ་ལ་དེ་བརྩི་རུང་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་ལ་བརྩི་མི་རུང་ངོ། །སྐབས་
འདིར།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༦ ལས།(ཟག་མེད་དང་པོ་སྐད་ཅིག་

དང་པོ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །)
ཞེས་གསུངས་སོ། །
འདི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མ་གཏོགས་པའི་མ་

འོངས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན།
རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། རང་དང་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པ་དང༌།
གཞན་ཡང༌། ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་བཅད་ནས་སླར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་

དགེ་རྩ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང༌། གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་པར་མཚམས་སྦྱོར་
བའི་འདོད་པའི་བར་དོའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྐད་ཅིག་དང་

པོ་དང༌། ཅི་ཡང་མེད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་
ཐོག་མར་མངོན་དུ་གྱུར་པས་དེ་འདྲའི་སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
དང༌། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་ན་སློབ་སེམས་སླར་མངོན་དུ་གྱུར་པས་དེ་འདྲའི་སློབ་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང༌། རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་

88

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཅན་གྱི་རིགས་ལས་ཉམས་ཏེ་གནས་པ་ལས་མི་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ན།
དེ་འདྲའི་དབང་རྟུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རྒྱུ་མཐུན་ལས་
བྱུང་བར་འཇོག་ན། དེ་དག་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་གང་འཇོག་དཔྱད་པར་བྱའོ།།
༣ ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་རབ་དབྱེ།

གསུམ་པ། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་མིག་དང་ནི། །

རྣམ་ཤེས་ཁམས་དག་སོ་སོ་དང༌། །
ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡང་འཐོབ་པ་ཡོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་མིག་དབང་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་
ཐོབ་པའི་མུ་ལ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ༡ འདོད་པར་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པའི་ཚེ་

མངལ་དུ་མིག་དབང་གསར་དུ་གྲུབ་པ་ན། མིག་དབང་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་

ཤེས་གསར་དུ་མི་འཐོབ་སྟེ། མིག་ཤེས་དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་སྔར་
ནས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༢ གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོས་ནས་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྐྱེས་པ་ན། མིག་དབང་གསར་དུ་འཐོབ་
ཀྱང་མིག་ཤེས་མ་འཐོབ་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་
པའི་མིག་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ནི་མིག་དབང་གསར་དུ་འཐོབ་
ལ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པའི་མུ་ཡིན་ལ། མུ་གཉིས་པ། མིག་ཤེས་
གསར་དུ་འཐོབ་ལ་མིག་དབང་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པའི་མུ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ༡

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

89

བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་པ་དག་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་

ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཚེ་མིག་དབང་སྔར་ནས་ལྡན་པས་

གསར་དུ་མ་འཐོབ་ལ། མིག་ཤེས་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ༢ བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་བར་སྲིད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ན་སྟེ། དེའི་ཚེ་བསམ་གཏན་གཉིས་

པ་ཡན་ཆད་ལ་རང་སའི་མིག་ཤེས་མེད་པས་དེའི་ཚེ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་
འཐོབ་ལ། མིག་དབང་གི་རིགས་སྔར་ནས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་པས་གསར་

ཐོབ་མ་གཞག་གོ་མུ་གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་འདོད་

པ་དང་གཟུགས་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་དང་པོར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ན་

སྟེ། དེའི་ཚེ་མིག་དབང་དང་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀ་སྔར་མེད་གསར་དུ་འཐོབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །མུ་བཞི་པ་ནི། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཁམས་གཉིས་ནས་

གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་སྟེ། དེའི་ཚེ་མིག་དབང་དང་མིག་ཤེས་གཉིས་

ཀ་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་མུ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་

ཡན་ཆད་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང༌། འདོད་པའི་བར་སྲིད་

དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དེ་ཆོས་ཅན། མིག་དབང་གསར་དུ་མ་འཐོབ་ལ།
མིག་ཤེས་གསར་ཐོབ་ཀྱི་མུར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ན་མིག་

90

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དབང་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཚེ་སྔ་མའི་མིག་དབང་བཏང་ཞིང་གང་དུ་

སྐྱེས་པ་དེའི་མིག་དབང་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདོད་པར་རིམ་

གྱིས་སྐྱེ་བ་ན་མིག་དབང་གསར་འཐོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གང་དུ་

སྐྱེས་པ་དེའི་མིག་དབང་གསར་དུ་ཐོབ་པས་མིག་དབང་གསར་འཐོབ་ཏུ་
འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་ལན་དུ། འགའ་ཞིག་གིས་དེ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་འདོད་པའི་བར་སྲིད་དུ་

མཚམས་སྦྱོར་བ་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་གྱི་ལྷ་དེ་དེ་དག་ནས་འཆི་

འཕོས་ཏེ་དེ་དག་གི་མིག་སོགས་འགགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་
འདོད་པའི་བར་སྲིད་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་དེའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་གྲུབ་པ་
དུས་མཉམ་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་མིག་དབང་འགགས་ལ་ཕྱི་མའི་མིག་དབང་མ་
གྲུབ་པའི་སྐབས་མེད་ལ། འདོད་པར་མངལ་དུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་ན། སྔ་མ་
བར་སྲིད་ཀྱི་མིག་དབང་བཏང་ལ། ཕྱི་མ་སྐྱེ་སྲིད་དུ་མིག་དབང་མ་གྲུབ་པའི་

སྐབས་ཡོད་པས་མངལ་དུ་མིག་དབང་གསར་དུ་ལྡན་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ལན་མཛད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན།

འོ་ན་འདོད་པར་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་ན་མངལ་དུ་ནུར་ནུར་བུའི་གནས་

སྐབས་ན་ཆོས་ཅན། གཟུགས་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

91

དེ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་གཟུགས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་གང་ཞིགམིག་མ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་གཟུགས་གསར་དུ་

འཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། མིག་གསར་

དུ་མ་ཐོབ་པའི་མུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༦ ལས། གཟུགས་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་
མིག་མ་ཐོབ་པ་ནི་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ནས་འོག་མར་སྐྱེ་བའང་བར་སྲིད་

དབང་པོ་ཚང་བར་འབྱུང་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༦ ལས། དེ་བཞིན་དུ་
མིག་དང་གཟུགས་དག་དང༌། མིག་ཤེས་དང་གཟུགས་དག་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་
པའི་མུ་བཞི་སོགས་ཀྱང་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལ་དང་པོ།
མིག་དང་གཟུགས་ཀྱི་གསར་འཐོབ་ཀྱི་མུ་བརྩི་ཚུལ་ནི། མིག་གསར་དུ་ཐོབ་
ལ་གཟུགས་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པ་ནི། འདོད་པར་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་ན་སྟེ། དེའི་ཚེ་མིག་སྔར་མེད་གསར་དུ་འཐོབ་ལ་གཟུགས་ནི་སྔར་ནས་ལྡན་བཞིན་

པ་ཡིན་པས་གསར་འཐོབ་མིན་པས་སོ།
དེ་ལ། ལ་ལས། འདོད་པར་དང་པོར་རྣམ་སྨིན་གཉིས། །ཞེས་འདོད་པ་
ནས་འདོད་པར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུས་སྲོག་
གཉིས་ཐོབ་པར་གསུངས་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔར་ནས་ལུས་

92

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྲོག་གཉིས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད།
ཡང་གཟུགས་གསར་དུ་འཐོབ་ལ་མིག་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པའི་མུ་ནི་

མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ནས་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེས་པ་ན། གཟུགས་
གསར་དུ་འཐོབ་པའི་དུས་ནི་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྲིད་དུ་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ན་ཡིན་ལ། བར་སྲིད་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པས་དབང་པོ་ཀུན་ཚང་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་དང་གཟུགས་གཉིས་ཀ་གསར་འཐོབ་ནི། གཟུགས་

མེད་ནས་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྲིད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བའོ། །གཉིས་

ཀ་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པ་ནི། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་
པ་ནའོ།།
ཁ་ཅིག གོང་གི་དེ་མི་འཐད་དེ། མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༦ ལས། དེ་
བཞིན་དུ་མིག་དང་གཟུགས་དག་དང༌། མིག་ཤེས་དང་གཟུགས་དག་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་པའི་མུ་བཞི་སོགས་ཀྱང་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཟེར་ཡང༌།
མངོན་པའི་རྒྱན་དེའི་འཕྲོ་དེ་ཉིད་ལས། གཟུགས་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་གསར་

དུ་མ་ཐོབ་པ་ནི་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པས་དཔྱད་དོ། །
མིག་དབང་དང་ལྡན་ལ་གཟུགས་དང་མི་ལྡན་པའི་མུ་མེད་ལ།
གཟུགས་དང་ལྡན་ལ་མིག་དབང་དང་མི་ལྡན་པ་ནི། མངལ་དུ་ནུར་ནུར་པོ་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་དང༌། འདོད་པའི་མི་དམུས་ལོང་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

93

ལྡན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མི་ལྡན་པ་ནི་ཤེས་པར་སླའོ། །
ཡང་མིག་ཤེས་དང་གཟུགས་གསར་དུ་འཐོབ་པ་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་

བརྩི་ཚུལ་ནི། དེ་ལ། མིག་ཤེས་གསར་དུ་འཐོབ་ལ་གཟུགས་གསར་དུ་མ་
འཐོབ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷས་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཚེ་ན་སྟེ། དེའི་ཚེ་

མིག་ཤེས་གསར་དུ་འཐོབ་ལ། གཟུགས་ནི་སྔར་ནས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་པས་

སོ། །གཟུགས་གསར་དུ་འཐོབ་ལ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པ་ནི། གཟུགས་

མེད་ནས་བསམ་གཏན་ཕྱི་མ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པ་ན་སྟེ། དེའི་ཚེ་གཟུགས་གསར་

དུ་འཐོབ་ལ་བསམ་གཏན་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་མེད་
པས་མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་དང་གཟུགས་གཉིས་

ཀ་འཐོབ་པ་ནི། གཟུགས་མེད་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང༌། འདོད་པའི་
བར་སྲིད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནའོ། །དེ་གཉིས་ཀ་མ་འཐོབ་པ་ནི། ཁམས་

འོག་མ་གཉིས་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་ནའོ། །
༤ ནང་གི་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།
བཞི་པ། ནང་གི་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
ནང་གི་བཅུ་གཉིས་གཟུགས་ལ་སོགས། །
མ་གཏོགས་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ནང་གི་ཡིན་པ་ནི། རྟེན་དབང་པོའི་

94

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཁམས་དྲུག་དང༌། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །
ལྷག་མ་དྲུག་ནི་ཕྱིའི་ཁམས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་པོ་ཆོས་ཅན། མཐའ་
གཅིག་ཏུ་ཕྱིའི་ཁམས་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས༌། །མ་གཏོགས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཁམས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་
དང༌། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཕྱིའི་
ཁམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དག་ནང་གི་ཁམས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
མཛོད་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༥༩ ལས། འདིར་ཕྱི་ནང་གི་
དོན་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་དང་བསྡུས་པ་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་ཀྱི། བདག་ཡོད་མེད་ལ་ནང་དང་ཕྱི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱི་རོལ་པས་ཀུན་ནས་བརྟགས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༨༨ ལས་ཀྱང༌། འདིར་ནང་དང་ཕྱི་ནི་
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་མ་བསྡུས་པ་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་ཀྱི། བདག་ལ་ནང་དང་བདག་མེད་པ་ལ་ཕྱི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱི་རོལ་པས་ཀུན་བརྟགས་པ་ལྟར་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་ཁ་ཅིག་གིས། འདིར་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཅིག་ཏུ་ནང་གི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

95

ཡིན་པ་དང༌། ཕྱི་ཡི་ཡིན་པ་བརྩི་རུང་དུ་ཡོད་བརྩི་བ་ཡིན་པས་གཟུགས་སོགས་
ཡུལ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ལ་ཕྱིའི་དང་ནང་གི་ཡིན་པ་གཉིས་ཆར་བརྩི་རུང་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་ཕྱི་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་དང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་

ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་
ཡི་ལྔ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་པོ་
གང་རུང་དུ་ཐལ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་ཕྱེ་བ་ན་ནང་གི་དྲུག་དང༌། ཕྱི་ཡི་དྲུག་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང༌། འདིར་ནང་གི་ཡིན་མིན་ནི། ཡུལ་ཅན་ཡིན་མིན་གྱིས་
འཇོག་དགོས་པས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་ཡུལ་ཅན་མིན་པས་ཕྱིའི་
ཁམས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང༌།

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་གནས་དང་

པོའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༤༠ ལས། དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་མ་གཏོགས་པའི་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང༌། བརྟེན་པ་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཁམས་དྲུག་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མཚུངས་ལྡན་

96

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདུ་བྱེད་རྣམས་ནང་གི་ཁམས་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་ཁམས་སུ་འདོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་ནང་གི་ཁམས་

སུ་འཇོག་ཅིང༌། གཞན་ཀུན་ཕྱིའི་ཁམས་སུ་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
༥ རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་རབ་དབྱེ།

ལྔ་པ། རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

་་་་་་་་་་་་་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །

རྟེན་པ་དང་བཅས་ལྷག་མ་ནི། །

དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན། །
གང་ཞིག་རང་གི་ལས་མི་བྱེད། །
ཅེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས། གཅིག་ཏུ་རྟེན་བཅས་ཡིན་པ་ནི་

ཆོས་ཁམས་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་ལ་རྟེན་བཅས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་

ཡོད་ཅེས་པའོ། །དེ་དང་མཚུངས་པ། ཞེས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཁམས་ནི་གཅིག་ཏུ་རྟེན་བཅས་ཡིན་པས་དེ་ལ་དེ་མཚུངས་མེད་ཅིང༌།

ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་ལ་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་གཉིས་རེ་བརྩི་རྒྱུ་
ཡོད་ཅེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དོན་ལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་
རྒྱན་ཤོག ༨༩ ལས། འོ་ན་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གང་ཞིགརང་གི་བྱ་བའི་ལས་མི་བྱེད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པ་དང༌།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

97

བྱེད་པ་དེ་ནི་རྟེན་བཅས་ཏེ། ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོ་ན། རྟེན་བཅས་
དེ་མཚུངས་ཀྱི་དོན་གང་ཞེ་ན། མིག་གང་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟས་པ་དང་ལྟ་
བ་དང་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་ནི་རྟེན་བཅས་ཡིན་པ་ནས་ལུས་ཀྱི་བར་དུའང་དེ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ (ཁམས་གང་ཞིག་རང་གི་ལས་བྱེད་པས་སོ། །)
དེ་དང་མཚུངས་པ་ནི་མིག་གང་གིས་གཟུགས་མ་མཐོང་བར་འགགས་པ་
དང༌། འགག་པ་དང༌། འགག་པར་འགྱུར་བ་དང༌། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་
བཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཆེ་བ་དག་ཟེར་ལ། ནུབ་ཕྱོགས་པ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་

ཅན་ལ་ (འདོད་པ་དང་དང་པོའི་ལྟ་བུ་) རྣམ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་དང་ (གཉིས་

པ་སོགས་ཀྱི་) མི་ལྡན་པ་གཉིས་ཡོད་པས་ལྔར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ལྔ་ལའང་ (མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་ཞེས་སོགས་) སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནི། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རྟེན་བཅས་ (ཡིན་ཏེ་དམིགས་པ་འཛིན་
པས་) དང་མི་སྐྱེ་བ་ (དེ་མི་འཛིན་པ་) ནི་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་དག་རང་གི་ཡུལ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་ངེས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུངས་ལ།
དེ་ལྟར་ན། རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ལའང༌། འདས་པ་དང༌། མ་འོངས་

98

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་དང༌། ད་ལྟ་བ་གསུམ་རེ་ཡོད་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་གཅིག་ཏུ་དེ་མཚུངས་ཁོ་ནར་བཞག་གོ་ཆོས་
ཁམས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་བཅས་སུ་འཇོག་པར་
མངོན་ནོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་ཁམས་ཆོས་ཅན། རྟེན་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཁམས་
གང་ཞིག རང་གི་བྱ་བའི་ལས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་

བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ། འོ་ན་དེ་མཚུངས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་
ཕྱིའི་ཁམས་བཞི་ཆོས་ཅན། རྟེན་བཅས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་པའི་ཡིད་

ཤེས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་འཛིན་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་
དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་གཉིས་པར། དམིགས་པ་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གནས་འདིར། གཉིས་

ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་ཡི་ལྔ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ལན་དུ་འགའ་ཞིག་གིས། ཁམས་གང་ཞིགརང་གི་ལས་བྱེད་པ་
ཞེས་པའི་དོན་བྱ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བྱེད་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། རང་ཉིད་

ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གང་དུ་གཏོགས་ཡོད་ཀྱང་ཁམས་དེའི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་འཇོག་པས། དེ་མཚུངས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སྤྱིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཙམ་བྱེད་མོད་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱི་རྟེན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

99

བཅས་སུ་མི་ཐལ་ཏེ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཁམས་མཐུན་གྱི་ལས་རང་རང་འཛིན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

རྣམ་ཤེས་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པ་མེད་པས། དེ་མཚུངས་
ཀྱི་དེ་དག་རྟེན་བཅས་སུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
དེ་ལ། འོ་ན་དེ་མཚུངས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། རྟེན་
བཅས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁམས་གང་ཞིགརང་རང་གི་ཁམས་མཐུན་གྱི་ལས་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། རང་ཡུལ་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་
ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དམིགས་བཅས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནོ།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།
བཅུ་ནི་བསྒོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །
ལྔ་ཡང་ཐ་མ་གསུམ་རྣམ་གསུམ། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་ནི་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

སྒོམ་སྤང་ཡིན་པས་གཅིག་ཏུ་སྒོམ་སྤང་ཡིན་པ་བཅོ་ལྔ། །ལྷག་མ་ཆོས་ཡིད་

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ལ་སྒོམ་སྤང་དང་མཐོང་སྤང་དང་སྤང་བྱ་མིན་པ་

སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་བརྩི་རུང་ཞེས་སོ། །

100

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་མཐོང་སྤང་མིན། །
གཟུགས་མིན་དྲུག་པ་མིན་སྐྱེས་མིན། །

ཞེས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང༌། ངན་སོང་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་
ལས་གཉིས་མཐོང་སྤང་དུ་འཇོག་པ་མིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། སྔ་མ་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས་མཐོང་སྤང་མིན་ལ། ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ལས་ནི་གཟུགས་ཡིན་པས་མཐོང་སྤང་མིན་ནོ།
།དེ་བཞིན་དུ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེ་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་
ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དྲུག་པ་ཡིད་

དབང་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པས་མཐོང་སྤང་མིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །
ལྟ་བ་ལྟ་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།
ལྟ་བ་ལྟ་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

མིག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཕྱོགས་ནི། །
ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པ་བརྒྱད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ལྟ་བ་བརྩི་རུང་བ་ནི་མིག་

དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མིག་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་
པས་ལྟ་བར་བཞག་པ་དང༌། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ལྔ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང༌། སློབ་པའི་ལྟ་བ་
དང༌། མི་སློབ་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་རྣམས་ལས་གཞན་ལྟ་བ་མིན་ནོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

101

རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་མཚུངས་སྐྱེས་བློ། །
ངེས་རྟོག་མེད་ཕྱིར་ལྟ་མ་ཡིན། །

ཞེས་པས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལྔ་པོ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་

དག་པའི་ལྟ་བ་མིན་ཏེ། ངེས་རྟོག་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །འདི་ལས་འཕྲོས་

པའི་དྭོགས་དཔྱོད་གོང་དུ། རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །རྣམ་པར་

རྟོག་པས་རྣམ་མི་རྟོག་ཅེས་སོགས་སྐབས་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། འོག་ཏུ་
གནས་བདུན་པར། དྲི་མེད་བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བློ་ལྟ་
མིན། །དེ་ལས་གཞན་འཕགས་བློ་གཉིས་ཀ། །གཞན་ཤེས་དྲུག་ནི་ལྟ་བའང་
ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བས་དེ་དག་ཏུ་གཟིགས་

པར་ཞུའོ། །
མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས། །
དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན། །

གང་ཕྱིར་བར་དུ་ཆོད་པ་ཡི། །
གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་ཕྱིར་ལོ། །
ཞེས་པས་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ན་རྟེན་བཅས་ཀྱིས་མཐོང་གི་
དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་བ་མིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནས་གཟུགས་
མཐོང་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐོང་ན་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱང་

102

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མཐོང་བར་ཐལ་བ་ལས་དེ་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་མིག་ཤེས་ཀྱིས་
གཟུགས་མཐོང་ཡང༌། མིག་ཤེས་ཁོ་ནས་མཐོང་བ་མིན་གྱི། མིག་དབང་
གིས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་
སྣང་བར་འདོད་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱེ་སྨྲས་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༦ ལས། སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི་རྣམ་

པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་སྟེ། དེ་དག་གིས་ཡུལ་འཛིན་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་རྣམ་
པ་མ་ཤར་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
སྣང་བ་འདི་དོན་མ་ཡིན་ན་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་

ཕྱིར་དང༌། རགས་སྣང་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རགས་པ་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་
ལུགས་འདིས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་མི་འདོད་པར་ཐལ། མིག་

ཤེས་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས་དེས་གཟུགས་མཐོང་ན། བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་

ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ་བ་འཕངས་པས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་འདོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

103

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༩༣ ལས། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ན། དེ་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་

ཀྱང་མཐོང་བར་འགྱུར་ན། རྩིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་
གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གི་གནས་དང་པོའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༤༡ ལས། འོ་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིགམཐོང་སྟེ། མིག་ལ་བརྟེན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་
ཡུལ་མཐོང༌། མིག་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་མིག་གིས་དེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་ན། འོ་ན་ནི་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་དེ་ཁོ་ནས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
མཐོང་ངོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱ་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོ་ནའི་སྒྲ་དང༌། ངེས་
པར་བྱ་བ་མི་ནུས་ཞེས་པའི་གསུང་གི་ནུས་པས་ཐོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
དེ་མི་ལེགས་ཏེ། བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་སོ་
ན་གནས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་གཅད་ཀྱི་ངག་གཉིས་ཀྱི་དོན་མིག་ཤེས་ལ་
བརྟེན་པའི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་

104

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཐག་རིང་གི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་མི་མཐོང་བར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གནས་བདུན་པ་ལས། ཐག་རིང་ཕྲ་སོགས་སྤྱོད་
ཡུལ་ཅན། །དགྲ་བཅོམ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དང་

གྲངས་མེད་མཐོང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༣༣༣ ལས། འོ་
ན། ལྷ་ཡི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཐག་རིང་པོ་ཇི་ཙམ་མཐོང་ཞེ་ན། ཉན་
ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དང༌། བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་དང༌། སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་འདུ་མཛད་ན། རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་གཉིས་དང་སྟོང་གསུམ་དང་
གྲངས་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག་གིས། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར། ཤེས་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་
མཐོང་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མི་འདོད། ཅེས་ལན་འདེབས་བྱེད། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། འོ་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌།
དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་གཅིག་ཤོས་ལ་རྣམ་པ་གང་ཤར་བ་གཅིག་ཤོས་ལ་རྣམ་
པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
འདི་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། གཅིག་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་གང་ཤར་གཅིག་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

105

ཤོས་ལའང་ཤར་བ་དེ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་གྱི་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་མཚུངས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང༌། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ལས་

གཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དེ། གཅིག་ཤོས་
ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༣༡ ལས། དེ་ལ་དམིགས་པ་

མཚུངས་པ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་དང༌། རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི་
དེའི་ཁྱད་པར་གཅིག་རྣམ་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྟེན་མཚུངས་པ་ནི་དབང་པོ་
གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དང༌། དུས་མཚུངས་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང༌།

རྫས་མཚུངས་པ་ནི་རྫས་རེ་རེ་བར་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
བྱེ་སྨྲས་དཔེར་ན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་སྔོན་
པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་རྣམ་ལ་མི་འདོད་ཀྱི་སྔོན་པོ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་
པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་བདུན་པ་ལས། རྣམ་པ་
ཤེས་རབ་དང་བཅས་པའི། །དམིགས་དང་བཅས་པས་འཛིན་པར་བྱེད། །
ཅེས་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མདོ་སྡེ་པས་ནི། སྔོ་འཛིན་ལ་ཤར་རྒྱུའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ། སྔོ་
འཛིན་གྱིས་སྔོན་པོ་བཟུང་བ་ན་སྔོ་འཛིན་རང་ཉིད་སྔོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་
པའི་བློའི་འཛིན་སྟངས་ལ་འཇོག་སྟེ།

106

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༦༦ ༨ལས། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། ཞེས་པ་ནས། དམིགས་པ་ནི་ཡུལ་དང༌། རྣམ་པ་ནི་བློའི་འཛིན་སྟངས་
ཏེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ (གྱི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་) ལ་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་ཤོག ༡༢༧ ལས། དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་
པ་ལ་དོན་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་
ཕྱོགས་ལ་ནི། །དངོས་སུ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཀྱང༌། །དེ་དང་གཟུགས་བསྙན་འདྲ་
བས་ན། །གདགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོར་བ་དང༌། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མིག་ནི་གཉིས་ཀ་དག་གིས་ཀྱང༌། །

མཐོང་སྟེ་གསལ་བར་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་མིག་གཉིས་ཀས་གཟུགས་མཐོང་ཞེས་པའོ། །
མིག་དང་ཡིད་དང་རྣ་བ་ནི། །
ཡུལ་དང་མ་འཕྲད་གསུམ་གཞན་དུ། །

སྣ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་ནི། །
ཡུལ་ནི་མཉམ་པ་འཛིན་པར་འདོད། །
ཅེས་པས་ཡུལ་དང་འཕྲད་པ་དང་མ་འཕྲད་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་ཁྱད་

པར་གསུངས་སོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

107

ཐ་མའི་རྟེན་འདས་ལྔ་རྣམས་ཀྱི། །
དེ་དག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའང་ཡིན། །

ཞེས་པས་ཐ་མ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་
ནི་རང་དུས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ནི་རང་དུས་ཡོད་པའང་
ཡོད་ཅེས་པའོ། །
དེ་དག་གྱུར་པས་འགྱུར་ཉིད་ཕྱིར། །
རྟེན་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིན། །

དེའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཕྱིར། །
དེ་དག་གིས་ནི་རྣམ་ཤེས་བསྟན། །
ཞེས་པས་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་འཆད་དོ། །
ལུས་གང་ལ་གནས་ཏེ་མིག་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་གང་རྣམ་ཤེས་གང་གིས་མཐོང་བ་ན། ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་
དང་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཅེ་ནས་གཅིག་པ་དང་ཐ་
དད་པ་ཅི་རིགས་བརྩི་རུང་ཞེས་བསྟན་པ་ནི།

ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་མ་ཡིན། །

ཞེས་པས་ས་གོང་མ་གོང་མའི་ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་བརྟེན་པ་མེད་དེ།
གོང་ས་རང་ན་མིག་མཆོག་ཡོད་བཞིན་དུ་འོག་མའི་མིག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་

108

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
མིག་གིས་གོང་མའི་གཟུགས་མ་ཡིན། །

ཞེས་པས་ས་འོག་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མིག་གིས་ས་གོང་མའི་གཟུགས་

མི་མཐོང་སྟེ། གོང་མའི་གཟུགས་ཕྲ་བས་འོག་མའི་མིག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་

ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་སའི་མིག་གིས་རང་ས་དང་འོག་སའི་གཟུགས་

མཐོང་གི་གོང་མའི་གཟུགས་མི་མཐོང་བའོ། །
རྣམ་པར་ཤེས་པའང་་་་་་་་་༌། །
ཞེས་པས་གོང་མའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་འོག་སའི་མིག་ལ་བརྟེན་པ་
མེད་དེ། གོང་སའི་རྣམ་ཤེས་མཆོག་འོག་སའི་དབང་པོ་དམན་པ་ལ་མི་བརྟེན་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང༌། རང་སའི་རྣམ་ཤེས་རང་སའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་
པ་སྨོས་ཅི། འོག་སའི་རྣམ་ཤེས་གོང་སའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའང་ཡོད་ལ།
དེ་ཡང༌། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་གྱི་ལྷས་འོག་ས་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། འོག་ས་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་གོང་ས་གཉིས་པ་ཡན་གྱི་མིག་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་མིག་ཤེས་གོང་ས་བསམ་གཏན་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་མིག་

དབང་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མེད་དོ། །དེས་ན་གོ་བདེ་བར་བྱས་ན། རྣམ་པར་ཤེས་
པའང་འོག་མིག་མིན། །ཞེས་པའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

109

་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ཡི་གཟུགས། །

ཞེས་པས་སྤྱིར་བཏང༌ས་གཅིག་གི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རང་ས་དང་
འོག་ས་དང་གོང་སའི་གཟུགས་ཀུན་མཐོང་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ས་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཟེར་བ་མིན་གྱི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ས་གོང་འོག་ཀུན་གྱི་
གཟུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ལ་མིག་

ཤེས་མེད་པས་དམིགས་བསལ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ཡན་གྱི་གཟུགས་ནི་མི་མཐོང་ངོ་། །གོ་བདེ་བར་བྱས་ན། དེ་
ཡིས་གོང་འོག་གཟུགས་ཀུན་མཐོང༌། ཞེས་པའོ།།ལུས་ཀྱིའང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །

ཞེས་པས་ས་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ས་གོང་འོག་
ཀུན་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཟདས་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ལུས་ཀྱིས་
ཀྱང༌ས་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡོད་ཅེས་པ་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ཡང༌། འདོད་པའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
གིས་རང་ས་དང་གོང་སའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་པ་
ཡོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལུས་ལ་གནས་ཏེ། རང་ས་དང་འོག་སའི་
གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་ཚེ་

110

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ས་སོ་སོའི་ལུས་ཀྱིས་ས་གོང་འོག་གི་གཟུགས་མཐོང་བའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་

རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྣ་བའང་དེ་བཞིན་གསུམ་དག་ནི། །
ཐམས་ཅད་རང་གི་ས་པ་ཉིད། །
ཅེས་པས་ཇི་ལྟར་མིག་ལ་སྦྱར་བ་དེ་བཞིན་རྣ་བ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ནི།

ལུས་ལ་འོག་མའི་རྣ་མ་ཡིན། །

རྣ་བས་གོང་མའི་སྒྲ་མ་ཡིན། །

རྣམ་པར་ཤེས་པའང་དེ་ཡི་སྒྲ། །

ལུས་ཀྱིའང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །

ཞེས་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང༌། གོ་བདེ་བར་བྱས་ན། ཚིག་བཅད་ཐ་མ་གཉིས་ལ།

རྣམ་པར་ཤེས་པའང་འོག་སྣ་མིན། །

དེ་ཡིས་གོང་འོག་སྒྲ་ཀུན་ཐོས། །
ལུས་ཀྱིའང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །

ཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཅེས་པས་ནི། སྣ་ལྕེ་ལུས་གསུམ་གྱི་
ཁམས་གསུམ་པོ་ནི། ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་དང་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་རང་རང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

111

སས་བསྡུས་པ་སྟེ། དེ་ཡང༌། འདོད་པའི་དབང་པོ་དེ་གསུམ་ནི་འདོད་པའི་
ལུས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང༌། འདོད་པའི་དེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་འདོད་པའི་
དབང་པོ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་སོ། །
ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འོག་དང་ནི། །
རང་གི་ས་ཡིད་མ་ངེས་ཏེ། །
ཞེས་པས་གོང་དུ་སྤྱིར་བཏང་བ་དེ་ཡི་དམིགས་བསལ་ཏེ། འོན་ཀྱང༌།
ལུས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང༌། དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་པོ། དབང་རྟེན་ལུས་ནི་ས་

གཅིག་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་

ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང༌། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་བཞི་པའི་བར་གྱི་ལུས་
ཤེས་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པས་དེ་དག་གོང་སའི་ལུས་

དང༌། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ལོ༌། རྟེན་ལུས་དང༌།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་གཅིག་ཏུ་ས་མ་

ངེས་ཏེ། རེ་འགའ་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་པའང་ཡོད། རེ་འགའ་མི་མཚུངས་
པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །
གོང་དུ་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་ཞེས་
སྦྱར་བ་ནི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་གསུང་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་བརྗོད་ཀྱི་པཎ་ཆེན་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལྟར་ན་

112

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པས་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་སྦྱར་བའི་

ཞིབ་ཆ་བྱ་སྟེ། མཆིམས་མཛོད་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་
ཡང༌། མིག་ཤེས་ཁོ་ནས་མ་མཐོང་བ་གསུང་འགྲོས་ལས་ཐོན་ལ། མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མི་མཐོང་ཚུལ་གསལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་པ།
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་པ་ལས། དང་པོ། གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་ཡི་ལྔ། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་

ཀས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི། ཕྱིའི་ཁམས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔའོ་ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྟག་པའོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་འདུས་མ་བྱས་བརྩི་རུང་བ་ནི་

ཆོས་ཁམས་ཏེ། དེའི་ནང་ཚན་རྟག་པ་རྣམས་ནི་འདུས་མ་བྱས་སོ། །ལྷག་མ་
བཅུ་བདུན་ནི་འདུས་མ་བྱས་མིན་པའོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ། དབང་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཆོས་ཀྱི་ཕྱེད་དང་གང་དག་ནི། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་དང་པོ།

113

བཅུ་གཉིས་ནང་གིར་བཤད་དབང་པོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཁམས་ལ་དབང་པོ་བརྩི་རུང་

སྟེ། སྲོག་དང༌། ཚོར་བ་ལྔ་དང༌། དད་སོགས་ལྔ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་ཆ་ལ་ཆོས་ཁམས་ཡོད་པས་དེ་རྣམས་དང༌། རྟེན་དབང་པོ་དྲུག་དང༌། རྣམ་ཤེས་དྲུག་སྟེ་ནང་གི་དབང་པོ་བཅུ་གཉིས་བཤད་པའི་སྟེང་ཆོས་
ཁམས་བསྣན་ཏེ་བཅུ་གསུམ་ལ་དབང་པོ་བརྩི་རུང་ཞིང༌། ལྷག་མ་ཕྱིའི་ཁམས་
ལྔ་ནི་དབང་པོ་མིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །
ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ཁམས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་དང་པོའི་ཚིག་དོན་དཀའ་གནད་དྭོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

114

གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པ།
གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པ།
གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ། དབང་པོའི་
རྣམ་གཞག་དང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།
དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ།

དང་པོ། དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། དབང་པོའི་རང་བཞིན།
སྐབས་སུ་བབས་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། དབང་པོ་རྙེད་
གཏོང༌། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཐོབ། དབང་པོའི་ལྡན་
ཚུལ་ལོ། །
༡ དབང་པོའི་རང་བཞིན།

དང་པོ། དབང་པོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། དབང་པོའི་བྱེད་ལས་དང༌། དབང་པོའི་གྲངས་ངེས་གཉིས་ལས།
༡ དབང་པོའི་བྱེད་ལས།

དང་པོ། དབང་པོའི་བྱེད་ལས་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར་འདིར་

བཤད་བྱའི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ངོས་བཟུང༌ན། མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་
དང༌། སྲོག་དབང༌། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ། །དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ། །མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ཀུན་ཤེས་པའི་

དབང་པོ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་སྟེ་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་སོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

115

དེ་ནས། དབང་པོ་དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་འཇོག་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་
བཤད་ཚུལ་དང༌། མདོ་སྡེ་པས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

ལྔ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །

དབང་བྱེད་བཞི་རྣམས་གཉིས་ལ་ལོ། །
ལྔ་དང་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ནི། །

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་ལ། །
ཞེས་པ་སྟེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ནི་ལུས་མཛེས་པ་དང་ལུས་སྲུང་
བ་དང༌། རང་རང་གི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྐྱེད་པ་དང༌། ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་དབང་བ་སྟེ་དོན་བཞི་ལ་དབང་བར་བྱེད་ལ། ཕོ་
མོའི་དབང་པོ་གཉིས་དང༌། སྲོག་དང༌། ཡིད་ནི་དོན་གཉིས་གཉིས་ལ་དབང་

བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་གཉིས་ལ་དབང་བར་བྱེད་ཅིང༌། སྲོག་དབང་གིས་
རིས་མཐུན་གནས་པ་དང༌། མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་དབང་བར་བྱེད་པ་དང༌།
ཡིད་དབང་གིས་རིས་མཐུན་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང༌། དབང་པོའི་ངོ་བོ་དང་
མཐུན་པའི་བྱ་བ་ལ་དབང་བར་བྱེད་ལ། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་པ་དང༌། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ཀྱིས་རྣམ་བྱང་ལ་དབང་བར་

116

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ། མདོ་སྡེ་པས་དབང་པོའི་བྱེད་ལས་འཇོག་ཚུལ་ནི།
རང་གི་དོན་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །
དམིགས་པར་དབང་བྱེད་ཕྱིར་དབང་དྲུག །
མོ་ཉིད་ཕོ་ཉིད་ལ་དབང་ཕྱིར། །
ལུས་ལས་མོ་དང་ཕོ་དབང་དག །
རིགས་གནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང༌། །རྣམ་པར་བྱང་ལ་དབང་བྱེད་ཕྱིར། །སྲོག་དང་ཚོར་བ་རྣམས་དང་ནི། །

དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔར་འདོད་དོ། །མྱ་ངན་འདས་སོགས་གོང་ནས་གོང༌། །
འཐོབ་པ་ལ་ནི་དབང་བྱེད་ཕྱིར། །
ཀུན་ཤེས་བྱེད་དང་ཀུན་ཤེས་དང༌། །
དེ་བཞིན་ཀུན་ཤེས་ལྡན་དབང་པོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་གིས་རང་འབྲས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་
པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་ལ། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཕོ་མོ་སོ་སོའི་ཆོས་ལ་དབང་བར་བྱེད་པ་དང༌། སྲོག་དབང་གིས་རིས་མཐུན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

117

གནས་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་ཅིང༌། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔས་ཀུན་ཉོན་རྒྱས་པ་
ལ་དབང་བར་བྱེད་པ་དང༌། དད་སོགས་ལྔས་རྣམ་བྱང་ལ་དབང་བར་བྱེད་
ཅིང༌། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པས་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྐྱེད་པ་ལ་དབང་བ་
དང༌། ཀུན་ཤེས་པས་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་སྐྱེད་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་
ཅིང༌། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པས་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་འཐོབ་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །
སྐབས་འདིར་དབང་པོའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་གང་ལ་དབང་
བར་བྱེད་པ། དབང་པོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་

ཤོག ༡༠༡ ལས། དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པར་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། རྒྱུ་ཡིན་ན་དབང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་འབྲས་ལ་

དབང་བར་བྱེད་པའི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་སུ་གྲངས་

མ་ངེས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་དང༌།
ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་ནས་

ཉོན་མོངས་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དམིགས་

པའི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་
དབང་པོ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང༌། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་

118

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དང༌། སྲོག་དང༌། ཡིད་དང༌། དད་སོགས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་དགུ་ལས་མ་བཤད་པའི་
ཕྱིར། དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ་ག་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་བྱང་

ལ་དབང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་བྱང་དབང་པོ་ལ་བརྒྱད་ལས་
ལྷག་པ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་རྩོད་དོ། །
ཡང་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་པོ་འཇོག་ཚུལ་ལ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་

སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། འདིར་དབང་པོར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་བཞི་ལ་དབང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་
གི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན། །གང་ཞིག་རང་གི་ལས་མི་བྱེད།།
ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དབང་པོར་འཇོག་པ་ལ་དོན་བཞི་ག་
ལ་དབང་བ་མི་དགོས་ཀྱི། བཞི་ལས་གང་རུང་ལ་བྱེད་པས་ཆོག་གོ་ཞེ་ན།
མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་གང་དུ་གནས་པའི་དབང་རྟེན་རྣམས་ཆོས་
ཅན། དབང་པོར་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། ལུས་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། དགྲ་བཅོམ་ཐ་མའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རིས་མཐུན་ཕྱི་མར་མཚམས་མི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དགྲ་བཅོམ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་སྲོག་དབང་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

119

གཞན་ཡང༌། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ལ་དབང་བར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་
ཁྱད་པར་ཕོ་དང་མོར་འཇོག་པ་དེ་ཕོ་དང་མོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕོ་ཡིན་ན་ཕོ་དབང་དང་ལྡན་པས་མ་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐལ་པ་དང་པོའི་མི་དང༌། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ཡིན་ན་
ཕོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིགདེ་དག་ཕོ་དབང་དང་མི་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། མདོ་ལས། ཕོ་ཚང་བར་བྱེད་པའི་གནས་

ཡོད་ཀྱི། བུད་མེད་ཚང་བར་བྱེད་པའི་གནས་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར།
ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མིག་སོགས་དབང་པོར་འཇོག་ཚུལ་ལ།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགྲ་བཅོམ་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཆོས་
ཅན། དབང་པོར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཡུལ་

འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་དབང་བར་མི་

བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་

ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ནས་གཟུགས་
མེད་དུ་སྐྱེ་ཁ་མའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་ཡང་སྦྱར་ནས་

རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །

120

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
༢ དབང་པོའི་གྲངས་ངེས།
གཉིས་པ། དབང་པོའི་གྲངས་ངེས་འཇོག་ཚུལ་ལའང༌། བྱེ་སྨྲའི་འདོད་
ཚུལ་དང༌། མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་དེའི་བྱེ་བྲག །
གནས་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཉིད། །

ཚོགས་དང་རྣམ་བྱང་ཇི་སྙེད་པ། །
དབང་པོ་དག་ཀྱང་དེ་སྙེད་དུ། །
ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མིག་སོགས་དབང་པོ་
དྲུག་བཞག་ཅིང༌། སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཕོ་མོའི་དབང་

པོ་གཉིས་བཞགརིས་མཐུན་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་སྲོག་དབང་དང༌།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་
བཞག་ཅིང༌། རྣམ་བྱང་གི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང༌།
རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་པོ་བཞགའདི་
དག་ནི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་སོ། །ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ། མདོ་སྡེ་པས་དབང་པོའི་གྲངས་ངེས་འདོད་ཚུལ་ནི།
ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་ནི། །

སྐྱེ་དང་གནས་དང་ཉེར་སྤྱོད་ལས། །
བཅུ་བཞི་དེ་བཞིན་ལྡོག་པ་ལ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

121

དབང་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མིག་སོགས་
དབང་པོ་རྣམས་བཞག་ཅིང༌། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕོ་མོའི་
དབང་པོ་གཉིས་བཞག་ལ། འཁོར་བར་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྲོག་
དབང་དང༌། འཁོར་བར་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་བཅས་དབང་པོ་བཅུ་བཞི་བཞག་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་

རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། རྣམ་བྱང་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། རྣམ་བྱང་
གི་རྒྱུན་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། རྣམ་
བྱང་དུ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་བཞག་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
༢ སྐབས་སུ་བབས་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ།
གཉིས་པ། སྐབས་སུ་བབས་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། ཚོར་
བའི་དབང་པོ་བཤད་པ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། འདིར་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཚོར་བའི་དབང་པོ་
ལྔ་དང༌། དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་བཤད་ལ། གཞན་རྣམས་མི་འཆད་

པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༡༠༦ ལས། དབང་པོ་ཉི་ཤུ་

122

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྩ་གཉིས་ལས་མིག་སོགས་དྲུག་དང་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་སྟེ་བརྒྱད་ནི་བཤད་
ཟིན་ལ། དད་སོགས་ལྔ་དང༌། སྲོག་གི་དབང་པོ་སྟེ་དྲུག་ནི། འོག་ནས་འཆད་
པར་འགྱུར་བས། འདིར་ནི་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་
གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་འཆད་དེ། ཞེས་གསུངས་ལ།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐབས་
འདིར་འཆད་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྔར་གནས་དང་པོར་ཕུང་པོ་ལྔ་བཤད་
པའི་སྐབས་སུ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་དང་པོར།
ཚོར་བ་མྱོང་བའོ་འདུ་ཤེས་ནི། །ཞེས་དང༌། རྩོད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང༌། །
འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཕྱིར་རིམ་རྒྱུའི་ཕྱིར། །སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་དང༌། །
འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཕུང་པོར་བཞག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང༌།
ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་པོ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་འཆད་མི་

དགོས་པར་ཐལ། གནས་གཉིས་པར་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་
དུས་འཐོབ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ། །
ཅེས་པས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དགུས་ཐོབ་པར་བཤད་པས་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་བཤད་པ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དབང་པོ་
དགུས་འཐོབ་པར་བཤད་པས་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་བཤད་ལ།
གཉིས་ནི་བདུན་དང་བརྒྱད་དང་དགུས༌། ཞེས་པས་འབྲས་བུ་བར་པ་ཕྱིར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

123

འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་པོ་བདུན་དང༌། བརྒྱད་དང་དགུས་འཐོབ་པ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པས་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གནས་དྲུག་
པ་དང་བདུན་པར་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་སྟེ་དེ་བརྒྱད་པོ་ཆོས་ཅན། འདིར་བཤད་
མི་དགོས་པར་ཐལ། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་

ཀྱི་བྱེད་ལས་དང༌། གྲངས་ངེས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་རྩོད་དོ།།
ད་ནི། སྐབས་འདིར་བཤད་བྱའི་དབང་པོ་ལ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་དང༌།
ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
ལུས་ཚོར་སིམ་པ་མ་ཡིན་གང༌། །

སྡུག་བསྔལ་དབང་པོའོ་སིམ་པ་ནི། །

བདེ་བའོ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན། །སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་དབང་པོ། །
གཞན་ན་དེ་ཡིད་བདེ་བ་ཡིན། །
སེམས་ཀྱི་སིམ་པ་མ་ཡིན་པ། །

ཡིད་མི་བདེ་བའོ་བཏང་སྙོམས་ནི། །

བར་མའོ་གཉིས་ཀའི་མི་རྟོག་ཕྱིར། །

124

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་རིགས་ལྔ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་
པོ་དང༌། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང༌། ཡིད་བདེ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་དང༌། བཏང་
སྙོམས་བཅས་སོ། །ལུས་ཚོར་སིམ་པ་མ་ཡིན་པར་གདུང་བར་མྱོང་བ་ནི།

སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་པོ་དང༌། ལུས་ཚོར་སིམ་པ་མྱོང་བ་དང༌། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་གཉིས་ནི་བདེ་
བའི་དབང་པོ་དང༌། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་གྱི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ནི་ཡིད་བདེ་དང༌། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་གདུང་
བར་མྱོང་བ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་དང༌། བར་མ་མྱོང་བ་ནི་བཏང་སྙོམས་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་
འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་གདུང་བ་མྱོང་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ལུས་ཚོར་སིམ་པ་མ་
ཡིན་གང༌། །སྡུག་བསྔལ་དབང་པོའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན། ཡིད་མི་བདེ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་
ཚོར་བ་གདུང་བར་མྱོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག གཞན་
གཉིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཚོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུས་ཚོར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

125

དང་སེམས་ཚོར་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སེམས་ཚོར་ལ་བདེ་
བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་གནས་
གཉིས་པའི་མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༦ ལས། དབྱེ་ན་སེམས་ཚོར་
བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཡོད་ཅིང༌། དང་པོ་དང་ཡིད་བདེ་དོན་གཅིགགཉིས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དོན་གཅིག་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།
ཡང་ལ་ལ་དག ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་སིམ་པར་

མྱོང་བ་དང༌། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སེམས་བདེ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་

སྟེ། སིམ་པ་ནི། །བདེ་བའོ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན༌། སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་
དབང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན། འདོད་
པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཡིད་བདེ་ཆོས་ཅན།
དབང་ཚོར་སིམ་པར་མྱོང་བ་དང༌། གསུམ་པའི་སེམས་བདེ་གང་རུང་ཡིན་

པར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིགགཞན་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་དེ། སྤྱིར་ཚོར་བ་བདེ་བ་

126

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡིན་ཀྱང༌། རྣམ་རྟོག་གིས་ཅུང་ཟད་གཡོ་བ་དང་བཅས་པས་ཡིད་བདེ་ཡིན་

གྱི། སེམས་བདེ་མིན་པས་ཚོར་བ་རིགས་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ནང་གི་བདེ་བའི་དབང་
པོ་མིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༠༦ ལས། འོ་ན། སེམས་བདེ་དང༌།
ཡིད་བདེའི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་

བར་གྱི་ཡིད་དགའ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་ཞིང་མི་བརྟན་པ་ནི་ཡིད་

བདེ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཡིད་ཀྱི་སིམ་

པ་ནི་སེམས་བདེའི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན་འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་

བར་གྱི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་
བདེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་བདེ་དང་སེམས་བདེ་གང་རུང་གང་ཞིགདང་པོ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པར་ཐལ།

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་གནས་
གཉིས་པའི་མཛོད་ཤེས་རབ་གསལ་ཤོག ༦ ལས། དབྱེ་ན་སེམས་ཚོར་བདེ་
སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཡོད་ཅིང༌། དང་པོ་དང་ཡིད་བདེ་དོན་གཅིགགཉིས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

127

པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དོན་གཅིག་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ། ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། འོ་ན་ཁྱོད་ལྟར་ན། ཡིད་བདེ་དང་སེམས་
བདེ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པས། དེ་ལྟར་ན་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་ཆོས་
ཅན། ཡིད་བདེ་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་བདེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་དོན་
གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པ་ལས། ལུང་རྣམ་གཉིས་

ཕྱིར་དགའ་ཡིད་བདེ། །ཞེས་རྣམ་པར་བསྒྱུར་བའི་མདོ་དང༌། བསམ་གཏན་
གྱི་ཡན་ལག་བསྟན་པའི་མདོ་སྟེ་ལུང་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་དང་
པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དགའ་བ་དེ་ཡིད་བདེ་ཡིན་པ་
དང༌། བསམ་གཏན་གསུམ་པར་ཡིད་བདེ་མ་ལུས་པ་འགགས་པར་སྒྲུབ་པའི་

ཕྱིར་དང༌།
དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༢༨ ལས་ཀྱང༌། གསུམ་པ་ནི་དགའ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཉེ་བར་ཞི་བས་སེམས་བདེ་
ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཡིད་བདེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དེ་ཐད་ཤོག ༣༣༨ ལས། ཁ་ཅིགབསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་ལ། དགའ་བ་ནི་ཚོར་བ་
གཞན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང༌། བསམ་གཏན་གྱི་
ཡན་ལག་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམ་པ་གཉིས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་བསམ་

128

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཏན་གསུམ་པར་ཡིད་བདེ་མ་ལུས་པ་འགག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་གནས་བརྒྱད་པའི་

མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༤ ལས་ཀྱང༌། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་གཉིས་པའི་ཡན་ལག་དགའ་བ་འགག་པར་སྟོན་པ་ནི། ཡིད་བདེ་
འགག་པར་ལུང་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་དོ། །སྐབས་འདིར་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་མཆོག་གི་མཛོད་མཐའ་
དཔྱོད་དུ་ཚོར་བ་རིགས་ལྔར་དབྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་དང༌། སྤྱིར་སྡུག་
བསྔལ་སོགས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པར་བཞེད་པས་དེར་གཟིགས་པར་ཞུའོ། །
གཉིས་པ། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི།

མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་ལ་དགུ །
གསུམ་ཡིན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

ཞེས་པ་སྟེ། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་པོའི་
ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། ཡིད་དབང༌། ཡིད་བདེ།
བདེ་དབང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ་དགུ་པོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་མི་

ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོར་འཇོག་གོ་ཞེས་པའོ།།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

129

༣ རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།

གསུམ་པ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ། གྲོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྣམ་སྨིན་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ། ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ། སྤང་བྱ་
ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་བཅས་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ། གྲོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་
ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི།
་་་་་་་་་་་་་གསུམ་ནི་དྲི་མ་མེད། །
གཟུགས་ཅན་སྲོག་དང་སྡུག་བསྔལ་དག །
ཟག་དང་བཅས་པ་དགུ་རྣམ་གཉིས། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་ནི་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཟག་མེད་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང༌།
སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་པོ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་དང་སྲོག་དབང་སྟེ་བཅུ་ནི་མཐའ་

གཅིག་ཏུ་ཟག་བཅས་ཡིན་པ་དང༌། ལྷག་མ་ཡིད་དབང༌། དང་བཏང་སྙོམས་
དང༌། ཡིད་བདེ་དང༌། བདེ་བ་སྟེ་ཚོར་བ་གསུམ་དང༌། དད་སོགས་ལྔ་བཅས་དགུ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ། རྒྱུ་འབྲས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྣམ་སྨིན་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་
ཡིན་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

སྲོག་ནི་རྣམ་སྨིན་བཅུ་གཉིས་གཉིས། །

130

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཐ་མ་བརྒྱད་དང་ཡིད་མི་བདེ། །
མ་གཏོགས་པ་སྟེ་དེ་གཅིག་ནི། །

རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་བཅུ་རྣམ་གཉིས། །

ཡིད་དང་ཚོར་གཞན་དད་ལ་སོགས། །
ཞེས་པས་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་སྨིན་ཡིན་པ་
ནི་སྲོག་དབང་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང༌། ཡིད་དབང༌།

ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཉིས་

ལ་རྣམ་སྨིན་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཡིད་མི་བདེ་ནི་གཅིག་

ཏུ་རྣམ་སྨིན་མིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། དད་སོགས་ལྔ་དང༌། དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ནི་གཅིག་ཏུ་རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ། །
འདིར་རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་འཇོག་ཅིང༌། དབང་

པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་ཡིད་

མི་བདེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགེ་བ་གང་རུང་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཚོར་བ་ལྷག་མ་བཞི་དང༌། ཡིད་དབང་དང༌། དད་སོགས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་པོ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་དང༌། དེ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་ཅིང༌།
གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་སྨིན་བཅས་མ་ཡིན་པ་ནི་ཐ་མ་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་
གསུམ་མོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

131

གསུམ་པ། ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། དགེ་སོགས་གང་ཡིན་བརྩི་

བ་དང༌། ཁམས་གང་དུ་གཏོགས་བརྩི་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

དགེ་བ་བརྒྱད་ཡིད་མི་བདེ་བ། །
རྣམ་གཉིས་ཡིད་དང་ཚོར་གཞན་ནི། །
རྣམ་གསུམ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་གཅིག །

ཅེས་པ་སྟེ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་ཐ་མ་བརྒྱད་ནི་གཅིག་ཏུ་དགེ་བ་
ཡིན་ལ། ཡིད་མི་བདེ་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གཉིས་ཀ་བརྩི་རུང་ཞིང༌། ཡིད་

དང་ཚོར་གཞན་བཞི་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ཏེ་རྣམ་པ་
གསུམ་ག་བརྩི་རུང་བ་དང༌། གཞན་གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་ནི་གཅིག་

ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ། ཁམས་གང་གཏོགས་ཀྱི་རབ་དབྱི་ནི།

དྲི་མེད་མ་གཏོགས་འདོད་པར་གཏོགས། །
ཕོ་མོའི་དབང་དང་སྡུག་བསྔལ་དག །
མ་གཏོགས་གཟུགས་གཏོགས་གཟུགས་ཅན་དང༌། །
བདེ་བའང་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་གཏོགས། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཟག་མེད་དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་པོ་མ་གཏོགས་དབང་པོ་ལྷག་མ་བཅུ་དགུ་པོ་ལ་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་བརྩི་རུང་ལ། དེ་ལས་ཕོ་

132

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མོའི་དབང་པོ་གཉིས་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་
གཉིས་ཏེ་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བཅོ་ལྔ་ནི་གཟུགས་ཁམས་སུ་

གཏོགས་པ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མིག་སོགས་གཟུགས་ཅན་ལྔ་
དང༌། བདེ་བ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་སྲོག་ཡིད་བཏང་སྙོམས་
གསུམ་དང་དད་སོགས་ལྔ་བཅས་བརྒྱད་ནི་གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་
བརྩི་རུང་ཞེས་པའོ། །
བཞི་པ། སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཡིད་དང་ཚོར་བ་གསུམ་རྣམ་གསུམ། །གཉིས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཡིད་མི་བདེ། །
དགུ་ནི་སྒོམ་པས་ལྔ་པོ་ནི། །
སྤང་བར་བྱ་མིན་ཡང་གསུམ་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་ཡིད་དང༌། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་
དང༌། བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་གསུམ་སྟེ་བཞི་ལ་མཐོང་སྤང་དང༌། སྒོམ་སྤང་
དང༌། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ལ། ཡིད་མི་བདེ་ལ་མཐོང་སྤང་དང༌།
སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ལ། གཟུགས་ཅན་དབང་པོ་བདུན་དང༌། སྲོག་
དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་དགུ་ནི་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ནར་གཏོགས་པ་དང༌།
དད་སོགས་ལྔ་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ལས། ཟག་བཅས་ནི་སྒོམ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

133

སྤང་དང༌། དད་སོགས་ལྔ་ཟག་མེད་དང༌། དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་ནི་སྤང་བར་
བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་སོ། །མཐོང་སྤང་རྣམ་ཤེས་ལ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་ཡིད་བདེ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཚོར་བ་གསུམ་ག་
ཡོད་པ་མ་ཟད་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཡོད་ཚུལ་ཡང༌།
གནས་ལྔ་པར། བདེ་བ་དག་དང་འདོད་ཆགས་སུ། །མཚུངས་ལྡན་ཞེ་སྡང་བཟློག་པའོ། །མ་རིག་པ་དག་ཐམས་ཅད་དང༌། །མེད་ལྟ་ཡིད་བདེ་སྡུག་བསྔལ་
དང༌། །ཡིད་མི་བདེ་དང་ཐེ་ཚོམ་མོ། །གཞན་ཡིད་བདེ་དང་འདོད་ལས་སྐྱེས།།
བཏང་སྙོམས་དང་ཀུན་ས་གོང་མ། །ས་ཇི་བཞིན་དུ་རང་རང་དང༌།། ཞེས་རྩ་
ཉོན་ཕྲ་རྒྱས་བཅུ་པོ་ཚོར་བ་གང་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་དཔྱད་པའི་སྐབས་

སུ་གསལ་བར་ལྟར་རོ། །
༤ དབང་པོ་རྙེད་གཏོང་བཤད་པ།
བཞི་པ། དབང་པོ་རྙེད་གཏོང་བཤད་པ་ལ། རྙེད་ཚུལ་དང༌། གཏོང་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

འདོད་པར་དང་པོར་རྣམ་སྨིན་གཉིས། །

རྙེད་དེ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བས་མིན། །

དེ་ཡིས་དྲུག་གམ་བདུན་ནམ་བརྒྱད། །

གཟུགས་ན་དྲུག་གོ་གོང་མར་གཅིག །

ཅེས་པ་སྟེ། འདོད་པ་ན་སྐྱེ་སྲིད་དུ་དང་པོར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་

134

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམ་སྨིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་ལུས་དང་སྲོག་གཉིས་ཁོ་ན་གསར་དུ་
རྙེད་ཀྱི་གཞན་མི་རྙེད་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་གནས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ཀྱི། རྫུས་སྐྱེས་ནི་མཚན་མེད་ཅིག་ཡིན་ན་མིག་སོགས་ལྔ་དང༌། སྲོག་སྟེ་
དྲུག་དང༌། ཕོ་མོའི་མཚན་གང་རུང་དང་ལྡན་པས་བདུན་དང༌། མཚན་གཉིས་
པའི་རྫུས་སྐྱེས་ཀྱིས་དེའི་སྟེང་ཕོ་མོའི་མཚན་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་གསར་དུ་རྙེད་
པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་མིག་སོགས་ལྔ་དང༌། སྲོག་
སྟེ་དྲུག་དང༌། གཟུགས་མེད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་སྲོག་དབང་གཅིག་

པུ་གསར་དུ་རྙེད་དོ་ཞེས་པའོ། །
འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་དང༌།
གཟུགས་མེད་སོ་སོར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་དབང་པོ་དུ་རྙེད་དཔྱོད་པ་ནི་

སྤྱིར་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དུ་གསར་དུ་རྙེད་དཔྱོད་པ་ཡིན་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན། འདོད་པའི་སྐྱེ་གནས་དང་པོ་གསུམ་དུ་
ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གསར་རྙེད་ལ།
ལུས་དང་སྲོག་དབང་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཚེ་གསར་དུ་རྙེད་རྒྱུའི་ཡིད་དབང་དང༌། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཚེ་འདིའི་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་ཡིད་དབང་གསར་དུ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚེ་འདིར་མངོན་དུ་འགྱུར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

135

རྒྱུའི་དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ལྔ་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདོད་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན། ཚེ་འདིར་མངོན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་མཚུངས་ལྡན་དང༌། མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགེ་བ་མངོན་དུ་མ་འགྱུར་ཀྱང༌།
དེའི་ཚེ་ཐོབ་པའི་སྔར་ཐོབ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༥༧ ལས། དེས་ན་འདི་སྐད་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་དང༌། དགེ་བ་རྣམས་དང༌། གཟུགས་ན་ཡོད་པའི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་དང༌། མི་ལྡན་པའི་

འདུ་བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ནི་དུས་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ལ་ལ་དག འདིར་དབང་པོ་དུ་གསར་དུ་རྙེད་དཔྱོད་པ་ནི། དབང་པོ་ཙམ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་གྱི། རྣམ་སྨིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དུ་གསར་དུ་རྙེད་དཔྱོད་པ་ཡིན་པས་སྔར་གྱི་སྐྱོན་མི་འཇུག་གོ་ཟེར། དེ་ལ་གཞན་དག་
ན་རེ། འདོད་པར་སྐྱེ་གནས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན། ལུས་དབང་དང་སྲོག་དབང་གསར་དུ་རྙེད་པར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལུས་

དབང་སྲོག་དབང་གཉིས་སྔར་ནས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། ཁ་ཅིག་སྔ་མས། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱིར་ལུས་དབང་

136

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དང་སྲོག་ཙམ་སྔར་ནས་ལྡན་ཡང༌། ཚེ་སྔ་མའི་ལུས་དབང་དང་སྲོག་དབང་
བཏང་ཟིན་ཅིང༌། ཚེ་འདིའི་ལུས་དང་སྲོག་གཉིས་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་ལན་གདབ་པ་ལ།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་གནས་དང་པོ་ལས། མིག་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་
ཁམས་དག་སོ་སོ་དང༌། །ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡང་འཐོབ་པ་ཡོད། །ཅེས་པའི་སྐབས་
སུ་མིག་དབང་གསར་དུ་མ་ཐོབ་ལ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་མཚན་གཞིར་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་ཁམས་ནས་འདོད་པའི་
བར་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དེ་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་

མིག་དབང་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཚེ་འདོད་
པའི་བར་དོའི་མིག་དབང་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དང༌། མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་གཉིས་

ཀར་མཚན་གཞི་དེ་ལྟར་བཞག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། དེ་
བཞིན། མིག་དབང་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པའི་མུ་ལ།

འདོད་པར་མངལ་དུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་དེ་བཞག་པས། འདོད་པར་མངལ་དུ་
རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་འཐོབ་པའི་མུར་

འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱིར་མིག་ཤེས་དགེ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་
ཙམ་སྔར་ནས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་པས་གསར་དུ་མ་འཐོབ་ཀྱང༌། དེའི་ཚེ་ན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

137

གསར་དུ་འཐོབ་རྒྱུའི་མིག་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚེ་འདིར་མངལ་དུ་སྐྱེས་རྗེས་སུ་
མངོན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་མིག་ཤེས་དགེ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་གསར་དུ་
འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
གཉིས་པ། དབང་པོ་གཏོང་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

གཟུགས་མེད་དག་ཏུ་འཆི་བ་ནི། །

སྲོག་དང་ཡིད་དང་བཏང་སྙོམས་ཉིད། །

འགག་པར་འགྱུར་རོ་གཟུགས་ན་བརྒྱད། །འདོད་པར་བཅུ་འམ་དགུ་འམ་བརྒྱད། །
རིམ་གྱིས་འཆི་བ་དག་ལ་བཞི། །

དགེ་ལ་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་ལྔ། །
ཞེས་པ་སྟེ། གཟུགས་མེད་པ་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་

ལས། སྲོག་དང་ཡིད་དང་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཉིད་འགགས་ལ།
གཟུགས་ན་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། སྲོག་ཡིད་

བཏང་སྙོམས་ཏེ་བརྒྱད་གསར་དུ་འགག་པ་དང༌། འདོད་པར་འཆི་འཕོ་ཚེ་མཚན་གཉིས་པ་ཅན་འཆི་ན་སྔར་གྱི་བརྒྱད་སྟེང་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་

བསྣན་པས་བཅུ་འགགས་ཤིང༌། མཚན་གཅིག་པ་ཅན་འཆི་ན་དགུ་དང༌།

མཚན་གཉིས་ཀ་མེད་ན་བརྒྱད་པོ་དེ་ཉིད་འགག་པའོ། །དེ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་

138

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་

ལ། དགེ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་ཚེ་སྔར་བཤད་པ་སོ་སོར་དད་སོགས་དབང་
པོ་ལྔ་རེ་བསྣན་ཏེ་འགག་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལུང་མ་བསྟན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཆི་སེམས་

བྱས་ཏེ་གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོ་ཚེ། སྲོག་ཡིད་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་འགགས་
པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལས་མང་བ་གཏོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་ཁམས་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ན་གཟུགས་མེད་
སས་བསྡུས་ཀྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་གཏོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལས་འཕོས་
པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ། ལུང་མ་བསྟན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་
ཏེ་གཟུགས་ནས་འཆི་འཕོ་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་བརྒྱད་ཁོ་ན་
འགགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བས་མང་བ་འགག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། གཟུགས་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ན།
གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དད་སོགས་ལྔ་གཏོང་བའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་དེར་ཐལ།
གནས་བཞི་པ་ལས། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། །ས་འཕོས་
ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང༌། །དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད། ཅེས་གསུངས་པའི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

139

ཕྱིར། དེ་བཞིན། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་
ཏེ་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཅིག་ལྡན་ཞིག་འཆི་བ་ན་དབང་པོ་དགུ་ཁོ་ན་འགག་པ་
དང༌། འདོད་པར་རིམ་གྱིས་འཆི་བ་ན་དབང་པོ་བཞི་ཁོ་ན་འགག་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། དེ་དག་གི་ཚེ་དེ་བས་མང་བ་འགག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་འདྲ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་ཏེ་འདོད་པ་ནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་ཁམས་གོང་
མར་སྐྱེ་བ་ན་དགུ་འམ་བཞིའི་སྟེང་དུ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དད་སོགས་
ལྔ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བཞི་པ་ལས། འདོད་གཏོགས་དགེ་བ་གཟུགས་
མིན་ནི། །རྩ་ཆད་གོང་དུ་སྐྱེས་པ་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེར་མ་ཟད། དེའི་ཚེ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་གཏོང་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་རྩོད། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། སྐབས་འདིར། དབང་པོ་འགག་ཚུལ་
གསུངས་པ་ནི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་དུ་གསར་དུ་
འགགས་པ་དཔྱད་པ་ཡིན་གྱི། དབང་པོ་གཏོང་ཚུལ་ཙམ་འཆད་པ་མིན་ནོ་
ཟེར། ཡང་གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོ་བ་དང་གཟུགས་ནས་འཆི་འཕོ་བ་
དང༌། འདོད་པ་ནས་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ་ན་ཆོས་ཅན། སྲོག་ཡིད་བཏང་སྙོམས་
གསུམ་གཏོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་ཚེ་ན་དེ་གསུམ་མ་བཏང་བའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་ཚེ་དེ་གསུམ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པ་ལ།
འགའ་ཞིག་གིས། སྐབས་འདིར་དབང་པོ་དུ་འགགས་བཤད་པ་ནི་སྤྱིར་

140

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཏོང་ཚུལ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། དབང་པོ་མངོན་གྱུར་བ་གསར་དུ་འགགས་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་དོ་ཟེར། དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། ལན་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
སྐབས་འདིར་དབང་པོ་དུ་འགགས་དཔྱོད་པ་འདི་དབང་པོ་གཏོང་ཚུལ་ལ་
བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༡༡༤ ལས། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ན་
དེ་ལྟར་འཐོབ་ན། འཆི་བ་ན་དུ་ལྷན་ཅིག་གཏོང་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་དང༌། མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༨༠ ལས། གཉིས་པ་ནི།

སྙེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་འཆི་བའི་ཚེ་དབང་པོ་དུ་གསར་དུ་འགག་པར་
འགྱུར་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར
༥ དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་ཐོབ།

ལྔ་པ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་ཐོབ་ནི།
འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ། །
ཅེས་པས་རྒྱུན་ཞུགས་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་ཐོག་མཐའ་
གཉིས་པོ་ནི་དབང་པོ་དགུས་འཐོབ་ལ། དེ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི།

ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་གཉིས་དང༌། དད་

སོགས་ལྔ་དང༌། དེའི་སྟེང་ཡིད་བསྣན་པས་བརྒྱད་དང་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་
ཡིད་བདེ་བཏང་སྙོམས་གང་ཡང་རུང་བ་བཅས་དགུས་འཐོབ་ལ། དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་ཡང་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་ཀུན་ཤེས་ལྡན་དང་ཡིད་དང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

141

དད་སོགས་ལྔ་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བཏང་སྙོམས་ཅི་རིགས་པས་

ཐོབ་བོ། །
གཉིས་ནི་བདུན་དང་བརྒྱད་དང་དགུས། །

ཞེས་པས་འབྲས་བུ་བར་པ་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས་ནི་དབང་

པོ་བདུན་དང་བརྒྱད་དང་དགུས་འཐོབ་པ་ཡོད་དེ།
དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་བདུན་གྱིས་ཐོབ་པ་ནི།

མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཐོབ་ན། དད་སོགས་ལྔ་དང་ཡིད་དབང་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་
སྙོམས་ཏེ་བདུན་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ལ། དེ་འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ན་སྔར་གྱི་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྟེ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་
འཐོབ་ཅིང༌།

ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི། དད་སོགས་ལྔ་དང༌།
ཡིད་དང་བཏང་སྙོམས་ཏེ་བདུན་དང༌། དེའི་སྟེང་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པ་
དང༌། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྟེ་གཉིས་བསྣན་པས་དགུས་འཐོབ་བོ། །
ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་
བུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ཚེ། དད་སོགས་ལྔ་དང༌། ཡིད་

དང་བཏང་སྙོམས་ཏེ་དབང་པོ་བདུན་གྱིས་འཐོབ་ལ།

142

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཐོབ་པ་ནི། སྔར་གྱི་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་བསྣན་པས་
བརྒྱད་ཀྱིས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།
ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི། དད་སོགས་ལྔ་
དང་ཡིད་དང་བཏང་སྙོམས། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པ་དང༌། ཀུན་ཤེས་པའི་

དབང་པོ་སྟེ་དགུས་འཐོབ་བོ། །
དེ་ཉིད་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་བདེ་བ་
དང༌། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་འཐོབ་པར་འཇོག་
གོ་ཡང་ན།
མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་དབང་རྣོན་འཇིག་རྟེན་པའི་

ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ན། དད་སོགས་ལྔ་དང་ཡིད་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང༌ཡིད་བདེ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཐོབ།
དབང་རྣོན་འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ན་སྔར་གྱི་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང༌། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་བསྣན་པས་དགུས་འཐོབ་བོ། །
འོ་ན། འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ། །ཅེས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་

བུ་དབང་པོ་དགུས་ཐོབ་པར་བཤད་ན། བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་གིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་འཐོབ་པར་གསུངས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

143

པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ།
བཅུ་གཅིག་དག་གིས་དགྲ་བཅོམ་ཉིད། །
འགའ་ཞིག་སྲིད་ཕྱིར་བཤད་པ་ཡིན། །

ཞེས་སྔར་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དགུས་འཐོབ་པར་བཤད་
པ་ནི། ཐོབ་ཐེབས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ལ། བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་
པ་ལས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་གིས་འཐོབ་པར་
གསུངས་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་དབང་རྟུལ་འགའ་ཞིག་འབྲས་བུ་ལས་ཡང་ཡང་
ཉམས་པ་སྲིད་པ་ཐོབ་ཐེབས་སྔ་ཕྱི་དུ་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་སོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དབང་པོ་བཅུས་ཐོབ་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ།།
ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་
མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དབང་པོ་དགུ་ཁོ་ནས་འཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
ཁྱོད་དབང་པོ་བཅུས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དད་སོགས་ལྔ་དང་
ཡིད་དང༌། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཏེ་བདུན་དང༌། དེའི་སྟེང་ཀུན་ཤེས་པ་དང༌།
ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་སྟེ་དབང་པོ་དགུས་འཐོབ་པ་གང་ཞིགཡིད་

བདེའི་དབང་པོས་ཀྱང་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ལ་

144

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བརྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་དེ་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པས་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་བརྟེན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་དབང་པོ་དགུ་ཁོ་ནས་འཐོབ་པ་མིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་བཅུས་འཐོབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔར་གྱི་དབང་པོ་དགུའི་སྟེང་དུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་
ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་བདེས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལས། ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་འཐོབ་ཚེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་དང༌། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་

བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་གཉིས་ཀ་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་མཁན་
དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཡོད་ཆོག་པས། དབང་རྣོན་གྱིས་འཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་
ཅན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་དེ་དབང་རྣོན་
ཡིན་པས་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བའི་ཚེ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེར་
འཕོ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་དྲུག་པ་ལས། ས་གསུམ་རྒྱལ་ལ་བསམ་གཏན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

145

ནམ། །ཉེར་བསྡོགས་ལས་ཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
༦ དབང་པོ་ལྡན་ཚུལ།

དྲུག་པ། དབང་པོ་ལྡན་ཚུལ་ལ། ངེས་ལྡན་དང༌། སྲིད་ལྡན་གཉིས་ཡོད་
པ་ལས།

དང་པོ། ངེས་ལྡན་ནི།

བཏང་སྙོམས་དང་ནི་སྲོག་དང་ནི། །

ཡིད་དང་ལྡན་ལ་ངེས་གསུམ་ལྡན། །
ཞེས་པས་ཕན་ཚུན་ངེས་ལྡན་བསྟན་ཏེ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་

ལས་སྲོག་ཡིད་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ནི་གང་རུང་གཅིག་ལྡན་ན་གཞན་
གཉིས་ཀྱང་ལྡན་པས་ཁྱབ་པས་ཕན་ཚུན་ངེས་ལྡན་ནོ། །བདེ་ལུས་ལྡན་ལ་བཞི་དག་དང༌། །

མིག་སོགས་ལྡན་ལ་ལྔ་དང་ལྡན། །
ཡིད་བདེ་ལྡན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལྡན། །བདུན་དང་མོ་ཡི་དབང་སོགས་ལྡན། །བརྒྱད་དང་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པ་ཡི། །

དབང་པོ་ལྡན་ལ་བཅུ་གཅིག་ལྡན། །

ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་ལྡན་ལ། །
བཅུ་གསུམ་དག་དང་ལྡན་པ་ཡིན། །

146

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པས་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་གཅིག་དང་ལྡན་ན། གཞན་དུ་དང་

ངེས་པར་ལྡན་དཔྱད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ངེས་ལྡན་ལ། བཞི་ངེས་ལྡན། ལྔ་ངེས་
ལྡན། བདུན་ངེས་ལྡན། བརྒྱད་ངེས་ལྡན། བཅུ་གཅིག་ངེས་ལྡན། བཅུ་གསུམ་
ངེས་ལྡན་དང་གོང་གི་གསུམ་ལྡན་ཏེ་ངེས་ལྡན་བདུན་ཡོད་པ་ལས།
དང་པོ་བཞི་ངེས་ལྡན་ནི། བདེ་བ་དང་ལུས་གཉིས་པོ་གང་དང་ལྡན་ཡང༌།
རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྲོག་ཡིད་བཏང་སྙོམས་གསུམ་སྟེ་བཞི་དང་ངེས་པར་
ལྡན་པས་སོ། །
ལྔ་ངེས་ལྡན་ལ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང༌། ཡིད་བདེའི་དབང་པོ་
གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་ན། ལུས་
དང༌། ཀུན་འགྲོ་གསུམ་དང་བཞིའི་སྟེང་རང་ཉིད་ངེས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་

བདེ་ལྡན་ན། བདེ་བ་དང་ཀུན་འགྲོ་གསུམ་སྟེ་བཞིའི་སྟེང་རང་ཉིད་བསྣན་པས་

ལྔ་ངེས་པར་ལྡན་པས་སོ། །བདུན་ངེས་ལྡན་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་
པའི་ཚོར་བ་བཞི་དང་སྲོག་ཡིད་ལུས་ཏེ་བདུན་ངེས་པར་ལྡན་པ་དང༌།
བརྒྱད་ངེས་ལྡན་ནི། ཕོ་དང་མོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ། རང་ཉིད་
དང༌། ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་ཚོར་བ་བཞི་དང་ལུས་དང་སྲོག་ཡིད་དེ་
བརྒྱད་དང་ངེས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

147

བཅུ་གཅིག་ངེས་ལྡན་ནི། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། ཀུན་ཤེས་ལྡན་
པའི་དབང་པོ་དེ་གཉིས་གང་རུང་དང་ལྡན་ན། དད་སོགས་ལྔ་དང༌། ཡིད་

དབང་དང༌། བདེ་བ་དང༌། ཡིད་བདེ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཏེ་གདགས་གཞི་

དབང་པོ་དགུའི་སྟེང་སྲོག་དང་རང་ཉིད་བསྣན་པས་བཅུ་གཅིག་དང་ངེས་
པར་ལྡན་པས་སོ། །
བཅུ་གསུམ་ངེས་ལྡན་ནི་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྟེ། དེ་དང་
ལྡན་ན་གདགས་གཞི་དབང་པོ་དགུའི་སྟེང་དུ་སྲོག་དང་ལུས་དང་སྡུག་བསྔལ་
དང་རང་ཉིད་བསྣན་པས་བཅུ་གསུམ་དང་ངེས་པར་ལྡན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །
སྐབས་འདིར། ཡིད་བདེ་དང་ལྡན་ན། ཀུན་འགྲོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་བདེ་བ་
དང༌། རང་ཉིད་བསྣན་པས་ལྔ་ངེས་པར་ལྡན་པར་བཞག་པ་འདི་ལ། ཁ་ཅིག་

ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སོ་སྐྱེ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་
མ་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པར་ཐལ། ཡིད་བདེ་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལུས་ཚོར་སིམ་པར་མྱོང་བ་དང༌།
བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ན་ཡོད་པའི་སེམས་བདེ་གང་རུང་དང་
ལྡན་པར་ཐལ། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེ་བའི་

དབང་པོ་ལ་དེ་གཉིས་ལས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། སིམ་པ་ནི། །བདེ་

148

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བའོ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན། །སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་དབང་པོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ། བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་

ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བདེ་བའི་དབང་པོ་ཉོན་
མོངས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གནས་ལྔ་པ་ལས། བདེ་བ་དག་དང་འདོད་ཆགས་སུ། །མཚུངས་ལྡན་ཞེ་སྡང་བཟློག་པའོ༌། མ་རིག་པ་དང་ཐམས་ཅད་དང༌། །མེད་ལྟ་ཡིད་བདེ་སྡུག་
བསྔལ་དང༌། །ཡིད་མི་བདེ་དང་ཐེ་ཚོམ་མོ། །གཞན་ཡིད་བདེ་དང་འདོད་ལས་
སྐྱེས། །བཏང་སྙོམས་དང་ཀུན་ས་གོང་མ། །ས་ཇི་བཞིན་དུ་རང་རང་དང༌། །

ཞེས་འདོད་ཆགས་དང་བདེ་བ་མཚུངས་ལྡན་དང༌། ཞེ་སྡང་དང་ཡིད་མི་བདེ་
མཚུངས་ལྡན་ཡོད་པ་སོགས་ས་རང་རང་གི་ཚོར་བ་གང་དང་གང་ཡོད་དང་སྦྱར་ཏེ་མཚུངས་ལྡན་འགྲོ་ཚུལ་གསུངས་པས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ་དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་མཚུངས་ལྡན་
དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པར་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་འདྲའི་བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་སོ་སྐྱེ་དེ་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་
ལན་འདེབས་མཛད་དོ། །
ཡང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་དེ་བདུན་ངེས་ལྡན་དུ་བཞག་
པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། བདུན་ངེས་ལྡན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྒྱད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

149

ངེས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བགྲངས་པའི་ཚོར་བ་བཞི་
དང་ལུས་དང་སྲོག་དང་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྟེང་ཡིད་མི་བདེ་དང་ངེས་པར་ལྡན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་མི་བདེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཡོད་པ་
ལས། སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དང་ངེས་པར་ལྡན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དགེ་རྩ་ཆད་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡིད་མི་བདེ་མི་དགེ་བ་
དང་ལྡན་ཞིང༌། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེ་
ཡིད་མི་བདེ་དགེ་བ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞིགདེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་མ་ཁྱབ་

པའི་མུ་གཞག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དགབསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་འདོད་པའི་གང་

ཟག་དེ་ཡིད་མི་བདེ་དགེ་བ་དང་མི་ལྡན་ལ། སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཡིན་

ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། འོ་ན་དེ་འདྲའི་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མི་བདེ་བ་དགེ་བ་གཏོང་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་

མ་ཡིན་པའི་དགེ་བ་གང་ཞིགདེའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ། གནས་བཞི་པར། འདོད་
གཏོགས་དགེ་བ་གཟུགས་མིན་ནི། །རྩ་ཆད་གོང་དུ་སྐྱེས་པ་ལས། །ཞེས་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ་
དགེ་རྩ་ཆད་པ་དང༌། ཁམས་གོང་མར་སྐྱེས་པ་གཉིས་ལས་མ་བཤད་པ་གང་

150

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞིགདེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཡང་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་གཉིས་

དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་ངེས་པར་ལྡན་པར་བཞག་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་
མེད་པའི་འཕགས་པ་སྒོམ་ལམ་པ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན།
བདེ་བ་དང༌། ཡིད་བདེའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁམས་འོག་མ་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་ས་འཕོས་པ་ན་
འོག་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་གསུམ་པ་ལས། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། །ས་འཕོས་ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང༌། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་ཟག་བཅས་དང་མི་ལྡན་

ཡང་ཟག་མེད་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་ལན་དུ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ། སྲིད་ལྡན་ནི།

དགེ་མེད་ནང་ན་ཉུང་ལྡན་པ། །
ལུས་ཚོར་སྲོག་ཡིད་བརྒྱད་དང་ལྡན། །

གཟུགས་མེད་བྱིས་པའང་དེ་བཞིན་ཏེ། །
བཏང་སྙོམས་སྲོག་ཡིད་དགེ་རྣམས་དང༌། །
ཞེས་པས་སྲིད་ལྡན་ལ་ཉུང་ལྡན་དང༌། མང་ལྡན་གཉིས་ལས་ཉུང་ལྡན་

བཤད་པ་ཡིན་ལ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་ཉུང་ཤོས་ལ་དབང་པོ་དུ་དང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

151

ལྡན་པ་ནི། དགེ་རྩ་ཆད་པ་ཞིག་ཉུང་ཤོས་ལ་དབང་པོ་བརྒྱད་ཁོ་ན་དང་ལྡན་
པ་སྲིད་དེ། ཚོར་བ་ལྔ་དང༌། ལུས་སྲོག་ཡིད་དེ་བརྒྱད་ཙམ་དང་ལྡན་པའོ། །
གཟུགས་མེད་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེ་ཡང༌། ཀུན་འགྲོ་གསུམ་དང་དད་སོགས་ལྔ་དང་བཅས་བརྒྱད་དོ། །
མང་པོར་ལྡན་ལ་བཅུ་དགུ་སྟེ། །
དྲི་མ་མེད་རྣམས་མ་གཏོགས་སོ། །
མཚན་གཉིས་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ཏེ། །
མཚན་གཅིག་དྲི་མེད་གཉིས་མ་གཏོགས། །
ཞེས་པས་མང་ལྡན་བཤད་དེ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་མང་ཤོས་ལ་
བཅུ་དགུ་དང་ལྡན་པ་སྲིད་དེ། མཚན་གཉིས་པ་ཅན་དགེ་རྩ་མ་ཆད་པ་དབང་
པོ་ཀུན་ཚང་བ་ཞིག་ལ་དྲི་མེད་གསུམ་མ་གཏོགས་དབང་པོ་གཞན་བཅུ་དགུ་
ཀུན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ལའང༌། མཚན་
གཉིས་པ་ཅན་མེད་པས་ཕོ་མོའི་མཚན་གང་རུང་གཅིག་དང༌། དྲི་མེད་ཀུན་
ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང༌། དེའི་སྟེང་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའམ་ཡང་ན་ཀུན་
ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་གང་རུང་གཅིག་བཅས་གསུམ་མ་གཏོགས་གཞན་
བཅུ་དགུ་ཀུན་ལྡན་པས་སོ། །
འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ།
གཉིས་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འདུས་བྱས་

152

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དངོས་དང༌། ཞར་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་
པ་གཉིས་ལས།
༡ གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་

སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང༌། །
སྒྲ་མེད་ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད། །
ལུས་དབང་ལྡན་ལ་རྫས་དགུ་འོ། །
དབང་པོ་གཞན་ལྡན་རྫས་བཅུ་འོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། འདོད་པ་ན་བསགས་རྡུལ་ཆུང་ཤོས་ཅིག་སྐྱེས་པ་ན་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་བཞི་དང༌། འབྱུང་འགྱུར་སྒྲ་དང་དབང་པོ་མ་གཏོགས་པའི་
གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་རྡུལ་ཏེ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་དང་ངེས་པར་ལྷན་ཅིག་

སྐྱེས་ལ། ལུས་དབང་ལྡན་པ་ལ་ནི། ལུས་དབང་གི་རྡུལ་བསྣན་པས་དགུ་དང་
ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་ལ། མིག་སོགས་དབང་པོ་གཞན་ལ་ནི་རྫས་དགུའི་སྟེང་མིག་

དབང་སོགས་དབང་པོ་གཞན་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་རྡུལ་བསྣན་པས་རྫས་བཅུ་
ལྷན་ཅིག་སྐྱེའོ། །སྒྲ་དང་ལྡན་ན་རྫས་བཅུ་གཅིག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའང་ཡོད་ལ།
གཟུགས་ཁམས་ན་དྲི་རོ་མེད་པས།
གཟུགས་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

153

སྒྲ་མེད་ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྫས་དྲུག །
ལུས་དབང་ལྡན་ལ་རྫས་བདུན་ནོ། །
དབང་པོ་གཞན་ལྡན་རྫས་བརྒྱད་དོ། །
ཞེས་འདོན་པ་བསྒྱུར་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །སྐབས་འདིར།

རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འདོད་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་དང༌། བསགས་རྡུལ་དང་རྫས་རྡུལ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་དཔྱད་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་གང་དུ་འཇོག་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཡིན་ཀྱངཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་
བར་དང་བཅས་པ་འདོད་དེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༡༢༤ ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་
རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་རེག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། གཅིག་ལ་དུ་

མས་བསྐོར་བའི་བར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རེག་ན་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་རེག་ན་ཕན་ཚུན་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་རེས་རེག་ན་ཆ་བཅས་
སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མདོ་སྡེ་པ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པ་
བྱེ་སྨྲ་དང་འདྲ་ཡང༌། ཁྱད་པར་ནི་བྱེ་སྨྲས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་རེག་ཅིང་དེ་དག་གི་དབར་བར་སྟོང་དང་བཅས་པ་འདོད་

154

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ལ། མདོ་སྡེ་པས་ནི་དེ་དག་ཕན་ཚུན་གྱི་དབར་བར་སྟོང་མེད་ཀྱང་མ་རེག་
པར་འདོད་དེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༦ ལས། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་རྡུལ་
ཕྲ་རབ་རྣམས་བར་མེད་པར་གནས་པ་ལ་རེག་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི།
རེག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་བཅས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དག་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ།
མདོ་སྡེ་པས་ནི་བསགས་རྡུལ་རེ་རེའི་གོ་ས་ན་ངེས་པར་རྡུལ་རྫས་
བརྒྱད་ཀྱི་རྡུལ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱང༌། དེ་དག་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་ནུས་པའམ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག ༨༧ ལས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ།
འབྱུང་བ་བཞིའི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཕྱེ་དང་ལན་ཚ་བསྲེས་
པའི་རོ་བཞིན་ཞེས་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། འབྱུང་བ་བཞིའི་ས་བོན་ཡོད་པས་
ཡིན་གྱི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་གཤེར་བ་དང་སྲ་བར་དམིགས་

པ་འཐད་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདོད་ཁམས་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་ཐ་གཅིག་སྐྱེས་
ན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་སྟེ། འདོད་ན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

155

དབང་པོ་མེད་པ་དང༌། །སྒྲ་མེད་ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་པ་ན་
ངེས་པར་ཁྱོད་དང་ལྷན་ཅིག་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་
འདོད་པ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་ཐ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང༌། །སྒྲ་མེད་ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད། ། ཅེས་རྡུལ་གང་དང་ལྷན་གཅིག་ཏུ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སྐྱེས་པ་དེ་རྫས་རྡུལ་དང་
བསགས་རྡུལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བསགས་རྡུལ་ལ་བྱེད་ཀྱི། རྫས་རྡུལ་ལ་
བྱེད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༨ ལས། བསགས་པའི་རྡུལ་སྨོས་
པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་པ་ནི་གཅིག་པུར་གནས་པའི་ཕྱིར་རྫས་གཞན་
འདུས་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བསགས་རྡུལ་དང་རྫས་རྡུལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
རྫས་རྡུལ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ལ་འཇོག་ཅིང༌། བསགས་རྡུལ་ནི་རྡུལ་རྫས་
གཞན་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཆུང་ཐ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༨ ལས། (དེ་ལ་རྫས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་
ནི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཆ་མེད་པའོ། །བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་ནི་དེ་ལས་ཕྲ་

156

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བའི་འདུས་པ་གཞན་དུ་མེད་པའོ།།) ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན་བསགས་རྡུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལས་ཆུང་བའི་རྡུལ་

ཡོད་པར་ཐལ། རྫས་རྡུལ་ཆ་མེད་དེ་ཁྱོད་ལས་ཆུང་བའི་རྡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༣༠ ལས། ཐམས་ཅད་པས་ཕྲ་བའི་གཟུགས་ནི་བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་ཆེས་ཆུང་བ་ནི་
མི་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། ཉི་ཟེར་

གྱི་རྡུལ་ཆུང་ངུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བས་ཆུང་བའི་རྡུལ་མེད་པར་ཐལ། བསགས་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༢༨ ལས། བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་ལ་བསགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྡུལ་ཆ་ཤས་མེད་
པའི་རྫས་འབྱུང་བ་བཞི་དང༌། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་བརྒྱད་ངེས་པར་
ལྷན་ཅིག་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉི་ཟེར་

གྱི་རྡུལ་ཆུང་ངུ་རེ་རེ་ཡང་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་གསུམ་པ་
ལས། ཕྲ་རབ་རྡུལ་དང༌། ནི། །རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ༌། ལྕགས་ཆུ་རི་

བོང་ལུག་དང་གླང༌། །ཉི་ཟེར་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང༌། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

157

བཞིན་དུ། །སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྒྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་

དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། རྫས་རྡུལ་དང་བསགས་རྡུལ་གཉིས་ཀ་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་ཐ་དང་ཆ་མེད་ཡིན་པ་འདྲ་ཡང༌། ཁྱད་པར་
ནི་རྡུལ་ཕྲན་གཞན་དང་མ་འཕྲད་པར་ཟླ་མེད་ཡན་འགའ་བར་གནས་པ་ནི་

རྫས་རྡུལ་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲན་གཞན་དང་ལྷན་ཅིག་འཕྲད་པ་ནི་བསགས་རྡུལ་
ཡིན་ཏེ།
མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་མཛོད་གནས་གཉིས་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༡༥ ལས།
དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྔ་མ་ (རྫས་རྡུལ་) རྡུལ་གང་དང་ཡང་ལྷན་
ཅིག་མ་བྱུང་བར་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཞིག་ལ་འཇོག ཕྱི་མ་ (བསགས་
རྡུལ་) རྡུལ་དེ་དག་གཉིས་ཙམ་འདུས་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་མཆོག་ནི། ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་
མཛོད་གནས་གཉིས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༣༣ ལས། རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང༌། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་ལ་ཆེ་ཆུང་མེད་ཀྱང༌། རྡུལ་ཡིན་མིན་དང་

ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེ་མདོ་སོ་སོར་འདོད་དེ། མདོ་སྡེ་པས་

158

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྫས་རྡུལ་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག བྱེ་སྨྲས་ཀྱང་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཟུགས་
ཅན་གཞན་གྱིས་བཅོམ་པ་དང༌། བློས་གཞིག་ཏུ་མེད་པའི་རྫས་ཡན་ག་བར་

འདོད། བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞིག་ཏུ་

མེད་པ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྫས་རྡུལ་དང་འདྲ་ཡང༌། བློས་རྫས་སོ་སོར་དབྱེར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །
ལུགས་འདིར་རྫས་རྡུལ་ཆ་མེད་དེ་ཕྱི་གཟུགས་སུ་འདོད་ན། གཟུགས་
ཅན་བཅུ་ནི་བསགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསགས་རྡུལ་དུ་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཁམས་སུ་འཇོག་ན། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་ལ། གནས་བཞི་པར། རྣམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང༌། །ཞེས་པ་གཟུགས་རྣམ་པ་གསུམ་གང་དུ་འཇོག་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
༢ གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ།
གཉིས་པ། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་གི་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །
༡ སེམས་དང་སེམས་འབྱུང་གི་སྐྱེ་ཚུལ།

དང་པོ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ། མདོར་བསྟན་པ་ནི།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་ལྷན་ཅིག །

ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་དང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

159

ཐོབ་པའམ་་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ། སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་

དུ་སེམས་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་
དང༌། སེམས་བྱུང་རྣམས་ཁམས་དང་ས་གང་ན་ཡོད་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་གང་
གི་འཁོར་དུ་གང་བྱུང་དང༌། སྒྲ་བཤད་དེ་སྤྱི་དོན་ལྔའི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་
མཛད་ལ།

སྤྱི་དོན་དང་པོ། སེམས་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་
རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༡༣༡ ལས། དང་པོ་ནི་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ལྔས་
མཚུངས་པར་གནས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་དང༌། རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི་དེའི་ཁྱད་པར་གཅིག་རྣམ་

པར་བྱེད་པ་དང༌། རྟེན་མཚུངས་པ་ནི་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་
དང༌། དུས་མཚུངས་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང༌། རྫས་མཚུངས་པ་ནི་རྫས་རེ་
རེ་བར་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྤྱི་དོན་གཉིས་པ། སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ངོས་
འཛིན་ནི། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་འདིར། སྤྱིར་སེམས་བྱུང་ལ་མངོན་པ་
མཛོད་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་དང༌། དེའི་སྟེང་གཏི་མུག་མེད་
པའི་དགེ་རྩ་དང༌། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ་དང༌། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང༌། བརྗེད་

160

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ངེས་དང༌། རྣམ་གཡེངས་དང༌། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་དང༌། ལོག་
པར་མོས་པ་སྟེ་བདུན་བསྣན་པས་ལྔ་བཅུ་ང་གསུམ་དང༌། དེའི་སྟེང༌། སླར་
ཡང་གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ལས་བྱུང་བའི་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བསྣན་པས་སེམས་བྱུང་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པས་བདུན་བཅུ་དོན་བདུན་ཡོད་ལ། གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི། ༡ མི་

དགའ་༢གླལ་དང་ ༣ སེམས་ཞུམ ༤ སྨྱ་བ་དང༌། །༥ ཟས་དྲོད་མ་ཟིན་ ༦ ཐ་
དདའདུ་ཤེས་དང༌། །༧ ཡིད་ལ་མི་བྱེད་༨གནས་ངན་༩རུ་གདུག་དང༌། །༡༡
འཕྱ་སྨོད་གནམ་དང་ ༡༢ མི་གནམ་ ༡༣ རང་མི་འདུག། ༡༤ མི་འདོད་ ༡༥
འཚེ་རྣམ་ ༡༦ ཉེ་དུ ༡༧ ཡུལ་རྣམ་རྟོག་ ༡༨ མི་འཆི་ ༡༩ བསྙས་དང་ ༢༠

རིགས་སྙེམས་ ༢༡ མྱ་ངན་དང༌། །༢༢ སྡུག་བསྔལ་ ༢༣ ཡིད་མི་བདེ་དང་
༢༤ འཁྲུག་པའོ། །ཞེས་སོ། །
གོང་སྨོས་སེམས་བྱུང་བདུན་བཅུ་དོན་བདུན་གྱི་ནང་ནས་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བོད་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་རང་གིས་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་བཞེད་ཚུལ་སྟེ་
གཉིས་ཡོད་ལ། རིམ་བཞིན་འགོད་ན།
དང་པོ། བོད་སྔ་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་ཚུལ་ལྟར་ན། མངོན་པ་མཛོད་འདི་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་དང༌། གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ནས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

161

གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ་བདུན་ཅུ་པོ་རྣམས་ནི་སེམས་

བྱུང་རྫས་ཡོད་ཡིན་པ་དང༌། གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང༌། ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དང༌། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང༌། བརྗེད་ངེས་དང༌། རྣམ་
གཡེངས་དང༌། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་དང༌། ལོག་པར་མོས་པ་
སྟེ་བདུན་ནི་བཏགས་ཡོད་དོ། །
དེ་ཡང་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང༌། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ་དང༌། ཤེས་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ནི་སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་
དང༌། བརྗེད་ངེས་དྲན་པ་ལ་བཏགས་པ་དང༌། རྣམ་གཡེངས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་
བཏགས་པ་དང༌། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་
བཏགས་པ་དང༌། ལོག་པར་མོས་པ་མོས་པ་ལ་བཏགས་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་བདུན་བཅུ་དང༌། བཏགས་ཡོད་བདུན་ནོ། །འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་རང་གིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་ནི། དེའི་ཤོག
༡༣༢ ལས། ཞེས་སྔ་རབས་པ་དག་འཆད་མོད་ཀྱི། ལེགས་པར་དཔྱད་ན་ (རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་རྣམ་འཚེ་གཉིས་ཀ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་ལ་
བཏགས་པར་བྱས་ན་འཐད་དེ། ཞེ་སྡང་མེད་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཡང༌། །ཞེས་ཞེ་
སྡང་མེད་པའང་སྙིང་རྗེར་བཤད་ཅིང་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང༌།
རྣམ་འཚེ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བར་འདོད་པ་ལ་བཤད་པས། བྱེ་བྲག་ཏུ་

162

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྨྲ་བ་ལྟར་ན་བཏགས་ཡོད་དགུར་བྱས་ན་འཐད་པར་སེམས་སོ།།)
གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ལས་བྱུང་བའི་མི་དགའ་བ་དང༌། སེམས་ཞུམ་པ་དང་
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌། མྱ་ངན་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་འཁྲུགས་པ་རྣམས་ཀྱང༌། ཚོར་བ་དང༌། ལེ་ལོ་དང༌། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཏགས་པར་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཛོད་འདི་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་
གི་ནང་གི་དགེ་བའི་ས་མང་ནས་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཆུང་
ངུའི་ས་མང་ནས་རྣམ་འཚེ་བཏགས་ཡོད་དུ་བགྲངས་པས། མཛོད་འདིར་

བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་རྫས་ཡོད་དང་། བཏགས་ཡོད་
གཉིས་དང༌། དེའི་སྟེང་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་སོགས་བདུན་བཏགས་
ཡོད་དུ་བགྲངས་པས་བཏགས་ཡོད་དགུ་དང༌། གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ནས་བཤད་
པའི་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་ནང་ནས་མི་དགའ་བ་སོགས་གོང་དུ་
བགྲངས་པ་བདུན་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱས་པས་སེམས་བྱུང་བདུན་བཅུ་དོན་བདུན་གྱི་ནང་ནས། བཏགས་ཡོད་བཅུ་དྲུག་དང༌། རྫས་ཡོད་དྲུག་བཅུ་རྩ་གཅིག་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །
དེ་ལ་སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ནི། བརྗོད་པ་སྒྲ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

163

དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་ཐུབ་པའི་

སེམས་བྱུང་དེ་སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དང༌། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་
སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༣༤ ལས། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བློ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བས་རྫས་ཡོད་དང༌། ཞེས་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལས་བཟློག་པས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ (པའམ། ཁ་ཅིག་ན་

རེ། གང་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་རྫས་ཡོད་དང༌། གང་ཞིག་
ལས་རང་བཞིན་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལོགས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་བཏགས་

ཡོད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་) ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་ན། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་སོགས་གོང་སྨོས་སེམས་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པ་སྒྲ་
དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་སེམས་བྱུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་ས་མང་སོགས་སེམས་བྱུང་ལྷག་མ་དྲུག་བཅུ་རྩ་
གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་
རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་ཐུབ་པའི་སེམས་བྱུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

164

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྐབས་འདིར་དཔྱད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་མཛོད་འདིར་སེམས་བྱུང་ཞེ་
དྲུག་ཁོ་ན་བགྲངས་པ་རྫས་ཡོད་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྣམ་འཚེ་མེད་པ་དང་རྣམ་འཚེ་རྫས་ཡོད་དུ་ཐལ་ལ། རྫས་བཏགས་ཅི་རིགས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་གཏི་མུག་མེད་པ་སོགས་བདུན་པོ་ཡང་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་
ཡིན་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
འདིར་ཁ་ཅིག་གིས། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་
ཡུལ་དུ་འཆར་ཞེས་པའི་དོན་ནི། མིང་དང་བྱེད་ལས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་རང་ཉིད་ངོས་བཟུང་དགོས་པ་ལ་བརྗོད་ཅེས་ཟེར།
དེ་ལ་ལ་ལས། སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་ཉིད་ངོས་
བཟུང་བ་ལ་རང་གི་མིང་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ངེས་
པར་ལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མིང་སེམས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་མ་ལྟོས་
པར་རང་ཉིད་ངོས་བཟུང་མི་ཐུབ་པ་གང་ཞིགརང་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་ལ་རང་
གི་བྱེད་ལས་ཡུལ་ལ་གཡཱུ་ཞིང་བསྐུལ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་དུ་
རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་

པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་རྩོད།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

165

ཡང༌འགའ་ཞིག་གིས། རང་མིང་གང་ལ་བཏགས་པའི་གདགས་གཞི་

དང༌། གདགས་གཞི་དེའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པ་དེ་འདིར་

བཏགས་ཡོད་དང༌། དེ་ལྟར་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་ནི་རྫས་ཡོད་
དུ་འཇོག་ཟེར། དེ་ལ། ལ་ལ་དགའོ་ན་དད་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་དུ་ཐལ། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་དད་པ་

ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་བཏགས་པའི་གདགས་གཞི་ཡིད་དྭང་བར་བྱེད་པའི་ལས་

ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེའི་ངོ་བོ་ངེས་པར་དུ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དད་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་དེའི་དོན་ལྡོག་ངེས་པར་བློ་
ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །
དེས་ན་སྐབས་འདིར། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས་ཞེས་
པའི་བརྗོད་པ་སྒྲ་དེ་གང་ལ་བྱེད་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས་ཞེས་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གདགས་གཞི་དང༌། བྱེད་ལས་སོགས་གང་ལ་བྱེད་ལེགས་པར་
དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
མངོན་པ་གོང་མའི་ལུགས་ལྟར་ན་སེམས་བྱུང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་

བཤད་དེ། ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང༌། ཡུལ་ངེས་ལྔ། །དགེ་བ་བཅུ་གཅིགརྩ་ཉོན་དྲུགཉེ་
ཉོན་ཉི་ཤུ། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཅས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལས་དགེ་བ་བཅུ་
གཅིག་གི་ནང་ནས་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང༌། བག་ཡོད་དང༌། རྣམ་

166

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པར་མི་འཚེ་བ་དང༌། འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་བཞི་དང༌། རྩ་ཉོན་དྲུག་གི་ནང་

ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་གཅིག་སྟེ་ལྔ་དང༌། དེ་དག་གི་སྟེང༌། ཉེ་ཉོན་ཉི་
ཤུ་དང་གཞན་འགྱུར་བཞི་བསྣན་པས་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་པོ་རྣམས་ནི་
བཏགས་ཡོད་དང༌། ལྷག་མ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་ཡུལ་ངེས་ལྔ། །གོང་སྨོས་གཏི་

མུག་མེད་པ་སོགས་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་བདུན་དང༌།
ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པའི་རྩ་ཉོན་ལྷག་མ་ལྔ་སྟེ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་པོ་ནི་
རྫས་ཡོད་དུ་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་རྣམས་ནི་རང་གི་

གདགས་གཞི་སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་ལ་བཏགས་པར་བཞག་པས། དེའི་

ཚུལ་ནི།
གཏི་མུག་མེད་དང་ལྟ་བ་དང༌། །ཤེས་བཞིན་མིན་གསུམ་ཤེས་རབ་
བཏགས། །བག་ཡོད་དང་ནི་བཏང་སྙོམས་གཉིས། །དགེ་གསུམ་བརྩོན་
འགྲུས་བཅས་ལ་བཏགས། །མི་འཚེ་ཞེ་སྡང་མེད་ལ་བཏགས། །ཁྲོ་དང་ཁོན་
འཛིན་འཚིག་པ་དང༌། །ཕྲག་དོག་རྣམ་འཚེ་ཞེ་སྡང་བཏགས། །སེར་སྣ་རྒྱགས་རྒོད་འདོད་ཆགས་བཏགས། །འཆབ་དང་རྨུགས་དང་མ་དད་དང༌། །ལེ་ལོ་གསུམ་པོ་གཏི་མུག་བཏགས། །གཡོ་སྒྱུ་ཆགས་རྨུགས་གཉིས་ལ་བཏགས། །

ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་དུག་གསུམ་བཏགས། །བག་མེད་དུག་གསུམ་ལེ་ལོར་གཏགས། ། བརྗེད་ངེས་དྲན་པ་ལ་བཏགས་དང༌། །གཉིད་འགྱོད་ཉོན་ཅན་གཏི་མུག་བཏགས།།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

167

དེ་གཉིས་དགེ་བ་ཤེས་རབ་བཏགས། །རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་སེམས་པ་དང༌།། ཤེས་རབ་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་ཚུལ། །འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས། །

ཞེས་པའོ། །
སྤྱི་དོན་གསུམ་པ། སེམས་བྱུང་དེ་དག་ཁམས་དང་ས་གང་ན་གང་ཡོད་
དཔྱད་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང༌། དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ་དང༌། ཉོན་
མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་དང༌། དེའི་སྟེང་ཉོན་མོངས་
ཆུང་ངུའི་ས་པའི་ནང་ནས་རྒྱགས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་ནས་
འདོད་ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཐེ་ཚོམ་སྟེ་བཞི་བསྣན་པས་སེམས་བྱུང་སུམ་ཅུ་པོ་རྣམས་ནི་ཁམས་གསུམ་གར་ཡོད་ལ། མི་དགེ་བའི་ས་པ་གཉིས་དང་

ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུའི་ནང་ནས་གཡོ་སྒྱུ་རྒྱགས་པ་གསུམ་ཕུད་
པའི་ལྷག་མ་བདུན་ཏེ་བཅུ་པོ་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི་གོང་མ་གཉིས་ན་

མེད་ཅིང༌། གཡོ་སྒྱུ་གཉིས་དང༌། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་བཞི་པོ་ནི་འདོད་པ་
དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །
སྤྱི་དོན་བཞི་པ། སེམས་བྱུང་དེ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་གང་དང་གང་གི་འཁོར་
དུ་འབྱུང་དཔྱད་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང་དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ་དང༌།

ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་དང༌། མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས་དང་མ་
ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་ནས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང༌། ཆགས་སྡང་གཉིས་ཏེ་

168

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བཞི་བཅས་བསྡོམས་པས་སེམས་བྱུང་གསུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ནི་རྣམ་ཤེས་
དྲུག་གི་འཁོར་དུ་འབྱུང་ལ། ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུ་དང༌། མ་ངེས་
པའི་གཉིད་འགྱོད་གཉིས་དང༌། ང་རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་བཅས་བཞི་སྟེ་བཅུ་བཞི་པོ་

རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
སྤྱི་དོན་ལྔ་པ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༣༥ ལས། སེམས་ལས་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།
གཉིས་པ། གཞུང་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྡེ་ཚན་དུ་ངེས་པའི་

རབ་དབྱེ་དང༌། མ་ངེས་པ་དང་བཅས་པའི་མཚུངས་ལྡན། འདྲ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་
པར། ཐ་དད་ལྟ་བུའི་གཅིག་པ་བཤད་པའོ། །
༡ སྡེ་ཚན་དུ་ངེས་པའི་རབ་དབྱེ།

དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ། མདོར་བསྟན་པ་ནི།

སེམས་བྱུང་རྣམ་ལྔ་སྟེ། །
ས་མང་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཕྱིར། །
ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་བྱུང་ལ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་ལ་སོགས་ངེས་པའི་སྡེ་
ཚན་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

169

ཚོར་དང་སེམས་པ་འདུ་ཤེས་དང༌། །
འདུན་དང་རེག་དང་བློ་གྲོས་དྲན། །
ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མོས་པ་དང༌། །
ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ། །
ཞེས་པ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་ས་མང་
བཅུ་དང༌།

དད་དང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །

བཏང་སྙོམས་ངོ་ཚ་ཤེས་ཁྲེལ་ཡོད། །
རྩ་བ་གཉིས་རྣམ་མི་འཚེ་དང༌། །
བརྩོན་འགྲུས་རྟག་ཏུ་དགེ་ལ་འབྱུང༌། །
ཞེས་པས་དགེ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་དགེ་བའི་ས་

མང་བཅུ་དང༌། འདི་ལ། དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་ལས་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་
རྩ་མ་བགྲངས་པའི་རྒྱུ་མཚནལ།
མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༣༩ ལས། རྩ་བ་གཉིས་ནི་འདོད་ཆགས་མེད་
པ་དང་ཞེ་སྡང་མེད་པ་སྟེ། གཏི་མུག་མེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་
པའི་ཕྱིར་དིར་མ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན།
སེམས་བྱུང་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དེ་ཡང་འདིར་ཟུར་དུ་བགྲངས་མི་རིགས་

170

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པར་ཐལ། དེ་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་དགེ་རྩ་ལ་བཏགས་པ་གང་ཞིགཞེ་སྡང་མེད་པའི་

དགེ་རྩ་ནི་དགེ་བའི་ས་མང་འདིར་བགྲངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
མཆིམས་མཛོད་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༣༢ ལས། ལེགས་པར་དཔྱད་ན། (རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང༌། རྣམ་འཚེ་གཉིས་ཀ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་ལ་
བཏགས་པར་བྱས་ན་འཐད་དེ།) ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བས་དཔྱད་དོ།།
རྨོངས་དང་བག་མེད་ལེ་ལོ་དང༌། །
མ་དད་པ་དང་རྨུགས་དང་རྒོད། །
ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྟག་ཏུ་འབྱུང༌། །
ཞེས་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་
བའི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་དང༌།

མི་དགེ་ལ་ནི་ཁྲེལ་མེད་དང༌། །
ངོ་ཚ་མེད་པའོ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པས་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བའི་མི་

དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས་དང༌།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ཁྲོ་བ་དང༌། །
ཁོན་དུ་འཛིན་དང་གཡོ་དང་ནི། །

ཕྲག་དོག་འཚིག་འཆབ་སེར་སྣ་དང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

171

སྒྱུ་དང་རྒྱགས་དང་རྣམ་འཚེ་ནི། །

ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་རྣམས། །

ཞེས་པས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུ་བཅས་བཤད་དོ། །ཁྲོ་བ་སོགས་བཅུ་པོ་འདི་ལ་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་མང་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༤༢ ལས། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་དེ་
དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་ངུའི་ས་པ་རྣམས་ཏེ། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ(་གཞན་
དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ལ་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པས་གྲོགས་) མ་རིག་པ་

ཙམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་(བདེན་པ་ལ་ལོག་པར་མི་རྟོགས་པས་)
སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་དང༌། སྒོམ་སྤང་གི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་(པའི་ཡིད་ཀྱི་ས་པ་ཡིན་) པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྩ་ཉོན་གྱི་མ་རིག་པ་ཙམ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པ་དང༌། སྤང་བྱ་སྒོམ་
སྤང་ཁོ་ནའི་རིས་ཡིན་པ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ཚང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པར་

འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །
མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་ནི་རྟེན་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་

ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པས་འབྱུང་ས་རྟེན་གྱིས་ཆུང་བ་དང༌། སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ནར་གཏོགས་པས་སྤང་བྱ་རིས་ཀྱིས་ཆུང་བ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་

172

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འཁོར་དུའབྱུང་བས་མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་ཆུང་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
༢ མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་བཤད་པ།
གཉིས་པ། མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་བཤད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་
ཀྱིས། རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་འགྱོད་པ་དང༌། །གཉིད་དང་ཁོང་ཁྲོ་ཆགས་རྣམས་
དང༌། །ང་རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྒྱད་ནི་ངེས་པ་མིན་པར་བཤད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང༌། ཁྲོ་ཆགས་གཉིས། གཉིད་འགྱོད་
གཉིས། ང་རྒྱལ་དང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ནི། མ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ལ། གོང་དུ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དང༌། དགེ་བའི་ས་མང་དང༌། ཉོན་མོངས་ཆེན་
པོའི་ས་མང་དང༌། མི་དགེ་བའི་ས་མང་དང༌། ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་མང་སྟེ་
སྡེ་ཚན་ལྔ་བཤད་པ་གང་གི་ཁོངས་སུའང་མ་ངེས་པས་ན། དེ་བརྒྱད་ལ་མ་ངེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡང༌། སེམས་ཀྱི་ས་མང་ནས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་གི་བར་སྡེ་ཚན་
བཞི་པོ་གང་དུའང་འདི་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་སླ་ལ། འདི་

བརྒྱད་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་སྡེར་མ་འདུས་པའི་ཚུལ་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༤༢ ལས། རྟོག་དཔྱོད་ལ་གསུམ་ཆར་དང༌། འགྱོད་པ་ལ་དང་པོ་དང༌། གཉིད་ལ་དང་པོ་གཉིས་ (མེད་དེ་སྤང་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་) དང་ཆགས་སྡང་ལ་ཐ་མ་གཉིས་ (སུ་མ་ངེས་པས་)
དང་ང་རྒྱལ་ (སྤང་བྱ་གཉིས་ཀ་) དང་ཐེ་ཚོམ་ (མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་དེ་)

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

173

ལ་བར་པ་མེད་པས་མ་རིག་པ་ཙམ་དང༌། སྒོམ་སྤང་ཙམ་དང༌། ཡིད་ཙམ་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ལ་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ག་མ་ཚང་སྟེ། དེ་གཉིས་རྩ་ཉོན་
གྱི་མ་རིག་པ་ཙམ་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སས་

བསྡུས་ཀྱི་རྩ་ཉོན་གཞན་ཀུན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་
གཉིས་ལ་མཐོང་སྤང་དང༌། སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་གཉིས་

དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀའི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྱོད་
པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་མ་རིག་པ་ཙམ་དང་མཚུངས་ལྡན་འབྱུང་བ་འདི་ཉིད་

མ་ཚང་བ་དང༌། གཉིད་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་མ་རིག་པ་ཙམ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་དང༌། སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་གཉིས་མ་ཚང་བ་དང༌། ཆགས་སྡང་
གཉིས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཐ་མ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཚང་བ་དང༌། ང་རྒྱལ་དང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་ལ་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་ཁོ་
ན་ཡིན་པ་འདི་མ་ཚང་བའི་ཚུལ་གསུངས་སོ། །
སྐབས་འདིར། འགྲེལ་པ་མངོན་རྒྱན་དུ་འགྱོད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཆུང་
ངུའི་ས་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དང་པོ་མ་རིག་པ་

ཙམ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་འདི་མ་ཚང་ཞིང༌། རྒྱུ་མཚན་ཕྱི་མ་གཉིས་

ཚང་བ་ལྟ་བུར་གསུང་དུ་འཐོན་པ་འདི་ལ།

174

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་འགྱོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་
ས་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་དེ་ཚང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རྒྱུ་མཚན་
དང་པོ་མ་གཏོགས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཞེས་པ་དེ་ཚང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཁྱོད་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་སྤང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་
མཐོང་སྤང་ལོག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མཐོང་སྤང་ལོག་ལྟ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མཚུངས་
ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་འགྱོད་པ་མཚུངས་ལྡན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། གནས་ལྔ་པ་ལས། མེད་ལྟ་ཡིད་བདེ་
སྡུག་བསྔལ་དང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ།
ཡིད་མི་བདེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
མདོར་བསྡུས་ན་འགྱོད་པ་འདི་མཐོང་སྤང་ལོག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་
འགྲོ་བ་ཡོད་ན། ཁྱོད་ལ་སྤང་བྱ་རིས་ཀྱིས་ཆུང་བ་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་

ཞེས་པ་དེ་མ་ཚང་ལ། ཁྱོད་ལོག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་འགྲོ་བ་མེད་ན། མེད་ལྟ་ཡིད་བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་སྟེ་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས་ག་དང་མཚུངས་ལྡན་
འགྲོ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་ཁྱོད་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་མ་
ཟད་གཉིས་པ་ཡང་མ་ཚང་ངོ་ཞེས་དྭོགས་སོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

175

སེམས་གང་གི་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་དཔྱད་པ།

སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་དཔྱད་པ་ནི།

འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་ལ་ནི། །

རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །
སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་གཉིས། །

ལ་ལ་དག་ཏུ་འགྱོད་པ་བསྣན། །
ཞེས་འདོད་པའི་དགེ་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན།
སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང༌། དགེ་སེམས་ཡིན་པས་དགེ་
བའི་ས་མང་བཅུ་དང༌། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་བསྣན་

པས་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་འབྱུང་ལ། མི་དགེ་བ་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་ན་
དེ་བསྣན་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་འབྱུང་བའང་ཡོད་ཅེས་པའོ།།
མི་དགེ་ལ་ནི་མ་འདྲེས་དང༌། །
ལྟ་དང་ལྡན་ལའང་ཉི་ཤུ་འབྱུང༌། །

ཞེས་པས་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཙམ་དང་མཚུངས་ལྡན་དང༌། ལྟ་བ་
ཐ་མ་གསུམ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ནི། སེམས་
ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང༌། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་དཔྱོད་
གཉིས་དང༌། མི་དགེ་བ་ཡིན་པས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས་དང༌། ཉོན་
མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་སྟེ་ཉི་ཤུ་འབྱུང་ངོ།

176

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་སོ། །
ཉོན་མོངས་བཞི་དང་ཁྲོ་སོགས་དང༌། །
འགྱོད་པ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་གཅིག །

སྒྲིབ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ལུང་མ་བསྟན། །
གཞན་ལ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་འདོད། །
གཉིད་ནི་ཀུན་ལ་མི་འགལ་ཕྱིར། །
གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་བསྣན་ནོ། །
ཞེས་པས་འདོད་ཆགས་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་དང་ང་རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་སྟེ་རྩ་ཉོན་ལྷག་མ་བཞི་དང་ཁྲོ་བ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་མང་བཅུ་དང༌། འགྱོད་
པ་མི་དགེ་བ་ལ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་རེ་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་
བས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང༌། མི་དགེ་བ་ཡིན་པས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་

གཉིས་དང༌། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང༌། ཉོན་མོངས་
ཅན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་སྟེ་ཉི་ཤུའི་སྟེང་རང་རང་
བསྣན་པས་ཉི་ཤུ་གཅིག་འབྱུང་ངོ། །
ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ལ་སེམས་བྱུང་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་
དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུགའདོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

177

སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །
གཞན་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་ནི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་དོར་བས་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ངོ༌། །
གཉིད་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བ་མི་

འགལ་བས་སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ལ་གཉིད་བསྣན་ནོ་
ཞེས་སོ། །གཉིད་ཇི་ལྟར་བསྣན་ཚུལ་ནི།
གཉིད་བཅས་དགེ་བའི་སེམས་ལ་ནི། །

རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །
སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་གསུམ། །

ལ་ལ་དག་ཏུ་འགྱོད་པ་བསྣན། །ལྟ་དང་ལྡན་ལ་ཉི་ཤུ་གཅིག །

ཉོན་མོངས་བཞི་དང་ཁྲོ་སོགས་དང༌། །
འགྱོད་པ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་གཉིས། །

སྒྲིབ་ལ་བཅུ་དགུ་ལུང་མ་བསྟན། །
གཞན་ལ་བཅུ་གསུམ་དག་ཏུ་འདོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། གཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བའི་དགེ་བ་ལ་སེམས་
བྱུང་ཉི་ཤུ་གསུམ་དང་དེའི་སྟེང་འགྱོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་ན་ཉི་ཤུ་

178

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྩ་བཞིའང་འབྱུང༌། ལྟ་བ་ཐ་མ་གསུམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་གཉིད་

དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་ན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིགའདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་དང་ང་
རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་སྟེ་བཞི་དང༌། ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་མང་བཅུ་དང་འགྱོད་པ་
མི་དགེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་གཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་སོང་ན་ཉི་
ཤུ་གཉིས་དང༌། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་
སོང་བ་ལ་བཅུ་དགུ་དང༌། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཉིད་དང་མཚུངས་
ལྡན་དུ་སོང་བ་ནི་བཅུ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །དེ་དག་ནི་འདོད་པའི་
སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །
ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་ཁམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་ནི།

དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །
བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །རྟོག་པའང་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན། །དེ་ཡི་གོང་ན་དཔྱོད་པ་ཡང༌། །
ཞེས་པ་སྟེ། འགྱོད་པ་དང་གཉིད་དང་མི་དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་
བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ལ་མེད་པ་དང༌། རྟོག་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་

ཅན་ཡན་ན་མེད་ཅིང༌། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ན་དཔྱོད་པ་ཡང་མེད་ལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

179

ཡང་ཞེས་པའི་སྒྲས་གཡོ་སྒྱུ་གཉིས་ཀྱང་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ལ་མེད་
ཅེས་བསྡུས་པའོ་ཞེས་སོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། འདིར་སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་
སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་དཔྱད་པ་སྟེ། སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་གཉིས་ཀའི་

དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བརྩི་བ་ཡིན་ནམ། རྫས་ཡོད་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བརྩི་

བ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ལ།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་
སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་བརྩི་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར།
དེ་ལ། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དང༌།
མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་
འབྱུང་བ་བརྩི་དགོས་པར་ཐལ། སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག་དང༌། མི་དགེ་
བ་ཡིན་པས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས་དང༌། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་
དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུའི་སྟེང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་རང་ཉིད་བསྣན་པས་ཉི་

ཤུ་རྩ་གཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར། དེའི་ལན་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་མི་
བརྩི་སྟེ། དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆར་བཏགས་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དུ་བགྲངས་
ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

180

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འོ་ན། འདིར་སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ཞེས་
པའི་ཁས་ལེན་ཉམས་སོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་དཔྱད་
པ་སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྩིའོ་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན་འདོད་པའི་དགེ་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་
སེམས་བྱུང་གཉིད་འདོར་ཚེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཁོ་ན་འབྱུང་ཞེས་བརྩི་རིགས་

པར་ཐལ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དགེ་བའི་ས་མང་བཅུའི་ནང་ནས་དགུ་

ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དེ་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་དགེ་
རྩ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔར་འགྲེལ་པ་མངོན་
པའི་རྒྱན་གྱི་ལུང་གོང་དུ་དྲངས་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེམས་
ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་གཉིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་འཚེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཉིད་དོར་ཚེ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་ཁོ་ན་འབྱུང་ཞེས་བརྩི་

རིགས་པར་ཐལ། སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང༌། མི་དགེ་བ་
ཡིན་པས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས་དང༌། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་
དཔྱོད་གཉིས་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་

དྲུག་སྟེ་ཉི་ཤུ་འབྱུང་ལ། རྣམ་འཚེ་ནི་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཞེ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

181

སྡང་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་
རྒྱན་དུ་སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་བཅུ་དྲུག་གསུངས་པའི་ནང་དུ་དེ་བགྲངས་
པ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
༣ འདྲ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར།

གསུམ་པ། འདྲ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི།

མ་གུས་ངོ་ཚ་མེད་ཁྲེལ་མེད། །
ཁ་ན་མ་ཐོ་འཇིགས་མི་ལྟ། །
དགའ་དད་གུས་ཉིད་ངོ་ཚ་ཤེས། །
དེ་གཉིས་འདོད་དང་གཟུགས་དག་ན། །
ཞེས་པ་སྟེ། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང༌། ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་ན་
གཅིག་ལྟ་བུར་གླེང་ནའང་དེ་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་
མ་གུས་པ་ནི་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང༌། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་མི་འཛེམས་པ་ནི་ཁྲེལ་མེད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
དགའ་བ་དང་གུས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་

ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགའ་བ་ནི་དད་པ་དང༌། གུས་པ་ནི་

ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །
འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྤྱིར་བུ་དང་ཆུང་མ་ལ་དགའ་བ་ནི་དགའ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང༌། བླ་མ་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་

182

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་དང༌། དད་པ་གཉིས་ལ་

མུ་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་ཡིན་ལ་དད་

པ་མ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་བུ་དང་ཆུང་མ་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ལ། གང་ཟག་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། གཞན་

གྱི་བླ་མ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་བླ་
མ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། དེ་གཉིས་

ལས་གཞན་པ་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་དང༌།
དད་པ་ལ་ཡང་མུ་བཞི་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་ཡིན་ལ་
དད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཆང་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དད་

པ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་

ལྟ་བུ་དང༌། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་དད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། འགོག་
ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། དེ་
གཉིས་ལས་གཞན་པ་རྣམས་སོ། །གང་ཟག་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་དགའ་
བ་གཉིས་ནི། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཁམས་གཉིས་ན་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་
དགའ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དེ་དགའ་དད་
གཉིས་ཀར་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པ་ལས། ཡན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

183

ལག་སྔ་སྔ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་
བསྔལ་ཤེས་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་གྱུར་པའི་དགའ་

བ་མེད་པར་ཐལ། སྡུག་ཀུན་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡུག་
ཀུན་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དགའ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་དགའ་བདེའི་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། དགའ་བ་ལ་དགེ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དགའ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། དང་པོ་ལ་དད་པ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བར། དགའ་དད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ལ་འདོད་ཆགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༡༤༧ ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་
བུ་དང་ཆུང་མ་སོགས་ལ་དགའ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་ན་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ཆོས་ཅན། དད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དགའ་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པ་ལས། ལུང་རྣམ་གཉིས་ཕྱིར་དགའ་
ཡིད་བདེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་

184

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ན་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཆགས་ཡིན་པར་ཐལ། དགའ་

བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གང་ཞིགདགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པ་ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དགའ་བདེ་དང༌། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་ཐལ་

འགྱུར་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དད་པ་དང་ཡིད་བདེ་དང༌། འདོད་
ཆགས་ཀྱང་སེམས་བྱུང་རྫས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་དྭོགས་སློང་
བྱེད་དོ། །
རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྩིང་ཞིབ་ཉིད། །

ཅེས་པས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་ཅིང༌།

ང་རྒྱལ་ཁེངས་པ་རྒྱགས་པ་ནི། །
རང་གི་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་ཡི། །

སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་འོ། །
ཞེས་པས་ང་རྒྱལ་དང་རྒྱགས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་དོ། །
༤ ཐ་དད་ལྟ་བུའི་གཅིག་པ་བཤད་པ།
བཞི་པ། ཐ་དད་ལྟ་བུའི་གཅིག་པ་བཤད་པ་ནི།

སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །

དོན་གཅིག་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

ཅེས་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་ཐ་དད་ལྟ་བུར་བཤད་ཀྱང༌། དོན་གཅིག་ཡིན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

185

ཞེས་པའོ། །
་་་་་་་་་་་་་་་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དང༌། །
རྟེན་དང་དམིགས་དང་རྣམ་བཅས་དང༌། །
མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་རྣམ་པ་ལྔ། །
ཞེས་པས་སེམས་སེམས་བྱུང་དང༌། རྟེན་བཅས་དང༌། དམིགས་བཅས་

དང༌། རྣམ་བཅས་དང༌། མཚུངས་ལྡན་རྣམས་མིང་ཐ་དད་ལྟ་བུར་བརྗོད་ཀྱང་
དོན་གཅིག་པའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །མཚུངས་ལྡན་ལྔ་མཚུངས་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
༢ ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ།
གཉིས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྣམས། །
ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྐལ་མཉམ་དང༌། །འདུ་ཤེས་མེད་སྙོམས་འཇུག་པ་དང༌། །སྲོག་དང་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་ནི། །

མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་ཡང༌། །
ཞེས་པས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཅིང༌།

དེ་ལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་དང༌། མ་ཐོབ་པ་དང༌།

186

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྐལ་མཉམ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང༌། སྙོམས་འཇུག་རྣམ་གཉིས་དང༌།

སྲོག་དང༌། མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང༌། མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་
གསུམ་བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཞེས་པས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ཡང་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བསྡུས་པའོ། །
གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཐོབ་པ་དང༌། མ་ཐོབ་པ་དང༌། སྐལ་མཉམ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་
འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། སྲོག་དང༌། མཚན་ཉིད་སྐྱེ་
སོགས་བཞི་དང༌། མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐོབ་
པ་དང༌། མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ། ཐོབ་པ་ནི།
ཐོབ་པ་བཤད་པ།

ཐོབ་པ་སྙེད་དང་ལྡན་པ་འོ། །
ཞེས་པས་འདིར་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གང་ཡིན་རུང་དེ་
གང་ཟག་དེ་ལ་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་བརྗོད་ལ། སྐབས་འདིར།

ཐོབ་པ་སྙེད་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གསར་དུ་སྙེད་པའི་ཐོབ་

པ་དང༌། ཐོབ་ཟིན་རྒྱུན་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་ཐོབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་ལ།

དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་གསར་དུ་ཐོབ་
པའི་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ཡང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་སྔར་གཏན་ཐོབ་མ་མྱོང་བ་གསར་དུ་ཐོབ་པ། དཔེར་ན་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

187

ཆོས་སྔར་ཐོབ་མྱོང་ཡང་ཉམས་ཏེ་སླར་གསར་དུ་ཐོབ་པ།
དཔེར་ན་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་
ཐོབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་ཐོབ་པ་རྣམ་
པ་གཉིས་ཏེ་ཐོབ་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང༌། སོ་སྐྱེ་ལ་སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་ལྡན་པ་
ལྟ་བུ་ཡེ་ནས་ཐོབ་པ་སྟེ། སྤྱིར་ཐོབ་པ་རྣམ་པ་ལྔ་ཞེས་བྱེ་སྨྲས་འདོད་དེ།
འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༥༣ ལས། མདོར་ན་ཐོབ་པ་རྣམ་པ་ལྔའོ་ཞེས་བྱ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་
སྨོས་ཐོབ་པ་ལྔར་ཕྱེ་བ་བསྡུས་ན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གང་གསར་དུ་སྙེད་པའི་ཐོབ་

པ་དང་སྙེད་ཟིན་གྱི་རྒྱུན་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་ཐོབ་པ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཡེ་
ནས་ལྡན་པའི་ཐོབ་པ་གསུམ་དུ་འདུས་སོ། །
ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་རང་རྒྱུད་དུ། །
གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིའོ་འགོག་གཉིས་ཀྱི། །
ཞེས་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་རྫས་འདི་ནི། སྤྱིར་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་འཇོག་གིརང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཆོས་ལ་
མི་འཇོག་ཀྱང༌། འགོག་པ་རྣམ་གཉིས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཀྱང༌། དེ་ལ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པའི་རྫས་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
དེ་ཡང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གང་ལ་ཐོབ་པ་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེ་མ་ཐོབ་

188

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པའི་མ་ཐོབ་པ་ཡང་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང༌། གང་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་དེ་མ་ཐོབ་པའི་མ་ཐོབ་པ་ཡང་འཇོག་རྒྱུ་མེད་དེ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་
པས་དེ་གཉིས་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༥༣ ལས། གང་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་ལ། གང་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་ལ། །
འདི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ལ་ཐོབ་པ་མེད་ན་དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་མེད་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མ་ཐོབ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་
གྲུབ་ཟེར་ན།
འོ་ན་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགྲ་བཅོམ་ལྷག་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཁྱོད་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡོད། དེ་ལས་གཞན་འཇོག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་
གང་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་ན། དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

189

ཁྱོད་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྲོག་དབང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་

ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར།དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །

ཞེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་དང༌། ད་ལྟ་བ་སྟེ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཐོབ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང༌། དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་དང༌། དེའི་

ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་སྟེ་གསུམ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་ལ། མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་དང༌། ད་ལྟ་བ་དང་གསུམ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་ལ་ཡང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་སྟེ་གསུམ་བཅས་མདོར་ན་ཐོབ་པ་མུ་དགུར་གསུངས་སོ། །
དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་བརྗོད་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་འདས་པའི་ཐོབ་པ་གསུམ་
སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༥༤ ལས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་
པའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི། ཆོས་དེ་རང་དང་དུས་མཉམ་པ་དང༌། དེའི་སྔར་དེའི་

ཐོབ་པ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ནི། དེ་འགགས་མ་
ཐག་ཏུ་དེའི་ཐོབ་པ་འབྱུང་བའོ། །
དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ནི་དེ་འགགས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་

190

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཆད་དུ་དེའི་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་ལྟར་ན། འདས་
པའི་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་བརྩི་ལུགས་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་རང་འདས་པ་
ཡིན་པས་དེའི་སྔར་བྱུང་གི་ཐོབ་པ་དང༌། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཐོབ་པ་ནི།

ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་རང་དང་མཉམ་དུ་འདས་པའི་ངོ་བོར་འཕོས་ཟིན་པས་དེའི་

ཐོབ་པ་འདས་པའི་མཚན་གཞིར་བཞག་ལ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་འགགས་ཏེ་འདས་པའི་ངོ་བོར་སོང་ཟིནའང༌། ད་དུང་དེའི་ཐོབ་པ་མུ་འཐུད་དེ་གནས་པས་
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་འགགས་མ་ཐག་པའི་དེའི་ཐོབ་པ་དེ་དེའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བར་
འཇོག་ཅིང༌། དེ་སྐད་གཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འགགས་
མ་ཐག་པའི་དེའི་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ད་ལྟ་འབྱུང་འགྱུར་ཡིན་པས་དེའི་ཐོབ་

པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་གམ་དཔྱད་པར་ཞུ། །
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གོང་གི་འཕྲོ་ལས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་
པ་འདས་པ་ནི། རང་དུས་ལས་སྔར་དེའི་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །དེའི་ཐོབ་

པ་ད་ལྟ་བ་ནི། རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་ཐོབ་པ་བྱུང་བའོ། །དེའི་ཐོབ་པ་མ་

འོངས་པ་ནི། དེ་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། འདིའི་ཚུལ་ཞལ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

191

ནི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གོང་གི་འཕྲོ་ལས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་སྐྱེ་
བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ནི། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་དེའི་ཐོབ་

པའོ། །དེའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ནི། དེ་ད་ལྟ་བར་འཕོས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེའི་ཐོབ་

པའོ། །དེའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི། དེ་ད་ལྟར་འཕོས་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་

ཆད་དེའི་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ལྟར་ན། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཁོ་རང་དང་
དུས་མཉམ་པའི་ཐོབ་པ་རྣམས་དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་ལ། ཐོབ་བྱའི་
ཆོས་མ་འོངས་པ་དེ། ད་ལྟ་བའི་ངོ་བོར་འཕོས་པའི་དེའི་ཐོབ་པ་དེའི་ཐོབ་པ་ད་
ལྟ་བ་དང༌། དེ་ད་ལྟ་བར་འཕོས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དེའི་ཐོབ་པ་

བྱུང་བ་རྣམས་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་པར་འཇོག་པ་ལྟ་བུར་གསུངས།
སྐབས་འདིར་ཐོབ་པ་མུ་དགུ་འཇོག་པ་འདི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་རང་དུས་
གསུམ་གང་གིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེའི་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་
འཇོག་པར་མངོན་སྟེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་ཡིན་ན། ཁོ་རང་དང་དུས་མཉམ་པ་དང༌། དེའི་སྔར་བྱུང་བའི་ཐོབ་པ་རྣམས་འདས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་
པར་བཞག་ལ། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་གཉིས་བརྩི་

སྟེ། སྤྱིར་དུས་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་བྱས་ན་འདས་པའི་རྗེས་སུ་ད་ལྟ་བ་ཡོད་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་འགགས་མ་ཐག་པའི་དེའི་ཐོབ་པ་དེ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་

192

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ད་ལྟ་བར་བཞག་ལ། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དེའི་ཐོབ་པ་ལ་འདས་པའི་
ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་གོ །
དེ་བཞིན་དུ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་རང་ད་ལྟ་བ་ཡིན་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་
པའི་ཐོབ་པ་དེ་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བར་བརྩིས་ལ། དེ་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་ད་
ལྟ་བར་བརྩིས་ཏེ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདས་ཟིན་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བ་དེའི་

སྔར་བྱུང་བ་རྣམས་ཡིན་པས་དེ་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་འདས་པར་བཞག་ཅིང༌། ད་
ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འབྱུང་འགྱུར་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ད་ལྟ་
བའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་

འཇོག་གོ །
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་ཡིན་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དེའི་ཐོབ་
པ་ནི་དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་བརྩི་ལ། དེ་མ་འོངས་པར་བརྩིས་ཏེ། ད་ལྟ་བ་
ནི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་རང་ད་ལྟ་བའི་ངོ་བོར་འཕོས་པ་དེའི་ཐོབ་པ་རྣམས་ནི་
དེའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བར་འཇོག་ཅིང༌། ད་ལྟ་བ་འདས་པར་འཕོས་པའི་དེའི་ཐོབ་
པ་ནི། མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་པར་འཇོག་པར་མངོན་ཏེ། མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་འདི་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་ཁོ་རང་
མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བར་འཕོས་པ་དང༌། དེ་ནས་འདས་པར་འཕོས་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་བརྩི་བར་མངོན་ཏེ་ད་དུང་ཡང་དཔྱད་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

193

མཛོད་ཅིག གོང་དུ་བརྗོད་པ་རྣམས་ནི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། ཐོབ་
པ་མུ་དགུའི་འཇོག་ཚུལ་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་རྣམས་བཀོད་པ་ཡིན་ལ།

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་བཅས་ཀྱི་གསུང་ལས། ཐོབ་པ་མུ་དགུའི་འཇོག་ཚུལ་སྔ་མ་ལས་སྟབས་བདེ་ཞིང་གོ་སླ་བ་ཞིག་གསུངས་ཏེ།
དེ་ཡང་པཎ་ཆེན་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་མཛོད་གནས་གཉིས་པའི་

ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༢༠ ལས། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །

ཞེས་འབྱུང་བ་ལས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་ཡང༌། དེའི་ཐོབ་པ་

འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་འདས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང༌། དེ་འདས་པའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་དང༌།
དེ་འདས་པའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་གསུམ་ཡོད་ཅིང༌། དང་པོ་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་
སྔར་སྐྱེས་རྣམས་དང༌། གཉིས་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྣམས་དང༌། གསུམ་པ་

དེའི་ཕྱིས་སྐྱེས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། མིང་འདོགས་ཀྱང་ཁྱུ་མཆོག་ལྟར་སྔོན་ལ་ལྡིང་བའི་ཐོབ་པ། བར་པ་ལ་ལུས་དང་གྲིབ་མ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ། ཕྱི་མ་
ལ་བེའུ་ཕྱིས་འབྲངས་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ད་ལྟ་བའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་སོགས་གསུམ་
དང༌། དེ་མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་སོགས་གསུམ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།

194

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་གསུངས་ལ། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་མཛོད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལས་ཀྱང༌། དེ་
དང་ཕྱོགས་མཐུན་གསུངས་སོ། །
འདི་ལྟར་ན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དུས་གསུམ་གང་ཡིན་རུང༌། དེ་དང་དུས་
མཉམ་པའི་ཐོབ་པ་དེའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་དེའི་སྔར་
བྱུང་བའི་ཐོབ་པ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་འགགས་
པའི་འོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དེའི་ཐོབ་པ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་པར་
མཛད་དོ། །
འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་ལ་
དུས་མཉམ་པའི་དེའི་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། འདས་པའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བར་འཇོག་
པར་ཐལ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་ལུས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་འགྲོགས་པའི་ཐོབ་

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་གོང་དུ་དྲངས་པ་
ལས་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་
པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི། ཆོས་དེ་རང་དང་དུས་མཉམ་པ་དང༌། དེའི་སྔར་དེའི་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་
ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བའི་དེའི་ཐོབ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

195

པ་ཆོས་ཅན། མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཐོབ་

པ་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་དེ་དང་དུས་མཉམ་
དུ་ལུས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་འགྲོགས་པའི་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་
མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐོབ་པ་
མ་འོངས་པ་ནི་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་དེའི་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པ་ལ།
འགའ་ཞིག་གིས་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་ཐོབ་པ་མུ་དགུར་འཇོག་
ཚུལ་དང༌། ཡིག་ཆ་གཉིས་ནས་ཐོབ་པ་མུ་དགུའི་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་
པ་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན་ཞེས་ལན་མཛད་དེ། དེ་གཉིས་དགོངས་པ་
གཅིག་ཏུ་བབས་མིན་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
དགེ་ལ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ལ་སོགས། །
དེར་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་ཁམས་པ། །
ཞེས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་

མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །ཐོབ་བྱའི་
ཆོས་ཁམས་གང་དུ་གཏོགས་ཀྱང་དེའི་ཐོབ་པའང་ཁམས་དེར་གཏོགས་སོ། །
མ་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི། །

196

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་འགོག་པ་གཉིས་

དང༌། ལམ་བདེན་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཐོབ་པ་ལ་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་
པ་དང༌། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པ་དང༌། གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་དང༌། ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི་བརྩི་རུང་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང༌། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་ཁམས་གང་དུ་
གཏོགས་མིན་ནི་དེ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པས། འདོད་
པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་ནི་འདོད་
པའི་སར་གཏོགས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་
དེ་གཟུགས་ཁམས་སུ་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་དེ་གཟུགས་
མེད་པའི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པར་འཇོག་གོདེས་ན་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་
འགོག་པའི་ཐོབ་པ་ལ་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་མེད་དོ། །
སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་

ཡོད་ཅིང༌། དེའི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་ནི། འདོད་པ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་
ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པ་ན། འདོད་པའི་
ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
སྤངས་པའི་འགོག་པའི་བར་གྱི་བརྟགས་འགོག་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ཡང་ནང་གསེས་ཕྱེ་ན། བསམ་གཏན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

197

ཐོབ་པའི་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པ་དང༌། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ནི་
གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་ལམ་བདེན་གྱི་ཐོབ་པ་ནི་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་སོ། །སློབ་པའི་ཐོབ་པ་སློབ་པ་དང༌། མི་སློབ་པའི་ཐོབ་

པ་མི་སློབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤུགས་ལ་བསྡུས་སོ། །
སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ས་འོག་མ་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཁམས་སུ་

གཏོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐོབ་པ་དེ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་

དེ་བསམ་གཏན་ཡིན་ན་དེའི་བརྟགས་འགོག་ཀྱི་ཐོབ་པ་གཟུགས་སུ་གཏོགས་
པ་དང༌། དེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཡིན་ན་དེས་དྲངས་པའི་

བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་དེ་གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆགས་བྲལ་སྔོན་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པའི་འདོད་
ཆགས་སྤངས་པའི་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ཟག་བཅས་དང༌། ཟག་
མེད་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བརྟགས་འགོག་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་

གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གནས་དྲུག་པ་
ལས། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་ཆགས་བྲལ་བའི། །འཕགས་ལ་བྲལ་བའི་ཐོབ་རྣམ་

198

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཉིས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །
སློབ་དང་མི་སློབ་མིན་གྱི་གསུམ། །
ཞེས་པས་སློབ་པ་དང༌། མི་སློབ་པ་དང་གང་མིན་གྱི་ཐོབ་པ་ལ་སློབ་པར་
གཏོགས་པ་དང༌། མི་སློབ་པར་གཏོགས་པ་དང༌། གང་མིན་དུ་གཏོགས་པ་སྟེ་
རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སློབ་པ་དང༌། མི་སློབ་པ་དང༌།
གང་ཡང་མིན་པ་ནི་འགོག་པ་གཉིས་དང༌། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་བཅས་

ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་
དང༌། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོབ་པ་རྣམས་ནི་སློབ་
པ་དང་མི་སློབ་པ་གང་ཡང་མིན་ལ། དེས་ན་གང་མིན་གྱི་ཐོབ་པ་ལ། སློབ་
པར་གཏོགས་པ་དང༌། མི་སློབ་པར་གཏོགས་པར་བརྩི་གཞི་ནི་སོ་སོར་

བརྟགས་འགོག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སློབ་པས་ཐོབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་
གི་ཐོབ་པ་སློབ་པ་དང༌། མི་སློབ་པས་ཐོབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་
ཐོབ་པ་མི་སློབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།
སྤང་བྱ་མིན་པའི་རྣམ་གཉིས་འདོད། །
ཅེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་འགོག་བདེན་གྱི་ཐོབ་པ་ལ་
སྤང་བྱ་ཡིན་པ་དང༌། མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེའི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་ནི་
སྤང་བྱ་དང༌། དེའི་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་ནི་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

199

འོ་ན། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་འཇོག་གམ་ཞེ་ན། ལུང་བསྟན་མིན་ཐོབ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །
མངོན་ཤེས་སྤྲུལ་པ་མ་གཏོགས་པ། །
བསྒྲིབས་པའི་གཟུགས་ཀྱིའང་འདོད་པ་ན། །
གཟུགས་ཀྱི་སྔར་ནི་སྐྱེ་བ་མེད། །
ཅེས་པས་སྤྱིར་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་སྟོབས་ཆུང་
བས་དེ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང༌། ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་
བ་ཡིན་གྱི། དེའི་སྔར་བྱུང་བ་དང༌། དེ་འགགས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་དེའི་ཐོབ་པ་

བྱུང་བ་མེད་ལ།
འོན་ཀྱང༌། འདིའི་དམིགས་བསལ་ལ། ལྷའི་མིག་དང༌། རྣ་བའི་མངོན་
ཤེས་གཉིས་དང་སྤྲུལ་སེམས་ནི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཡང༌། སྦྱོར་བས་
སྒྲུབ་དགོས་པའི་སྟོབས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་ལ་སྔ་ཕྱིའི་ཐོབ་པ་ཡོད་
ལ། གཟུགས་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་གཟུགས་དང༌། འདོད་པ་ན་དགེ་མི་

དགེའི་གཟུགས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལའང་སྔར་ཐོབ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྒྲིབ་གཟུགས་
ནི་བེམ་པོ་ཡིན་པས་བླུན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདོད་པ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་མི་དགེའི་

གཟུགས་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་བེམ་པོ་ཡིན་པ་དང༌། རིག་མིན་ནི་

སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

200

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྐབས་འདིར་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་ཐོབ་པ་སྔར་ཐོབ་དང༌།
དུས་མཉམ་པའི་ཐོབ་པ་དང༌། ཆོས་དེ་འགགས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་བྱུང་
བའི་ཕྱིས་ཐོབ་པ་བརྩི་རུང་བའི་ཆོས་དེའི་ངོས་འཛིན་ནི།
འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༥༧ ལས། དེས་ན་འདི་སྐད་

ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་དང༌། དགེ་
བ་རྣམས་དང༌། གཟུགས་ན་ཡོད་པའི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་དང༌། མི་

ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ནི་དུས་གསུམ་པ་ཅན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ཡང་གསུང་འདིའི་ནང༌། སེམས་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་
དང༌། དགེ་བ་རྣམས་དང་མི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་སྔར་ཐོབ་དང་དུས་མཉམ་པའི་
ཐོབ་པ་དང་ཕྱིས་ཐོབ་སྟེ་གསུམ་རེ་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ།

ཡང་གསུང་དེའི་ནང་གཟུགས་ན་ཡོད་པའི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་
རྣམས་དང༌། ཞེས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་ཡོད་པར་བསྟན་ལ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་
རྣམས་ལ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་བརྩི་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡང༌། གསུང་དེར་མི་ལྡན་པའི་

འདུ་བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ནི་དུས་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་པར་མངོན་ནོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

201

དེ་ཡང༌། སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ། ཚིག་བཅད་དུ་
སྡེབ་སྟེ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཀུན་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་པར། །གསུངས་ལ་
ལུང་མ་བསྟན་པ་དང༌། །སྒྲིབ་གཟུགས་འདོད་པའི་གཟུགས་དག་ནི། །ཐོབ་པ་
དམིགས་ཀྱི་བསལ་བའི་ཕྱིར། །མཚུངས་ལྡན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དགེ་གོང་
མའི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་དང༌། །མཚུངས་ལྡན་མིན་པ་དགེ་མི་དགེ་ཐམས་
ཅད་དུས་གསུམ་པར་འདོད་དོ །།ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐོང་ལམ་སྡུག་
བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྔར་
ཐོབ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་གསུང་ལས། ཐམས་ཅད་དུས་གསུམ་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་པའི་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་ཚིག་གང་ལ་
སྙེགས་ས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྔར་ཐོབ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་ཞུགས་པས་ཚོགས་ལམ་ཐོབ་
པ་དང༌། ཚོགས་ལམ་པས་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །
ཡང་ཞི་གནས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྔར་ཐོབ་ཡོད་པར་ཐལ། མཚུངས་
ལྡན་གྱི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞི་གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱུད་ལ་

202

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མ་སྐྱཻས་གོང་དུ་དེ་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགུ་པ་མཉམ་འཇོག་ལ་གནས་པ་དེས་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
འདོད་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང༌། འདོད་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་དགེ་བ་དང༌།
ལུས་ངག་གི་ལས་མི་དགེ་བའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་ཆོས་ཅན། སྔར་ཐོབ་
ཡོད་པར་ཐལ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་ཅི་རིགས་སུ་གྱུར་
པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདོད་པའི་དགེ་མི་

དགེའི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་ལ་སྔར་ཐོབ་ཡོད་ན། དེ་དག་གང་
ལ་ལྡན་པའི་འདོད་པའི་གཟུགས་ལའང་སྔར་ཐོབ་ཡོད་དགོས་པ་ལས་དེ་ལ་
སྔར་ཐོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། འདོད་པ་ན། །གཟུགས་ཀྱི་སྔར་ནི་སྐྱེ་བ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ། མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་ནི།
མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ།

མ་ཐོབ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན། །
ཞེས་པ་སྟེ། མ་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གང༌། ཞིག་གང་ཟག་

དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་བརྗོད་དོ། །
མ་ཐོབ་པ་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༡༥༩ ལས།
དེ་ཡང༌། མ་སྙེད་པ་དང༌། མི་ལྡན་པ་དང༌། ཡེ་ནས་མི་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་ལ་མ་
སྙེད་པ་ནི་ཆོས་དེ་དག་སྔར་ཐོབ་ལས་གསར་དུ་མི་ལྡན་པའོ། །མི་ལྡན་པ་ནི་

དེའི་རྒྱུན་མི་ལྡན་པའོ། །ཡེ་ནས་མི་ལྡན་པ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

203

ལམ་མི་ལྡན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ལྟར་ན་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་གསར་དུ་མི་ལྡན་པའི་མ་སྙེད་
པ་དང༌། དེའི་རྒྱུན་མི་ལྡན་པ་དང༌། ཡེ་ནས་མི་ལྡན་པའི་མ་ཐོབ་པའི་རིགས་

གསུམ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་བསམ་གཏན་
གྱི་སྡོམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྔར་ཐོབ་སྟེ་དེ་རྗེས་དེ་གཏོང་བ་དང་དེའི་མ་ཐོབ་པ་

གྲུབ་པ་དུས་མཉམ་ལ། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་གསར་དུ་མ་
ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་མ་ཐོབ་པ་དེར་འཇོག་ཅིང༌། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་
བཟུང་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་རྣམས་མི་ལྡན་པའི་མ་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་དེར་
འཇོག་གམ་སྙམ་ལ།
ཡེ་ནས་མ་ཐོབ་པ་ནི་སྔར་གཏན་ནས་ཐོབ་མ་མྱོང་བའི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
གང་ཡིན་རུང་དེ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །མ་ཐོབ་པ་ནི་
དགེ་བ་མིན་ཏེ། དགེ་རྩ་ཆད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་
མིན་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ནི་མ་བསྒྲིབས་
ལུང་མ་བསྟན་དུ་འཇོག་གོ །
འདས་མ་སྐྱེས་ཀྱི་དེ་རྣམ་གསུམ། །
ཞེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འདས་པ་དང༌མ་འོངས་པ་དང༌ད་ལྟ་བ་གསུམ་ཡོད་པས་དེ་རེ་རེ་ལའང་མ་ཐོབ་པ་རེ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང༌། ཐོབ་བྱའི་

204

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལ།
འདས་པའི་མ་ཐོབ་འདས་པ་དང༌། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟར་བ་དང༌། དེའི་མ་ཐོབ་

པ་མ་འོངས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང༌། མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་དང༌། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་དང༌།
དེའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་སྟེ་མ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་རེ་བརྩི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང༌། ཐོབ་
བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་ལ། ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང༌། དེའི་

མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟར་བ་མེད་དེ། ཐོབ་བྱའི་
ཆོས་ད་ལྟར་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་ནས་ཡོད་ན་དེའི་ཐོབ་པའང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བས་
དེ་དང་དེའི་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་
ལས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༦༠ ལས། དཔེར་བརྗོད་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འདས་པ་དེ་འདས་པའི་གང་ཟག་དེས་འདས་པར་མ་ཐོབ་པ་ནི།

གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མ་སྐྱེས་གོང་དུ་དེའི་མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་ནི་འདས་པའི་གང་ཟག་དེས་འདས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་
འདས་པ་དེ་མ་ཐོབ་གོང་དུ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མི་ལྡན་པ་དེ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་

འདས་པར་འཇོག་གམ་སྙམ། འདས་པ་དེ་མ་ཐོབ་པས་སྔར་འདས་པའི་གང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

205

ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འདས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེ་ནི། ཐོབ་
བྱའི་ཆོས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་དེའི་མཚན་
གཞིར་གསུངས་སོ། །
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ནི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག་དེའི་འཕྲོ་ལས། འདས་པའི་དེ་ད་ལྟར་མ་ཐོབ་པ་ནི། དེ་གཏོང་རྒྱུས་
བཏང་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དེའི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་
གསུངས་ལ།

དོན་ནི། འདས་པའི་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་དེ་གཏོང་རྒྱུས་བཏང་བའི་སྐད་ཅིག་

མ་དེའི་རྗེས་སུ་འདས་པའི་དེ་མ་ཐོབ་པ་གསར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་འོངས་པ་ཡིན་

པས། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་དང་པོ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ད་
ལྟ་བར་འཇོག་གོ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དེའི་འཕྲོ་ལས། འདས་པའི་དེ་མ་འོངས་པར་
མ་ཐོབ་པ་ནི། དེ་བཏང་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་དེའི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་
པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འདས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་
རྒྱུས་བཏང་བའི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མ་ཐོབ་པ་

སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཕྱིས་བྱུང་རྣམས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་མ་
འོངས་པར་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །

206

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེས་ན། དེ་གསུམ་ནི། འདས་པའི་དགེ་སློང་དེས་འདས་པའི་སོ་ཐར་

སྡོམ་པ་ཐོབ་ལ། འོན་ཀྱང༌། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་འདས་པའི་སྡོམ་པ་དེ་མ་
སྐྱེས་གོང་ལ་འདས་པའི་སོར་སྡོམ་དེ་མ་ཐོབ་པས། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་དེ་ལ་
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ནས་འདས་
པའི་སོ་ཐར་སྡོམ་ལྡན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདས་པའི་སོར་སྡོམ་དེ་གཏོང་རྒྱུས་
བཏང་བ་ན་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མ་ཐོབ་པ་ཚུར་ལྡན་ལ། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་
ཅིག་མ་དང་པོ་དེ་ལ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ཟེར། དེ་རྗེས་མུ་འཐུད་
ནས་བྱུང་བའི་མ་ཐོབ་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་
ཞེས་མིང་བརྗོད་བྱེད་པར་མངོན་ནོ། །ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གོང་འཕྲོ་ལས། དེའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་
པ་དེ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ། དེ་མ་ཐོབ་གོང་དུ་དེའི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། སོར་སྡོམ་ད་ལྟ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་ད་ལྟ་སོར་སྡོམ་ལྡན་ལ།
འོན་ཀྱང༌། སྡོམ་པ་དེ་མ་བླངས་གོང་དུ་དེ་མ་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་དེ་ལ་ད་ལྟ་བའི་

མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་
པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེའི་མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ནི། དེ་གཏོང་རྒྱུས་བཏང་བའི་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་བཏང་ཞིང་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

207

ཞེས་གསུངས་ལ། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་

ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ནི་མེད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ད་ལྟར་རྒྱུད་ལ་ཡོད་བཞིན་པ་

དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་མ་ཐོབ་པ་ལྷན་ཅིག་བྱུང་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར།
དེ་ནས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་
མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ནི། མ་འོངས་པ་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྡོམ་པ་དེའི་མ་

ཐོབ་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ༌། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ནི། དེའི་མ་ཐོབ་པ་རང་ཉིད་

ད་ལྟ་བར་འཕོས་པ་ལྟ་བུའོ། །སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་འོངས་པར་མ་ཐོབ་པ་དེའི་

མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ནི། མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་ད་ལྟ་བར་འཕོས་པ་དེའི་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དེའི་མ་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
གསུང་དེར་དཔྱད་པ་ན། མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལན་གཉིས་ཐོན་ཞིང༌།

མ་འོངས་པའི་འདས་པ་ཆད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ལ། དེ་ནི་ཡིག་ནོར་བྱུང་བ་གོར་
མ་ཆགས་པས་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་མོ་དག་པ་ཞིག་ཕྱག་སོན་གྱུར་ཚེ་ངེས་པར་དཔྱད་དགོས་པ་འདུག་པས་དགོངས་མངའ་ཡོད་པར་ཞུ་ལ། འདིར་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཚོད་དཔག་ལྟ་བུར་ཞུས་ན། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་དེ་མ་འོངས་པར་གནས་བཞིན་པའི་དུས་དེ་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་དེའི་མ་ཐོབ་པ་དེ་མ་

208

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པའི་མཚན་གཞིར་འཇོག་དགོས་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པས། འགྲེལ་པའི་མཆན་ཏུ། མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མ་ཐོབ་
པ་མ་འོངས་པ་ནི། མ་འོངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་མ་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་པ་དེ་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ནི། ཞེས་
བརྗོད་དགོས་པར་མངོན་ཡང༌འོལ་ཚོད་ཞུ་ཧམ་མི་སྤོབས་པས་དཔྱད་བྱའི་

གནས་སོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་དེའི་

མཚན་གཞི་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལ། འདས་པའི་སོར་སྡོམ་དེ་མ་ཐོབ་གོང་གི་
དེའི་མ་ཐོབ་པ་དེ་དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ་ཟེར། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་རྒྱུད་ལ་
ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་ལ། འདོད་དེ། སོར་སྡོམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། གང་ཟག་དེས་སོར་སྡོམ་ད་ལྟ་བ་ཐོབ་ཀྱང་འདས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། གནས་བཞི་པ་ལས། ཕྱིན་ཆད་འདས་ལྡན་མ་འོངས་མེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་འདས་པའི་སོར་སྡོམ་མ་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁོ་རང་འདས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

209

འདས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ད་ལྟར་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པར་གནས་བཞིན་

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་ལན་དུ། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་ཁོ་
རང་ད་ལྟ་བ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ལ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ནི། མ་ཐོབ་པ་དེ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སོར་སྡོམ་འདས་པ་དེའི་སྔོན་
དུ་སྐྱེས་ཟིན་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁོ་རང་འདས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཟེར།
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བའི་མཚན་
གཞི་ལ། སོར་སྡོམ་འདས་པ་དེ་གཏོང་རྒྱུས་བཏང་བ་ན་དེའི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་དེ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན། སོར་སྡོམ་གཏོང་རྒྱུས་བཏང་བའི་མ་ཐོབ་པ་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཀྱི་མ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་སོར་སྡོམ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་

ཡིན་པ་གང་ཞིགད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདས་པའི་སོར་སྡོམ་
གཏོང་རྒྱུས་བཏང་བའི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་རང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་

པ་དང༌། མ་ཐོབ་པ་རང་ཉིད་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞག་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།
འགའ་ཞིག་གིས། དེ་འདྲའི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང༌། དེ་ཕན་

210

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཆད་རྣམས་མ་ཐོབ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས་ད་ལྟ་བར་མཚུངས་ཀྱང༌། མ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ལ་ད་ལྟ་བར་གཞིར་བཞག་པ་ན། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ཕྱི་མ་
རྣམས་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འོངས་དགོས་ཡིན་པས་ཐོབ་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཡང༌ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་མེད་ཅེས་འདོད་པ་དེ་
ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ལ་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་
བ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་

ཡེ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་པའི་གང་ཟག་གིས་དེ་ད་ལྟར་མ་ཐོབ་པ་དེ་
ཆོས་ཅན། མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཟད་མི་སྐྱེས་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་མ་
ཐོབ་པ་དེ་སྐྱེས་ལ་ད་དུང་མ་འགགས་པའི་གནས་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།
འགའ་ཞིག་གིས་ལན་དུ། དེ་འདྲའི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཁོ་རང་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེའི་མ་ཐོབ་

པ་དེ་ཡང་ད་ལྟ་བ་ཡིན་ཀྱང༌། ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་ལ།
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི། ཐོབ་བྱའི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

211

ཆོས་ཁོ་རང་ད་ལྟ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པར་གནས་
བཞིན་དུ་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་མ་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་
ལ་ཟེར་བས། དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །
འདོད་སོགས་གཏོགས་དང་དྲི་མེད་ཀྱིའང༌། །
ཞེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདོད་པར་གཏོགས་པ་དང༌། གཟུགས་སུ་དང༌། གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་གང་ཡིན་རུང༌། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཐོབ་
པ་དེ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་ཡང་གང་ཟག་དེ་ས་གང་དུ་གཏོགས་པ་དེར་གཏོགས་ལ། དེ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་མ་ཐོབ་པ་ས་གང་དུ་གཏོགས་ཚུལ་ཡང་དེ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །

སྐྱེ་བོར་འདོད་དོ་དེ་ཐོབ་དང༌། །
ས་འཕོས་ནས་ནི་རྣམ་ཉམས་འགྱུར། །

ཞེས་པས་ལམ་བདེན་མ་ཐོབ་པ་དེ་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བརྗོད་ལ། འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ན་དེ་གཏོང་ཞིང༌ས་གོང་འོག་འཕོས་པས་ཀྱང་དེ་གཏོང་བར་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ། སྐལ་མཉམ་བཤད་པ་ནི།

སྐལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འདྲ་བ་འོ། །

212

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་རིགས་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་

སྐལ་མཉམ་དུ་འདོད་དོ། །
གསུམ་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་བཤད་པ་ནི།

འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་འདུ་ཤེས། །
མེད་པར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །
འགོག་པའོ་རྣམ་སྨིན་དེ་འབྲས་ཆེ། །
ཞེས་པས་འདུས་ཤེས་མེད་པ་པ་ཞེས་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་འཆད་
དོ། །བཞི་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཤད་པ་ནི།

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཤད་པ།
དེ་བཞིན་འདུ་ཤེས་མེད་སྙོམས་འཇུག །
བསམ་གཏན་ཐ་མར་འབྱུང་འདོད་པས། །དགེ་བའོ་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་ཉིད། །
འཕགས་པའི་མ་ཡིན་དུས་གཅིག་ཐོབ། །
ཅེས་པས་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་འཆད་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ས་བསམ་གཏན་བཞི་པས་བསྡུས་པ་དང༌། ཡིད་

བྱེད་དེ་ལ་ཐར་པར་འདུ་ཤེས་པས་འཇུག་པ་དང༌། ངོ་བོ་དགེ་བ་དང༌། མྱོང་འགྱུར་གསུམ་ལས་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། འཕགས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

213

པས་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། དེ་ལ་ཐོབ་པ་ལྷན་ཅིག་པ་མ་གཏོགས་སྔ་ཕྱིར་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །
ལྔ་པ། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ནི།

འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཤད་པ།
འགོག་པ་ཞེས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད། །
འདི་གནས་དོན་དུ་སྲིད་རྩེ་སྐྱེས། །
དགེ་བའོ་གཉིས་སུ་མྱོང་འགྱུར་དང༌། །
མ་ངེས་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བས་འཐོབ། །
ཞེས་པས་འགོག་སྙོམས་བསྟན་ལ། འགོག་སྙོམས་དེ་ནི་ཡིད་བྱེད་མཐོང་
ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང༌ས་སྲིད་རྩེས་
བསྡུས་པ་དང༌། ངོ་བོ་དགེ་བ་དང༌། སྐྱེས་གནས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། མ་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས།
འཕགས་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང༌། སྦྱོར་བས་འཐོབ་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བས་མི་འཐོབ་བོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་མེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

ཁྱོད་སྐྱེས་ནས་ཉམས་ཏེ་ཚེ་རབས་ཕྱི་མར་སླར་བསྒོམས་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་

214

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་
འགྱུར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འགོག་སྙོམས་སྔར་ཐོབ་པ་ཉམས་ཏེ་སླར་ཚེ་ཕྱི་མར་བསྒོམས་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འགོག་སྙོམས་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་
འཇུག་གཉིས་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་ཏེ།
འདོད་པའི་རྟེན་ལ་འགོག་སྙོམས་ཐོབ་པ་ཉམས་ཏེ་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ན་དེའི་

རྟེན་ལ་སླར་བསྒོམས་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིགའདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་
འཇུག་ནི་ཉམས་པ་ཡོད་ཀྱང་ངེས་པར་ཚེ་འདིར་སོར་ཆུད་དེ་ཕྱི་མར་འདུ་ཤེས་མེད་པ་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བར་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༦༦ ལས། གང་དག་གིས་འདི་ཐོབ་

པ་ཉམས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ (དེ་ལ་གུས་པས་) གདོན་མི་ཟ་བར་སོར་ཆུད་པར་བྱས་ནས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་དང་མ་ངེས་
པའང་མ་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་འདེབས་བྱེད་དོ། །
ཡང་འཕགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་དང་པོར་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པའི་
འགོག་སྙོམས་ཉམས་ཏེ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་དེའི་རྟེན་ལ་སླར་འགོག་
སྙོམས་ཐོབ་སྟེ་སྲིད་རྩེར་སྐྱེས་པ་ཡོད་པས་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་སྔར་ཐོབ་པའི་
འགོག་སྙོམས་དེ་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་དུ་བཞག་པ་འདི་ལ། ཁ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

215

ཅིག་ན་རེ། དེ་འདྲའི་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་འགོག་སྙོམས་དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཉམས་པས་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གང་
ཟག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སླར་ཡང་འགོག་པ་མ་ཐོབ་ན་ཁྱོད་སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་

ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པ་ལ།
སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ་ལན་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་ནི། འདོད་པའི་རྟེན་
ལ་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་རེ་ཞིག་ཉམས་ཀྱང་ཕྱི་མར་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སླར་
སོར་ཆུད་པ་དེ་གཙོ་བོར་སྔར་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེའི་

སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་གཟུགས་ཁམས་པ་དེ་སྲིད་རྩེར་འཕེན་བྱེད་
ལ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་སྔར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་སོ།།
ཐུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ཐོབ་བྱ། །
དང་པོར་མ་ཡིན་སྐད་ཅིག་མ། །
སུམ་ཅུ་རྩ་བཞིས་ཐོབ་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་འགོག་སྙོམས་དེ་ཟད་མི་སྐྱེ་
ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྙེད་པ་ན་འཐོབ་ཀྱི་སྦྱོར་བས་འཐོབ་པ་མིན་ལ། དེ་ཡང༌།
བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་དང་སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་བཅས་ལམ་

216

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་བསྐྱེད་ནས་དེ་སྙེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ།།
གཉིས་ཀ་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །
འགོག་པ་དང་པོར་མིའི་ནང་དུ། །

ཞེས་པས་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་འགོག་པའི་སྙོམས་
འཇུག་གཉིས་ཀ་འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱི། གཟུགས་
མེད་པའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། ལྷག་པར་དུ་འགོག་པའི་སྙོམས་
འཇུག་ནི་དང་པོ་མིའི་ནང་དུ་འཐོབ་པའོ། ཞེས་སོ། །
དྲུག་པ། སྲོག་དབང་འཆད་པ་ནི།

སྲོག་ནི་ཚེ་ཡིན་དྲོད་དང་ནི། །

རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པ་འོ། །
ཞེས་པས་སྲོག་དབང་བསྟན་ཏེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །བདུན་པ། མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་འཆད་པ་ནི།

མཚན་ཉིད་དང་ནི་སྐྱེ་བ་དང༌། །
རྒ་དང་གནས་དང་མི་རྟག་ཉིད། །

དེ་དག་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་ལ་སོགས། །
དེ་ཆོས་བརྒྱད་དང་གཅིག་ལ་འཇུག །

ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདུས་བྱས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མཚན་ཉིད་ནི།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

217

སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང༌། གནས་པ་དང་འཇིག་པ་བཅས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་

ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་གཞི་དང༌། དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་
གནས་པ་དང་འཇིག་པ་བཞི་པོ་འདིས་མཚན་གཞི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་
ཉིད་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་རྩ་བའི་སྐྱེ་སོགས་ཟེར་ལ།
ཕུང་པོའི་སྐྱེ་བ་སོགས་བཞི་པོ་ཡང་འདུས་བྱས་ཡིན་པས། སྐྱེ་བ་དེ་
ཉིད་སྐྱེ་བ་དང༌། རྒ་བ་དེ་ཉིད་རྒ་བ་དང༌། གནས་པ་དེ་ཉིད་གནས་པ་དང༌།
འཇིག་པ་དེ་ཉིད་འཇིག་པ་བཞི་པོས་རྩ་བའི་སྐྱེ་བ་སོགས་འདུས་བྱས་མཚོན་
པར་བྱེད་པས་རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་ཅིང༌། ཆོས་བུམ་པ་ལྟ་
བུ་གཅིག་སྐྱེས་པ་ན། དེའི་རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང༌། རྗེས་མཐུན་གྱི་
མཚན་ཉིད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ། །
མཚན་གཞི་དང་དེའི་རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི་པོ་རང་མ་གཏོགས་པའི་
ཆོས་བརྒྱད་པོ་ལ་འཇུག་ལ། རྗེས་མཐུན་མཚན་ཉིད་བཞི་ནི། དཔེར་ན། སྐྱེ་
བའི་སྐྱེ་བ་དེ་རྩ་བའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གོ །
རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དག་མེད་པར་ནི། །

སྐྱེ་བས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མིན། །

རྒྱུ་ཞེས་པས་ཆོས་གང་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཞེས་པའོ། །

218

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བརྒྱད་པ། མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་བཤད་པ་ནི།

མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་ནི། །

མིང་དང་ངག་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས། །
ཞེས་པས་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ངོས་བཟུང་
བ་ཡིན་ནོ། །
འདོད་དང་གཟུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན།།
རྒྱུ་མཐུན་ལུང་བསྟན་མིན་དེ་བཞིན། །

སྐལ་མཉམ་རྣམ་པར་སྨིན་པའང་ཡིན། །

ཁམས་གསུམ་པ་སྟེ་ཐོབ་རྣམ་གཉིས། །

མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་སྙོམས་འཇུག་དང༌། །
མི་ལྡན་པ་དག་རྒྱུ་མཐུན་པ། །
ཞེས་པས་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་ཚོགས་ཀྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ནི་ས་འདོད་
པ་དང་གཟུགས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་གཟུགས་མེད་དུ་མེད་པ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་
ལ། སྐལ་མཉམ་ནི་ངོ་བོ་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དང་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང༌། རྒྱུ་
ཐུན་མ་ཟད་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བའང་ཡིན་པ་དང༌ས་ནི་ཁམས་གསུམ་དུ་

གཏོགས་པ་ཡོད་དོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

219

ཐོབ་པ་ཡང་རྒྱུ་མཐུན་དང་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད།
མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ལའང༌། རྒྱུ་མཐུན་དང་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་
གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང༌། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་དང་མ་ཐོབ་པ་ནི་རྒྱུ་མཐུན་ལས་
བྱུང་བའོ་ཞེས་པའོ། །

༢ ཞར་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ།
གཉིས་པ། ཞར་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ། རྒྱུ་
བཤད་པ། འབྲས་བུ་བཤད་པ། རྐྱེན་བཤད་པ་དང་གསུམ།
ᨁ རྒྱུ་དྲུག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། མདོར་བསྟན་པ་ནི།

བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང༌། །
སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང༌། །
ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་རྣམ་སྨིན་དང༌། །
རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས། རྒྱུ་ལ་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང༌། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་དང༌། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་སྟེ་དྲུག་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་བདག་འབྲས་དང༌།

220

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང༌། སྐྱེ་བུ་བྱེད་པའི་

འབྲས་བུ་དང༌། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ལྔ་དང༌། རྐྱེན་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་དང༌། དམིགས་

རྐྱེན་དང༌། བདག་རྐྱེན་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཏེ་བཞི་བཅས་འདོད་ལ།
སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༨༥ ལས། (རྒྱུ་དྲུག་ཏུ་
གྲངས་ངེས་ཏེ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ནི་བྱེད་རྒྱུ། སོ་སོའི་
རྒྱུ་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་སྤྱིའི་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་

རྒྱུ་མཚུངས་ལྡན་ནོ། །དུས་ཐ་དད་པ་ལ་འདྲ་བར་སྐྱེད་པ་སྐལ་མཉམ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་འདྲ་བར་སྐྱེད་པ་ཀུན་འགྲོ་དང་མི་འདྲ་བར་སྐྱེད་པ་རྣམ་
སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང་དྲུག་ཏུ་ངེས་སོ། །) ཞེས་གསུངས་པ་མཆན་འབྲུའི་གསུང་
འདིས། ལུགས་འདིས་རྒྱུ་དྲུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་གྲངས་
ངེས་ཀྱི་གོ་དོན་ལེགས་པོ་ཞིག་གསུངས་ཏེ།
དེ་ཡང༌། རང་འབྲས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་རྒྱུར་བཞག་
པས་བྱེད་རྒྱུ་ནི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པས། ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ལ་བྱེད་
རྒྱུ་དང༌། རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལའང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེད་པ་དང༌། རྗེས་སུ་སྐྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང༌།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་སུ་བཞག་ལ། རང་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་འབྲས་བུ་

སྐྱེད་ཙམ་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང༌། ལྷན་ཅིག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་བྱེ་བྲག་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

221

སེམས་སེམས་བྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་བཞག་ཅིང༌།

ཡང་རྒྱུས་རང་འབྲས་རྗེས་སུ་སྐྱེད་པ་ན་རྒྱུ་རང་དང་རིགས་འདྲ་བར་

སྐྱེད་པ་དང༌། མི་འདྲ་བར་སྐྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་གཉིས་བཞག་ཅིང༌། རྒྱུས་རང་

འབྲས་འདྲ་བར་སྐྱེད་པ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འདྲ་བར་སྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་འགྲོའི་

རྒྱུར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ། རྒྱུ་དྲུག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་ནི།

རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ། །
ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འབྲས་བུ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀུན་རང་
ཉིད་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག
༡༨༥ ལས། བྱེད་རྒྱུ་ནི་ (རང་ལ་རང་གི་བྱེད་པ་) འགལ་བས་འབྲས་བུ་
རང་ཉིད་ལས་གཞན་པ་ (འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་) ཐམས་ཅད་ནི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབྲས་བུ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཡིན་

ན་འབྲས་བུ་དེའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་
མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་གསུང་དེའི་ཕྱིར་ཟེར།

222

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དམྱལ་བའི་མེ་ལྕེ་ལྟ་
བུ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་

རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་ལ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་མི་འདོགས་པ་དང༌།
དམྱལ་བའི་མེ་ལྕེས་ཀྱང་གཟུགས་མེད་པའི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་མི་འདོགས་
པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དེ་དག་འབྲས་བུ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་དངོས་མིན་པར་གེགས་མི་བྱེད་
པ་ཙམ་ལ་རྒྱུར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་རྒྱུ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༨༥ ལས། འདི་ནི་གེགས་མི་བྱེད་པ་
ཙམ་ལ་རྒྱུར་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཡང་ལ་ལ་དག་ན་རེ། བྱེད་རྒྱུ་ལ་བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དང་ནུས་མེད་གཉིས་

ཡོད་ཅིང༌། བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་བྱེད་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང༌། བྱེད་རྒྱུ་ནུས་
མེད་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་ཕན་མི་འདོགས་ཀྱང་གེགས་མི་བྱེད་པས་འབྲས་
བུ་དེའི་བྱེད་རྒྱུར་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་

ཡིན་ན་འབྲས་བུ་དེའི་བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དང༌། ནུས་མེད་གང་རུང་ཡིན་པས་

ཁྱབ་པ་དེ། རང་ལསགཞན་པ་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

223

དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མུན་པ་སྐྱེ་བ་
ལ་གེགས་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་དང༌། ཚ་རེག་སྟོབས་ལྡན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གྲང་རེག་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྲང་རེག་གི་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་པོ་ཅི་རིགས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་གྲང་རེག་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། གཞི་དེར་སྣང་བ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མུན་པ་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། གཞི་དེར་
ཚ་རེག་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་གྲང་རེག་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
དེའི་ལན་དུ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༨༥ ལས། སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་མུན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་གེགས་བྱེད་
ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་གེགས་བྱ་བར་མི་ནུས་ (ཏེ། མ་ཚང་མེད་རྒྱུ་དེ་ལ་ནི། །འབྲས་
བུ་གང་གིས་བཟློག་པར་འགྱུར།། ཅེས་འབྱུང།) པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱེད་རྒྱུ་ནི་

སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་དེ་དག་གི་བྱེད་རྒྱུ་ (ཡིན་

ཏེ། གེགས་བྱེད་ནུས་ཀྱང་གེགས་མ་བྱས་པས་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཇོ་བོས་བྲན་བདེ་
བར་བྱས་སོ་ཞེས་པ་དང་འདྲ་བས་) ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་
བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ནི།
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས། །

224

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འབྱུང་བཞིན་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང༌། །
སེམས་དང་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་བཞིན།།

སེམས་ལས་བྱུང་དང་སྡོམ་གཉིས་དང༌།།

སེམས་དང་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད། །

སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དུས་དང་ནི། །

འབྲས་སོགས་དགེ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
ཞེས་པས་བསྟན་ལ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་
པའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པའོ། །དཔེར་ན་མཚན་གཞི་ནི་

ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་ས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་
བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང༌། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་དང་སེམས་ཏེ་གཉིས་

དང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་རྣམས་ཕན་
ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་གིས། ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ན་
ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་ཀྱི་
རྗེས་མཐུན་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་ཐལ། སེམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མཚན་གཞི་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་རྩ་བའི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

225

མཚན་ཉིད་བཞི་དང༌། རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་སྐྱེད་པར་
བྱེད་ཀྱང༌། རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཞིའི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་རྩ་སྐྱེ་ཁོ་ན་དང༌།
དེ་བཞིན་རྒ་བའི་རྒ་བས་རྩ་རྒ་ཁོ་ན་དང༌། གནས་པའི་གནས་པས་རྩ་གནས་

ཁོ་ན་དང༌། འཇིག་པའི་འཇིག་པས་རྩ་འཇིག་ཁོ་ན་ལས་མཚན་ཉིད་གཞན་

བདུན་པོ་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། གཅིག་ལ་འཇུག་ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང༌། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་པོ་བཅས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་བ་བཞི་པོར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕར་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་
བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༨༧ ལས། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་དང་སོ་ཐར་གྱི་སྤོང་བ་བདུན་དང༌། འབྱུང་བཞི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང༌།

འབྱུང་བ་དེ་དག་གི་ཡིན་ཡང་དེ་དག་འབྱུང་བའི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་དང༌། གཤམ་དུ། འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་རྣམས་གཅིག་ཅེས་འབྱུང་འགྱུར་
འབྱུང་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་གཅིག་པུ་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་བྱུང་རྣམས་
དང༌། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་དང༌། སེམས་རང་ཉིད་ཀྱི་

226

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མཚན་ཉིད་དང༌། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་སེམས་

ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་ནོ། །
དེ་དག་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་
སྐབས་འདིར་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཅུ་བགྲང་ཚུལ་ནི། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལྟར་ན། དུས་ཙམ་གཅིག་པ་

དང༌། སྐྱེ་དུས་གཅིག་པ། གནས་དུས་གཅིག་པ་དང༌། འགག་དུས་གཅིག་པ་

སྟེ་དུས་གཅིག་པ་བཞི་དང༌། འབྲས་བུ་ཙམ་གཅིག་པ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་སྟེ་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་

པ་གསུམ་སྟེ་བདུན་དང༌། དེའི་སྟེང་ངོ་བོ་དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་
མ་བསྟན་ཡིན་པ་གཅིག་པ་སྟེ་གསུམ་བསྣན་པས་བཅུ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ། སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག་གིས། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་ན་སེམས་
ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཅུ་ག་ཚང་བས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང༌། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་

སྐྱེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་མཚན་ཐ་མ་གསུམ་ཚང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངོ་བོ་དགེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་ཚང་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་ཆོས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

227

ཅན། སེམས་དང་ཁྱོད་གཉིས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་དེ་ཚང་བར་
ཐལ། ཁྱོད་ལ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཅུ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟག་མེད་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་དང༌། དགེ་བ་
ཟག་བཅས་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཤམ་དུ། རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་

མི་དགེ་དང༌། །དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་འཇོག་པའི་རྒྱུ་
མཚན་བཅུ་བགྲང་པ་ན། དུས་ཙམ་གཅིག་པ་ཟུར་དུ་བགྲངས་མི་དགོས་པར་
ཐལ། སྐྱེ་དུས་དང་གནས་དུས་དང་འགག་དུས་གཅིག་པ་དེའི་ནང་དུ་འདུས་

ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཡང་ལ་ལ་དག་ན་རེ། སེམས་དེ་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་
རྒྱུ་མཚན་བཅུ་ག་ཚང་མི་དགོས་ཀྱི། རྒྱུ་མཚན་བཅུ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་
ཞིག་ཚང་བས་ཆོག་གོ་ཟེར་ན། འོ་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་སེམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་
པའི་སེམས་དེ་ཡི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་ཐལ། སེམས་དེ་དང་ཁྱོད་གཉིས་དུས་གཅིག་

པ་ཙམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང༌། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ངེས་

228

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འབྱུང་གི་བསམ་པ་དང་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དེའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་
ཐལ། སེམས་དེ་དང་ཁྱོད་གཉིས་ངོ་བོ་དགེ་བ་ཡིན་པ་གཅིག་པ་དེ་ཚང་བའི་
ཕྱིར། རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་འདོད་ལན་གདབ་པར་མི་ནུས་ཏེ།
ཁྱོད་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་

སྡོམ་པ་ལ་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བཞི་པར། ཐ་མ་གཉིས་ནི་སེམས་རྗེས་འབྲང༌།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་སེམས་དེ་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་ངེས་པར་ཚང་
དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ཡོད་དཔྱད་ན། ཟག་མེད་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་སེམས་
དང་རང་ཉིད་དུས་གཅིག་པ་བཞི་དང༌། འབྲས་བུ་ཙམ་གཅིག་པ་དང༌། རྒྱུ་
མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་དང༌། དགེ་བ་ཡིན་པ་གཅིག་པ་སྟེ་རྒྱུ་མཚན་
བདུན་ཚང་ལ།
དེ་ལས་གཞན་མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་
བུ་གཅིག་ཅེས་པ་དེ་གསུམ་མ་ཚང་ལ། ཟག་མེད་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་ནི།

དུས་ཙམ་གཅིག་པ་དང༌། ངོ་བོ་དགེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ཙམ་གཅིག་

པ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་སྟེ་རྒྱུ་མཚན་བཞི་ཁོ་ན་ཚང་གིགཞན་མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

229

གཅིག་པ་དང༌། སྐྱེ་དུས་དང་གནས་དུས་དང་འགག་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་རྒྱུ་
མཚན་དྲུག་མ་ཚང་ལ། ལུང་མ་བསྟན་ལ་ཡང༌། སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་དུས་
གཅིག་པ་བཞི་དང༌། ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
བུ་གཅིག་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ཙམ་གཅིག་པ་སྟེ་བདུན་ཚང་ལ། དེ་ལས་ངོ་བོ་
དགེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་

དེ་མ་ཚང་ངོ། །
ལུང་མ་བསྟན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་ནི་དུས་ཙམ་གཅིག་པ་དང༌། ངོ་
བོ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་དང༌། འབྲས་

བུ་ཙམ་གཅིག་པ་སྟེ་བཞི་ཚང་ལ། རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་ནི་དགེ་མི་

དགེ་གཉིས་དོར་བས་ལྷག་མ་བརྒྱད་འབྱུང་བ་སོགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགེ་མི་དགེ་ལ་དུས་གཅིག་པ་བཞི་དང༌། ངོ་བོ་
དགེ་བའམ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་གཅིག་པ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་
ཚང་ལ། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ། སྐྱེ་དུས་དང་གནས་དུས་དང་འཇིག་དུས་
གཅིག་པ་གསུམ་དོར་བས་ལྷག་མ་ལྔ་ཚང་བའི་ཚུལ་འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ་གསུངས་སོ། །
ཡང་འདིར། ཁ་ཅིག་གིས། སེམས་དེ་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཇོག་པ་
ལ་རྒྱུ་མཚན་བཅུ་ག་ཚང་དགོས་ལ། དེ་ཚང་ཚུལ་ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་

230

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བྱུང་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དེ་ལ་རྣམ་སྨིན་མེད་པ་དང་དེའི་ངོ་བོ་མི་དགེ་བ་ཡིན་
པ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དེ་ལ་གལ་
སྲིད་རྣམ་སྨིན་ཡོད་ན། དེ་ཉིད་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་དེ་ཡི་ཡང་རྣམ་སྨིན་
འབྲས་ཡིན་དགོས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་སེམས་དེ་མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་མ་
བསྟན་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཟག་མེད་དེ་དེ་མཐུན་དགོས་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་དེ་རྣམས་ཚང་ཚུལ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་གིས། སེམས་དེ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་འཇོག་
པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་བཅུ་ག་ཚང་དགོས་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༨༨ ལས། དེས་ན། འགྲེལ་པ་ལས་རྒྱུ་བཅུས་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཅི་རིགས་

ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་ན་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ། དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་སེམས་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྒྱད་ཀྱང་མང་བའི་

མཐའ་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །
སྐབས་འདིར། འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ལ་མུ་དུ་ཡོད་བརྩི་
ཚུལ་བསྟན་བཅོས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་གསུངས་པ་དེ་བཤད་ན། འཇིག་ལྟའི་

རྒྱུ་གང་ཡིན་བརྩི་རྒྱུའི་རྒྱུ་ནི། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང༌། མཚུངས་ལྡན་དང༌།
སྐལ་མཉམ་དང་། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྟེ་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་ཡིན་བརྩི་བ་དང༌།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

231

འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་བརྩི་བ་ཡང༌། དེའི་རྒྱུ་མཐུན་དང༌། སྐྱེས་
བུ་བྱེད་འབྲས་གང་ཡིན་བརྩི་བ་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་དང༌། འབྲས་བུ་གང་ཡང་མིན་པའི་མུ་ནི། འགོག་
ལམ་དང༌། ནམ་མཁའ་བརྟགས་མིན་པ་དང༌། སྡུག་བདེན་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གིས་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་གོང་སྨོས་བཞི་གང་ཡང་མི་

བྱེད་ཅིང༌། དེ་དག་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་མཐུན་དང༌། སྐྱེ་བུ་བྱེད་འབྲས་གང་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ནི། སྡུག་
བསྔལ་མཐོང་སྤང་གི་ཕྲ་རྒྱས་བཅུའི་ནང་ནས་འཇིག་ལྟ་རང་ཉིད་དང༌། མ་

རིག་པ་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་མཐར་ལྟ་སོགས་བརྒྱད་པོ་མ་འོངས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཏེ་དགུ་པོ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་ཕུད་པའི་ཕྲ་

རྒྱས་ལྷག་མ་དགུ་པོ་མ་འོངས་པ་འཇིག་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། འཇིག་ལྟ་དང་

དེ་དག་ས་གཅིག་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མཚུངས་པས་དེ་དག་འཇིག་
ལྟའི་ཀུན་འགྲོ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་དག་
དང་འཇིག་ལྟ་ལྷན་ཅིག་མི་འབྱུང་བས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མིན་ཞིང༌།

232

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
འཇིག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འགྲོ་བས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མིན་ལ།

ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ཡིན་དགོས་པ་
ལས་དེ་དག་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་དག་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་
གང་ཡང་མིན་ནོ། །
འཇིག་ལྟ་རང་ཉིད་མ་འོངས་པ་ཡང་འདས་ད་ལྟར་གྱི་འཇིག་ལྟའི་སྐལ་

མཉམ་ལས་སྐྱེས་པས་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་བཞག་ལ།
འཇིག་ལྟ་མ་འོངས་པ་དེ་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུར་མ་བཞག་སྟེ། དེ་འཇིག་ལྟ་དང་ལྷན་

མཚུངས་ཀྱི་རྒྱུ་མི་བྱེད་ཅིང༌། མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་
འགྲོའི་རྒྱུ་ཡང་མིན་ནོ། །
སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་གི་ཕྲ་རྒྱས་བཅུའི་ནང་ནས་མ་རིག་པ་མ་འོངས་
པ་ནི། འཇིག་ལྟའི་མཚུངས་ལྡན་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པས། སྐབས་
འདིར་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་མུར་མ་བགྲངས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ལ། ཀུན་

འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཀུན་འགྲོ་མ་འོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་མཚན་ཉིད་དང་བཅས་
པ་རྣམས་ཀྱང༌། སྤང་བྱ་རིས་ཐ་དད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་
དེ་དག་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའོ།།
དེ་ལ་དེ་དག་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་འཇིག་ལྟའི་ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

233

མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མི་བྱེད་ལ། འཇིག་ལྟ་ནི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཡིན་ལ། དེ་
དག་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་རིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་
དག་འཇིག་ལྟའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པས་དེ་
དག་ནི་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་འདས་ད་ལྟར་གྱི་
འཇིག་ལྟ་ལས་སྐྱེས་ཤིང༌། དེ་དག་དང་འཇིག་ལྟ་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་
ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་འདས་ད་ལྟར་གྱི་འཇིག་ལྟའི་ཀུན་འགྲོ་རྒྱུ་
མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་བཞག་གོ །

ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་འདས་ད་ལྟར་གྱིས་བསྡུས་པ་ཀུན་འགྲོ་རྣམས་
ནི། འཇིག་ལྟའི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུར་འགྲོ་བས་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་
མ་ཡིན་པའི་མུར་མ་བགྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཀུན་འགྲོ་མ་ཡིན་པ་འདས་པ་དང༌། ད་ལྟ་བ་དང༌།

མ་འོངས་པས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་

པའི་མུ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འཇིག་ལྟ་དང་སྤང་བྱ་རིས་ཐ་དད་པས་འཇིག་ལྟའི་

ལྷན་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་མི་བྱེད་ལ། སྤང་བྱ་རིས་མི་གཅིག་པས་སྐལ་

མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡང་མི་བྱེད་པ་དང༌། ཀུན་འགྲོ་མིན་པས་དེ་དག་གིས་འཇིག་
ལྟའི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་བཞི་གང་ཡང་མི་

234

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བྱེད་ལ། དེ་དག་ནི་འཇིག་ལྟའི་ཀུན་འགྲོ་རྒྱུ་མཐུན་འབྲས་བུར་འཇོག་གོ །
དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་པ་
རྣམས་ཀྱང་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མིན་པ་དང༌། འཇིག་ལྟ་དང་རང་

དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་ལྟའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་
ཡིན་པའི་མུར་འཇོག་གོ །
འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ་ནི། སྡུག་བསྔལ་
མཐོང་སྤང་ཕྲ་རྒྱས་བཅུ་འདས་པ་དང༌། ད་ལྟར་བས་བསྡུས་པ་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་ལྟས་དེ་དག་གི་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་
འགྲོའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་གིས་ཀྱང་འཇིག་ལྟའི་སྐལ་མཉམ་དང་
ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ཅི་རིགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཇིག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
མ་རིག་པ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་
འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དང་འཇིག་ལྟ་ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་དང་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཀུན་འགྲོ་འདས་ད་ལྟར་རྣམས་ཀྱང༌། འཇིག་
ལྟའི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀར་འཇོག་སྟེ། འཇིག་ལྟས་དེ་དག་གི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་
བྱེད་ཅིང༌། དེ་དག་ཀྱང་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་པས་འཇིག་ལྟའི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་བྱེད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

235

པའི་ཕྱིར་རོ། །
འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་ཅི་རིགས་ལ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་མུ་མི་སྲིད་

དེ། འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་ཅི་རིགས་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་

ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཇིག་ལྟའི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན། སྐབས་འདིར། འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལ་མུ་བརྩི་

བ་ན། འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་དང༌། འཇིག་ལྟའི་

འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་མུ་དང༌། འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་

ཡིན་པའི་མུ་སྟེ་མུ་གསུམ་སྲིད་ཀྱི། འཇིག་ལྟའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་

པའི་མུ་མི་སྲིད་པར་འདོད་དོ། །མུ་བརྩི་ཚུལ་འདི་དག་ནི་འགྲེལ་པ་མངོན་

རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བཤད་པ་ནི།
སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་ནི་འདྲ་བ་འོ། །
རང་རིས་ས་པའོ་སྔར་སྐྱེས་རྣམས། །
ཞེས་པ་སྟེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ལ་རང་གི་སྐལ་མཉམ་འབྲས་བུ་དེ་དང༌།
དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཟག་བཅས་སུ་འདྲ་བ་དང༌། ཟག་མེད་ཡིན་

ན་ཟག་མེད་དུ་འདྲ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འདྲ་བ་

236

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དང༌། སྤང་བྱ་རིས་ལྔ་པོ་གང་ཡིན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་དང༌། ཟག་བཅས་ལ་ས་
གཅིག་པ་དང༌། སྔར་སྐྱེས་ཏེ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བས་བསྡུས་པ་ཞིག་དགོས་
སོ་ཞེས་པའོ། །
ས་དགུའི་ལམ་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །
མཉམ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡིན། །

ཞེས་པས་སྔར་སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ས་གཅིག་པ་དགོས་པ་ཞེས་པ་
ཟག་བཅས་ལ་ཡིན་གྱི། ཟག་མེད་ལ་མི་དགོས་ཏེས་དགུའི་ལམ་ཟག་མེད་
རྣམས་ས་མི་གཅིག་ཀྱང་དབང་པོས་མཉམ་པ་དང༌། དབང་པོས་ཁྱད་པར་
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེས་བསམ་གཏན་བཞི་

པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་རྟུལ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱིས་དབང་པོ་
འཕོས་པ་ནས་འོག་མ་དབང་རྣོན་གྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་

མཐོང་ལམ་གྱིས་སྒོམ་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་བྱེད་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང༌། དབང་པོ་གོང་མ་དབང་རྣོན་གྱིས་དབང་པོ་དམན་པ་དབང་རྟུལ་གྱི་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་མེད་དོ། །
སྦྱོར་བྱུང་དེ་ཉིད་ཁོ་ནའི་ཡིན། །

ཐོས་དང་བསམ་བྱུང་ལ་སོགས་པ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

237

ཞེས་པས་མཉམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་
འདི་ཟག་མེད་ཁོ་ན་མིན་གྱིས་ཟག་བཅས་སྦྱོར་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་

ཏེ། དཔེར་ན། ཐོས་བྱུང་གིས་ཐོས་བྱུང་དང༌། བསམ་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་གསུམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང༌། བསམ་བྱུང་གིས་བསམ་བྱུང་དང་

སྒོམ་བྱུང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི། ཐོས་བྱུང་གི་དེ་མི་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་

དུ་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྒོམ་བྱུང་གི་དེ་བྱེད་ཀྱི་དམན་པ་ཐོས་བྱུང་དང་བསམ་བྱུང་
གི་དེ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་འབྲས་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་

པ་སོགས་འདྲ་བ་ལྔ་པོ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་འདྲ་ཞིང༌ས་གཅིག་པ་དང་སྔར་

སྐྱེས་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར།
མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་པ་ན། དེ་འདྲའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དེ་ཆོས་
ཅན། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཀུན་སློང་དགེ་བ་དེའི་སྐལ་མཉམ་
འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་སྔར་བཞག་པའི་དོན་ཀུན་ཚང་བའི་ཕྱིར་
དང༌། འཁོར་ལྔ་སྡེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་
ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་མི་སློབ་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་འབྲས་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྔར་བཞག་པའི་དོན་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་སྔ་ཕྱི་

238

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཉིས་ཀ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་བསྡུས་ཀྱི་
ཆོས་ཀྱིས་རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང༌། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
དང་པོ་དེར་ཐལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༩༤ ལས། དེ་ཙམ་འདོད་པའི་ལྷས་

སྦྱིན་མཆོད་སྦྱིན་ལའང་ཡོད་པས་གང་ཟག་རྒྱུད་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་

ཆོས་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་དེར་
ཐལ། གཤམ་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས། །ལྷག་དང་དང་པོ་འཕགས་
རིམ་བཞིན། །རྣམ་སྨིན་ཀུན་འགྲོ་དེ་གཉིས་དང༌། །སྐལ་མཉམ་མ་གཏོགས་
ལྷག་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་
པར་ཐལ། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་སྔ་མར་བཞག་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པས་ཁྱོད་ཟད་
པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྲུལ་གཞིར་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༥༨ ལས། སྒྲ་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་ཟད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

239

པར་དུ་མ་བཞག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང༌། སྒྲ་ལ་རྒྱུན་མེད་
པས་དེ་སྤྲུལ་པར་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྤྲུལ་པ་ནི།།
ཕྱི་ཡི་སྐྱེད་མཆེད་བཞི་རྣམ་གཉིས། །

ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༠༤ ལས། སྒྲ་ནི་
རྒྱུན་མེད་པས་མི་སྤྲུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་ལན་འདེབས་
པར། ལ་ལ་ན་རེ། སྒྲ་ལ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་མེད་ཀྱང༌། དེ་ལ་
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྒྲ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འབྱུང་བཞི་དེ་སྒྲའི་སྐལ་

མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། དེ་འདྲའི་འབྱུང་བ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་
འབྲས་སྒྲ་དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་རང་འབྲས་སྒྲ་
གཉིས་སྐལ་བ་མཉམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༡༥ ལས། འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འབྱུང་ལས་གྱུར་པའི་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་བ་མི་མཉམ་

པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་
འབྲས་གཉིས་སྔར་བཤད་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་མཉམ་ཡིན་དགོས་པ་
སོགས་འདྲ་ཚུལ་ལྔའི་སྒོ་ནས་འདྲ་བ་དང༌ས་གཅིག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་
པར་སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་དེ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་རིགས་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་

240

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༩༥ ལས། གྲུབ་པའི་མཐའ་ལསས་

ལུ་ནི་ས་ལུའི་སྐལ་མཉམ་དང༌། ནས་ནི་ནས་ལ་སོགས་པ་དང༌། མི་ནི་མིའི་

སྐལ་མཉམ་དང༌། མིག་ནི་མིག་གི་སྐལ་མཉམ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རིས་

གཅིག་པ་དང༌། འདོད་པ་ནི་འདོད་པའི་ས་ལ་སོགས་རང་གི་ས་པ་ཁོ་ནར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལེན་དུས་ཀྱི་སེམས་སྔ་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། ལེན་སེམས་དགེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང༌། ཁྱོད་གཟུགས་ཡིན་

པས་རིས་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་དེ་
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་
གཞི་ལ་དེ་འདྲའི་དགེ་སེམས་དེ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཚོ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤོག ༢༢ ལས། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ན་ཡང་
དགེ་བ་ཙམ་དུ་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་ལེན་སེམས་
དགེ་བ་ལས་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སློབ་དཔོན་རྣམས་གསུང་ངོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འདིར། ཁ་ཅིག་གིས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་སྐལ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

241

མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ནི། སྔར་བླངས་ནས་ད་ལྟ་ཉམས་ཟིན་པའི་འདས་པའི་སོ་ཐར་

སྡོམ་པ་དེ་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལ།
ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན་སོ་ཐར་སྡོམ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་
སྔར་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་མྱོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། སོར་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོབ་
པ་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འདས་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ན་འདས་པའི་དེ་ཐོབ་དགོས་པ་དེ་སྔར་ཉམས་ཟིན་པ་དེ་སླར་སོར་ཆུད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་གང་ཞིགདེ་སོ་ཐར་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཚེ་དེ་ད་ལྟ་བ་ཁོ་ན་དང་
ལྡན་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་འདས་པ་དང་ལྡན་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། གནས་བཞི་པ་ལས། སོ་སོར་ཐར་གནས་ཇི་སྲིད་དུ། །མ་བཏང་བར་དག་

ད་ལྟར་གྱི། །རྣམ་རིག་མིན་ལྡན་སྐད་ཅིག་མ། །དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པ་
དང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྔར་བཤད་པའི་
འདྲ་ཚུལ་དེ་འདྲ་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་དགེ་བའི་སྐལ་

མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང༌། དགེ་བས་ཉོན་མོངས་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལོག་ལྟ་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ་དགེ་རྩ་གཅོད་པ་ན།

242

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དགེ་རྩ་ཆད་ཁ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་ཆུང་ངུ་དེ་གཅོད་བྱེད་ལོག་
ལྟའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང༌། དགེ་རྩ་སླར་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་ལོག་
ལྟ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་དགེ་རྩ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༩༧ ལས་དེའི་ཤུགས་ལ་དགེ་བ་
སྐྱེས་ཐོབ་རྣམས་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཕན་ཚུན་སྐལ་མཉམ་དུ་བསྟན་ཏེ། དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་ཆུང་ངུའི་སྐལ་མཉམ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི། དགེ་རྩ་བཅད་པ་དང་
གཉེན་པོས་སྤོང་བའི་དུས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པའི་
མཆན་འབྲུའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་འདི་སྔར། རྩ་བར། སྐལ་མཉམ་
རྒྱུ་ནི་འདྲ་བའོ། །རང་རིས་ས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་
སྣང་བས་དཔྱད་གཞི་ཅུང་ཆེ་ཞིང༌། སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ། བྱེ་སྨྲའི་

འདོད་པ་ལ་རིགས་པས་ཕུལ་མཚམས་ཡིན་པ་ལས་བྱེ་སྨྲའི་རྩ་བའི་འདོད་
ཚུལ་མིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ལ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆན་འབྲུ་དེའི་

དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཇི་ཡོད་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསམ་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒོམ་བྱུང་དང་ས་གཅིག་

པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་འབྲས་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་
གང་ཞིགཁྱོད་གཉིས་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཟག་བཅས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

243

ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་ས་གཅིག་པ་དགོས་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་བསམ་བྱུང་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༡ ལས།
དེས་ན་བསམ་བྱུང་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་ཅིང་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་

གཟུགས་ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དྭོགས་སློང་མཛད་དོ།།
མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་འཆད་པ་ནི།

མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་ནི་སེམས་དག་དང༌། །
སེམས་བྱུང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །
ཞེས་པས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་བསྟན་ཚུལ་ནི་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་འཆད་པ་ནི།

ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན། །
རྣམས་ཀྱི་རང་ས་ཀུན་འགྲོ་སྔ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི། རང་འབྲས་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་
དུ་མཚུངས་པ་དང་ས་གཅིག་པ་རང་འབྲས་ཀྱི་སྔར་སྐྱེས་པ་ཞིག་དགོས་སོ་
ཞེས་པའོ། །
རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་འཆད་པ་ནི།

རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང༌། །

244

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །ཀུན་འགྲོ་སྐལ་མཉམ་དུས་གཉིས་པ། །

གསུམ་པོ་དག་ནི་དུས་གསུམ་པ། །

ཞེས་པས་རྒྱུ་དྲུག་པོ་དག་དུས་གང་གིས་བསྡུས་དཔྱད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཡང་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོ་གཉིས་ནི་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བས་བསྡུས་ཀྱི།
མ་འོངས་པ་ལ་གོ་རིམ་མེད་པས་དེ་གཉིས་མི་འཇོག་ལ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་

དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་གསུམ་ལ་ནི་འདས་པ་དང༌། ད་ལྟར་བ་དང༌། མ་འོངས་པས་བསྡུས་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ཅིང༌། བྱེད་རྒྱུ་ནི་དུས་གསུམ་གས་བསྡུས་པ་
ཡོད་ཅེས་པའོ། །
ᨂ འབྲས་བུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ལ། འབྲས་བུ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང༌། འབྲས་
བུ་གང་རྒྱུ་གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ལྔ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་
པ་དང༌། རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་འཛིན་འབྱིན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་དང༌།
དངོས་པོ་གང་རྒྱུ་དུས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ལྔ་ལས།
དང་པོ། འབྲས་བུ་སྤྱིར་བཤད་པ་ནི།
འདུས་བྱས་བྲལ་བཅས་འབྲས་བུ་ཡིན། །

འདུས་མ་བྱས་ལ་དེ་དག་མེད། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

245

ཅེས་པས་བསྟན་ཅིང༌། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ། འབྲས་བུ་གང་རྒྱུ་གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ནི།

རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་ཐ་མའི་ཡིན། །

བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་པོའི་ཡིན། །

རྒྱུ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་བའི། །

སྐྱེས་བུ་པ་ནི་གཉིས་ཀྱི་ཡིན། །

ཞེས་པས་འབྲས་བུ་ལྔ་པོ་དེ་རྒྱུ་གང་དང་གང་གི་འབྲས་བུར་འཇོག་
པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱུ་ཐ་མ་རྣམ་སྨིན་རྒྱུའི་

འབྲས་བུར་འཇོག་ཅིང༌། བདག་འབྲས་ནི་རྒྱུ་དང་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་

པ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུར་འཇོག་ལ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ལྷན་མཚུངས་གཉིས་

ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ། འབྲས་བུ་ལྔ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི།

རྣམ་སྨིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །
སེམས་ཅན་བརྗོད་ལུང་བསྟན་ཕྱིས་འབྱུང༌། །
ཞེས་པས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །
རྒྱུ་མཐུན་རྒྱུ་དང་འདྲ་བ་འོ། །

246

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པས་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །
བྲལ་བ་བློ་ཡི་ཟད་པ་འོ། །
ཞེས་པས་བྲལ་འབྲས་བསྟན་ཅིང༌། །
གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྐྱེས་པའི། །

འབྲས་དེ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས། །
ཞེས་པས་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན།
སྔོན་བྱུང་མ་ཡིན་འདུས་བྱས་ནི། །

འདུས་བྱས་ཁོ་ནའི་བདག་པོའི་འབྲས། །

ཞེས་པས་བདག་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ། རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་འཛིན་འབྱིན་བྱེད་ཚུལ་ནི།

ལྔ་པོ་ད་ལྟས་འབྲས་བུ་འཛིན། །
གཉིས་ནི་རབ་ཏུ་འབྱིན་པར་བྱེད། །
ད་ལྟར་གྱི་དང་འདས་པ་དང༌། །
གཅིག་ནི་འདས་པས་འབྱིན་པར་འགྱུར། །
ཞེས་པས་རྒྱུ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འཛིན་འབྱིན་གྱི་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་དང་ཀུན་འགྲོ་སྐལ་མཉམ་
གཉིས་ཏེ་བཞི་དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་བཅས་ལྔ་པོ་ད་ལྟར་བར་རང་རང་གི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

247

འབྲས་བུ་འཛིན་པར་བྱེད་ལ། རྒྱུ་ལྔ་པོ་དེ་དག་འདས་པས་འབྲས་བུ་བཟུང་
ཟིན་ཞིང༌། མ་འོངས་པས་འབྲས་བུ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་འབྲས་བུ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་ད་ལྟ་བ་ཡིན་

པས་ཁྱབ་ལ། འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ། རབ་ཏུ་འབྱིན་པ་སྟེ་རྒྱུ་རང་དུས་ན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྗེས་སུ་འབྱིན་པ་སྟེ་རྒྱུ་རང་གི་རྗེས་སུ་
འབྱིན་པའི་འབྱིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ལ།
དེ་ཡང༌། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་ཀྱིས་རང་འབྲས་རབ་ཏུ་སྟེ་རང་དུས་ན་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་ལའང༌། ད་ལྟར་གྱི་འབྱིན་པ་སྟེ་རྒྱུ་རང་གི་མཇུག་ཐོག་དེ་མ་ཐག་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་དང༌། འདས་
པས་འབྱིན་པ་སྟེ་རྒྱུ་རང་འགགས་ནས་རིང་ཙམ་ལོན་པ་ན་འབྲས་བུ་འབྱིན་
ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་མཉམ་གཉིས་ད་ལྟར་གྱི་དང་
འདས་པས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་གཉིས་ཀ་བྱེད་ལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུས་ནི་འབྲས་

བུ་འདས་པས་འབྱིན་པ་ཁོ་ན་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོ། །
དེ་ལ། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱིས་འབྱིན་ཚུལ་གྱི་དོན་
གོང་ལྟར་འཇོག་པ་ལ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ་གཉིས་དངོས་རྒྱུ་དངོས་འབྲས་ལས་མ་འདས་པས་ད་ལྟར་འབྱིན་
པར་འདོད་དགོས་ན། གཅིག་ནི་འདས་པས་འབྱིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྣམ་

248

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་གཅིག་ཏུ་འདས་པས་འབྱིན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་སྤོང་ཇི་

ལྟར་བྱ་དགོས་མིན་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
སྐབས་འདིར་འབྲས་བུ་འཛིན་པའི་དོན་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་

འཛིན་པ་ལ་བྱེད་དེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༠༡ ལས། རྒྱུ་ལྔ་པོ་ད་
ལྟར་བ་ནི་འབྲས་བུ་ (ས་བོན་ནམ་) ནུས་པའི་ཚུལ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་དོན་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་
བྱེད་དེ། འགྲེལ་པ་མངོན་རྒྱན་དེའི་འཕྲོ་ལས། དེ་ལ་འབྱིན་པ་ནི་སྐྱེད་པ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་མཆན་

འབྲུར། འབྲས་བུ་འཛིན་པ་དང༌། འབྱིན་པ་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་གསུངས་ཏེ།
དེའི་འཕྲོ་ཤོག ༢༠༢ ལས། (གལ་ཏེ་དགེ་བའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་
འབྲས་བུ་འཛིན་པ་ལ་མ་འབྱིན་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མུ་བཞི་སྟེ། མུ་དང་པོ་འཛིན་
ལ་མ་འབྱིན་པ་ནི། དགེ་རྩ་གཅོད་པ་ན་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་ཐ་མའོ། ། གཉིས་པ་

འབྱིན་ལ་མ་འཛིན་པ་ནི། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེའི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་དང་
པོའོ། །གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། དགེ་རྩ་མ་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་

ལྷག་མའོ། །བཞི་པ་གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི། དེ་དག་མ་གཏོགས་པ་སྟེ་ས་གང་
ལས་ཉམས་པའམ་དགེ་རྩ་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་སོ།།) ཞེས་གསུངས་ལ།
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། དགེ་རྩ་གཅོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

249

བའི་ཐོབ་པ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འབྲས་མི་འབྱིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་འབྱིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགེ་རྩ་སླར་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་འབྲས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། སླར་དགེ་རྩ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན། དགེ་
བའི་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་ཡོད་ན། དགེ་རྩ་ཆད་ཁ་མའི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་ཐ་མ་དེ་ཡིན་

དགོས་པ་ལས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐལ་མཉམ་
གྱི་རྒྱུ་ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟག་མེད་
སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེའི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་འཛིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་རྗེས་
ཐོགས་སུ་བྱུང་བའི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་འཛིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་དོ། །
སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་འབྲུ་གོང་དུ་དྲངས་
པར་འབྲས་བུ་འཛིན་འབྱིན་ལ་མུ་བཞི་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་
ལ། སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། དགེ་བའི་འབྲས་

250

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བུ་འཛིན་འབྱིན་གྱི་མུ་བཞི་སྐབས་འདིར་གསུངས་པ་དེ་སྤྱིར་འབྲས་བུ་གང་
ཡང་རུང་བ་འཛིན་འབྱིན་ལ་མུ་བཞི་བརྩི་བ་མིན་གྱི། རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་
གྱི་འབྲས་བུ་འཛིན་འབྱིན་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་བརྩི་བ་ཡིན་པ་དང༌།

དེ་ལ་དགེ་རྩ་གཅོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་ཐ་མ་དེས་རང་
འབྲས་རྣམ་སྨིན་འཛིན་ཀྱང༌། དེ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་ལོག་ལྟས་བཅོམ་པས་དེ་
འདྲའི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་ཐ་མ་དེ་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་འཛིན་ཀྱང༌། དེ་མི་འབྱིན་
པའི་མུར་བཞག་པ་དང༌། མུ་གཉིས་པ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེའི་དགེ་བའི་

ཐོབ་པ་དང་པོ་ཞེས་པ་དེ་ནི། བདེ་འགྲོར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན་སྔར་བདེ་
འགྲོའི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་དེའི་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ད་ལྟ་བ་བདེ་
འགྲོར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་དེ་འདྲའི་ཐོབ་

པ་དེས་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ཟིན་པས་སླར་ཡང་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་མི་འཛིན་པ་
ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་ལོ། །ད་དུང་གོང་གི་མཆན་འབྲུའི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཁས་པའི་གསུང་རྒྱུན་ཇི་ཡོད་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་ལྔ་པོ་འདས་པ་དང༌། མ་འོངས་པས་བསྡུས་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འཛིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རང་རང་གི་འབྲས་

བུ་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་
འབྲས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲས་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

251

དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ལྔ་
པོ་འདས་པས་རང་འབྲས་འབྱིན་ཟིན་པས་རང་འབྲས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་
འཛིན་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱུ་ལྔ་པོ་མ་འོངས་པ་ལ་ད་དུང་རང་
འབྲས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རང་འབྲས་འཛིན་པའི་རྒྱུ་
ཡིན་ན་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ལྔ་པོ་ད་ལྟར་འབྲས་བུ་འཛིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། །
ལྔ་པ། དངོས་པོ་གང་རྒྱུ་དུས་སྐྱེད་པ་འཆད་པ་ནི།

ཉོན་མོངས་ཅན་དང་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས། །
ལྷག་དང་དང་པོ་འཕགས་རིམ་བཞིན། །

ཞེས་པས་འདིར་དངོས་པོ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང༌། རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་
དང༌། དང་པོའི་འཕགས་པ་དང༌། དེ་དག་གི་ལྷག་མ་སྟེ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ།

གོང་སྨོས་དངོས་པོ་བཞི་པོ་དེདག་རྒྱུ་དྲུག་པོ་གང་ལས་སྐྱེ་ཚུལ་ནི།

རྣམ་སྨིན་ཀུན་འགྲོ་དེ་གཉིས་དང༌། །

སྐལ་མཉམ་མ་གཏོགས་ལྷག་ལས་སྐྱེས། །
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། །

མཚུངས་ལྡན་མ་གཏོགས་གཞན་དེ་བཞིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་མ་གཏོགས་

252

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ལྔ་ལས་སྐྱེས་ལ། རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་ནི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་

མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ལྔ་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེས་དང་དང་པོ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་ལྷག་མའི་དངོས་པོ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང༌། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་བྱེད་
རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་
སྟེ་རྒྱུ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ཡང༌། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་དང༌། དང་པོ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་ལྷག་མའི་ནང་དུ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་སྲོག་
དབང་དང་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སོགས་རྣམ་སྨིན་གྱིས་བསྡུས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་འཇོག་དགོས་ཀྱང༌།
འདིར་དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཞེས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གིས་བསྡུས་
པའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་བཟོ་
སེམས་དང༌། སྤྲུལ་སེམས་དང༌། སྤྱོད་ལམ་པའི་སེམས་སོགས་རྣམ་སྨིན་
གྱིས་མ་བསྡུས་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་ལྷག་མ་ནི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་དང༌། རྣམ་

སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པར་དགོངས་སོ། །
དང་པོ་འཕགས་པ་ནི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང༌།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

253

ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་གསུམ་ལས་སྐྱེས་སོ་
ཞེས་པའོ། །
ᨃ རྐྱེན་བཤད་པ།

གསུམ་པ། རྐྱེན་བཤད་པ་ལ། རྐྱེན་བཞིའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། རྒྱུ་
དང་རྐྱེན་གྱི་རང་འབྲས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ། དངོས་པོ་གང་རྐྱེན་དུས་སྐྱེད་པ་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ་བཞི་ལས། དང་པོ། རྐྱེན་བཞིའི་

ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། །

རྐྱེན་ནི་བཞི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། །
རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ལྔ་ཡིན། །

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །
ཐ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག།།
དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །
བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྐྱེན་བཞི་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང༌།
དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་བཅས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ནི་རྒྱུ་ལྔ་པོ་རྣམས་
ཡིན་ལ། དགྲ་བཅོམ་ཐ་མའི་སེམས་སེམས་བྱུང་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་

དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པ་དང༌། དམིགས་

རྐྱེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང༌། བྱེད་རྒྱུ་ནི་བདག་རྐྱེན་དུ་འདོད་དོ་ཞེས་པའོ། །

254

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྐབས་འདིར་མུ་བཞི་ཚན་པ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། མུ་བཞི་དང་པོ་ནི།

སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་དང༌། སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་བརྩི་བ་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་མུ་དང་པོ་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་

སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མུ་ནི། སེམས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་
གཉིས་ཀྱི་ལྡང་སེམས་དང༌། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཡིན་ཏེ། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་སེམས་དང་སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འཇུག་སེམས་དེའི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
རྣམས་དང་འཇུག་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་གྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་རྣམས་འཇུག་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལྡང་སེམས་
དང༌། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་པ་
གང་ཞིགའཇུག་སེམས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཕྱིར།
མུ་གཉིས་པ། སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་འཇུག་
སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འཇུག་སེམས་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་
གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

255

ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ལ་མཚུངས་ལྡན་དང་སྙོམས་
འཇུག་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
མུ་གསུམ་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འཇུག་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་སེམས་ཀྱིས་
དྲངས་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མུ་བཞི་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་

སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སོགས་རྩ་བ་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། དེ་དག་
གི་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །
མུ་བཞིའི་ཚན་པ་གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཅན་
དང་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་བརྩི་བ་
ཡིན་ལ།

དེ་ལ་མུ་དང་པོ། སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་

སྙོམས་འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་
སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྟེ། དེ་ནི་འཇུག་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་
ཡིན་ཞིང༌། དེའི་སྔོན་དུ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྐད་ཅིག་གང་ཡང་མ་སོང་བས་
སྙོམས་འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མུ་གཉིས་པ། སྙོམས་འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་མཚུངས་པ་

256

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་དང༌། དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་རྣམས་ཏེ། སྙོམས་འཇུག་སྐད་
ཅིག་དང་པོའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་གང་

རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་ཡང་མིན་པས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མུ་གསུམ་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་

ལ་སོགས་པ་དང༌། ལྡང་སེམས་དེ་ནི། སྙོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དེ་
མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པས་མཚུངས་པ་དེ་མ་
ཐག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་སེམས་དེ་ཉིད་དེ་དང་
འཇུག་སེམས་ཀྱི་བར་དུ་སྙོམས་འཇུག་གིས་ཆོད་ཀྱང་སེམས་གཞན་གྱིས་
མ་ཆོད་པས་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། སྙོམས་
འཇུག་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་དེ་མ་ཐག་བྱུང་བས་སྙོམས་འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པ་
ཅན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མུ་བཞི་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་དང་ཐོབ་པ་རྣམས་དང༌། སེམས་དང་བཅས་
པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་
རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་མཚུངས་ལྡན་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་པོ་གང་ཡང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

257

མིན་པས་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྙོམས་
འཇུག་གཉིས་གང་གི་ཡང་རྗེས་ཐོགས་སུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་སྙོམས་
འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
མདོར་ན། འདིར་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཞེས་པ་ནི།

སེམས་གང་གིས་དྲངས་པའི་མཚུངས་ལྡན་དང༌། དེ་མིན་ཡང་སྙོམས་འཇུག་
གཉིས་གང་རུང་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དག་གིས་རང་འབྲས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི།
རྒྱུ་གཉིས་པོ་དག་འགག་པ་ལ། །
བྱ་བ་བྱེད་དོ་གསུམ་པོ་ནི། །

སྐྱེ་ལའོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཡི། །

རྐྱེན་དག་དེ་ལས་བཟློག་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་ཀྱིས་རང་འབྲས་འགག་པ་སྟེ་ད་ལྟ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང༌། ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་མཉམ་དང་རྣམ་སྨིན་གསུམ་གྱིས་ནི་
རང་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། རྒྱུ་རང་གི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། རྐྱེན་བཞི་པོས་འབྲས་བུ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ལས་དམིགས་རྐྱེན་
གྱིས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ། དངོས་པོ་གང་རྐྱེན་དུས་སྐྱེད་པ་ནི།

258

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གཉིས། །
གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ། །
དབང་ཕྱུག་སོགས་མིན་རིམ་སོགས་ཕྱིར། །
ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེད་ལ།
སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་མ་གཏོགས་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་སྐྱེད་
ཅིང༌། སེམས་སེམས་བྱུང་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་དང༌། གཟུགས་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ལས་

སྐྱེ་ཡི། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
དེའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་གཉིས། །
འབྱུང་ལས་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ལྔ། །

ཞེས་པས་འབྱུང་བས་འབྱུང་བ་སྐྱེད་པ་ན། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང༌། སྐལ་

མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་གཞན་མི་བྱེད་ལ། འབྱུང་བས་འབྱུང་འགྱུར་ལ་སྐྱེ་བའི་

རྒྱུ་དང༌། གནས་པའི་རྒྱུ་དང༌། རྟེན་པའི་རྒྱུ་དང༌། རྟོན་པའི་རྒྱུ་དང༌། འཕེལ་
བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །
འབྱུང་འགྱུར་རྣམ་གསུམ་ཕན་ཚུན་དུ། །
འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་རྣམ་གཅིག །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

259

ཅེས་པས་འབྱུང་འགྱུར་གྱིས་འབྱུང་འགྱུར་སྐྱེད་ཚེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་

དང༌། སྐལ་མཉམ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི། ཀུན་འགྲོ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མི་བྱེད་དོ། །
འབྱུང་འགྱུར་གྱིས་འབྱུང་བ་སྐྱེད་པ་ན། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་གཅིག་པོ་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོ། །
༣ དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
བཞི་པ། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སེམས་
བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང༌། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ་དང༌། བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རྙེད་པ་ན་
ལྷན་དུ་སེམས་གང་དང་གང་གསར་དུ་རྙེད་དཔྱད་པ་སྟེ་ས་བཅད་གསུམ་ལས། དང་པོ། སེམས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི།

འདོད་ཡིད་དགེ་དང་མི་དགེ་དང༌། །
སྒྲིབ་པ་དང་ནི་མ་སྒྲིབ་པ། །
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་དག་ན། །
མི་དགེ་ལས་གཞན་ཟག་མེད་གཉིས། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ། སྐབས་འདིར་སེམས་བཅུ་གཉིས་ནི། འདོད་པ་ན་
དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་པ་དང༌། མ་སྒྲིབ་པའི་སེམས་བཞི་དང༌།

གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ན་མི་དགེ་བའི་སེམས་དོར་བའི་གསུམ་

གསུམ་སྟེ་བཅུ་དང༌། དེའི་སྟེང་སློབ་པ་དང༌། མི་སློབ་པའི་སེམས་གཉིས་

260

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བསྣན་པས་བཅུ་གཉིས་སོ། །
སེམས་བཅུ་གཉིས་དེ་དག་གང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་གང་འབྱུང་
བའི་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་ཅན་དུ་སྦྱར་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

དེ་ལ་སྐབས་འདིར་སེམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་གི་དེ་མ་ཐག་
རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་དེ་མ་ཐག་འབྲས་ཀྱི་སེམས་གང་བྱུང་དཔྱད་པ་ན། ཚེ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་སྟེ། ཚེ་གང་དང་གང་གི་ཚེ་དེ་མ་ཐག་ཅན་གྱི་སེམས་གང་གང་བྱུང་དཔྱད་པ་ཡིན་པས།

དེ་ལ་ཚེ་བརྒྱད་ནི། ༡ རྒྱུན་གྱི་ཚེ་དང༌། ༢ ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་དང༌། ༣
ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་དང༌། ༤ སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་དང༌། ༥
སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་བའི་ཚེ་དང༌། ༦ སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་
གཟིར་བའི་ཚེ་དང༌། ༧ སྤྲུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དང༌། ༨ སྤྲུལ་པ་ལས་ལྡང་
བའི་ཚེ་སྟེ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །
འདོད་སེམས་དགེ་བ་ལས་སེམས་དགུ། །
དེ་ནི་བརྒྱད་པོ་ཁོ་ན་ལས། །
ཞེས་པས་སེམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འདོད་སེམས་དགེ་བའི་

སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་ཏེ། དེའི་དེ་མ་ཐག་འབྲས་སུ་སེམས་དགུ་
འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་སེམས་བཞི་དང༌།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

261

འདོད་པ་ནས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ན་འདོད་པའི་
དགེ་བས་འཆི་སེམས་བྱེད་ཚེ་གོང་མ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་
པ་གཉིས་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། ཟག་མེད་གཉིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་རང་ཉིད་ནི། སེམས་བརྒྱད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་
འབྲས་སུ་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞིའི་རྗེས་སུ་བྱུང་
ཞིང༌། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། ཟག་མེད་གཉིས་

ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱུང༌། སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཚེ་གཟུགས་
ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །
མི་དགེ་བ་ནི་བཅུ་དག་ལས། །

དེ་ལས་བཞི་སྟེ་སྒྲིབ་དེ་བཞིན། །

མ་སྒྲིབ་པ་ནི་ལྔ་དག་ལས། །

དེ་ལས་མཇུག་ཐོགས་སེམས་བདུན་ནོ། །
ཞེས་པས་འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་ནི་སེམས་བཅུ་ལས་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་
ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞི་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་གོང་མའི་
དྲུག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་
བྱས་པས་ནི། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞི་ཁོ་ན་འབྱུང་ངོ་། །

262

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བཅུ་ལས་བྱུང་སྟེ།
རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞི་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་

གོང་མའི་དྲུག་སྟེ་བཅུ་ལས་བྱུང་ཞིང༌། རང་ཉིད་ལས་རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་
ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞི་བྱུང་བས་སོ། །
འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ནི་སེམས་ལྔ་ལས་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་
ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞི་དང༌། སྤྲུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གཟུགས་
ཀྱི་དགེ་བའི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་ལས་ནི་སེམས་བདུན་
འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་བཞི་དང༌། ཉིང་མཚམས་

སྦྱོར་བའི་ཚེ་གོང་མའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང༌། སྤྲུལ་པ་ལས་ལྡང་ཚེ་གཟུགས་
ཀྱི་དགེ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཟུགས་ན་དགེ་ལས་བཅུ་གཅིག་གོ །
དེ་ནི་དགུ་ཡི་མཇུག་ཐོགས་སུ། །
སྒྲིབ་པ་བརྒྱད་ལས་དེ་ལས་དྲུག། །
མ་སྒྲིབ་པ་ནི་གསུམ་ལས་སོ། །
དེ་ལས་དྲུག་སྟེ་་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བའི་སེམས་ལས། སེམས་བཅུ་གཅིག་

བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

263

སྦྱོར་བའི་ཚེ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་དང་

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་ཚེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། ཟག་མེད་གཉིས། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཚེ་འདོད་པའི་དགེ་བ་
དང༌། སྤྲུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་དེ་ནི་སེམས་དགུའི་རྗེས་སུ་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་
དང་ས་མཚུངས་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་ཚེ་འདོད་པའི་དགེ་བ་དང༌། སྤྲུལ་པ་ལས་ལྡང་ཚེ་འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དང༌།
སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་བའི་ཚེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་བྱུང༌། སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཚེ་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་སེམས་ནི་སེམས་བརྒྱད་ལས་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་
མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་གསུམ་དང༌། འདོད་པའི་དགེ་བ་དང་མ་སྒྲིབ་པ་ལས་བྱུང་ངོ། །དེ་
ལས་སེམས་དྲུག་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌།
ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚེ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་པ་
གཉིས་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་ཚེ་འདོད་པའི་དགེ་བ་བཅས་བྱུང་

264

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཟུགས་ཀྱི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ནི། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་
ཚེ་རང་སའི་གསུམ་ལས་བྱུང་ངོ། །དེ་ལས་སེམས་དྲུག་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚེ་འདོད་པའི་མི་

དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཅས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
་་་་་་་་་་་་གཟུགས་མེད་པའང༌། །
དེ་ཡི་ཚུལ་ལོ་དགེ་བ་ལས། །
སེམས་དགུ་དག་གོ་དེ་དྲུག་གོ །
སྒྲིབ་པ་ལས་བདུན་དེ་དེ་བཞིན། །

ཞེས་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་མ་སྒྲིབ་པའི་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ། རང་
ཉིད་སེམས་གསུམ་ལས་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་

ལས་བྱུང་བ་དང༌། དེ་ལས་སེམས་དྲུག་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་
ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚེ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་དང༌།
སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཅས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བའི་སེམས་ལས་སེམས་དགུ་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་
དང་ས་མཚུངས་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚེ་འདོད་པའི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

265

མི་དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང༌།
སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་ཟག་མེད་གཉིས་དང༌། ལྡང་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་
བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་སེམས་ནི། སེམས་དྲུག་གི་མཇུག་

ཐོགས་སུ་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། སྙོམས་
པར་འཇུག་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། ལྡང་ཚེ་ཟག་མེད་གཉིས་ལས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་སེམས་ལས་སེམས་བདུན་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚེ་འདོད་པའི་མི་

དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་སེམས་དང༌།
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་སེམས་དེ་ནི་སེམས་བདུན་ལས་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་དང་ས་མཚུངས་
ཚེ་རང་སའི་གསུམ་དང༌། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚེ་འདོད་པའི་དགེ་བ་དང་མ་
སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དང་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་བཞི་

དང་བཅས་བདུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སློབ་པ་བཞི་ལས་དེ་ལས་ལྔ། །
མི་སློབ་པ་ནི་ལྔ་ལས་སོ། །
དེ་ལས་སེམས་ནི་བཞི་དག་གོ །

266

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པས་སློབ་སེམས་ནི་སེམས་བཞི་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་གྱི་ཚེ་རང་
དང༌། སྙོམས་འཇུག་གི་ཚེ་འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་

དགེ་སེམས་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སློབ་སེམས་དེ་ལས་སེམས་ལྔ་
འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་གྱི་ཚེ་རང་དང༌། མི་སློབ་པ་གཉིས་དང༌། སྙོམས་འཇུག་ལས་
ལྡང་ཚེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་གསུམ་འབྱུང་ངོ་།།
མི་སློབ་པའི་སེམས་ནི་སེམས་ལྔ་ལས་འབྱུང་སྟེ་རྒྱུན་གྱི་ཚེ་རང་དང་
སློབ་པ་གཉིས་དང༌། སྙོམས་འཇུག་གི་ཚེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་སེམས་
གསུམ་ལས་འབྱུང་ངོ། །མི་སློབ་པ་དེ་ལས་སེམས་བཞི་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་གྱི་
ཚེ་རང་དང༌། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཚེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་སེམས་

གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ། སེམས་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ་ནི།
བཅུ་གཉིས་དེ་དག་ཉི་ཤུར་ཡང༌། །

གསུམ་དུའོ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང༌། །སྦྱོར་བྱུང་དགེ་རྣམ་གཉིས་ཕྱེ་ནས། །
རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་དང་སྤྱོད་ལམ་པ། །
བཟོ་ཡི་གནས་དང་སྤྲུལ་པ་དང༌། །
འདོད་ན་ལུང་བསྟན་མིན་རྣམ་བཞིར། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

267

གཟུགས་ན་བཟོ་མ་གཏོགས་པ་འོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། གོང་སྨོས་སེམས་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉི་ཤུར་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་
ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་དང༌། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་སུ་

དབྱེ་བ་དང༌། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་དང༌། སྤྱོད་ལམ་པ་དང༌། བཟོའི་གནས་དང༌། སྤྲུལ་སེམས་ཏེ་བཞིར་ཕྱེ་ནས། འདོད་པ་ན་
མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་བཞི་དང༌། གཟུགས་ན་བཟོ་མ་གཏོགས་པ་
གསུམ་དུ་བཞག་པས་ཉི་ཤུར་གྱུར་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ། སེམས་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རྙེད་པ་ན་ལྷན་དུ་སེམས་གང་
དང་གང་རྙེད་དཔྱད་པ་ནི།
ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །
དྲུག་དང་དྲུག་དང་གཉིས་རྙེད་དོ། །
གཟུགས་སྐྱེས་དགེ་ལ་གསུམ་དག་གོ །
སློབ་པ་ལ་བཞི་ལྷག་ལ་དེ། །
ཞེས་པ་སྟེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་དེ་དང་མཉམ་དུ་སེམས་དྲུག་གསར་དུ་རྙེད་དེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་པར་སྐྱེས་ཚེ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་དང༌། སྒྲིབ་སེམས་གཉིས་དང༌།

འདོད་པའི་དགེ་བའི་སྐྱེས་ཐོབ་གསུམ་གསར་དུ་རྙེད་ཅིང༌།

268

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་ཚེ་
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང༌། སློབ་སེམས་གསར་
དུ་རྙེད་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་
པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། དེ་དང་མཉམ་དུ་སེམས་དྲུག་གསར་དུ་རྙེད་དེ། གཟུགས་མེད་ནས་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་དང༌། སྤྲུལ་སེམས་གཉིས་དང༌།

གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་

ཚེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང༌། སློབ་སེམས་གཉིས་བཅས་རྙེད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་སེམས་གཉིས་རྙེད་དེ།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་ཚེ་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང༌། སློབ་སེམས་གཉིས་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་སེམས་གསུམ་གསར་དུ་རྙེད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་

འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཚེ་སྤྲུལ་སེམས་གཉིས་རྙེད་པའི་ཕྱིར།
སློབ་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་སེམས་བཞི་གསར་དུ་རྙེད་དེ། ཟག་མེད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གཉིས་པ།

269

དང་པོའི་ཚེ་སློབ་སེམས་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང༌བྲལ་ཚེ་སྤྲུལ་སེམས་གཉིས་དང༌།

ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང༌བྲལ་ཚེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་གསར་དུ་རྙེད་པའི་ཕྱིར། །
འདིར་སེམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་
ཚེ་སེམས་དུ་རྙེད་ཚུལ་བརྩི་བ་ན། འདོད་པའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང༌། གཟུགས་

དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་སེམས་ཏེ་སྒྲིབ་པ་བཞི་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་
དང་སློབ་སེམས་ཏེ་དྲུག་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་དེ་དང་མཉམ་དུ་སེམས་དུ་མ་རྙེད་པ་ཡོད་པས་འདི་ཡིན་ལ་དེ་དག་བཤད་ཟིན་ཏེ། དེ་དག་གི་ལྷག་མ་ནི།

འདོད་པའི་དགེ་བ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། མི་སློབ་པ་དང༌།
ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་པའི་སེམས་གསུམ་བཅས་སེམས་
དྲུག་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་གང་མངོན་དུ་གྱུར་ཀྱང་སེམས་རང་ཉིད་ལས་

གཞན་གང་ཡང་གསར་དུ་རྙེད་པ་མེད་པའོ་ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་འགྲེལ་པ་ལས། སྐྱེ་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། །
འདོད་ཆགས་བྲལ་དང་ཡོངས་ཉམས་དང༌། །
དགེ་བའི་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ། །
སེམས་དེ་ལྡན་པ་མིན་ལས་སྙེད། །

270

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གོང་ས་ནས་འོག་སར་སྐྱེ་བ་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་དང༌། གཟུགས་
མེད་ནམ་མཁའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་དང༌། འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་དང༌། ལོག་ལྟས་དགེ་
རྩ་བཅད་པ་སླར་དགེ་རྩ་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཚེ་ལྔ་པོ་གཞིར་བྱས་ཏེ་སེམས་
བཅུ་གཉིས་ལས་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་གང་དང་གང་གསར་དུ་ལྡན་པར་དཔྱད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་དབང་པོ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་གཉིས་པའི་ཚིག་དོན་དཀའ་གནད་དྭོགས་གཅོད་དང་
བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

271

གནས་གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པ།
གནས་གསུམ་པ།

མཛོད་གནས་གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ།

གང་སྐྱེ་བ་སེམས་ཅན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་དང༌། གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྣོད་ཀྱི་
འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་སྟེ་གཉིས་ལས།
གང་སྐྱེ་བ་སེམས་ཅན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། རང་བཞིན་

རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །
༡ དབྱེ་བ།

དང་པོ། ཁམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི།
དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་དང༌། །
མི་རྣམས་དང་ནི་ལྷ་དྲུག་དག །
འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་དམྱལ་བ་དང༌། །

གླིང་དབྱེ་བ་ལས་དེ་ཉི་ཤུ། །

ཞེས་པས་ངན་སོང་གསུམ་དང་འདོད་ལྷ་མི་བཅས་ལ་འདོད་པའི་ཁམས་

ཞེས་བརྗོད་པ་དང༌། དམྱལ་བ་ལ་བརྒྱད་ཏུ་དབྱེ་བས་ངན་སོང་བ་བཅུ་དང༌།
མི་ལ་གླིང་བཞིའི་མི་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་འདོད་ལྷ་དྲུག་བསྣན་པས་བདེ་འགྲོ་
བ་བཅུ་སྟེ་འདོད་ཁམས་པ་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བའོ་ཞེས་སོ། །

272

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གོང་མའི་གནས་དག་བཅུ་བདུན་ནི། །
གཟུགས་ཁམས་ཡིན་དེར་སོ་སོ་ཡི། །
བསམ་གཏན་ས་ནི་གསུམ་པ་ཡིན། །
བཞི་པ་ས་ནི་བརྒྱད་པ་ཡིན། །

ཞེས་པས་གཟུགས་ཁམས་བསྟན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བས་གནས་དགུ་དང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་སོ་སྐྱེའི་

གནས་གསུམ་དང་འཕགས་པའི་གནས་གཙང་ལྔ་སྟེ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བས་བཅུ་
བདུན་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
གཟུགས་མེད་པ་ན་གནས་མེད་དོ། །
སྐྱེ་བ་ལས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །

དེར་ནི་རིས་དང་སྲོག་ལ་ཡང༌། །
སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་བརྟེན་པ་ཡིན། །

ཞེས་པས་གཟུགས་མེད་ཁམས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ལ་གཟུགས་མེད་རིས་

བཞི་ཡོད་ཅེས་པའོ། །འགྲོ་བ་ལྔ་འཆད་པ་ནི།

དེར་ནི་དམྱལ་སོགས་འགྲོ་བ་ལྔ། །
རང་གི་མིང་གིས་བསྟན་དེ་དག །
ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

273

སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་སྲིད་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། འགྲོ་བ་ལྔ་ནི་དམྱལ་བ་དང༌། ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་སྟེ་
ངན་འགྲོ་གསུམ་དང༌། མི་དང༌། ལྷ་སྟེ་བདེ་འགྲོ་གཉིས་སོ། །འགྲོ་བ་དེ་དག་
ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཞིང༌། ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་
པ་ཡིན་ལ། བར་སྲིད་ནི་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས།
སྐྱེ་གནས་བཞིས་འགྲོ་བ་ལྔ་བསྡུས་ཀྱི། འགྲོ་བ་ལྔས་སྐྱེ་གནས་བཞི་མ་བསྡུས་

སོ། །གང་མ་བསྡུས་ན་སྲིད་པ་བར་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
༢ ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ།
གཉིས་པ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་ནི།

ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་དང༌། །
ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག །

བཟློག་དང་ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཅིག །
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་གསུམ་པོ་དག །
རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་ནི་ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་
དང༌། ལུས་ཐ་དད་ལ་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དང༌། བཟློག་པ་སྟེ་ལུས་གཅིག་ལ་

འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་དང༌། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་དང༌། གཟུགས་

མེད་དང་པོ་གསུམ་བཅས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དང་པོ་ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་

274

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཀྱང་ཐ་དད་པ་ནི་མི་དང་འདོད་ལྷ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོར་ཕྱིས་སྐྱེས་པའི་

ལྷ་རྣམས་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༣༧ ལས། ལུས་ཀྱང་ཁ་དོག་དང་རྟགས་དང་དབྱིབས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདུ་ཤེས་ཀྱང་བདེ་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལུས་ཐ་དད་ལ་འདུ་ཤེས་གཅིག་བ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོར་
སྔར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པའི་གསུང་དེའི་འཕྲོ་ལས། (སྨྲ་བ་
དང༌། གོས་དང༌། ཚངས་ཆེན་) ལུས་ཆེ་བ་དང༌ (འཁོར་) ཆུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། འདུ་ཤེས་ནི་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་དག་བདག་གི་འདོད་པ་ལས་བྱུང་
ངོ་སྙམ་ (དུ་རྒྱུ་འདིས་བྱེད་པར་མཚུངས་) ལ། དེའི་འཁོར་དུ་དང་པོར་
སྐྱེས་པ་དེ་དག་ཀྱང༌། བདག་ཅག་ནི་ཚངས་པ་ཆེན་པོའི་འདོད་པ་ལས་བྱུང་
ངོ་སྙམ་དུ་བསམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལུས་གཅིག་ལ་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་

པ་འོད་གསལ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེའི་འཕྲོ་ (༢༣༨) ལས།
ལུས་ནི་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པ་དང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་རྟགས་
ཀྱང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌། འདུ་ཤེས་ནི་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེས་སྐྱོ་ན་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་བཏང་སྙོམས་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་བཏང་སྙོམས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

275

ཀྱིས་སྐྱོ་ན་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་ནི། བསམ་གཏན་གསུམ་

པའི་དགེ་རྒྱས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེའི་འཕྲོ་ལས། ལུས་ནི་ཁ་

དོག་དང་དབྱིབས་དང་རྟགས་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌། འདུ་ཤེས་ནི་བདེ་བར་འདྲ་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་
ཡས་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང༌། ཅི་ཡང་མེད་དེ་གསུམ་བསྣན་པས་རྣམ་
ཤེས་གནས་པ་བདུན་ནོ། །
་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ལྷག་མ། །

དེ་འཇོམ་བྱེད་ལྡན་་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པས་ངན་སོང་བ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་འཇོམ་པ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གིས་འཇོམ་
ལ། སྲིད་རྩེ་ནི་འགོག་སྙོམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་འཇོམ་པས་དེ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་
གནས་པར་མ་བགྲངས་སོ། །ཞེས་སོ།།
དེ་ལ་སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་
པོར་ཕྱིས་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་
དང་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གའི་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་

276

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམས་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་དེ་གསུམ་ག་མྱོང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་སྡུག་
བསྔལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེའི་ལན་དུ། འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་
བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་གཉིས་ཡོད་པས་བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སོ་སོ་ཐ་དད་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། འོ་ན་
བསམ་གཏན་དང་པོར་སྔར་སྐྱེས་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། འདུ་ཤེས་ཐ་
དད་པར་འཇོག་རིག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་
གཉིས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོར་སྔར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པར་ཐལ། དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེས་སྐྱོ་ན་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་བཏང་སྙོམས་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེ་ལ་འཇུག་པ་དོར་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་

ཉེར་བསྡོགས་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཚོར་
བ་ལ་བཏང་སྙོམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌།
ཡང་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དགེ་རྒྱས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འདུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

277

ཤེས་ཐ་དད་པར་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྟེ་བཞི་པའི་བཏང་སྙོམས་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གནས་བརྒྱད་པ་ལས། ཡན་ལག་སྔ་སྔ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་བསམ་གཏན་
དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་སྔ་མ་སྔ་མའི་ཡན་ལག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་

སྒོ་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད་དོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་པ་དགུ་བཤད་པ་ནི།
སེམས་ཅན་གནས་པ་དགུ་བཤད་པ།
་་་་་་་་་་་་་་་་་་་སྲིད་རྩེ་དང༌། །
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །
སེམས་ཅན་གྱི་ནི་གནས་དགུར་བཤད། །
ཅེས་པ་སྟེ། སྔར་བཤད་པའི་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ། སྲིད་

རྩེ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་བསྣན་པས་དགུ་པོ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་
གནས་དགུ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགུའི་ནང་དུ་ངན་སོང་བ་དང་
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལས་གཞན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་

རྣམས་མ་བསྡུས་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

མི་འདོད་བཞིན་གནས་ཕྱིར་གཞན་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། ངན་སོང་བ་རྣམས་ནི་དེར་སྡོད་པར་མི་འདོད་ཅིང་གཞན་

བདེ་འགྲོར་འགྲོ་འདོད་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་གཞན་རྣམས་ནི་འདུ་

278

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཤེས་མེད་པ་བར་འགྲོ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །ཡང་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་
བཞི་བཤད་པ་ནི། །
གནས་པ་དག་གི་ཡང་བཞི་སྟེ། །
ཟག་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་བཞི། །
རང་གི་ས་པ་ཉིད་རྣམ་ཤེས། །
འབའ་ཞིག་གནས་པར་མ་བཤད་དོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བཞི་ནི་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བཞི་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་སོ། །རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་དང་བཞིའི་བསྡུ་བ་ནི། །
བསྡུ་ན་མུ་ནི་བཞི་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་པོ་གང་རུང་དང༌། རྣམ་ཤེས་
གནས་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བདུན་གྱིས་བསྡུས་ལ་
བཞིས་མ་བསྡུས་པ་ནི། བདུན་གྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་
ཡིན་པའོ། །
བཞིས་བསྡུས་ལ་བདུན་གྱིས་མ་བསྡུས་པ་ནི། བཞིའི་སྐབས་ཀྱི་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་དང༌། སྲིད་རྩེ་བ་དང༌། ངན་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་
ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞིའོ། །གཉིས་ཀས་མ་བསྡུས་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་

དང་སྲིད་རྩེ་དང༌། ངན་སོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་ཡིན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

279

པའོ། །གཉིས་ཀས་བསྡུས་པ་ནི། བདུན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞིའོ།།
ཞེས་སོ། །
༣ ཁམས་དང་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ། ཁམས་དང་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དང་
པོར་འཇུག་ཚུལ་དང༌། བར་དུ་འཁོར་བར་གནས་ཚུལ། མཐར་འགྲོ་ཚུལ་ལོ།།
༡ གང་གིས་འཇུག་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ། གང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་ནི།

དེར་ནི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་སོགས། །
སེམས་ཅན་སྐྱེ་གནས་བཞི་དག་ཏུ། །

མི་དང་དུད་འགྲོ་རྣམ་པ་བཞི། །
དམྱལ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྣམས་དང༌། །

སྲིད་པ་བར་མ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེས། །
ཡི་དྭགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་པས་དེ་བཞི་ནི། སྒོང་
སྐྱེ་དང༌། མངལ་སྐྱེ་རྫུས་སྐྱེ་དྲོད་སྐྱེ་སྟེ་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མི་དང་དུད་འགྲོ་
ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ག་ཡོད་ཅིང༌། དམྱལ་བ་དང་ལྷ་དང་བར་སྲིད་ནི་རྫུས་སྐྱེ་
ཡིན་པ་དང༌། ཡི་དྭགས་ལ་རྫུས་སྐྱེ་མ་ཟད་མངལ་སྐྱེ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པའོ། །

280

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདིར་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་ཡི། །
སྲིད་པའི་བར་དུ་འབྱུང་བ་འོ། །
བགྲོད་པའི་ཡུལ་དུ་མ་ཕྱིན་ཕྱིར། །
སྲིད་པ་བར་མ་བྱུང་བ་མིན། །

ཞེས་པས་བར་སྲིད་ཀྱི་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །
བར་སྲིད་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ།
བར་སྲིད་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ལུང་གི་

སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། བར་སྲིད་ཡོད་པའི་

སྒྲུབ་བྱེད།
འབྲུ་ཡི་རྒྱུན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །
སྲིད་པ་ཆད་ལས་བྱུང་བ་མིན། །

གཟུགས་བརྙན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་བ་དང༌། །
མི་འདྲའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །
གཅིག་ན་ལྷན་ཅིག་གཉིས་མེད་ཕྱིར། །

རྒྱུན་མིན་ཕྱིར་གཉིས་ལས་བྱུང་ཕྱིར། །
ཞེས་སྨྲ་སྟེ། འདིར་ཕལ་ཆེན་པའི་སྡེ་པ་དེ་དག་གིས། སྐྱེ་སྲིད་ནི་འཆི་

སྲིད་ཆད་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་བར་སྲིད་མེད་པར་འདོད་པ་ལ། བར་
སྲིད་ཡོད་པར་རིགས་པས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

281

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༢༤༤ ལས། སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་

དེ་ནི་འཆི་སྲིད་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆད་པ་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བས་
བར་སྲིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ནས་
བོན་ལས་མྱུ་གུ་དང་དེ་ལས་སྡོང་བུ་ལ་སོགས་པ་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་
བའི་འབྲུའི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་

རྟགས་དང་དཔེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན་པའི་ངག་སྟེ་འབྲུའི་རྒྱུན་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

དཔེའོ། །དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ནི་སྔ་མའི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའོ།།
དེས་ན། གང་ཞིག་རྒྱུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྔ་མའི་རྒྱུན་མ་ཆད་
པ་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ་འབྲུའི་རྒྱུན་བཞིན་ནོ། །སྐྱེ་བའི་སྲིད་པའང་

རྒྱུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྒྱུ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་
བུའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ལྟར་ན་སྐབས་འདིར་རྩ་བར་གསུངས་པའི་བར་སྲིད་སྒྲུབ་པའི་

རིགས་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར། འགྲེལ་པའི་གསུང་ཟིན་དང་མཐུན་པའི་རྟགས་འགོད་ན། སྐྱེ་སྲིད་ཆོས་ཅན།
རང་གི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་སྔ་མ་བར་མ་ཆད་དུ་འཇུག་པ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། ཕུང་པོ་
སྔ་མའི་རྒྱུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲུ་དེ་རང་གི་རྒྱུན་སྔ་མ་
ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་དང་སྡོང་བུ་བཅས་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

282

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་བཀོད་དགོས་པར་མངོན་ནོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་

དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྐྱེ་སྲིད་དེ་ཕུང་པོ་སྔ་མའི་རྒྱུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་རྟོགས་ན་དེ་རང་གི་

ཕུང་པོའི་རྒྱུན་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བར་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་བར་སྲིད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཇི་

ལྟར་བཀོད་པར་མཛད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག ༡༣༤ ལས། སྐྱེ་སྲིད་ཆོས་
ཅན། འཆི་བའི་སྲིད་པ་ཆད་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུའི་རྒྱུན་དང་

རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པར་མཛད་ལ།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། བར་སྲིད་ཆོས་ཅན། འཆི་སྲིད་ཆད་ཙམ་
ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། འབྲུའི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པར་ཆོས་
མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་ཕུང་པོའི་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། རང་གི་ཕུང་པོའི་རིགས་རྒྱུན་སྔ་མ་བར་མ་ཆད་ལས་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བར་སྲིད་པའི་ཕུང་པོ་དེ་འཆི་སྲིད་པའི་ཕུང་པོའི་རིགས་

རྒྱུན་ཕྱི་མར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
སྐབས་འདིར་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་
པའི་མཛོད་གནས་གསུམ་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༦ ལས། སྐྱེད་སྲིད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

283

དེ་རང་དང་འཆི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་མ་ཆད་པར་སྲིད་པའི་རྒྱུན་གྱི་འཕེན་པ་བྱུང་
བ་འབྲུ་ཡི་རྒྱུན་དང་ཆོས་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ལ།
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་མཛོད་གནས་གསུམ་པའི་
མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༡༣ ལས། ཕྱིས་འབྱུང་གི་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་ཆོས་
ཅན། རང་གི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་བར་མའི་གཟུགས་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་
ལྡན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྲུ་ནུབ་ནས་ཤར་དུ་དྲངས་
པའི་རྒྱུ་ཕྱི་མ་བཞིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གོང་དུ་འབྲུའི་རྒྱུན་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ཅན་གྱི་བར་སྲིད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་འདི་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན། གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོས་

ཏེ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་ན་བར་སྲིད་དེ་ཆོས་ཅན། འཆི་སྲིད་ཆད་

ཙམ་ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། །དེ་འདྲའི་འཆི་སྲིད་པ་དེ་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་དེ་འབྲུའི་

རྒྱུན་དང་མཐུན་པར་རྒྱུན་སྔ་མ་ལས་བར་མ་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
དྭོགས་སློང་མཛད་པ་ལ་གཞུང་དོན་དང་མཐུན་པར་ལན་འདེབས་ཆེད་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
ཕལ་ཆེན་སྡེ་པས་སྐྱེ་སྲིད་དེ་འཆི་སྲིད་ཆད་ཙམ་ལས་བྱུང་བའི་དཔེར་
མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་དེ་བྱད་བཞིན་ལས་ཆད་དེ་བྱུང་བ་དཔེར་
བཀོད་པ་ལ། གཟུགས་བརྙན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་བ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེ་

284

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྙན་བྱད་བཞིན་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་པ་དེ། འཆི་སྲིད་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུན་ཡིན་ཡང་དེ་
ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་བརྙན་

དེ་བྱད་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གོ་ས་གཅིག་ན་གཟུགས་ཅན་
རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ལྷན་གཅིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཡང༌། དེ་དོན་དེའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་དོན་
གཉིས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་བརྙན་དེ་བྱད་བཞིན་དང་མེ་ལོང་གཡའ་
དག་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གཉིས་ལས་བྱུང་ཡང༌། སྐྱེ་སྲིད་དེ་དེ་འདྲ་བའི་རྒྱུའི་

གཙོ་བོ་གཉིས་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །
བར་སྲིད་ཡོད་པའི་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི།

མགུར་ནས་གསུངས་ཕྱིར་ཡོད་དྲི་ཟ། །
ལྔར་གསུངས་འགྲོ་མདོ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། །
ཅེས་པ་སྟེ། བར་སྲིད་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མགུར་ནས་
གསུངས་པའི་སྲིད་པ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། སྲིད་པ་ནི་བདུན་ཏེ། དམྱལ་
བའི་སྲིད་པ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་སོགས་ལྔ་གསུངས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་བར་སྲིད་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

285

མངོན་དུས་སྲིད་བྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །
དེ་ནི་འཆི་བའི་སྔོན་རོལ་ཏེ། །
སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཕན་ཆད་དོ། །
ཞེས་པས་བར་དོའི་ལུས་དང་ལས་ཀྱིས་འཕང་ཚུལ་བཅས་བཤད་དོ། ། བར་དོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པ་འཆད་པ་ནི།

རིགས་མཐུན་ལྷ་མིག་དག་པས་མཐོང༌། །
ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ཤུགས་དང་ལྡན། །
དབང་པོ་ཀུན་ཚང་ཐོགས་མེད་ལྡན། །
མི་ཟློག་དེ་ནི་དྲི་ཟ་འོ། །
ཞེས་པས་བར་དོ་དེ་གང་གིས་མཐོང་བ་དང་ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་
ཚུལ་དང༌། དབང་པོ་ཀུན་ཚང་གི་ཁྱད་པར་དང་ལས་བསག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བཅས་བཤད་དོ། །
བར་དོ་བ་དེ་སྐྱེ་གནས་སུ་ཇི་ལྟར་འཇུག་ཚུལ་ནི།

བློ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གྱུར་པས། །
རྩེ་དགས་འགྲོ་བའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ། །
དྲི་དང་གནས་ལ་མངོན་འདོད་གཞན། །དམྱལ་བ་ཡི་ནི་སྤྱིའུ་ཚུགས་ཡིན། །

286

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཅིག་ནི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་གོ །
གཞན་ནི་གནས་པ་ཡང་གཞན་ནི། །
འབྱུང་བའང་གཞན་ནི་ཐམས་ཅད་རྨོངས། །
སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་རྟག་ཏུ་འོ། །
མངལ་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་དག་སྟེ། །
འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་དང་རང་བྱུང་གཉིས། །

ལས་སམ་ཡེ་ཤེས་སམ་གཉིས་ཀ །རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར་ན་གོ་རིམ་བཞིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བར་དོ་བ་དེ་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་འགྱུར་
བ་ན། ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ལ་བློ་འཁྲུལ་པས་དགའ་རྩེར་རོལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་མངལ་དུ་འཇུག་ལ། དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་ན་དྲི་འདོད་པས་འགྲོ་བ་དང༌། རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་ན་གནས་འདོད་པས་སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
སྐྱེ་གནས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི་དམྱལ་བའི་བར་དོ་སྤྱིའུ་ཚུགས་སུ་འགྲོ། མི་སོགས་
ཐད་ཀར་གྱིས་འགྲོ་བར་གསུངས། གོང་དུ་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་སེམས་ཅན་ཕལ་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་དབང་

དུ་བྱས་ཀྱི་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་འགྱུར་ནི་

དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ཆེ་བས་མངལ་དུ་འཇུག་པ་ན་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་

ཀྱང༌། མངལ་དུ་གནས་པ་དང༌། མངལ་ནས་འབྱུང་བ་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། རང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

287

རྒྱལ་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་ནི་ཡེ་ཤེས་སྟོབས་ཆེ་བས་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་གནས་
པ་དེ་ཤེས་བཞིན་དུ་བྱེད་ལ། མངལ་ནས་འབྱུང་བ་ལ་རྨོངས་སོ། །སངས་
རྒྱས་སུ་སྐྱེ་འགྱུར་ནི་འཇུག་གནས་འབྱུང་གསུམ་ག་ཤེས་བཞིན་དུ་བྱེད་པས་
གསུམ་ག་ལ་མ་རྨོངས་སོ། །ཞེས་སོ། །
བར་དུ་འཁོར་བར་གནས་ཚུལ་ལ།
གཉིས་པ། བར་དུ་འཁོར་བར་གནས་ཚུལ་ལ། གང་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
གང་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

བདག་མེད་ཕུང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །
ཉོན་མོངས་ལས་ཀྱི་མངོན་འདུས་བྱས། །
སྲིད་པ་བར་མའི་རྒྱུན་གྱིས་ནི། །

མར་མེ་བཞིན་དུ་མངལ་དུ་འགྲོ །
ཇི་ལྟར་འཕངས་བཞིན་རིམ་གྱིས་རྒྱུན། །
སྐྱེས་ནས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས། །
འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དག་ཏུ་འགྲོ། །སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐོག་མ་མེད། །
ཅེས་པ་སྟེ། འཁོར་བར་འཁོར་བ་པོའི་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་
མེད་ཀྱང༌། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྲིད་པ་བཞི་རིམ་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། ཐོག་

288

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མེད་ནས་སྐྱེ་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བའི། །
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆ་གསུམ་མོ། །
སྔོན་དང་ཕྱི་མཐར་གཉིས་གཉིས་དང༌། །

བར་དུ་བརྒྱད་ཡོངས་རྫོགས་ལྡན་ལ། །
ཞེས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་སྲིད་པར་འཁོར་བའི་ཚུལ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། །དེ་ལ་མདོ་ལས། མ་རིག་

པ་དང༌། འདུ་བྱེད་དང༌། རྣམ་ཤེས་དང༌། མིང་གཟུགས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དང༌།
རེག་པ་དང༌། ཚོར་བ་དང༌། སྲེད་པ་དང༌། ལེན་པ་དང༌། སྲིད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་
དང༌། རྒ་ཤི་བཅས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་འདི་ནི། དགོས་པ་རྨོངས་པ་
གསུམ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཆ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་རྨོངས་པ་ཟློག་ཕྱིར་ཆ་དང་པོ་ལ་མ་རིག་པ་

དང༌། འདུ་བྱེད་གཉིས་དང༌། ད་ལྟའི་མཐའ་ལ་རྨོངས་པ་ཟློག་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་
ནས་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བར་བརྒྱད་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྨོངས་པ་ཟློག་
ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སྐབས་འདིར། ཡོངས་རྫོགས་ལྡན་ལ། ཞེས་རྩ་བར་གསུངས་པ་འདིའི་

དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ན། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༢༥༩

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

289

ལས། དེ་ཡང་འདོད་པའི་སྐྱེ་གནས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཚེ་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་རྫུས་སྐྱེས་དང་བར་མ་དོར་
འཆི་བ་དང་ཁམས་གོང་མ་པ་གཉིས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་ལ།

མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་འདི་ཐད་ཤོག ༡༩༨ ལས། འོ་ན་དེ་
དག་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་ཞེ་ན་མངལ་སྐྱེ་ཚེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ལྡན་པ་
ཡིན་གྱི། སྐྱེ་གནས་གཞན་དང་བར་མ་དོར་འཆི་བ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་མཛོད་གནས་གསུམ་པའི་
མཐའ་དཔྱོད་འདི་ཐད་ཤོག ༢༥ ལས་ཀྱང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བར་དུ་
བརྒྱད་ཡོད་པ་ཡོངས་རྫོགས་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་གནས་གཞན་གསུམ་དང་བར་མ་དོར་འཆི་བ་དང༌། གཟུགས་

དང་གཟུགས་མེད་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ལ།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། སྒོང་སྐྱེས་དང་དྲོད་སྐྱེས་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅིུས་འཇོག་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་འཇོག་པ་མངལ་སྐྱེས་ཚེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་གཉིས་ལ་མངལ་སྐྱེ་དང་མཚུངས་

290

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་རིམ་པར་གྲུབ་ཚུལ་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འཇོག་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་དང༌། འབྲས་བུའི་རྟེན་
འབྲེལ་དྲུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འདོད་པར་མངའ་སྐྱེས་ཚེ་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་འཆི་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཚང་བར་མི་ལྡན་པར་ཐལ། བར་མ་
དོར་འཆི་བ་ལ་དེ་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་
དྲུག་ལྡན་པ་ལ་དྭོགས་པ་མེད་ཅིང་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་ཀྱང་ཚང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འཕངས་པ་ལྟར་གྱི་ཚེ་མ་ཐུབ་ཀྱང་རྒ་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལ་ལན་འདེབས་པར། འགའ་ཞིག་གིས། བར་དུ་བརྒྱད་ཡོངས་
རྫོགས་ལྡན་ལ། །ཞེས་པའི་དོན་སྐྱེ་གནས་གཞན་དང་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་སྐྱེ་བ་
ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་མིན་གྱི། ཚེ་སྔ་ཕྱི་
བར་གསུམ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཆ་གསུམ་དུ་འཇོག་པ་འདི་མེད་པའི་

སྐྱེ་གནས་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་
ལྡན་གྱི་རྫུས་སྐྱེས་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ་ཟེར།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

291

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། དམྱལ་བ་ལྟ་བུར་སྐྱེས་པའི་རྫུས་སྐྱེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཚེ་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚེ་དང་པོ་ལ་མ་རིག་པས་བསླངས་ཏེ་དམྱལ་བ་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསགདེའི་ཚེ་གཉིས་པ་ལ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ་མིང་

གཟུགས་ནས་སྲིད་པའི་བར་བརྒྱད་གྲུབ། ཡང་དེའི་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ཚེ་བར་མ་ལ་བསགས་པའི་སྲིད་པའི་ལས་དེས་ཡང་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་
ཤི་གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་དེ་འདྲའི་རྟེན་འབྲེལ་ཆ་
གསུམ་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་མིའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་ལས་བསགས།

དེ་མ་ཐག་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན། དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ་བསམ་
གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱུར་ལ། དེ་ནས་
བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེས་ཏེ་མིང་གཟུགས་ནས་སྲིད་པའི་བར་གྲུབ་པ་

དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཚེ་སྔ་ཕྱི་བར་གྱི་ཆ་
གསུམ་ལ་གྲུབ་པ་འདི་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཞན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །

292

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན།

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ནི། །

མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྔོན་གནས་སྐབས། །
འདུ་བྱེད་དག་ནི་སྔོན་ལས་ཀྱི། །
རྣམ་ཤེས་མཚམས་སྦྱོར་ཕུང་པོ་ཡིན། །

མིང་དང་གཟུགས་ནི་དེ་ཕན་ཆད། །
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དོད་ཚུན་ཆད་དོ། །དེ་ནི་གསུམ་འདུས་ཚུན་ཆད་དོ། །རེག་པ་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་ཀྱི། །རྒྱུ་ཤེས་ནུས་པ་ཚུན་ཆད་དོ། །ཚོར་འཁྲིག་ཚུན་ཆད་སྲེད་པ་ནི། །

ལོངས་སྤྱོད་འཁྲིག་པ་ཆགས་ཅན་གྱི། །
ཉེ་བར་ལེན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས། །ཐོབ་པར་བྱ་ཕྱིར་ཡོངས་རྒྱུགས་པའི། །

དེ་སྲིད་འབྲས་བུ་འབྱུང་འགྱུར་བའི། །

ལས་བྱེད་དེ་ནི་སྲིད་པ་ཡིན། །
ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན། །
ཚོར་བའི་བར་ནི་རྒ་ཤི་ཡིན། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

293

འདི་ནི་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ། །
གཙོ་བོའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་བསྒྲགས། །
ཞེས་པ་སྟེ། མ་རིག་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ལ་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འཇོག་གོ་སྤྱིར་
རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་རིམ་བཞིན་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུན་གྱི་རྟེན་
འབྲེལ་དང༌། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌།
སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། གནས་སྐབས་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅས་སོ།།
སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་ཚུལ་
ལས་རྩམས་ཏེ་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་དཔྱད་ན། དེ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་
གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཇི་ཙམ་བུལ་ཡང་ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚེ་དང་པོ་ལ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དང༌།
བར་མ་ལ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་དང༌། ཚེ་གསུམ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་མིང་

གཟུགས་སྐྱེ་མཆེད་རེག་པ་ཚོར་བ་རྒ་ཤི་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅས་
རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་དང༌། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཚེའི་བར་དུ་ཚེ་གཞན་དུ་མས་ཆོད་

294

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཀྱང་ཚེ་དེ་རྣམས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཞན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ལ། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་

གསུམ་གྱི་ཚེ་དང༌། འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཚེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚེ་
གཞན་གྱིས་ཆོད་པ་མི་སྲིད་དོ། །རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཇི་ཙམ་མྱུར་ཡང་ཚེ་
གཉིས་ལ་ངེས་པར་རྫོགས་དགོས་ཏེ། ཚེ་དང་པོ་ལ་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་དང་
གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དོན་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་དཔྱད་ན། མཛོད་ཀྱི་
ལུགས་འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ནས་

འདོད་པར་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་ན། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་པོ་དེའི་རྟེན་ལ་ངན་སོང་
དུ་སྐྱེ་བའི་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་ལས་མི་དགེ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་དང་

དེའི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲུབ་པའི་ཚེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚེ་གཞན་གྱི་
ཆོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁམས་གོང་མའི་ལྷའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁམས་གོང་མའི་ལྷ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་དེ་འདྲ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་དངོས་གཞི་ལས་ཉམས་

པའི་ལྷའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་དང་སྒྲིབ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
གོང་མའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

295

ནུས་ཏེ།
གནས་གཉིས་པར། དེ་ལས་བཞི་སྟེ་སྒྲིབ་དེ་བཞིན། །ཞེས་འདོད་པའི་
མི་དགེ་བའི་སེམས་དང་སྒྲིབ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རྒྱུན་དང་
ས་མཚུངས་ཚེ་རང་སའི་སེམས་བཞི་པོ་མ་གཏོགས་གོང་མའི་དགེ་བ་དང་
སྒྲིབ་སེམས་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཡང༌། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ན། གོང་མའི་ལྷའི་

རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དེའི་

རྒྱུད་ལ། འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་བྱེད་
ཀྱི་སྲེད་ལེན་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིགསྲེད་ལེན་གཉིས་པོ་དེ་འདོད་
པའི་སས་བསྡུས་སུ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེས་གཞན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་གསོས་འདེབས་མི་རིགས་

པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འདོད་པའི་སྒྲིབ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོགས་སུ་གོང་མ་གཉིས་གྱི་དགེ་བ་དང་སྒྲིབ་པ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལས་བཞི་སྟེ་སྒྲིབ་དེ་བཞིན། །ཞེས་
པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཀྱང་རྩོད་དོ། །
འདིའི་ལན་དུ། འགའ་ཞིག་གིས་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་
དང་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ས་མཚུངས་འཇོག་ཚུལ་གོང་མ་བ་དག་གིས་

296

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདོད་པ་བཞིན་མི་དགོས་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༢༦༤ ལས། ཁ་ཅིག་གིས་

འདིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ས་མཚུངས་དཔྱད་མོད་ཀྱི། འདིའི་

ལུགས་ནི་ཚེ་གསུམ་དང་ཆ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་ཤེས་པའི་

ཕྱིར་དང༌། རྣམ་པར་དཔྱད་པ་དེ་ཡང་གཞན་གྱི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་
གིས་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །
འོན་ཀྱང༌། སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ་འདི་ཐད་ལས་དེ་དག་གི་ས་

མཚུངས་མི་མཚུངས་སོགས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་དང་འདོད་ཚུལ་མཚུངས་པ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
སྔོན་དང་ཕྱི་མཐའ་བར་དག་ལ། །
རྨོངས་པ་རྣམ་པར་བཟློག་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཆ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་

དགོས་པ་བསྟན་ནོ། །
ཉོན་མོངས་གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། །
གཞི་བདུན་དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཡིན། །
གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་མདོར་བསྡུས་པ། །
བར་མའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

297

ཞེས་པས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་པོ་བསྡུ་ན་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་གསུམ་དང༌། ལས་ཀྱི་གཉིས་དང༌། གཞི་སྟེ་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་
བདུན་དུ་བསྡུས་པའོ། །སྔོན་མཐའ་ལ་རྒྱུ་མདོར་བསྡུས་པ་མ་རིག་པ་དང་ལས་
གཉིས་དང༌། ཕྱི་མཐའ་ལ་འབྲས་བུ་མདོར་བསྡུས་པ་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་གཉིས་

བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བར་མཐའ་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་
མདོར་བསྡུས་བརྒྱད་བཤད་པ་ལས་སྔོན་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མཐའ་གཉིས་ལའང་

རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཚང་བ་རེ་མཚོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །
ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་དང༌། །
བྱ་བ་ཉིད་དོ་དེ་ལས་གཞི། །

དེ་ལས་གཞི་དང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ། །
འདི་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་ལུགས། །

ཞེས་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཞན་ལ་སྤྱོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཚར་གཞན་ལ་
འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་སྲིད་པར་འཁོར་བའི་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །
འདིར་ནི་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། །
བྱུང་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། །
ཅེས་པས་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འབྱུང་བ་དང༌། འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་

298

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བྱུང་བ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་དོ། །སྐབས་སུ་བབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ནི། །

རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆོས་གཞན། །
མ་རིག་མི་མཛའ་རྫུན་སོགས་བཞིན། །

ཀུན་སྦྱོར་སོགས་ཚིག་ཕྱིར་གལ་ཏེ། །
ཤེས་རབ་ངན་པའོ་མིན་ལྟ་ཕྱིར། །
ལྟ་བ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཕྱིར། །
ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་མ་རིག་པ་ངོས་བཟུང་ངོ། །མིང་གི་ཕུང་པོ་ནི།

མིང་ནི་གཟུགས་ཅན་མིན་ཕུང་པོ། །
ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །
རེག་དྲུག་འདུས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན། །
ལྔ་ནི་ཐོགས་པའི་རེག་པ་ཡིན། །

དྲུག་པ་བླ་དྭགས་ཚིག་ཅེས་བྱ། །
རིག་དང་མི་རིག་དང་གཞན་རིག །

ཅེས་པས་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་རེག་པ་ལ་ཐོགས་པའི་རེག་པ་དང༌།
ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་དེ་ལ་ཚིགས་བླ་དྭགས་ཀྱི་རེག་བ་དང༌། ཡང་ཟག་མེད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

299

ཀྱི་རེག་པ་ལ་རིག་པའི་རེག་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རེག་པ་ལ་མ་རིག་

པའི་རེག་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རེག་པ་ལ་གཞན་པའི་རེག་པ་
ཞེས་བརྗོད། དེ་ནས།
དྲི་མེད་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྷག་མ། །
ཞེས་སོ། །ཡང་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་འཆད་པ་ནི། །

གནོད་སེམས་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་རེག །
བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་ལ་སོགས་གསུམ། །
ཞེས་པ་སྟེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
ཚོར་བ་ཁ་འཕང་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་ནི།

དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དྲུག །
ལྔ་ནི་ལུས་ཀྱིའོ་སེམས་ཀྱི་གཞན། །
ཞེས་པས་རེག་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལ་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་
པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་

བའི་བར་ཚོར་བ་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལྔ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཚོར་བའམ་དབང་པོའི་ཚོར་བ་དང༌། དྲུག་པ་ནི་སེམས་ཚོར་ཡིན་ཞེས་པའོ། །
སེམས་ཚོར་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་རྒྱུ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་བཅོ་བརྒྱད་
དུ་ཕྱེ་བ་ནི།

300

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ཡིད་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་ལས། །
རྣམ་པ་དག་ནི་ཡང་བཅོ་བརྒྱད། །
འདོད་ན་ཐམས་ཅད་རང་དམིགས་ཅན། །

སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་སོ། །
གོང་མ་གསུམ་གྱི་བསམ་གཏན་ནི། །
གཉིས་ན་བཅུ་གཉིས་འདོད་འགྲོ་རྣམས། །
རང་ལ་དམིགས་བརྒྱད་གཟུགས་མེད་པ། །
གཉིས་ཀྱིའོ་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་དྲུག །
དྲུག་གི་འདོད་པའོ་རང་ནི་བཞིའི། །

གོང་མ་གཅིག་གི་དམིགས་པ་ཡིན། །

གཟུགས་མེད་ཉེ་བར་བསྡོགས་ན་བཞི། །

གཟུགས་འགྲོ་གོང་མར་འགྲོ་བ་གཅིག།།

དངོས་གཞི་ན་གཅིག་རང་ཡུལ་ཅན། །

བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཟག་དང་བཅས། །
ཞེས་པ་སྟེ། སྐབས་འདིར་ཡིད་ཉེར་རྒྱུའི་ཚོར་བ་ནི་དབང་ཤེས་ཡིད་

ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡིད་ཤེས་དང༌། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱི་
ནང་ནས་ཟག་བཅས་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ཚོར་ཟག་བཅས་གང་ལས་སྐྱེ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

301

བའི་ཡུལ་ལ་གཟུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བར་དྲུག་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལ་ཡང་བདེ་བའི་

ཡུལ་དྲུག་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡུལ་དྲུག་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཡུལ་དྲུག་སྟེ་དྲུག་གསུམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པས་ཡུལ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་མྱོང་བའི་སེམས་

ཚོར་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་སེམས་ཚོར་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཁམས་གང་ན་དུ་ཡོད་བརྩི་བ་

ན། འདོད་པ་ན་སེམས་ཚོར་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ། །འདོད་པའི་སེམས་ཚོར་གྱིས་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ན། གཟུགས་ཁམས་ན་དྲི་
རོ་གཉིས་མེད་པས་བདེ་བ་མྱོང་གྱུར་གྱི་དྲི་རོ་གཉིས་དང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་
རྒྱུར་གྱི་དྲི་རོ་གཉིས་དང་བཏང་སྙོམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་དྲི་རོ་གཉིས་ཏེ་དྲུག་
དོར་བས་བཅུ་གཉིས་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། འདོད་པའི་སེམས་ཚོར་

གྱིས་གོང་མ་གཟུགས་མེད་ལ་དམིགས་པ་ན་ཆོས་ཁམས་ཁོ་ནར་དམིགས་

པས་གཟུགས་མེད་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཆོས་ཁམས་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་པའི་
སེམས་ཚོར་གསུམ་ཁོ་ན་ཡོད་པའོ། །
གསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པས་ཡུལ་དྲུག་ལ་
དམིགས་པའི་སེམས་ཚོར་སྡུག་བསྔལ་དྲུག་འདོར་བས་འཕྲོད་བཅུ་གཉིས་

ཡོད། དེ་ཡང་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་

བྱས་ཀྱི་རང་ས་ན་དྲི་རོ་མེད་པས་རང་སས་བསྡུས་པའི་དྲི་རོ་ལ་དམིགས་

302

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པའི་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་གཉིས་དང་བཏང་སྙོམས་གཉིས་འདོར་བས་ལྷག་མ་
བརྒྱད་ཡོད་དོ། །གཟུགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ཚོར་གཉིས་ཁོ་ན་
ཡོད་པའོ། །
བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་ན་རང་ས་ལ་དམིགས་པའི་

སེམས་ཚོར་བཞི་དང་འོག་ས་འདོད་པ་ལ་དམིགས་པ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་

མེད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའི་ཉེར་བསྡོགས་ན་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་

སེམས་ཚོར་བཞི་དང༌། ཉེར་བསྡོགས་དེས་གཟུགས་མེད་ལ་དམིགས་ན་

སེམས་ཚོར་བཏང་སྙོམས་གཅིག་པུ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་
བཞི་ན་སེམས་ཚོར་བཏང་སྙོམས་གཅིག་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རང་ས་གཟུགས་
མེད་ལ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མ་རིག་པ་
དང་མིང་གཟུགས་དང་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་སྟེ་བཞི་ཁོ་ན་སྤྲོས་ཏེ་འཆད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
བཤད་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བ་གཞན། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གོང་སྨོས་རྟེན་འབྲེལ་བཞི་པོ་ལས་གཞན་ལྷག་མ་རྣམ་ཤེས་སོགས་བརྒྱད་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། འགའ་ཞིག་ནི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

303

འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། སྐབས་འདིར་མ་བཤད་ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་རྣམ་
ཤེས་ནི། གནས་དང་པོར། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བཤད་ཟིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཟུགས་ཀྱང༌། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྔ་
དང་དོན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་ཟིན་ལ། འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པ་གནས་
བཞི་པར་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱང༌། གནས་ལྔ་པར་འཆད་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །
སྐབས་འདིར་བཤད་ཟིན་དང༌། འཆད་འགྱུར་དང༌། བཤད་པ་སྐབས་
བབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འཆད་ཚུལ་འདི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་སྐབས་འདིར་
མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་རྗེས་སུ་གནས་ལྔ་པར་
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང༌།
སྐབས་འདིར་བཤད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གནས་དང་པོར། ཚོར་བ་མྱོང་བའོ།
ཞེས་པ་དང༌། རྩོད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཕྱིར་རིམ་རྒྱུའི་

ཕྱིར། །སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་དང༌། །
འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཕུང་པོར་བཞག་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་
ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དཔེ་
དང་སྦྱར་ཏེ་འཆད་པ་ནི།

304

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་ས་བོན་བཞིན། །
ཀླུ་བཞིན་རྩ་བཞིན་ལྗོན་ཤིང་བཞིན། །

དེ་བཞིན་ཤུན་པ་བཞིན་དུ་འདོད། །
ལས་ནི་ཤུན་བཅས་འབྲས་དང་འདྲ། །

དེ་བཞིན་སྨན་དང་མེ་ཏོག་བཞིན། །
གཞི་ནི་བཟའ་བཏུང་གྲུབ་པ་བཞིན། །

ཞེས་པ་སྟེ་ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
སྲིད་པ་བཞི་བཤད་པ།
སྲིད་པ་བཞི་བཤད་པ་ནི།
སྲིད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། །
སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན། །
རང་གི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀུན། །
གཞན་རྣམས་གསུམ་མོ་གཟུགས་མེད་གསུམ། །ཞེས་པ་སྟེ། སྲིད་པ་བཞི་ལས་སྐྱེ་སྲིད་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་

ལ། དེ་ཡང་རང་སའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་གཞན་གྱི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་
ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་བར་སྲིད་དང་མངོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་འཆི་

སྲིད་ལ་ནི། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ག་ཡོད་ཅིང༌། གཟུགས་མེད་
ན་བར་སྲིད་འདོར་བའི་སྲིད་པ་གཞན་གསུམ་ཁོ་ན་ཡོད་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

305

གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི།

འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན། །

ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །
སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མ་ཡིན་དེས། །
རང་དབང་གྲོལ་ལ་མི་ཕན་ཕྱིར། །
རེག་དང་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ནི། །
ཟག་བཅས་ཟས་ཡིན་གསུམ་དག་ན། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཟས་བཞི་ནི་ཁམ་ཀྱི་ཟས་དང་རེག་པའི་ཟས་དང་སེམས་
པའི་ཟས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་ཏེ་བཞི་ཡིན་ལ། ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་
ལོ། བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི།

ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྲིད་འཚོལ་དང༌། །
དྲི་ཟ་སྲིད་པ་བར་མ་དང༌། །

འགྲུབ་པའོ་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་སོ། །ཟས་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པ་ནི།
་་་་་་་་་་་འདི་ལ་གནས་དང་ནི། །

བརྟེན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་གཉིས། །

306

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྲིད་གཞན་འཕེན་དང་འགྲུབ་པ་ཡི། །

དོན་དུ་གཉིས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན། །

ཞེས་པ་སྟེ་ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །གསུམ་པ་མཐར་འགྲོ་ཚུལ་ནི།

ཆད་དང་མཚམས་སྦྱོར་འདོད་ཆགས་འབྲལ། །
ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་རྣམས། །
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད། །
ཅེས་པའོ། །འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་སེམས་དེ་ཚོར་བ་གང་དང་ལྡན་པ་ནི།

འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་བཏང་སྙོམས་ལ། །
རྩེ་གཅིག་སེམས་མེད་ལ་དེ་མེད། །
མྱ་ངན་འདའ་ལུང་བསྟན་མིན་གཉིས། །

ཞེས་པའོ། །འཆི་འཕོ་ཚེ་ལུས་ཀྱི་གནས་གང་ནས་རྣམ་ཤེས་འཕོ་བའི་ཚུལ་ནི།

འོག་མི་ལྷར་འགྲོ་མི་སྐྱེས་རྣམས། །
རིམ་གྱིས་འཆི་ན་རྐང་པ་དང༌། །

ལྟེ་བ་སྙིང་ཁར་ཡིད་འཆི་འཕོ། །
གནད་གཅོད་པ་ནི་ཆུ་སོགས་ཀྱིས། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

307

ཞེས་པ་སྟེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །ཡང་མདོ་ལས། ཡང་དག་ངེས་པ་དང་ལོག་པར་ངེས་པ་དང༌། མ་ངེས་པ་གསུམ་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་ནི།

འཕགས་དང་མཚམས་མེད་བྱེད་པ་དག །
ཡང་དག་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས། །
ཞེས་པའོ། །
གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།
གཉིས་པ། གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ། རྟེན་རླུང་གི་

དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། འོག་གཞི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་
བཅས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་ནི།

དེ་ལ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི། །
གནས་པར་འདོད་པའི་འོག་དག་གི།
རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྔམས་སུ་ནི། །

ས་ཡ་དྲུག་འབུམ་གྲངས་མེད་དོ། །ཆུ་རྔམས་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་དག །

སྟོང་ཕྲག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་འོ། །
ཕྱིས་ནི་རྔམས་སུ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད། །
ལྷག་མ་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར། །
ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །

308

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཐད་ཀར་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང༌། །

སྟོང་ཕྲག་གསུམ་དང་བརྒྱ་ཕྲག་ནི། །

ཕྱེད་དང་ལྔ་རྣམས་ཁོ་ན་འོ། །
འཁོར་ཡུག་ཏུ་ནི་གསུམ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །བརྟེན་པ་རི་རྒྱལ་དང་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་ཕྱི་ལྕགས་
རི་བཅས་བཤད་པ་ནི།

དེ་ལ་ལྷུན་པོ་གཉའ་ཤིང་འཛིན། །བཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་སེང་ལྡེང་ཅན། །དེ་བཞིན་ལྟ་ན་སྡུག་རི་དང༌། །
རྟ་སྣ་དང་ནི་རྣམ་འདུད་དང༌། །

མུ་ཁྱུད་འཛིན་རིའོ་དེ་ནས་ནི། །

གླིང་རྣམས་ཡིན་ནོ་དེ་དག་གི།

ཕྱི་རོལ་ན་ནི་ཁོར་ཡུག་སྟེ། །
བདུན་ནི་གསེར་ཡིན་དེ་ལྕགས་སོ། །
ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན། །
ཆུ་ཡི་ནང་དུ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །

ནུབ་བོ་དེ་བཞིན་སྟེང་དུ་ཡང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

309

དཔག་ཚད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྲི་འོ། །
བརྒྱད་པོ་འཕང་དུ་ཕྱེད་ཕྱེད་དབྲི། །

དེ་དག་རྔམས་སུའང་འཕང་དང་མཉམ། །དེ་དག་བར་བདུན་རོལ་མཚོ་ཡིན། །

དང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་བཅུ་འོ། །དེ་ནི་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཡིན། །

དེ་ཡི་ངོས་ལ་སུམ་འགྱུར་རོ། །རོལ་མཚོ་གཞན་ནི་ཕྱེད་ཕྱེད་དོ། །ལྷག་མ་ཕྱི་ཡི་མཚོ་ཆེན་ཡིན། །

འབུམ་ཕྲག་གསུམ་དང་སྟོང་ཕྲག་ནི། །
ཉི་ཤུ་གཉིས་སོ་དེ་ལ་ནི། །

ཞེས་པའོ། །གླིང་བཞི་བཤད་པ་ནི།

འཛམ་བུའི་གླིང་སྟེ་ངོས་གསུམ་ལ། །
སྟོང་ཕྲག་གཉིས་སོ་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས། །
གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་བཞི། །

ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་ཟླ་གམ་འདྲ། །ངོས་གསུམ་འདི་དང་འདྲ་གཅིག་ལ། །

310

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དཔག་ཚད་གསུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་འོ། །བ་གླང་སྤྱོད་གླིང་ཟླུམ་པོ་སྟེ། །སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །
དེའི་དབུས་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་གསུམ། །
སྒྲ་མི་སྙན་བརྒྱད་གྲུ་བཞིར་མཉམ། །

ཞེས་པའོ། །གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་བཤད་པ་ནི།

དེ་ཡི་བར་གྱི་གླིང་བརྒྱད་ནི། །
ལུས་དང་ལུས་འཕགས་སྒྲ་མི་སྙན། །
སྒྲ་མི་སྙན་གྱི་ཟླ་དང་ནི། །
རྔ་ཡབ་དང་ནི་རྔ་ཡབ་གཞན། །

གཡོ་ལྡན་དང་ནི་ལམ་མཆོག་འགྲོ །ཞེས་སོ། །འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་ནི།
འདི་ནས་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ། །
དགུ་འདས་གངས་རིའོ་དེ་ནས་ནི། །

སྤོས་ངད་ལྡང་བའི་ཚུ་རོལ་ན། །
ཆུ་ཞེང་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པའི་མཚོ། །ཞེས་པའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

311

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དམྱལ་བའི་གནས་བཤད་
པ་ནི།
འདི་འོག་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ན། །

མནར་མེད་པ་འོ་དེ་ཙམ་མོ། །
དེ་ཡི་སྟེང་ན་དམྱལ་བ་བདུན། །བརྒྱད་པོ་ཀུན་ལ་ལྷག་བཅུ་དྲུག །དེ་དག་གི་ནི་ངོས་བཞི་ན། །

མེ་མར་མུར་དང་རོ་མྱགས་དང༌། །
སྤུ་གྲི་ལམ་སོགས་ཆུ་བོ་ཡིན། །

ཆུ་བུར་ཅན་སོགས་གྲང་བརྒྱད་གཞན། །ཞེས་པའོ། །མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ནི།
ཉི་ཟླ་ལྷུན་པོའི་ཕྱེད་ན་འོ། །
དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་གཅིག་དང་བཅས། །

ཞེས་པས་ཉི་ཟླའི་ཚད་དང་ལྷུན་པོའི་མཚམས་གང་ནས་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་
བསྟན་ནོ། །ཉི་ཟླས་རི་རྒྱལ་ལ་བསྐོར་བའི་འགྲོས་ལས་གླིང་བཞི་སོ་སོར་ཉིན་

མཚན་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ནི།

ནམ་ཕྱེད་ཉི་མ་ནུབ་པ་དང༌། །

312

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཉི་མ་ཕྱེད་དང་འཆར་དུས་གཅིག །

ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱང་དུ་ནམ་ཕྱེད་ཟིན་པ་ན་ཤར་དུ་ཉི་མ་ནུབ་པ་དང༌།

ལྷོར་ཉིན་ཕྱེད་དང༌། ནུབ་ཏུ་ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་མཉམ་ལ། དེ་ནས་ཤར་དུ་ཉི་
མ་ཟིན་པ་དང་ལྷོར་ཉི་མ་ནུབ་པ་དང་ནུབ་ཏུ་ཉིན་ཕྱེད་དང༌། བྱང་དུ་ཉི་མ་འཆར་

བ་སོགས་འགྲོས་མཐུན་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
དབྱར་གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ཡི། །

ཐ་མའི་ཚེས་དགུ་ནས་མཚན་རིང༌། །

དགུན་རྣམས་ཀྱི་ནི་བཞི་པ་ལ། །

ཐུང་དུ་འགྱུར་རོ་ཉིན་མོ་བཟློག །
ཉིན་མཚན་རིང་བ་ཐང་གཅིག་གོ །

ཉི་མ་ལྷོ་བྱང་འགྲོ་ཆེ་འོ། །
ཉི་མ་དང་ནི་ཉེ་བ་ལས། །
རང་གི་གྲིབ་མས་འགྲིབ་པར་སྣང༌། །

ཞེས་པས་ཉི་མ་ལྡོག་དུས་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནོ། །རི་རྒྱལ་ལ་

བརྟེན་པའི་གནས་བཤད་པ་ནི།
འདི་ལ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད་དེ། །
བར་གྱི་ཐག་ནི་སྟོང་ཕྲག་བཅུ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

313

སྟོང་ཕྲག་དང་ན་བཅུ་དྲུག་དང༌། །
བརྒྱད་དང་བཞི་དང་གཉིས་འཕགས་སོ། །
དེ་ལ་ལག་ན་གཞོང་ཐོགས་དང༌། །ཕྲེང་ཐོགས་དང་ནི་རྟག་མྱོས་དང༌། །རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པའི་ལྷ་རྣམས་གནས། །
རི་ནི་བདུན་པོ་དག་ལ་ཡང༌། །
ལྷུན་པོའི་རྩེ་ན་སུམ་ཅུ་གསུམ། །
དེ་ཡི་ངོས་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་འོ། །
ཕྱོགས་མཚམས་བརྩེགས་པ་བཞི་ལ་ནི། །

ལག་ན་རྡོ་རྗེ་གནས་དབུས་ན། །
གྲོང་ཁྱེར་བལྟ་ན་སྡུག་ཅེས་པ། །
ངོས་ལ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་པ། །
དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས་གསེར་གྱི། །
རང་བཞིན་གཞི་བཀྲ་མཉེན་པ་ཡོད། །
དེ་ན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བྱེད་དེ། །
ངོས་ལ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་འོ། །ཕྱི་རོལ་ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་དང༌། །

314

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྩུབ་འགྱུར་འདྲེས་ཚལ་དགའ་བས་རྒྱན། །དེ་དག་གི་ནི་ཕྱོགས་བཞི་ན། །
ཉི་ཤུས་བཅད་ན་ས་གཞི་བཟང༌། །

བྱང་ཤར་མཚམས་ན་ཡོངས་འདུ་སྟེ། །ལྷོ་ནུབ་མཚམས་ན་ཆོས་བཟང་ངོ། །
ཞེས་པ་སྟེ་ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པ་ནི།

དེ་སྟེང་ལྷ་རྣམས་གཞལ་མེད་ཁང༌། །
ཞེས་པའོ། །འདོད་པའི་ལྷ་ལ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་
གསུམ་དང༌། འཐབ་བྲལ་དང༌། དགའ་ལྡན་དང༌། འཕྲུལ་དགའ་དང༌། གཞན་

འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དེ་རིགས་དྲུག་ཡོད་ན་དེ་དག་གིས་འདོད་པ་སྤྱོད་ཚུལ་
འཆད་པ་ནི།

འདོད་པ་སྤྱོད་པ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་གཉིས་འཁྱུད་དང་ལག་བཅངས་དང༌། །

དགོད་དང་བལྟས་པས་འཁྲིག་པ་ཡིན། །

ཞེས་སོ། །འདོད་ལྷ་རྣམས་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་བོང་ཚོད་དང་སྐྱེ་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

315

བྱིས་པ་ལོ་ལྔ་ལོན་པ་ནས། །
ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ལྟ་བུའི་བར། །

་་་་་་་་་་་་་་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེས། །
ཞེས་པས་འདོད་ལྷའི་བོང་ཚད་དང་སྐྱེ་ཚུལ་བསྟན་ནོ། །དེ་ནས།་་་་་་་་་་་་་་་གཟུགས་ཅན་རྣམས། །

ཀུན་རྫོགས་གོས་དང་བཅས་པ་ཉིད། །

ཅེས་པས་གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་

ནོ། །འདོད་པ་སྐྱེ་བ་དང་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ནི།

འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་ནི། །

འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིར་བཅས་རྣམས། །

བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་ནི། །
བསམ་གཏན་གསུམ་ལ་ས་དགུ་ཡིན། །

ཞེས་པའོ། །གནས་འོག་མ་འཛམ་གླིང་ནས་རི་རྒྱལ་གྱི་བང་རིམ་བཞི་
པའི་བར་དཔག་ཚད་བཞི་ཁྲི་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་བར་

ཡང་དཔག་ཚད་བཞི་ཁྲི་ཡོད་པ་དང༌། འོག་མའི་འགྲོ་བས་གོང་མ་མཐོང་ཚུལ་བཅས་འཆད་པ་ནི།

གནས་ནས་གནས་འོག་ཇི་སྲིད་པ། །

316

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ནས་དེ་ཡི་གོང་དེ་སྲིད། །

རྫུ་འཕྲུལ་གཞན་བརྟེན་མ་གཏོགས་པ། །
དེ་དག་གོང་མ་མཐོང་བ་མེད། །
ཅེས་པའོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་ནི།

གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང༌། །
རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང༌། །
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །

སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །

བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །
དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །
མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན། །

ཞེས་པའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཚད་དང་ཚེ་ཚད་བསྟན་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལུས་ཚད་བཤད་པ་ལ། མིའི་ལུས་ཚད་ནི།

འཛམ་བུ་གླིང་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚད། །
ཁྲུ་བཞི་པ་དང་ཕྱེད་དང་བཞི། །

ཤར་དང་བ་གླང་སྤྱོད་དང་ནི། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

317

བྱང་ཞེས་བྱ་བ་ཉིས་འགྱུར་བསྐྱེད། །
ཅེས་པའོ། །འདོད་ལྷའི་ལུས་ཚད་ནི།

འདོད་དང་ལྡན་པའི་ལྷ་ཡི་ལུས། །
བཞི་ཆ་ནས་ནི་རྒྱང་གྲགས་དག །

ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱེད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ཆེན་རིས་བཞིའི་ལུས་ཚད་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་
ཆ་བཞིར་བསྒོས་པའི་ཆ་གཅིག་དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་རྒྱང་གྲགས་ཕྱེད་
དང༌། འཐབ་བྲལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཆ་བཞིར་བགོས་པའི་ཆ་གསུམ་དང༌།
དགའ་ལྡན་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་དང༌། འཕྲུལ་དགའ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་དང་
བཞི་ཆ་གཅིག་དང༌། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་རྒྱང་གྲགས་ཕྱེད་དང་གཉིས་

ཀྱི་བར་གྱི་ཚད་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་ལུས་ཚད་ནི།

གཟུགས་ཅན་དང་པོ་དཔག་ཚད་ཕྱེད། །
དེ་ཡི་གོང་མ་ཕྱེད་ཕྱེད་བསྐྱེད། །
འོད་ཆུང་རྣམས་ཀྱི་ལྟག་ཡན་ཆད། །
ལུས་ནི་ཉིས་འགྱུར་ཉིས་འགྱུར་ཏེ། །
སྤྲིན་མེད་དཔག་ཚད་གསུམ་དོར་རོ། །

318

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པ་སྟེ། ཚངས་རིས་ཀྱི་ལུས་ཚད་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང༌། དེ་ཡི་གོང་
མ་ཚངས་ཆེན་དང༌། ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན་དཔག་ཚད་ཕྱེད་ཕྱེད་སྤར་བས་ཚངས་ཆེན་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་དང༌། མདུན་ན་འདོན་ལ་གཅིག་དང་

ཕྱེད་ཡོད། འོད་ཆུང་ཡན་ཆད་ལུས་ཉིས་འགྱུར་ཉིས་འགྱུར་འཕེལ་བ་ལྟར་ན་
སྤྲིན་མེད་ཀྱི་ལུས་ཚད་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱད་འཐོབ་ནའང༌། གསུམ་དོར་ཏེ་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔའོ། །
སེམས་ཅན་གྱི་ཚེ་ཚད་ནི།
སྒྲ་མི་སྙན་ན་ཚེ་སྟོང་སྟེ། །
གཉིས་ན་ཕྱེད་ཕྱེད་སྤངས་པའོ། །འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི། །

ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །
མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལ། །འདོད་པ་དག་གི་ལྷ་རྣམས་ལས། །
འོག་མ་དག་གི་ཉིན་ཞག་གཅིག །

དེས་ན་ཚེ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་འོ། །
གོང་མ་གཉིས་ཀ་ཉིས་འགྱུར་རོ། །
གཟུགས་ཅན་ཉིན་མཚན་མེད་ཚེ་ནི། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

319

རང་ལུས་གཞལ་བའི་བསྐལ་པ་ཡིས། །

གཟུགས་མེད་བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་ནི། །
ཉི་ཤུ་ལྷག་པས་ལྷག་པ་ཡིན། །

འོད་ཆུང་ནས་བཟུང་བསྐལ་ཆེན་ཏེ། །དེ་ཡི་འོག་མ་ཕྱེད་ཡིན་ནོ། །
ཡང་སོས་ལ་སོགས་དྲུག་རིམ་བཞིན། །

འདོད་ལྷའི་ཚེ་དང་ཉིན་ཞག་མཉམ། །

དེས་ན་དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་ཚེ། །
འདོད་པའི་ལྷ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །

རབ་ཏུ་ཚ་ཕྱེད་མནར་མེད་ནི། །

བར་གྱི་བསྐལ་པའོ་དུད་འགྲོ་རྣམས། །མཆོག་རིང་བསྐལ་པའོ་ཡི་དྭགས་རྣམས། །
ཟླ་བ་ཉིན་ཞག་གི་ལྔ་བརྒྱ། །
ཏིལ་སྦྱངས་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཞིང༌། །
ཏིལ་གཅིག་ཕྱུང་བས་ཟད་གྱུར་པ། །
ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ཏེ། །
གཞན་གྱི་ཚེ་ནི་ཉི་ཤུས་བསྒྱུར། །

320

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྒྲ་མི་སྙན་མ་གཏོགས་པར་འཆི། །

ཞེས་པའོ། །གཞལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་ནི།
གཟུགས་མིང་དུས་མཐའ་རྡུལ་ཡིག་དང༌། །
སྐད་ཅིག་ཕྲ་རབ་རྡུལ་དང་ནི། །
རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །
ལྕགས་ཆུ་རི་བོང་ལུག་དང་གླང༌། །
ཉི་ཟེར་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང༌། །
དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ། །

སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྒྱུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །
ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ། །
དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །

རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱ་འོ། །སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །

དེ་ཡི་སྐད་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང༌། །
དྲུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་གཅིག་གོ །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

321

ཡུད་ཙམ་ཉིན་ཞག་ཟླ་གསུམ་ནི། །

གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུས་འགྱུར། །ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ཡི། །
ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག །

ཅེས་པའོ། །བསྐལ་པ་བཤད་པ་ལ། འཇིག་བསྐལ་ནི།
བསྐལ་པ་རྣམ་པ་མང་བཤད་པ། །
འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དམྱལ་བ་ཡི། །
སྲིད་པ་མེད་ནས་སྣོད་ཟད་པ། །
ཞེས་སོ། །ཆགས་བསྐལ་ནི།

ཆགས་པ་དང་པོའི་རླུང་ནས་ནི། །
དམྱལ་བའི་སྲིད་པའི་བར་དུ་འོ། །
ཞེས་པ་དང༌། གནས་བསྐལ་བཤད་པ་ནི།

བར་གྱི་བསྐལ་པ་དཔག་མེད་ནས། །
ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་འོ། །
དེ་ནས་ཡར་སྐྱེ་མར་འབྲི་བའི། །
བསྐལ་པ་གཞན་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། །
ཡར་སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །

322

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་དག་ཚེ་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར། །

དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་འདི། །

བར་ཀྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས། །
ཆགས་པ་དང་ནི་འཇིག་པ་དང༌། །
ཞིག་ནས་འདུག་བ་དག་མཉམ་མོ། །
ཞེས་སོ། །བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་ནི།

དེ་དག་བརྒྱད་བཅུ་ལ་བསྐལ་ཆེན། །
ཞེས་སོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྔར་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་
པར་གསུངས་པའི་བསྐལ་པ་དེ་གང་ཡིན་དང༌། སངས་རྒྱས་རྣམས་བསྐལ་པ་

དུས་གང་ལ་འབྱུང་བ་སོགས་བཤད་པ་ནི།

དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །
འབྱུང་ངོ་མར་ནི་འགྲིབ་པ་ཡི། །
བརྒྱ་ཡི་བར་ལ་དེ་དག་འབྱུང༌། །
ཞེས་སོ། །རང་སངས་རྒྱས་འབྱུང་དུས་ནི།
རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཉིས་ཀ་ལ། །

བསེ་རུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡིས་རྒྱུས། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

323

ཞེས་སོ། །འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་འབྱུང་བའི་དུས་དང་དེའི་སྤྲོས་
པ་བཤད་པ་ནི།

འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་འབྱུང་བ་ནི། །

སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ལས་མི་འཕྱི། །
གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྕགས་འཁོར་ལོ་ཅན། །དེ་དག་གླིང་གཅིག་གླིང་གཉིས་དང༌། །
གསུམ་དང་བཞི་ལ་མས་རིམ་བཞིན། །
ལྷན་ཅིག་གཉིས་མིན་སངས་རྒྱས་བཞིན། །

ཕས་བསུ་རང་འགྲོ་གཡུལ་བཤམས་དང༌། །མཚོན་བརྩམས་པས་རྒྱལ་གནོད་པ་མེད། །ཐུབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང༌། །
གསལ་ལ་རྫོགས་པས་འཕགས་པ་ཡིན། །

སྔར་བྱུང་སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །

ཞེས་པའོ། །བསྐལ་པ་ཆགས་ནས་རིམ་བཞིན་འགྲིབ་ཚུལ་ནི།

དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རོ་ལ་ཆགས། །
ལེ་ལོས་གསོག་འཇོག་བྱས་ནས་ནི། །

འཛིན་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་དཔོན་བསྟབས། །

324

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ནས་ལས་ཀྱི་ལམ་ལྷག་པས། །ཚེ་ཐུང་ལོ་ནི་བཅུ་ཡིན་ནོ། །
བསྐལ་པ་མཚོན་དང་ནད་དང་ནི། །

མུ་གེ་དག་གིས་ཚར་ཕྱིན་ཏོ། །
ཞག་རྣམས་དང་ནི་ཟླ་བ་དང༌། །
ལོ་བདུན་དག་ཏུ་གོ་རིམ་བཞིན། །

ཞེས་སོ། །འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་སྤྲོས་ཏེ་འཆད་པ་ནི།

མེ་དང་ཆུ་དང་རླུང་དག་གིས། །
འཇིག་པ་དག་ནི་ཡང་གསུམ་ཡིན། །
བསམ་གཏན་གཉིས་སོགས་གསུམ་པོ་ནི། །

དེ་དག་གི་རྩེ་གོ་རིམ་བཞིན། །

དེ་ཡི་སྐྱོན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །
བཞི་པ་ན་མེད་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །
མི་རྟག་དེ་ཡི་གཞལ་མེད་ཁང༌། །
སེམས་ཅན་བཅས་ཏེ་འབྱུང་འཇིག་ཕྱིར། །
མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་ཆུ་ཡིས་གཅིག །

དེ་ལྟར་ཆུ་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་གསུམ་པ།

325

མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་དེ་ནས་ནི། །
མཇུག་ཏུ་རླུང་གིས་འཇིག་པ་ཡིན། །

ཞེས་པའོ། །
ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་བསྟན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་གསུམ་པའི་ཚིག་དོན་དཀའ་གནད་དྭོགས་གཅོད་
དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

326

གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པ།
གནས་བཞི་པ།

གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པ་འཆད་པ་ལ། དང་པོ། མཚམས་སྦྱོར་ནི།
ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་སྐྱེས། །
ཞེས་པའོ། །དེ་ནས་ལས་དངོས་འཆད་པ་ལ། ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང༌། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་གཉིས།
ལས་དངོས་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ། ལས་དངོས་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས་

ལས། དང་པོ།
མདོར་བསྟན་ནི།

དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །
སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ནོ། །
དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །

དེ་དག་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། ལས་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་པའི་ལས་དང༌། བསམ་པའི་ལས་

གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། སེམས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང༌། སེམས་པ་དེས་ཀུན་ནས་
བསླངས་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ལ་བསམ་པའི་ལས་ཞེས་བྱ། ལུས་ངག་
གི་ལས་དེ་དག་ལའང༌། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མིན་པ་གཉིས་ཡོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

327

ཅེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལས་ཡིན་ན་
གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་གནས་བཞི་
པའི་མཛོད་ཤེས་རབ་གསལ་འདི་ཐད་ཤོག ༡ ལས། སྤྱིར་ལས་ཞེས་པ་རང་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་གཟུགས་ཅན་ཞིག་

ལ་འདོད་ཅིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གསུང་དེ་ལུས་ངག་གི་ལས་

ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་འདེབས་མཛད་དོ། །
འདིར་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་མཛོད་མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༢ ལས། ཁ་ཅིག་

ན་རེ། སྐབས་འདིར་ལས་ཡིན་ན་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཡིད་

ལས་སེམས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒོ་གསུམ་གང་
རུང་གི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།

ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌། ལས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བཤད་པ་
དང༌། རིག་མིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

328

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤད་པ།

ལུས་རྣམ་རིག་བྱེད་དབྱིབས་སུ་འདོད། །
འགྲོ་མིན་གང་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ནི། །
སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་འཇིག་ཕྱིར་རོ། །
རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འགའ་མི་འབྱུང༌། །
རྒྱུ་ཡང་འཇིག་པ་པོར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་གཟུང་འགྱུར་ཏེ་རྡུལ་ལ་མེད། །
ངག་རྣམ་རིག་བྱེད་ནི་ངག་སྒྲ། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རིག་བྱེད་ནི་

ཕྱག་འཚལ་བ་དང་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སེམས་པས་ཀུན་
ནས་བསླངས་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདོད་ལ། ཁྱད་
པར་དུ་གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་སྐད་ཅིག་མ་མ་འགགས་

པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ།
སྡེ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་མིན་
པར་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་ལ། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པས།
ལུས་སྐད་ཅིག་མ་མ་འགགས་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་
མཚན་གང་གིས་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

329

པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་པ་ལ།
གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པ་ན་རེ། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་
གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་སྨྲས་པ་ན། མདོ་སྡེ་པས། འོ་ན། དངོས་པོ་
འགའ་ཡང་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཇིག་པ་མེད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་
ཐལ། རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་རང་ཉིད་འཇིག་པར་བྱེད་པོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །
ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རིག་བྱེད་ཁ་དོག་ལས་རྫས་ཐ་
དད་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདོད་པ་ལ།
མདོ་སྡེ་པས། འོ་ན་དེ་འདྲའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དེ་ཆོས་ཅན།
མིག་ཤེས་དང་ལུས་ཤེས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།

མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང༌། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་པ་ན་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་
ཀྱང་རིག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེ་འདྲའི་ལུས་དབྱིབས་དེ་རྫས་སུ་མེད་
པར་ཐལ། ཡོད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བ་ལ་ཡོད་དགོས་པ་ལས་དེ་ལ་མ་དམིགས་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་གོ །ངག་གི་རྣམ་པ་རིག་བྱེད་ནི་ངག་རང་མཚན་པའོ།།
ཞེས་སོ། །

330

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ་ལ། ལུང་
རིགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། རྒྱུ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
རོ། །དང་པོ་ནི།

རྣམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང༌། །
འཕེལ་དང་མ་བྱས་ལམ་སོགས་ཕྱིར། །
ཞེས་པ་སྟེ། བྱེ་སྨྲས། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་དེ།
མདོ་ལས། བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་དང༌། བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་དང༌། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ། གཟུགས་རྣམ་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ། དྲི་མེད་དམ་ཟག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
དང༌། རྫས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་དང༌། རྫས་ལས་མ་བྱུང་བའི་
བསོད་ནམས་བདུན་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེ་རྒྱུན་དུ་བསོད་
ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་རང་གིས་མ་བྱས་པར་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སོགས་ཀྱི་སྒྲས་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པ་ན་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡིད་གཞན་དུ་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་ཚེ་ཡང་སྡོམ་པ་ཡོད་པར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

331

གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྡོམ་པ་ཆུ་ལོན་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ་བར་
བྱེད་དོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་གཟུགས་ཡིན་ན་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་
བཅས་དང༌། བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་དང༌། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་
ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༤༢ ལས། མདོ་ལས་
གནས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་གཟུགས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བསྙན་ཆོས་ཅན། དེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། བསྟན་ཡོད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གི་གནས་གསུམ་པའི་མཛོད་
ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག ༦ ལས། ཁ་ཅིག་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་
གཟུགས་བསྙན་གཞི་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོགས་
བཅས་ཀྱི་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

332

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བསྙན་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གནས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་

ཐལ། ཁྱོད་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གནས་དང་པོར། བསྟན་ཡོད་
འདི་ནི་གཟུགས་གཅིག་པུ། །ཐོགས་དང་བཅས་པ་གཟུགས་ཅན་བཅུ། །ཞེས་
གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་གང་རུང་ལ་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག ཐོགས་བཅས་ལ་དམིགས་ཐོགས་དང༌། ཡུལ་ཐོགས་དང་སྒྲིབ་ཐོགས་གསུམ་ལས་འདིར་ཐོགས་བཅས་ཞེས་པ་སྒྲིབ་ཐོགས་ལ་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བསྙན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཐོགས་བཅས་མིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་ཐོགས་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཁྱོད་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱི་གོ་སར་སྒྲིབ་མེད་དུ་གནས་ཤིང༌། གཟུགས་

ཅན་གཞན་མེ་ལོང་གི་རྡུལ་དག་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གོ་སར་གནས་པ་ལ་མི་སྒྲིབ་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྡོམ་པ་ཆུ་ལོན་ལྟ་བུར་གསུངས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

333

ཚུལ་འདི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་དང༌། རིག་མིན་རྣམ་པ་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་
ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྩ་བར། དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན༌། ཞེས་དང༌།
དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༥༧ ལས། ཡང་སོ་སོ་
ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་ནི་སོ་སོ་ཐར་པ་དང་སྡོམ་པ་ (གཞི་མཐུན་པ་) དང་བྱ་
བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ (དངོས་) ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
རྩ་བར། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས། །དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་

རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །
དེ་ལ་མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་འདིར་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་

གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མཛད་དེ།
དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པའི་མཛོད་གནས་བཞི་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག
༣ ལས། ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ལ་རྣམ་པ་རིག་

བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སོ་
ཐར་སྡོམ་པ་ཡོད་ན་ཡིད་གཡེངས་པའི་ཚེ་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་

334

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་དེ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང༌།

འཆལ་ཚུལ་གྱི་རྒྱུན་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་
གཟུགས་མིན་པས་ཁྱབ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་དང༌། རྣམ་པར་

རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་ན་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་དང་དེའི་གཞི་

མཐུན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
འདིའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པ་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་མེད་ན་སོ་
སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ།
དེ་ཉིད་ལས། སྤོང་བ་ནི་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གེགས་བྱེད་པའི་ཆུ་

ལོན་དུ་ཡང་གསུངས་ན། རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་མེད་པ་ནི་ཆུ་ལོན་
ཡིན་པར་འོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡོད་པ་
ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ཡིན་

ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་
ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དེ་
མེད། ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དེ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་གཉིས་ཡིན་ན་རིམ་པ་བཞིན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

335

ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིགདེ་གཉིས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་སོ་ཐར་སྡོམ་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་མཆོག་གིས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གཉིས་བཞེད་དེ། ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་
མཛོད་གནས་བཞི་པའི་མཐའ་དཔྱོད་འདི་ཐད་ཤོག ༡༧ ལས། ཡང་ཁ་ཅིག་

ན་རེ། སྡོམ་པ་ལ་རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་
སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་
སྟེ། རྩ་བར། དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། །སོ་སོར་ཐར་དང་བྱ་བའི་
ལམ། །ཞེས་གསུངས། འདོད་ན།
རྩ་བར། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས། །དེ་སྤོང་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་བར་མ་གསུམ་མེད་
པར་ཐལ། སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་བར་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་རྣམ་རིག་མ་

ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ།
རྩ་བར། རྣམ་རིག་མིན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་དེ་གསུམ་
གྱི་ལྡན་ཚུལ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་དེ་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར།

336

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྩ་བར། རྣམ་རིག་བྱེད་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། །བྱེད་པ་དག་ལ་
ད་ལྟར་ལྡན། །ཞེས་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་པ་མིན་པ་
དང་བར་མ་ལ་གནས་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་སྲིད་དུ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བྱེད་པ་དེ་
སྲིད་དུ་ད་ལྟར་གྱི་དེ་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ། རྒྱུ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་འཆད་པ་ནི།

འདོད་གཏོགས་རྣམ་རིག་མིན་སྐད་ཅིག །

ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་འབྱུང་ལས་སྐྱེ། །
ཟག་བཅས་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །
རང་གི་འབྱུང་བ་དག་རྒྱུར་བྱས། །
ཟག་མེད་གང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་

གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་
ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ནི་འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་སྐྱེད་དོ། །
དེ་ལ་ཡང་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་རིག་མིན་པ་གཉིས་ལས་

ཟག་བཅས་ནི་རང་སའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་ཡི་ས་གཞན་གྱི་འབྱུང་བ་ལས་མི་
སྐྱེ་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་རང་ཉིད་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེ་
ས་གང་དུ་གཏོགས་པའི་འབྱུང་བ་དེ་ལས་སྐྱེའོ། །ཞེས་པའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

337

སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ད་ལྟ་བའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་ཡི་འདས་པའི་འབྱུང་
བ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་
འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྱུང་བས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་
གཟུགས་སྐྱེད་པ་ན། གནས་གཉིས་པར། འབྱུང་ལས་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ལྔ༌། །

ཞེས་འབྱུང་བས་འབྱུང་གྱུར་གྱི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་རྣམ་པ་ལྔ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།
དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༡༥ ལས་ཀྱང༌། དེ་རྣམས་
ཀྱང་བསྡུ་ན། མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། སྐྱེས་ཟིན་གནས་པ་དང༌། གནས་པ་

འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་ལ་འབྱུང་བ་དང༌། འབྱུང་འགྱུར་དང་སེམས་པ་སྟེ་གསུམ་གསུངས་པ་ལས། བྱེད་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་གཞིའི་འབྱུང་བ་དང༌། གནས་

བྱེད་རྟེན་གྱི་འབྱུང་བ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཚོ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། འདི་ལ་གཉིས་ཏེ་སྡོམ་པ་སྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་གཞི་ཡི་འབྱུང་བ་དང་སྡོམ་པ་སྐྱེས་ཟིན་གནས་པར་བྱེད་པ་རྟེན་གྱི་
འབྱུང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གནས་དང་པོར། འབྱུང་བ་ཆེ་

338

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད། །
ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༣ ལས་ཀྱང༌། དེ་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པ་དང༌། རྟེན་པ་དང་གནས་པ་དང་འཕེལ་
བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ (བཞི་པོ་) རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པའི་
གཟུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ཁྱོད་འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྡོམ་པ་ལེན་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པའི་རིག་བྱེད་དང་མཁན་སློབ་སོགས་ཀྱི་ངག་གི་རིག་བྱེད་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཞིགདེ་དག་ལས་སྐྱེས་ན་རིག་བྱེད་དེ་
དག་གི་རྟེན་གཞི་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་པར་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གོང་དུ་སྒྲུབ་
ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་

པའི་གཟུགས་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་
ཀྱིས་བསྡུས་པ་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང༌། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
དང༌། ཕྱི་ནང་གི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་བའི་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

339

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༤༦ ལས། འདོད་པ་ན་
སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
དང༌། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང༌། ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས་ཐམས་
ཅད་ནི་རང་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་ལ། འདོད་པར་
གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་བར་མས་བསྡུས་
པ་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་རང་དང་དུས་མཉམ་པ་ལྷན་ཅིག་པ་ད་
ལྟར་བའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་དང༌།
དེའི་འཕྲོ་ལས། དེས་ན་འདོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་

གཟུགས་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་
ཚེ་ལྷན་ཅིག་པ་ད་ལྟར་བའི་འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་ཁོ་ན་དང༌། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་

པ་ཕན་ཆད་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་གཞིའི་འབྱུང་བ་འདས་པ་དང༌། སྐྱེས་ཟིན་གནས་

པའི་རྟེན་གྱི་འབྱུང་བ་ད་ལྟར་བ་ལུས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བས་འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་གཉིས་གཉིས་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ།
དེ་ལ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་

འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ལ་འདོད་པའི་སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་བར་མ་གསུམ་
གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་

340

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་ཕན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་གཞན་མེད་པར་ཐལ། གོང་དུ་
དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་ལུང་དོན་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་སྟེ། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འབྱུང་བ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་དང་པོར། སྒྲ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་མིན། །ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ། དགེ་སློང་སྙན་པ་བཟང་ལྡན་གྱི་སྙན་ཞིང་འཇེབས་པའི་སྐད་

དེ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། སྐད་དེ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་
དངོས་མིན་ཡང་སྔར་མཆོད་རྟེན་ལ་གསེར་གྱི་དྲིལ་བུ་ཕུལ་བའི་ལས་དེ་
ལས་མགྲིན་པའི་ནང་དུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྱུང་བ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་འདྲའི་འབྱུང་བ་

དེ་ལས་སྐད་སྙན་པ་དེ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང་འབྱུང་བས་འབྱུང་འགྱུར་སྐྱེད་པ་ན། འབྱུང་ལས་གྱུར་པའི་

རྣམ་པ་ལྔ། །ཞེས་སྐྱེས་བའི་རྒྱུ་དང༌། གནས་པའི་རྒྱུ་དང་རྟེན་པའི་རྒྱུ་དང་རྟོན་
པའི་རྒྱུ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་སྟེ་རྣམ་པ་ལྔ་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་ཟེར་རོ། །
ལ་ལ་དག འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་
སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་འདས་པའི་འབྱུང་

བ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། འབྱུང་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འབྱུང་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་དེ་རྣམས་གཅིག་ཅེས་འབྱུང་འགྱུར་གྱིས་འབྱུང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

341

བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་གཅིག་པུ་ལས་གཞན་མི་བྱེད་པར་གསུངས་ཀྱང༌།
འབྱུང་བས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁ་
ཅིག རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༢༡༥ ལས། འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་བ་མི་

མཉམ་པ་དང༌། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཡང་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཀུན་
འགྲོ་མ་ཡིན་པ་དང༌། མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པ་དང༌། འབྱུང་བ་དག་ནི་དགེ་མི་

དགེར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་
འདེབས་བྱེད་དོ། །
གསུམ་པ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི།
རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་མ་ཟིན་དང༌། །

རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་སེམས་ཅན་སྟོན། །
ཞེས་པས་རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་ནི། ངོ་བོ་མ་ཟིན་པ་དང༌། རྒྱུ་
མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་
གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། བསགས་པར་གནས་པའི་

གཟུགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ནས། འོ་ན། རིག་མིན་དེའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་དེ་

342

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཟིན་མ་ཟིན་སོགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
རྒྱུ་མཐུན་ཟིན་པའི་འབྱུང་ལས་སྐྱེས། །
ཏིང་འཛིན་སྐྱེས་འབྱུང་མ་ཟིན་དང༌། །
རྒྱས་བྱུང་ཐ་དད་མིན་ལས་སྐྱེས། །
ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་མིན་གང་ལས་སྐྱེས་པའི་

རྒྱུ་འབྱུང་བ་ནི། རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང་ཟིན་པ་ཡིན་ལ། རིག་མིན་དེ་
འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་ཐ་དད་མིན་པ་ལས་སྐྱེས་ལ། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་
ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་འབྱུང་བ་མ་ཟིན་པ་དང༌། རྒྱས་བྱུང་དང༌། འབྱུང་བ་བཞི་ཚན་ཐ་
དད་མིན་པ་ལས་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་སོ། །
༢ ལས་གསུམ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།
གཉིས་པ། ལས་གསུམ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་
བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
རྣམ་རིག་མིན་ལུང་བསྟན་མིན་མེད། །
གཞན་ནི་རྣམ་གསུམ་མི་དགེ་ནི། །

འདོད་ནའོ་གཟུགས་ནའང་རྣམ་རིག་མིན། །
རྣམ་རིག་དཔྱོད་དང་བཅས་དག་ན། །
འདོད་པ་ན་ཡང་བསྒྲིབས་པ་མེད། །གང་ཕྱིར་ཀུན་སློང་མེད་ཐར་པ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

343

དམ་པའི་དོན་དུ་དགེ་རྩ་བ། །
ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །
དེ་དག་དང་ལྡན་མཚུངས་ལྡན་གྱིས། །
བྱ་བ་ལ་སོགས་ཀུན་སློང་བས། །
བཟློག་པ་མི་དགེ་དོན་དམ་པར། །
ལུང་མ་བསྟན་པ་བསྟན་པ་དག །

ཅེས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལ་དགེ་མི་དགེ་
གང་རུང་དུ་ངེས་པས་ལུང་མ་བསྟན་མེད་ལ། གཞན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་
ནི། ཀུན་སློང་གི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང༌།

མི་དགེ་བའི་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་དང༌། རིག་

བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཁམས་ནའང་ཡོད་ལ། རྣམ་པར་རིག་

བྱེད་ནི་རྟོག་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་ས་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་
གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཡན་ལ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་རྣམ་

པར་རིག་བྱེད་དེ་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་སློང་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་པའི་ཁམས་ནའང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་གཟུགས་

ལུང་མ་བསྟན་མེད་དེ། འདི་ན་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཤེས་པས་རྣམ་རིག་

ཀུན་ནས་བསླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པ་འདི་ན་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་

344

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་

མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་ཁ་ནང་དུ་བལྟས་པའི་ཕྱིར་ན་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀུན་

ནས་སློང་བ་མེད་པས་སོ། །
འོ་ན། སྤྱིར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་རེ་རེ་ལ་དབྱེ་བ་
ཇི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་རེ་རེ་ལ་དབྱེ་བ་བཞི་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོ་དོན་དམ་
པའི་དགེ་བ་ནི་ཐར་པ་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་ནི་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་སོགས་སེམས་བྱུང་དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ་པོའོ། །
གསུམ་པ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་དག་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་སོ། །
བཞི་པ་ཀུན་སློང་གི་དགེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ་
དག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་དང་ཐོབ་པ་དང་མཚན་
ཉིད་སྐྱེ་སོགས་དང༌། སེམས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་པོ་རྣམས་འདོད་དོ། །
མི་དགེ་བ་ལའང་བཞི་ལས། དང་པོ་དོན་དམ་པའི་མི་དགེ་བ་ནི་འཁོར་
བའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་ནི། ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་པ་དང༌། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་ནི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགེ་བ་དང༌། དེ་དག་གིས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

345

ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་དང༌། མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་དང་
ཐོབ་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་སློང་གིས་མི་དགེ་བ་ཡིན་ནོ། །
ལུང་མ་བསྟན་ལ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དོན་དམ་པའི་ལུང་མ་བསྟན་ནི་སོ་

སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་
མ་བསྟན་ནི་བཟོ་དང་སྤྲུལ་པ་དང༌། སྤྱོད་ལམ་པ་དང༌། རྣམ་སྨིན་སྐྱེས་ཀྱི་
སེམས་རྣམས་སོ། །
མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལུང་མ་བསྟན་ནི་དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་
སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་

ལས་ནི་ཀུན་སློང་གི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགེ་བ་ཡིན་ན་འདིར་

བཤད་པའི་དགེ་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདིར་དགེ་བ་ལ་དེ་
བཞི་ལས་གཞན་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདོད་པ་ནས་འདོད་པ་དང༌། དེ་ནས་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་སོགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་མ་
ཐག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བ་སྐྱེ་ཐོབ་ཀྱི་སྔར་ཐོབ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དགེ་བ་
བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
གནས་གཉིས་པར། དགེ་ལ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ལ་སོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རྣམས་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་

346

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ་དང༌། ཀུན་སློང་གི་དགེ་བ་གང་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གསུམ་མ་ཡིན་ཚུལ་སླ་ལ། ཐ་མ་ཡང་མ་ཡིན་

ཏེ། དེ་ཀུན་སློང་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་

དུ་ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་དུས་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་སྔར་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་སྦྱར་ནས་ཀྱང་མི་དགེ་བ་
བཞི་པོ་གང་ཡིན་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །
ཡང་ལ་ལ་དག་ན་རེ། སྔོན་ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་སྦྲང་བུར་སྐྱེས་པ་ན་མཆོད་རྟེན་ལ་བསྐོར་བ་བྱས་པའི་དགེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིང་སྟོབས་ཀྱི་དགེ་བ་
ཆོས་ཅན། འདིར་བཤད་པའི་དགེ་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་དུ་ཐལ། དགེ་བ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་བ་གཞན་མིན་པར་སླ་ལ། ཀུན་སློང་གི་

དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྦྲང་བུ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཀུན་སློང་
མེད་ཀྱང་ཞིང་གི་མཐུས་དགེ་བར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཀུན་སློང་གི་དགེ་བ་འཇོག་ཚུལ་ལ་འདི་ལྟར་རྩོད་
དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་སློང་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་
གི་ལས་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཀུན་སློང་གི་དགེ་
བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་སློང་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་
པའི་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་མཐོ་བའི་ལྟུང་བ་ཆོས་ཅན། དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

347

ཀུན་སློང་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གང་རུང་གི་ལས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་མཐོ་བའི་ལྟུང་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ།
མཚོ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྟོད་ཆ་ཤོག ༢༤༢ ལས། རང་ལུགས་བཞག་
པ་ནི་བླ་མ་ (ཤ་སྦས་སོགས་) རྣམས་གསུང་མཐུན་པར། འདིར་ཁྱད་པར་
གསུམ་ལས་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ནི་རྒྱུ་མི་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལྟུང་
བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དགེ་བའམ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་
ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལྟུང་བ་ནི་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟེ། ཞེས་དང༌།
ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་མི་དགེ་བ་དང་བདག་གཅིག་པའི་ལྟུང་
བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་དང་བདག་
གཅིག་པའི་ལྟུང་བ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཁྱབ་སྟེ། ལྟུང་བ་ལ་གཉིས་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་ན་མ་མཐོ་བ་ཡིན་
ན་མི་དགེ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་མཐོ་བ་ཡིན་ན་ལུང་མ་
བསྟན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་ལ། འདིར་ཀུན་སློང་
གི་སྒོ་ནས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འཇོག་པའི་ཀུན་སློང་དགེ་བ་ནི་

རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་མིན་ཞིབ་

348

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཏུ་དཔྱད་རྒྱུ་གལ་ཆེའོ། །ཞར་ལ་ཀུན་སློང་འཆད་པ་ལ།
ཀུན་སློང་བཤད་པ།

ཀུན་སློང་རྣམ་གཉིས་རྒྱུ་དང་ནི། །

དེ་ཡི་དུས་ཀྱི་སློང་ཞེས་བྱ། །
གཉིས་ལས་དང་པོ་རབ་འཇུག་བྱེད། །
གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །

ཞེས་པས་སྤྱིར་ཀུན་སློང་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་
གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། དང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དང༌། གཉིས་པ་ལ་རྗེས་སུ་
འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནས།
མཐོང་བས་སྤང་བྱའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །

རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན་ཡིད་ནི། །

སྒོམ་པས་སྤང་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན། །
ལྔ་ནི་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །

ཞེས་མཐོང་སྤང༌། རྣམ་ཤེས་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དེ་རྒྱུའི་ཀུན་

སློང་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང༌། ཡིད་ཤེས་
གཉིས་ལས་དབང་ཤེས་ལྔ་ནི་ཁ་ཕྱིར་ལྟ་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཁོ་ན་
ཡིན་ལ། སྒོམ་སྤང་ཡིད་ཤེས་ལ་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དང་རྗེས་སུ་འཇུག་
བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

349

འདི་ལ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༥༢ ལས། འོ་ན་ནི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དགེ་བས་བྱས་ནས་དུས་ཀྱི་
ཀུན་སློང་མི་དགེ་བའམ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱས་པའི་སྡོམ་པ་དགེ་བར་མི་

འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་དེ་དག་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་རིགས་ཐ་དད་

ན་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཙོ་བོར་འགྱུར་གྱི་རིས་གཅིག་པ་ལ་ནི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་
ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་ལན་འདེབས་པར་
བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ཡང་འདོད་པ་ན་མཐོང་སྤང་གི་འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟས་ཀུན་ནས་

བསླངས་ཏེ་ལུས་ངག་གི་ལས་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་འདྲའི་ལུས་ངག་གི་ལས་

དེ་དག་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་གཟུགས་སུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་
འཇིག་ལྟའམ་མཐར་ལྟ་ནི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ཡིན་གྱི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མིན་པས།

འདོད་པ་ན་སྒྲིབ་གཟུགས་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་
མཛད་པ་ལ།
འོ་ན། ལུས་ངག་གི་ལས་གང་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་གང་འཇོག་
དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ལས་

གང་འདུ་བྱེད་པ་ན། རྒྱུ་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་སྤང་བྱ་རིགས་གཅིག་

350

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ན་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་ལ། རིགས་ཐ་དད་ན་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་

སྒོ་ནས་འཇོག་ཅེས་ལན་མཛད་པའོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་ན་སྒྲིབ་གཟུགས་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། སོ་སྐྱེ་དགེ་སློང་གིས་ཕྱི་དྲཱུའི་ཁ་ཟས་ཟ་

བའི་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་མཐོ་བའི་ལྟུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་གང་ཞིགལུང་མ་བསྟན་གྱི་
ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་སོ་སྐྱེའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སོ་སྐྱེའི་ལྟུང་བ་ཡིན་ན་བདག་འཛིན་གྱི་ཀུན་ནས་བསླངས་
པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དེ་བཅས་པའི་

ཁ་ན་མ་མཐོ་བའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་
དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྩ་བའི་

ཐལ་འགྱུར་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་བྱ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ལྟུང་བ་དེ་མ་སྒྲིབ་ལུང་
མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དེ་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་
བསྟན་ཡིན་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་སྤང་བྱ་རིགས་
ཐ་དད་ཡིན་པས་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཙོ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
ལན་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་མ་ནད་ཚབས་ཆེས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

351

བཏབ་པ་ལ་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་རང་གི་མའི་སྲོག་
གཅོད་པའི་ལྟུང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ལས་

དེའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་སྙིང་རྗེ་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གསོད་སེམས་གཉིས་ཀ་

སྒོམ་སྤང་དུ་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་པས་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་གཙོ་བའི་སྐབས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདི་ལ། ལ་ལས། རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་འདོད་ལན་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ།
ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བཅུ་ལ་གནང་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་འདྲའི་མ་བསད་པའི་ལས་དེ་ཕམ་པ་དང་མཚམས་
མེད་ཀྱི་ལས་སུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཚོ་ཊཱིཀ་སྟོད་ཆ་ཤོག ༢༤༢ ལས། གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། དགེ་སློང་
གིས་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་མ་སྲོག་དང་ཕྲལ་ན་ཕམ་པའི་ཉེས་པར་ཡང་
འགྱུར་ལ། མཚམས་མེད་པའི་ལས་སུ་ཡང་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར། དགེ་
སློང་གིས་མ་ཞིག་ནད་བུ་ཅན་ཡུན་རིང་ཞིག་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་དྲག་ཏུ་
གཟིར་ཅིང༌། གནོད་པ་ཆེར་གྱུར་པ་མྱོང་བ་དེ་ལ་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་རྐྱེན་གྱིས་མ་སྲོག་དང་ཕྲལ་ན་ཕམ་པའི་ཉེས་པར་ཡང་འགྱུར་ལ།
མཚམས་མེད་པའི་ལས་སུའང་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ནི་དྲི་བ་རྒྱ་ཆེ་
འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

352

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདིར་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དགེ་བ་ཡིན་པ་ལ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མི་དགེ་བ་
དང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང༌། ཡང་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་

ལ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། ཡང་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་
མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་ལ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དེ་
འདྲ་ཡོད་དམ་དཔྱད་པ་ལ། དང་པོ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དགེ་བ་ཡིན་ལ་དུས་ཀྱི་
ཀུན་སློང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་ནི་ཡོད་དེ། རྒྱུའི་ཀུན་སློང་
དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཀྱང་སྡོམ་པ་ལེན་དུས་སེམས་མི་དགེ་བ་དང་
ལུང་མ་བསྟན་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱས་ཏེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་
མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་ཞེ་སྡང་
གིས་སྲོག་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་འཇིག་ལྟས་ཀུན་

ནས་བསླངས་ཏེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་དགེ་སེམས་ཀྱིས་
བྱས་ཏེ་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་གསོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རྒྱུའི་

ཀུན་སློང་མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་ལ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དགེ་བས་བྱས་པ་མི་སྲིད་

ཟེར་ན།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། འོ་ན། རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་

ཏེ་སྲོག་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་བཅོལ་ཏེ་ལས་ལམ་དངོས་གཞིའི་སྐབས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

353

རང་ཉིད་དགེ་སེམས་ལ་གནས་པའི་ལས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་
མི་དགེ་བས་བསླངས་ཀྱང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དགེ་བས་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དགེ་བས་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དགེ་བས་བྱས་ཏེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ན་གང་ཟག་དེ་ཞེ་སྡང་ལ་གནས་པ་ན་དེ་དུས་ཞེ་སྡང་དེ་སྡོམ་པ་དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་
འཇོག་པ་གང་ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་སླར་ཡང༌།
ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མི་དགེ་བས་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བར། གསོད་དང་གནོད་སེམས་ཚིག་རྩུབ་པོ། ། ཞེ་སྡང་གིས་ནི་མཐར་ཕྱིན་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་དོ། །
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བའི་ལས་དུས་ཀྱི་ཀུན་
སློང་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྩ་བར། མི་དགེ་
བཅུ་ཡི་བར་དག་དང༌། །སེམས་པ་ཅིག་ཅར་ལྷན་ཅིག་འབྱུང༌། །

ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༢༡ ལས། དེ་ལ་
གཅིག་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་གཞན་

མེད་པར་བརྣབ་སེམས་ལ་སོགས་པ་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པའམ། སེམས་པ་དགེ་བའམ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་འདོད་ལོག་མ་གཏོགས་པའི་

354

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་ཀུན་སློང་སེམས་པ་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་དང༌། སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ལས་མི་དགེ་བ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་
གི་རྒྱུད་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
སྤྱིར་ཀུན་སློང་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་དང༌། དེ་
བཞིན་དུ་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་ཚེ་རིང་གིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་སྡོམ་དུ།
ཀུན་སློང་རྫོགས་པར་བྱེད་དང་རིགས་བྱེད་དང༌། །ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཀུན་སློང་
རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་རྫོགས་བྱེད་དང༌། རིགས་བྱེད་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

ཀུན་སློང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔྱད་པར་བྱའོ།།རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་དེ་མཐུན་ངེས་སམ་ཞེ་ན།
རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་སོགས་ལས། །
རྗེས་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་རྣམ་གསུམ་འགྱུར། །
ཐུབ་པའི་འདྲ་བའམ་དེ་དགེ་བ། །
ཞེས་པས་ལན་འཆད་དེ། རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་དང༌། དེ་བཞིན་

རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་མི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་གསུམ་ལ། རབ་ཏུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

355

འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་དགེ་སོགས་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དོ། །
འོན་ཀྱང་ཐུབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་དགེ་བ་ཁོ་ན་ལས་ལུང་མ་བསྟན་མེད་ལ། རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་ནམ་དགེ་བ་འཇུག་གོ་ཞེས་པའོ། །རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་མིན། །

ཞེས་པས་རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཀུན་སློང་གཉིས་ཀ་

མིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །
༣ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ལ།
རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་འཆད་པ་ལ། དང་པོ། མདོར་བསྟན་ནི།
རྣམ་རིག་མིན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་བྱ། །
སྡོམ་དང་སྡོམ་པ་མིན་དང་གཞན། །

ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་ལ་དབྱེ་ན། སྡོམ་པ་
དང༌། སྡོམ་མིན་དང༌། བར་མའི་རྣམ་རིག་མིན་པ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ། རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྡོམ་པ་
བཤད་པ་དང༌། ལྡན་ཚུལ། འཐོབ་གཏོང༌། ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པའོ། །

356

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
༡ སྡོམ་པ་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ། སྡོམ་པ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ། མདོར་བསྟན་པ་ནི།

སྡོམ་པ་སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྱ། །
དེ་བཞིན་ཟག་མེད་བསམ་གཏན་སྐྱེས། །
ཞེས་པ་སྟེ། སྡོམ་པ་ལ་དབྱེ་ན་སོ་ཐར་དང་ཟག་མེད་དང་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བཤད་པ་དང༌། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཤད་པ་དང༌། ཞར་བྱུང་བཅས་སོ། །དང་པོ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བཤད་པ་ནི།

སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྱ་རྣམ་བརྒྱད། །
ཅེས་པས་དེའི་དབྱེ་བ་དང༌།
རྫས་སུ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །
མཚན་ལས་མིང་ནི་འཕོ་བའི་ཕྱིར། །
ཞེས་པས་དེའི་བསྡུ་བ་དང༌།
ཐ་དད་དེ་དག་འགལ་བ་མེད། །
ཅེས་པས་གང་ཟག་གཅིག་གིས་རིམ་བཞིན་དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་ཚུལ་
དང༌། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཐ་དད་པ་གསུམ་མནོས་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་གསུམ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

357

མཉམ་དུ་ཡོད་པ་འགལ་བ་མེད་ཅེས་བསྟན་ལ།
སྤང་བྱ་ལྔ་བརྒྱད་བཅུ་དང་ནི། །

ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་མནོས་པ་ལས། །
དགེ་བསྙེན་དང་ནི་བསྙེན་གནས་དང༌། །
དགེ་ཚུལ་ཆེད་དང་དགེ་སློང་ཉིད། །

ཅེས་པས་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ནི་ལེགས་སྤྱོད་དང༌། །
ལས་དང་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །
དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། །

སོ་སོར་ཐར་དང་བྱ་བའི་ལམ། །

ཞེས་པས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲ་བཤད་བསྟན་ལ།
སོ་སོར་ཐར་དང་ལྡན་པ་བརྒྱད། །
ཅེས་པས་སྡོམ་པ་དེ་བརྒྱད་ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་བཅས་ཡིན་

ནོ། །གཉིས་པ། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཆད་པ་ནི།

བསམ་གཏན་སྐྱེས་དང་དེ་ལྡན་པ། །
ཟག་མེད་འཕགས་པའི་སེམས་ཅན་དང༌། །
ཞེས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་

358

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ངོ་བོ་དང༌། དེ་ཉིད་གང་ལ་ལྡན་བཅས་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ། ཞར་བྱུང་ལ། སྡོམ་པ་གསུམ་ལས་གང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲངས་ཡིན་པ་དང༌། སྤོང་བའི་སྡོམ་པའི་ངོས་འཛིན་དང༌། ཡིད་དང་དབང་
པོའི་སྡོམ་པ་གང་ལ་འཇོག་བཤད་པ་སྟེ། དེ་ཡང།
ཐ་མ་གཉིས་ནི་སེམས་རྗེས་འབྲང༌། །
ཞེས་པས་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་དུ་བཤད་ལ།

བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་དེ་གཉིས། །

མི་ལྕོགས་མེད་ལ་སྤོང་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་པས་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཉོན་སྤོང་བའི་

བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་པོས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྡོམ་པ་གཉིས་ལ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་འཆལ་ཚུལ་སྤོང་བའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༥༨ ལས། དེའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་
གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ལ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། མི་ལྕོགས་པ་མེད་པའི་

བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མ་གཏོགས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

359

སྡོམ་པའོ། །
སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་ཡིན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའོ། །
གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པའི་བར་ཆད་མེད་
པའི་ལམ་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པའོ། །
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། དེ་ལས་མ་གཏོགས་པ་མི་ལྕོགས་པ་མེད་པའི་

ལམ་མ་གཏོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་མུ་བཞི་དང༌།

དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ལ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་

སོགས་པའི་མུ་བཞི་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསམ་
གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་གསུམ་ཀྱི་
ཁྱད་པར་བཅས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཤེས་བཞིན་དང་ནི་དྲན་དག་གཉིས། །

ཡིད་དང་དབང་པོའི་སྡོམ་པ་ཡིན། །

ཞེས་པས་ཡིད་ཤེས་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་

ནི་ཡིད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང༌། དབང་ཤེས་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དེ་གཉིས་ལ་དབང་
པོའི་སྡོམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

360

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

༢ ལྡན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ།

གཉིས་པ། ལྡན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་ལྡན་ཚུལ་
དང༌། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྡན་ཚུལ་དང༌། ལྡན་ཚུལ་མུ་བཞི་བཤད་པའོ། ། དང་པོ། རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་ལྡན་ཚུལ་ནི།

སོ་སོར་ཐར་གནས་ཇི་སྲིད་དུ། །

མ་བཏང་བར་དག་ད་ལྟར་གྱི། །རྣམ་རིག་མིན་ལྡན་སྐད་ཅིག་མ། །

དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པ་དང༌། །
སྡོམ་མིན་གནས་པའང་དེ་དང་འདྲ། །
ཞེས་པ་སྟེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མ་བཏང་གི་
བར་དག་ད་ལྟར་གྱི་རིག་མིན་དང་ལྡན་ལ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་
རིག་མིན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། སྡོམ་མིན་གྱི་རྣམ་རིག་མིན་པ་ལ་གནས་ནའང་དེ་
དང་འདྲ་བར་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་རིག་མིན་དང་ལྡན་ཞིང༌། སྐད་
ཅིག་དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་རིག་མིན་དང་ཡང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
བསམ་གཏན་སྡོམ་དང་ལྡན་པ་ནི། །

རྟག་ཏུ་འདས་དང་མ་འོངས་དང༌། །
འཕགས་ནི་དང་པོ་འདས་དང་མིན། །

མཉམ་གཞག་འཕགས་ལམ་གནས་དེ་གཉིས། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

361

ད་ལྟར་དང་ལྡན་་་་་་་་་་་། །

ཞེས་པས་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང༌། ལྡན་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང༌། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་ན་རྟག་ཏུ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་ད་ལྟ་བ་དང་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་ལ།

འཕགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ད་
ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་དང་ལྡན་ཡང་འདས་པ་དང་ལྡན་པ་མིན་ཏེ།
སྔར་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་སྐྱེས་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ།།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་ན་དེ་ད་ལྟ་བ་དང་
ལྡན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། གོང་མ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ནས་

བསམ་གཏན་དང་པོར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ད་ལྟ་བ་དང་ལྡན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྡོམ་པ་དང་སླར་ཡང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་

ཚེ་བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་སླར་འཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེའི་ཚེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་
མངོན་འགྱུར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཚེ་གང་ཟག་དེའི་སེམས་ཉོན་
མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་དེར་ཐལ། གནས་བརྒྱད་པ་ལས།

362

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་དང་མི་ལྡན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །སྐྱེ་བ་ལས་ནི་དག་པ་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་
པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཕགས་པ་མཐོང་ལམ་པ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་
ལ་གནས་པ་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་འདས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཟད་མ་འོངས་
པ་དང་ཡང་མི་ལྡན་ནོ་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་

བརྟེན་པའི་དེ་འདྲའི་འཕགས་པ་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་
བསྔལ་ཆོས་བཟོད་མ་འཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
གནས་བདུན་པ་ལས། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང༌། །ཤེས་པ་ཇི་

ལྟར་སྐྱེས་པ་རྣམས། །མ་འོངས་པ་ཐོབ་དེ་ཉིད་ལ། །རྗེས་གསུམ་ལ་ནི་ཀུན་

རྫོབ་ཀྱང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་དག་འཐོབ་པར་སྨྲ་དགོས་ལ།
དེ་ལྟར་ན། ཁྱོད་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ལ་བརྟེན་པའི་

མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེ་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། འདས་པའི་ཚུལ་དུ་ལྡན་ནམ། ད་ལྟ་བའི་ཚུལ་དུ་ལྡན་ནམ། མ་འོངས་པའི་
ཚུལ་དུ་ལྡན་དཔྱད་ན། མ་འོངས་པའི་ཚུལ་དུ་ལྡན་པར་སྨྲ་བ་ལས་མི་འདའ་

འོ། །ཞེས་ཟེར།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

363

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མ་གཏོགས་
དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ད་ལྟ་བ་དང་
ལྡན་ན་དེ་འདས་པ་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བར། འཕགས་ནི་དང་པོ་འདས་
དང་མིན། །ཞེས་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཁོ་ན་འདིར་དམིགས་

ཀྱིས་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་ཏེ་སློབ་པའི་ཟག་མེད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་གང་
རུང་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་འདས་པ་དང་ལྡན་པར་ཐལ། དེ་ད་ལྟ་བ་དང༌། ལྡན་པ་གང་ཞིག ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་

དང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། སྔར་གྱི་འདས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། འདས་པ་དེ་བཏང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རིམ་བཞིན་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་

དང་འབྲས་བུ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བར།
འཕགས་པ། །འབྲས་བུ་ཐོབ་སྦྱང་ཉམས་པ་ལས། །ཞེས་འབྲས་བུ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་དབང་པོ་སྦྱང་པ་དང་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་རྣམས་ཟག་མེད་ལམ་གྱི་གཏོང་རྒྱུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ་བ་ལ་

364

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡང་སྦྱར་ནས་རྩོད་དོ། །
རྩོད་པ་ཐ་མ་འདིའི་ལན་ལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༥༩
(གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་འཐོབ་པ་དང་དབང་པོ་འཕོ་བའི་དུས་ནའང་འདི་མཚུངས་
པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
དབྱིག་བཤེས་ན་རེ། དེ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་འདྲ་བ་ཡོད་པས་དེ་
ནི་མི་བརྗོད་དོ། །ཞེས་ཟེར་ལ། ཊཱིཀ་བྱེད་འདྲ་བའི་དོན་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྡོམ་པ་
ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཚེའང་ཡོད་ལ་ཟག་མེད་ཡིན་ན་དེ་བཏང་ནས་ཇི་

ལྟར་ཡོད། དེས་ན་སྔོན་མ་བསྐྱེད་པས་དེ་དག་གི་དང་པོའང་འདས་པ་དང་མི་
ལྡན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དོ།) །ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་མའི་རིག་མིན་གྱི་
གཟུགས་ལྡན་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།
་་་་་་་་་་་་་་་་་་བར་གནས་ལ། །

ཡོད་ན་དང་པོ་བར་གྱི་དང༌། །
ཕྱིན་ཆད་དུས་ནི་གཉིས་དང་ངོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། བར་མའི་ལུས་ངག་གི་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་ལ་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མིན་པ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་དེ་སྐད་ཅིག་དང་

པོ་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་ལྡན་ལ། དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་
བ་གཉིས་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་སོ༌། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རིག་མིན་ལ་སྡོམ་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

365

དང་སྡོམ་མིན་དང་བར་མའི་རྣམ་རིག་མིན་པ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། བསམ་
གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ནི་འདས་པ་དང༌། ད་ལྟར་དང༌། མ་འོངས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་པ་ཡོད་ལ། སོ་ཐར་དང༌། སྡོམ་མིན་དང་བར་མའི་རྣམ་

རིག་མིན་པ་གསུམ་ནི། ད་ལྟར་དང༌། འདས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་པ་ཡོད་ཀྱང་
སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མིན་པས་མ་འོངས་པ་ལྡན་ཚུལ་མ་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་སྡོམ་མིན་ལ་གནས་པ་དགེ་བའི་རིག་མིན་དང་ལྡན་པ་དང༌། སྡོམ་
པ་ལ་གནས་པ་མི་དགེ་བའི་རིག་མིན་དང་ལྡན་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
སྡོམ་མིན་གནས་པ་དགེ་བ་དང༌། །
སྡོམ་ལ་གནས་པ་མི་དགེ་བའི། །
རྣམ་རིག་མིན་ལྡན་ཇི་སྲིད་དུ། །

རབ་དང་ཉོན་མོངས་ཤུགས་ལྡན་པར། །
ཞེས་པས་སྡོམ་མིན་ལ་གནས་པ་རབ་ཏུ་དྭང་བས་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་
ཀྱི་ཚེ་དགེ་བའི་རིག་མིན་དང་ལྡན་ལ། དེ་བཞིན་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ཁྲོ་བས་
སྲོག་གཅོད་པའི་ཚེ་མི་དགེ་བའི་རིག་མིན་དང་ལྡན་ནོ། །དེ་ཡང་ཀུན་སློང་རབ་
ཏུ་དྭང་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཁྲོ་བ་ལྟ་བུའི་ཤུགས་མ་བཏང་གི་བར་དུ་དེ་ལྟར་
ལྡན་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྡན་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

366

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རྣམ་རིག་བྱེད་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། །

བྱེད་པ་དག་ལ་ད་ལྟར་ལྡན། །
མ་བཏང་བར་དུ་སྐད་ཅིག་མ། །

ཕྱིན་ཆད་འདས་ལྡན་མ་འོངས་མེད། །
བསྒྲིབས་པ་དང་ནི་མ་བསྒྲིབས་པ། །
འདས་པ་དག་དང་ལྡན་པའང་མེད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་སྡོམ་པ་དང་
སྡོམ་མིན་དང་བར་མ་ལ་གནས་པ་གང་ཡིན་རུང་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་

དངོས་སུ་ཞུགས་པ་ན། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་ལྡན། སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པ་དང་ཡང་ལྡན་ལ། མ་འོངས་པ་ལྡན་པ་མེད་དེ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དང་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་
གཉིས་ཀ་ལས། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པར་
མཛད་དོ། །
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདས་པ་དང་ལྡན་པ་བརྩི་རུང་ངམ་

ཞེ་ན། དེ་མི་རུང་བའི་དམིགས་བསལ་ལ་བསྒྲིབས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
དང༌། མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་རྣམས་ནི་ད་ལྟ་བ་ཁོ་
ན་དང་ལྡན་གྱི་འདས་པ་དང་ལྡན་པའང་མེད་དེ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

367

སྟོབས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འོ་ན་སྡོམ་མིན་ཞེས་པ་གང་ཞེ་ན།
སྡོམ་པ་མིན་དང་ཉེས་སྤྱོད་དང༌། །
འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་དེའི་ལམ། །

ཞེས་པས་ལེགས་པར་མི་སྡོམ་པས་སྡོམ་མིན་དང༌། ཉེས་པར་སྤྱད་པ་
དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པས་འཆལ་ཁྲིམས། བྱ་

བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ལས་དང༌། བྱ་བའི་ལམ་ཡང་ཡིན་པས་ལས་ལམ་

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ། ལྡན་ཚུལ་མུ་བཞིར་བཤད་པ་ནི།

བར་མ་དོར་གནས་སེམས་ཞེན་པས། །
བྱེད་ན་རྣམ་རིག་ཉིད་དང་ལྡན།
རྣམ་རིག་བཏང་དང་མ་སྐྱེས་པའི། །
འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམ་རིག་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་ལ་རིག་མིན་དང་མི་ལྡན་
པ་ནི། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་གང་ལའང་མི་གནས་པའི་བར་མའི་གང་ཟག་
སྔར་རིག་མིན་དང་མི་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་ཀུན་སློང་གི་ཤུགས་ཞན་པས་ལུས་
ངག་གི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་ཡང་རིག་མིན་དང་

མི་ལྡན་པའོ། །

368

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཡང་རྣམ་པར་རིག་མིན་དང་ལྡན་ལ་རིག་བྱེད་དང་མི་ལྡན་པ་ནི། སྔར་

རིག་བྱེད་བཏང་ལ་ཕྱི་མའི་རིག་བྱེད་ད་དུང་མ་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པའི་གང་

ཟགདཔེར་ན་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་ནུར་ནུར་བུ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དང༌། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་རྣམ་པར་རིག་

མིན་ཁོ་ན་དང་ལྡན་ཡང༌། རིག་བྱེད་དང་མི་ལྡན་པའོ། །རིག་བྱེད་དང་རིག་

མིན་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ནི། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་དང་བར་མ་ལ་གནས་པ་

དགེ་མི་དགེའི་སེམས་དྲག་པོས་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་པ་རྣམས་སོ།།
གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་ནི།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༦༡ ལས། གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་
ནི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སོ་སོའི་སྐྱེ་ (དང༌། འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བར་ཤི་
ནས་རིག་བྱེད་མ་བྱུང་བ།) བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔར་རིག་མིན་
དང་མི་ལྡན་པ་བར་མ་དོར་གནས་པས་ཀུན་སློང་གི་སེམས་ཞན་པས་ལུས་
ངག་གི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་
པར་ཐལ། བར་མ་དོར་གནས་སེམས་ཞན་པས། །བྱེད་ན་རྣམ་རིག་ཉིད་དང་

ལྡན། །ཞེས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་རྫས་
ལས་བྱུང་བ་དང་མ་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་པོ་གང་རུང་ལ་བརྩོན་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

369

ན། དགེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་མིན་མི་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་

དུ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་ཀུན་སློང་ཉོན་མོངས་ཞན་པས་མི་གསོད་པའི་བྱ་
བ་ལ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ཡང་མི་དགེ་བའི་རིག་མིན་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༦༡ ལས། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ན་ནི། རྫས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བདུན་དང༌།
སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ནི་སེམས་ཞན་པ་དང་ལུང་
མ་བསྟན་གྱིས་བྱེད་ཀྱང༌། རིག་བྱེད་མིན་པ་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། གོང་གི་མུ་གཉིས་པ་རྣམ་རིག་དང་མི་ལྡན་ལ་རིག་

མིན་དང་ལྡན་པ་འདི་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་ཟེར།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། འཆི་སྲིད་ཕྲ་མོ་ལ་གནས་པའི་འདོད་པའི་སོ་
སྐྱེ་དང༌། འདོད་པ་ནས་གོང་མར་གཟུགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་མ་ཐག་པའི་

སྐྱེ་སྲིད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སོ་སྐྱེ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། འཕགས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། གོང་གི་མུ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་སྔར་གྱི་རིག་བྱེད་བཏང་ཞིང་ད་དུང་ཕྱི་མའི་རིག་བྱེད་མ་
སྐྱེས་ལ་རིག་མིན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་

370

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཟུགས་ནི་ཇི་སྲིད་དེའི་ཀུན་སློང་འཇུག་གི་བར་གནས་ལ། དེ་ལྡོག་པ་ན་
བཏང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སྔར་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་པ་ལ་
རིག་མིན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་དང་པོ་ལ་སྡོམ་མིན་ལྟ་བུ་ད་དུང་གཏོང་རྒྱུ་མ་བྱུང་
བའི་ཕྱིར།
ཡང་ལ་ལ་དགམུ་གཉིས་པ་ལ་འཕགས་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་

སྔ་མ་ན་རེ། འོ་ན། འདིར་མུ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞིར་སོ་སྐྱེ་ཡང་སྨོས་རིགས་

པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤོད་ཅིག་ཟེར།
འདིའི་ལན་དུ།
འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༦༡ ལས། (འདིར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དཔེར་མ་བརྗོད་པ་ནི་དེ་བསམ་གཏན་ཐོབ་པ་ཚེ་བརྗེས་ནས་རིག་བྱེད་
མ་སྐྱེས་པ་ལ་དེ་ཡོད་ཀྱང༌། སྤྱིར་བྱིས་པ་ལ་མ་ངེས་ལ། འཕགས་པ་ལ་ངེས་པས་སོ། །ཡང་ན་འདོད་པ་ལ་བསམ་ནས་སྨྲས་ལ། ཡང་ན་འཕགས་པ་ནི་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡོད་ཅེས་རྒྱལ་
སྲས་གསུང་ངོ། །གལ་ཏེ་བྱིས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དག་ཤི་ན་འདོད་པར་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
མ་ཧཱའི་ཞལ་ནས་བྱིས་པས་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ན་
ཤི་བས་གཏོང་བར་མཚན་ཉིད་འདྲ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་ལས། ལུས་དང་ལྡན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

371

ལ་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་མི་ལྡན་པ་ནི་སྒོ་ངའི་ནང་ན་འདུག་པའི་མེར་མེར་པོ་ལ་

སོགས་པའོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
འོན་ཀྱང་འདོད་པའི་རྟེན་ལའང་རྫས་ལ་ལྟོས་པ་དང་མ་ལྟོས་པའི་བསོད་
ནམས་སྐྱེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འདི་སྲིད་པར་རྟོགས་སོ། །) ཞེས་གསུངས་སོ། །
༣ འཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ།

གསུམ་པ། འཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ། འཐོབ་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། གཏོང་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྡོམ་པའི་འཐོབ་ཚུལ་དང༌། སྡོམ་མིན་གྱི་
འཐོབ་ཚུལ། བར་མའི་འཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཇི་ལྟར་འཐོབ་ཚུལ་དང༌། གང་ལས་འཐོབ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཚུལ་དང༌། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

བསམ་གཏན་ལས་སྐྱེས་བསམ་གཏན་གྱི། །
ས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་ཟག་མེད་ནི། །

འཕགས་དེས་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
ཞེས་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་གྱི་
ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་གཞི་གང་རུང་འཐོབ་པ་ན་འཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ཟག་

མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་འཕགས་པ་

ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་འཐོབ་པ་ན་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་ཉེར་བསྡོགས་དང༌། དངོས་

372

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཞིས་བསྡུས་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་སྡོམ་པ་འཐོབ་ན་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན།
འོ་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ནས་འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྡོམ་
པ་འཐོབ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བས་འཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྡོམ་པ་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གོང་ནས་འོག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པའི་ཚེ་
འདིར་སྦྱོར་བ་འབད་རྩོལ་བྱས་པ་ལས་འཐོབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིགབསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་

གྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཚུལ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཐོབ་ཀྱི་སྐྱེ་བས་འཐོབ་པ་མེད་ཟེར་བ་ལ་ཡང༌། བསམ་གཏན་གོང་མ་གཏོང་བ་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ས་འོག་མ་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ལ་སྦྱར་ཏེ་རྩོད་པར་བྱའོ། །
ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ཚུལ་ལ་ཡང་དཔྱད་ན། ཁ་ཅིག་གིས། ཟག་

མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བས་འཐོབ་པའི་ཁྱབ་ཟེར་ན།
འོ་ན། འཕགས་པ་མཐར་གྱིས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་
ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་དེ་
ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བས་འཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

373

ནུས་ཏེ། དེས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་བྲལ་
སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ལ་ལ་དག ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཚུལ་ལ། སྦྱོར་བས་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་གཉིས་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་ན། སློབ་པས་བསྡུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་
འཐོབ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་དང་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་གང་རུང་གིས་འཐོབ་

པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་གིས་

ཀྱང་འཐོབ་པ་མིན་པར་ཉམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གནས་བརྒྱད་པར། དེ་དང་མི་ལྡན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །སྐྱེ་བ་ལས་ནི་

དག་པ་འཐོབ། །ཟག་མེད་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ཡིས། །

ཞེས་པའི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༣༢ ལས། མི་སློབ་པ་

ཉམས་ན་སློབ་པས་བསྡུས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་གཞི་འཐོབ་ཀྱང་
སྙོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཙམ་སྔར་ནས་ལྡན་པས་གསར་འཐོབ་མེད་པས་ཉམས་པས་འཐོབ་པའང་མ་བཤད་ལ། ཞེས་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་
ལས་ཉམས་པས་འཐོབ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཚུལ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་བྱུང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དངོས་འཆད་པ་ནི།

374

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་སོ་སོར་ཐར་ཅེས་པ། །
གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱིས། །
ཞེས་པ་སྟེ། གཞན་མཁན་སློབ་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་ཐོབ་པ་དང༌།
སོགས་པའི་སྒྲས་འདིར་འགྲེལ་པ་ལས་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཅུ་གསུངས་
པ་རྣམས་བསྡུས་པའོ། །
གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ། སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་གྱི་ངེས་པ་འཆད་པ་ནི།
ཇི་སྲིད་འཚོ་དང་ཉིན་ཞག་ཏུ། །

སྡོམ་པ་ཡང་དག་བླང་བར་བྱ། །
ཉིན་ཞག་པ་ཡི་སྡོམ་མིན་མེད། །
དེ་དེ་ལྟར་ནོད་མེད་ཅེས་གྲགས། །
ཞེས་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ལས་བསྙེན་གནས་ནི་ཉིན་ཞག་གི་སྡོམ་པ་
དང༌། གཞན་བདུན་ནི་ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་སྡོམ་པ་ཡིན་ལ། ཉིན་ཞག་གི་སྡོམ་
མིན་མེད་པར་གྲགས་སོ་ཞེས་པའོ། །བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཁྱད་པར་
འཆད་པ་ནི།
དམའ་བར་འདུག་སྨྲས་བཟླས་པ་ཡིས། །

མི་བརྒྱན་ནམ་ནི་ནངས་བར་དུ། །

བསྙེན་གནས་ཡན་ལག་ཚང་བ་ནི། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

375

ནངས་པར་གཞན་ལས་ནོད་པར་བྱ། །
ཞེས་པས་སྡོམ་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ནོད་ཚུལ་དང༌། དེ་ནས།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཡན་ལག་བག་ཡོད་པའི། །

ཡན་ལག་བརྟུལ་ཞུགས་ཡན་ལག་སྟེ། །
བཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན། །

དེ་ཡིས་དྲན་ཉམས་དྲེགས་པར་གྱུར། །
ཞེས་པས་བསྲུང་བྱ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་བསྟན།
གཞན་ལའང་བསྙེན་གནས་ཡོད་མེད་ཀྱི། །
སྐྱབས་སུ་མ་སོང་བ་ལ་མེད། །
ཅེས་པས་དགེ་བསྙེན་ལས་གཞན་ལ་བསྙེན་གནས་ཡོད་ཀྱང༌། སྐྱབས་འགྲོ་ངེས་པར་དགོས་ཞེས་པའོ། །
དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི།

དགེ་བསྙེན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས། །

སྡོམ་པ་བསྟན་པ་དགེ་སློང་བཞིན། །

གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྡོམ་ཡིན་ན། །
སྣ་གཅིག་སྤྱོད་སོགས་ཇི་ལྟ་བུ། །

དེ་སྲུང་བ་ལའང་སྲུང་ཞེས་གྲགས། །

376

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་ཡིད་ཇི་བཞིན། །

ཞེས་པས་དགེ་བསྙེན་དུ་ཁས་བླངས་པས་དེའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ཀྱང༌། དགེ་
སློང་བཞིན་དུ་དེ་ལ་བསླབ་བྱ་བསྟན་དགོས་པ་དང༌། གལ་ཏེ་དགེ་བསྙེན་གྱིས་
རྩ་བ་བཞི་ཆང་བཅས་ལྔ་ཆར་སྡོམ་པར་ཁས་བླངས་ན་དེའི་དབྱེ་བ་སྣ་གཅིག་

སྤྱོད་སོགས་འཇོག་ཚུལ་ནི་དང་པོ་ལྔ་ཆར་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་ཀྱང༌། ཕྱིས་སྣ་གཅིག་སྲུང་བ་ལ་སྣ་གཅིག་སྤྱོད་སོགས་གྲགས་ལ། སྡོམ་པ་ཆུང་ངུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་སྲུང་སེམས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་ངུས་བཞག་པའོ། །
ཞེས་སོ། །
གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་དེ། །
སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་བྱེད་པའི་ཆོས། །
མི་སློབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང༌། །

མྱ་ངན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ།
ཞེས་པས་སྐྱབས་ཡུལ་ངོས་འཛིན་པའོ། །ལོག་གཡེམ་ཤིན་ཏུ་སྨད་ཕྱིར་དང༌། །
སླ་ཕྱིར་མི་བྱེད་ཐོབ་ཕྱིར་རོ། །
སྡོམ་པ་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་བཞིན། །

འཐོབ་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

377

བསླབ་པ་ཐམས་ཅད་འདས་གྱུར་ན། །
རྫུན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །
བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ། །
མྱོས་གྱུར་ལས་གཞན་བསྲུང་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་དགེ་བསྙེན་གྱི་བསྲུང་བྱ་རྩ་བ་བཞི་དང་ཆང་བཅས་པའི་ངེས་

པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ། སྡོམ་པ་དེ་རྣམས་གང་ལས་འཐོབ་འཆད་པ་ལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གང་ལས་འཐོབ་བཤད་པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གང་ལས་འཐོབ་བཤད་པ་སྟེ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་དང༌། །

ད་ལྟར་དག་ལས་འཐོབ་པར་འགྱུར། །
ཞེས་པ་སྟེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་དགེ་བའི་

ལས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་ཐམས་ཅད་ལས་འཐོབ་ཅིང༌། གཞི་སེམས་ཅན་
དང་སེམས་ཅན་མིན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་འཐོབ་པ་དང༌། དུས་ད་ལྟ་བའི་སེམས་

ཅན་དང་སེམས་ཅན་མིན་པ་ལས་འཐོབ་ཀྱི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དེ་
དག་ལས་མི་འཐོབ་བོ། །གཉིས་པ་ནི།

བསམ་གཏན་ཟག་མེད་སྡོམ་པ་ནི། །

378

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དངོས་དང་དུས་ནི་ཐམས་ཅད་ལས། །

ཞེས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྡོམ་པ་བསམ་གཏན་དང་ཟག་
མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ནི་དགེ་བའི་ལས་དང་ལམ་དངོས་ལས་འཐོབ་ཀྱི་སྦྱོར་
མཇུག་ལས་མི་འཐོབ་ཅིང༌། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་མཐོ་བ་སྤོང་བ་ལས་འཐོབ་
ཀྱང་བཅས་པའི་དེ་སྤོང་བ་ལས་མི་འཐོབ་པ་དང༌། དུས་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་

པ་དང༌། མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་ལས་འཐོབ་ཅེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། དེ་ཡང༌། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་
སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས་འཐོབ་པ་དང༌། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་སྦྱོར་མཇུག་ལས་མི་འཐོབ་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལས་འཐོབ་པ་
ཞེས་པ་ལ་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་མི་

དགེ་བའི་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་སྤོང་བ་ལས་འཐོབ་ཅེས་པ་དང༌། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ནི་མི་དགེ་བའི་དངོས་གཞི་སྤོང་བ་ལས་
འཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་སྦྱོར་མཇུག་སྤོང་བ་ལས་འཐོབ་པ་མིན་ཏེ་སྦྱོར་མཇུག་
སྤོང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྤང་བྱ་ལ་སྦྱར་ལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༧༡ ལས། སོ་སོར་ཐར་པ་
ནི་ (དགེ་བའི་) ལས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་ཐམས་ཅད་
ལས་དང༌། ཞེས་སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའི་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལ་སྦྱར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

379

བར་མཛད་དོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཆོས་

ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མི་དགེ་བའི་དངོས་གཞི་སྤོང་ཡང་སྦྱོར་མཇུག་མི་སྤོང་བ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བའི་

སྦྱོར་མཇུག་གི་གཉེན་པོ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་གཉིས་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་

ལས་འགའ་ཞིག་མི་དགེ་བའི་བསུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་སོགས་
གཉེན་པོ་རྣམ་བཞི་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
ཡང་བསམ་གཏན་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་དགེ་བའི་ལས་

དངོས་གཞི་ལས་ཐོབ་ཞེས་པའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་དེ་གང་ལ་བྱེད་དམ།
མི་དགེ་བ་སྤོང་བྱེད་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པའི་

ལས་ལམ་དངོས་གཞི་ལ་བྱེད་ན། འོ་ན། སྡོམ་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་མ་འཐོབ་པར་ཐལ། ལས་ལམ་དངོས་གཞི་ཞེས་པ་ཁྱོད་
རང་ལ་བྱེད་ན་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་ཅེས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་མཇུག་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྡོམ་པའི་དེ་གཉིས་རང་རང་གི་སྦྱོར་བ་
ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་སྦྱོར་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སོ་ཐར་གྱི་
སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་མཇུག་ལས་འཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་

380

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་འཐོབ་པ་མཇུག་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། སོ་ཐར་
སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ནས་ཁྱོད་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
དེ་ལ་གོ་དོན་གཙོ་བོ་བྱས་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་གཙོ་བོར་ལུས་ངག་
ཏུ་ཐོན་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྡོམ་པ་གཉིས་ནི་གཙོ་བོར་ལུས་ངག་གི་ཉེས་པ་འདྲེན་བྱེད་མི་དགེ་བའི་

བསམ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་འཇོག་གམ་
སྙམ། ཡང་ན་འཛིན་མཚམས་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དགོས་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ད་ལྟ་བའི་སེམས་

ཅན་དང་སེམས་ཅན་མིན་པའི་གཞི་ལས་འཐོབ་ཀྱི། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་གཞི་
དེ་གཉིས་ལས་མ་འཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཐོག་མར་ལེན་པའི་ཚེ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་ཁ་ན་མ་མཐོ་བ་བྱེད་པ་སྤོང་བ་ཁས་མ་བླངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལེན་པའི་ཚེ་

གཞི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་པ་སྲུང་བ་དང་དེ་ཡང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྲུང་བར་ཁས་མ་བླངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་བླངས་
པའི་ཚེ་ཀུན་སློང་ངེས་པ་ལྔ་བྲལ་མ་ཚང་བར་ཐལ་ལོ། །
ཡང་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་
པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཁ་ན་མ་མཐོ་བའི་ཉེས་པ་ཞུགས་ན་ལྟུང་བ་མེད་པར་ཐལ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

381

གཞི་དེ་དག་ལ་ཉེས་པ་བྱེད་པ་སྤོང་བ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་
སློང་རང་དུས་ན་ཤི་ཟིན་པའི་རྫས་རྐུས་ན་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་
བཞིན་དགེ་སློང་རང་དུས་ན་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་མིའི་ཕྲུག་གུ་གསོད་པའི་རིག་

སྔགས་ངན་པ་བྱེད་ནའང་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །སྡོམ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས། །
ཡན་ལག་རྒྱུ་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད། །
སྡོམ་པ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་དང༌། །
ཡན་ལག་ཀུན་ལས་རྒྱུས་མིན་ནོ། །
ཞེས་པས་སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་གཉིས་འཐོབ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་
ལ། གཉིས་པ། སྡོམ་མིན་འཐོབ་ཚུལ་དངོས་ནི།

སྡོམ་པ་མིན་པ་བྱ་བ་འམ། །

ཁས་ལེན་པ་ལས་འཐོབ་པར་འགྱུར། །
ཞེས་པས་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་སྡོམ་མིན་ནི་གཞི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལས་འཐོབ་པ་དང༌། ཡན་ལག་ཀྱང་ཀུན་ལས་འཐོབ་ལ། རྒྱུ་ཀུན་ལས་མིན་

ཏེ། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་དང་ཀུན་སློང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཅིག་ཅར་

འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཐོབ་ཚུལ་ནི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། ཁས་ལེན་པ་
ཅི་རིགས་ལས་འཐོབ་བོ། །གསུམ་པ། སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་བར་མའི་རིག་མིན་

382

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འཐོབ་ཚུལ་ནི། །
ལྷག་མའི་རྣམ་རིག་མིན་ཞིང་དང༌། །

ལེན་དང་གུས་པར་བྱེད་པས་འཐོབ། །
ཅེས་པས་བར་མའི་རིག་མིན་ཞིང་ལས་འཐོབ་པ་ནི་རྫས་ལས་བྱུང་
བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ལྟ་བུ་དང༌། ཁས་ལེན་ལས་འཐོབ་པ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་

སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ཡིད་དམ་བཅས་པ་ལས་འཐོབ་པ་དང༌། གུས་པ་ལས་འཐོབ་པ་ནི་དད་པ་དྲག་པོ་སོགས་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་ཤུགས་

དྲག་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་སོགས་ཀྱི་གཏོང་ཚུལ་བཤད་པ་ལ།
སྡོམ་པའི་གཏོང་ཚུལ་དང༌། སྡོམ་མིན་གྱི་གཏོང་ཚུལ། བར་མའི་གཏོང་ཚུལ་
བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་ཚུལ་དང༌། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་དང༌། །
མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་བ་དང༌། །
རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས། །སོ་སོ་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང༌། །
ཁ་ཅིག་ལྟུང་བར་འགྱུར་ལས་སྨྲ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

383

གཞན་དག་དམ་ཆོས་ནུབ་པ་ལས། །
ཁ་ཆེ་རྣམས་ནི་བྱུང་བ་ལ། །

བུ་ལོན་ནོར་བཞིན་གཉིས་སུ་འདོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། སྐབས་འདིར་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སྤྱིའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་
ཕུལ་བ་དང༌། ཤི་འཕོས་པ་དང༌། མཚན་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་དང༌། དགེ་
རྩ་ཆད་པ་སྟེ་བཞི་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྙེན་གནས་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ། མཚན་
མོ་འདས་པ་སོགས་གསུངས་སོ། །སྤྱིར་འདུལ་བའི་གཞུང་ལས། སྤྱིར་བཏང་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་བཅུ་གསུངས་ཏེ། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་མཚན་
གཉིས་བྱུང༌། །རྩ་ཆད་མཚན་འདས་མ་ལོན་དེར་ཤེས་དང༌། །མཚན་ཉམས་འགྱུར་བརྟེན་ཟ་མ་འགྱུར་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འདིར་གོང་སྨོས་
ལྔ་ལས་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་དཔྱོད།
གཉིས་པ། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་གཏོང༌། རྒྱུ་འཆད་པ་ནི།

བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། །

ས་འཕོས་ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང༌། །
དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་གཏོགས་འཕགས་པ། །
འབྲས་བུ་ཐོབ་སྦྱང་ཉམས་པ་ལས། །
ཞེས་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་

384

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ས་གོང་དུ་འཕོས་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཉམས་པ་སྟེ་གཉིས་ཀྱིས་
གཏོང་ལ། དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་སས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་
ཀྱང་གོང་སྨོས་གཏོང་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་གཏོང་ངོ། །ཟག་མེད་དགེ་བ་འདུས་
བྱས་རྣམས་ནི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚེ་ཞུགས་པས་བསྡུས་པ་གཏོང་བ་དང༌། དབང་
པོ་སྦྱངས་པ་ན་དབང་བརྟུལ་གྱིས་བསྡུས་པ་གཏོང་ལ། དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་

ལས་ཉམས་པ་ནའང་འབྲས་བུ་དེས་བསྡུས་པ་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །
སྐབས་འདིར་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། བསམ་གཏན་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་ཡང་གཏོང་བ་ན་ས་འཕོས་པ་དང་ཉམས་པ་གང་རུང་གིས་གཏོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདིར་

དེའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་པ་འཆི་

འཕོས་པ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ལ་བརྟེན་
པའི་སྦྱོར་ལམ་གཏོང་བ་དེ་ཆོས་ཅནས་འཕོས་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་
ཉམས་པ་གང་རུང་གིས་གཏོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་དེ་
བསམ་གཏན་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་ཞིག དེ་འདྲའི་གང་

ཟག་དེ་ཚེ་འཕོས་པའི་ཚེ་དེ་གཏོང་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
འཕགས་པས་དེ་དག་ས་འཕོས་ནས། །གཏོང་ངོ་འཕགས་མིན་འཆི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

385

བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཚེ་གང་ཟག་དེ་
འདོད་པ་ནས་གོང་མར་ས་འཕོས་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འདོད་ཉོན་གྱིས་
དེ་ཉམས་པ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལྷས་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་མི་གཏོང་བར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ས་འཕོས་པ་དང༌། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཉམས་པ་གང་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལྷས་རང་ས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཙམ་ཉིད་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཆ་མཐུན་བཞིའི་

ནང་ནས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དེ་ཉམས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པར། དེ་དང་མི་ལྡན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །སྐྱེ་བ་ལས་ནི་དག་པ་འཐོབ།
ཅེས་པའི་ཐད་དུ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༧༣༡ ལས། དེ་ཉིད་

ཀྱི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ལས་བསམ་གཏན་དག་པ་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འདོར་བར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དང་སྐྱེ་བ་ལས་འཐོབ་པ་དང༌། འདོར་
བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉམས་པའི་ཆ་

དང་མཐུན་པའོ། །དེ་ནི་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཐོབ་ལ།

386

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འདོར་རོ། །
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཡོངས་སུ་
ཉམས་པ་ལས་འཐོབ་ལ། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ལས་འདོར་རོ། །
གོང་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བ་ན་འཐོབ་ལ། དེ་ནས་འདོད་
པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ན་འདོར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །ཚངས་བའི་འཇིག་རྟེན་ནི་

བསམ་གཏན་དང་པོའོ། །
དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ནི་དང་
པོའི་ཉམས་པའི་ཆ་མཐུན་འདོར་ཏེ། དང་པོའི་ཉོན་མོངས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་
དང་པོའི་ཉོན་མོངས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྩོད་དོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་ལ་ཡང༌། ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་གང་རུང་གསར་དུ་འཐོབ་པ་སོགས་གཏོང་རྒྱུ་
གསུམ་པོ་གང་རུང་བྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། གོང་སྨོས་གཏོང་རྒྱུ་གསུམ་གང་རུང་གིས་གཏོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ཟག་
མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་འདུས་
བྱས་ཀུན་གྱི་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

387

གཉིས་པ། སྡོམ་མིན་གཏོང་ཚུལ་ནི།

སྡོམ་མིན་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་དང༌། །
ཤི་དང་མཚན་གཉིས་བྱུང་བ་ལས། །

ཞེས་པས་བསྟན་ལ། གསུམ་པ། བར་མའི་རིག་མིན་གཏོང་ཚུལ་ནི།
བར་མ་ཤུགས་བླངས་བྱ་བ་དང༌། །

དོན་ཚེ་རྩ་བ་ཆད་པ་ལས། །
ཞེས་པ་སྟེ། དགེ་མི་དགེའི་ཀུན་སློང་གི་ཤུགས་ཆད་པ་དང༌། ཁས་བླངས་

ཆད་པ་དང༌། བྱ་བ་ཆད་པ་དང༌། མཆོད་རྟེན་དང་སྐུ་རྟེན་ཞིག་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་རིག་མིན་ཆད་པ་དང༌། ཤི་འཕོས་པ་དང༌། དགེ་རྩ་ཆད་པ་བཅས་སོ། །འདོད་པའི་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་དགེ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
གཏོང་ཚུལ་ནི།

འདོད་གཏོགས་དགེ་བ་གཟུགས་མིན་ནི། །

རྩ་ཆད་གོང་དུ་སྐྱེས་པ་ལས། །
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གཟུགས་མིན་ནི། །

གཉེན་པོ་སྐྱེས་པས་རྣམ་ཉམས་འགྱུར། །
ཞེས་སོ། །
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་གཏོང་

388

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཚུལ་ནི། གོང་དུ། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། །ས་འཕོས་ཉམས་
པ་དག་གིས་གཏོང༌། །དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་གཏོགས་འཕགས་པ། །ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། འདོད་པའི་དགེ་བ་གཟུགས་
ཅན་མིན་པ་ནི། འདོད་པ་ནས་གོང་མར་སྐྱེས་པ་དང་དགེ་རྩ་ཆད་པ་ན་གཏོང་
བ་ཡིན་ལ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཟུགས་ཅན་མིན་པས་བསྡུས་
པ་རྣམས་ནི། རང་རང་གི་དངོས་གཉེན་གྱིས་སྤོང་བ་ན་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་སོ། །
༤ ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་
བཞི་པ། ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ནི།
ཟ་མ་མ་ནིང་སྒྲ་མི་སྙན། །
མཚན་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་རྣམས་ལ། །

སྡོམ་མིན་སྡོམ་པའང་དེ་བཞིན་ལ། །

ཞེས་པས་སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་ནི་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་དང་སྒྲ་མི་སྙན་པ་
དང་མཚན་གཉིས་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གླིང་
གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་ལྡན་པའོ། །
ལྷ་ལའང་མི་རྣམས་ལ་གསུམ་མོ། །
འདོད་དང་གཟུགས་སྐྱེས་ལྷ་རྣམས་ལ། །
བསམ་གཏན་སྐྱེས་ཡོད་ཟག་མེད་ནི། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

389

བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་འདུ་ཤེས་མེད། །
སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང༌། །
ཞེས་པས་འདོད་པའི་ལྷ་ལའང་སྡོམ་པ་ཡོད་ལ་མི་རྣམས་ལ་སྡོམ་པ་
གསུམ་ག་ཡོད། འདོད་པའི་ལྷ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཁམས་དང་

གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ལྡན་ཞེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྡོམ་པའི་

རྟེན་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཟ་མ་དང་
མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བ་ཙམ་གྱིས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་དུ་གྱུར་ཀྱང་ཕོ་མོའི་འདོད་ཆགས་
ཀྱི་འགྱུར་བ་མ་བསྟེན་གྱི་བར་དུ་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིགཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོའི་རྒྱུད་ལ་སོ་ཐར་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང༌། བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་འགའ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ལས། དེ་ལྟར་ན་སྡོམ་
པ་ནི་ལྷ་དང་མི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ལ། སྡོམ་མིན་ནི་མི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་

390

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
འོག་ཏུ། མཚམས་མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང༌། །ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་
ངན་འགྲོ་དང༌། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང༌། །སྒྲ་མི་སྙན་སྒྲིབ་
གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་ངན་སོང་གསུམ་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་དང་ལྡན་པས་རྒྱུད་ངན་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ན་གོང་མའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་སྐྱེ་མི་

ཐུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ལ་ལ་དག འོ་ན། གཟུགས་མེད་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཟག་མེད་ནི། །བསམ་གཏན་ཁྱད་

པར་འདུ་ཤེས་མེད། །སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡོད་
པར་ཐལ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན་

ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
སྲིད་རྩེའི་འཕགས་པ་མ་གཏོགས་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་

མེད་པ་གོང་མ་གོང་མའི་རྟེན་ལ་འོག་མ་འོག་མའི་དངོས་གཞི་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པ་ལས། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

391

རང་དང་ནི། །འོག་སའི་རྟེན་ཅན་འོག་དགོས་མེད། །སྲིད་རྩེ་འཕགས་པ་ཅི་

ཡང་མེད། །མངོན་སུམ་བྱས་ནས་ཟག་པ་ཟད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་པ་དགོས་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་ཐལ། གནས་དང་པོར། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་རྗེས་འབྲངས་བཅས། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༡༠ ལས། ལམ་
གསུམ་པོ་དེ་དག་བསམ་གཏན་གྱི་ས་དྲུག་ལ་བརྟེན་ན་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་པ་སྟེ།
ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། ཞེས་དང༌། ཡང་དེའི་འཕྲོ་
ལས། ལམ་ཕྱི་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ན་ནི་ཕུང་པོ་
བཞི་པ་སྟེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་ཅིང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་ལན་དུ། གཟུགས་མེད་པའི་འཕགས་པ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་
ལྡན་ཡང་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་དགོས་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༨༥ ལས། གཟུགས་མེད་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལྡན་པས་ཡོད་ཀྱི་མངོན་འགྱུར་ནི་མེད་དེ། དེ་ན་གཟུགས་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། ལན་

འདེབས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

392

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་འདི་ཐད་ཤོག ༢༡༡ ལས། ཟག་མེད་
ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་

ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷ་ལའང་
ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་ལ།
སྐབས་འདིར་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་མཛོད་ཀྱི་མཐའ་
དཔྱོད་ཤོག ༥༦ ལས། བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་

སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་མེད་ནའང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །
མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་ལྔ་བཤད་པ།
གཉིས་པ། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་ལ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ནི། ༡༽ ལས་གསུམ་ཚན་དུ་དབྱེ་བ། ༢༽ མྱོང་
འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ། ༣༽ དཀར་གནག་གི་དབྱེ་བ། ༤༽ ཐུབ་པ་དང་གཙང་
བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ། ༥༽ ལེགས་སྤྱད་ཉེས་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ། ༦༽ དགེ་བ་དང་
མི་དགེ་བ་བཅུར་དབྱེ་བ། ༧༽ ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་བ། ༨༽
རིགས་པ་དང་རིགས་མིན་གྱི་དབྱེ་བ། ༩༽ འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་
དབྱེ་བ། ༡༠༽ སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ། ༡༡༽ མཚམས་མེད་ལྔ་བཤད་པ། ༡༢༽ དེ་དང་ཉེ་བ་ལྔ་བཤད་པ། ༡༣༽ བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་

བཤད་པ། ༡༤༽ ཆ་མཐུན་གསུམ་བཤད་པ། ༡༥༽ རིག་པས་རབ་ཏུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

393

བཅུག་པའི་ལས་གསུམ་བཤད་པ་དང་བཅོ་ལྔ་ལས།
༡ ལས་གསུམ་ཚན་དུ་དབྱེ་བ།

དང་པོ། ལས་གསུམ་ཚན་དུ་དབྱེ་བ་ནི།

ལས་བདེ་མི་བདེ་དང་གཞན་ནི། །

དགེ་དང་མི་དགེ་དང་གཞན་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། བདེ་བ་འབྱིན་བའི་ལས་དེ་དགེ་བ་དང༌། མི་བདེ་བ་སྟེ་སྡུག་
བསྔལ་འབྱིན་པའི་ལས་དེ་མི་དགེ་བ་དང༌། བཏང་སྙོམས་འབྱིན་པའི་ལས་དེ་
ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ།། ཞེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་
བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ལས། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། རང་འབྲས་

རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན། མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་
ཅན། རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་བའི་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་ཡིན་

པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གནས་གཉིས་པར། རྣམ་

སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང༌། །དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

394

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཞན་ཡང༌། མ་ངེས་པའི་དགེ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་
རྣམ་སྨིན་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མ་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ལ་ལ་དགངེས་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་ན་རང་འབྲས་བདེ་བ་
འབྱིན་པས་ཁྱབ་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་

གཟུགས་མེད་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་
བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་སའི་བདེ་
བ་འབྱིན་ནམ་ས་འོག་མ་གསུམ་པོ་མན་གྱི་བདེ་བ་འབྱིན་པ་གང་ཡིན། དང་

པོ་ལྟར་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་གཟུགས་མེད་སས་བསྡུས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལས་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
ས་གཞན་གྱིས་བསྡུས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དག་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
རྩ་བར། གང་ཕྱིར་ས་ནི་དེ་དག་ཏུ། །ལས་རྣམ་སྨིན་ཕྱིར་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིའི་ལན་དུ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༨༦ ལསས་དེ་དག་གི་

དགེ་བ་ནི་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་མྱོང་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

395

བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་དགེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་

སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཡང་མདོ་ལས་བསོད་ནམས་དང༌། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང༌། མི་

གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་གསུངས་པ་འཆད་པ་ནི། །

བསོད་ནམས་བསོད་ནམས་མིན་མི་གཡོ། །
བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་ལ་སོགས་གསུམ། །བསོད་ནམས་འདོད་ཁམས་དགེ་བའི་ལས། །

མི་གཡོ་གོང་མ་ལས་སྐྱེས་པའི། །

གང་ཕྱིར་ས་ནི་དེ་དག་ཏུ། །
ལས་རྣམས་སྨིན་ཕྱིར་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །
ཞེས་པ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ནི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་
བའི་ལས་ཡིན་ལ། ངན་འགྲོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་བསོད་ནམས་མིན་པའི་

ལས་ཞེས་བྱའོ། །ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སས་བསྡུས་
པའི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ནི་ལས་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་ས་དེ་ཉིད་

དུ་འཕེན་གྱི་ས་གཞན་དུ་མི་འཕེན་པས་ན་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་བྱའོ། །
ཁོ་ན་རེ། ལས་དགེ་བ་གང་ཞིག་རང་གི་རྣམ་སྨིན་རང་སར་སྨིན་གྱི་ས་
གཞན་དུ་མི་འབྱིན་པ་དེ་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འདོད་པའི་

396

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ།

ཁྱོད་ཀྱིས་བཞག་པའི་དོན་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་
རྣམ་སྨིན་ནི་འདོད་པར་འབྱིན་གྱི་ཁམས་གོང་དུ་འབྱིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཡོ་བའི་ལས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིགའདོད་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཡོ་བའི་ལས་
ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བ་རིགས་གཞན་གྱི་རྟེན་ལ་བསགས་པའི་ལས་དེ་འགྲོ་བ་རིགས་

གཞན་གྱི་རྟེན་ལ་དེའི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འོ་ན། གོང་མ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་

ལ་གཡོ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འགྲོ་བ་རིགས་གཞན་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ལ་གོང་
མ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་འདུ་བྱས་ནས། དེ་དག་གི་རྣམ་
སྨིན་གོང་མའི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གཡོ་མི་གཡོ་ཞེས་པ་
ལས་བསགས་པའི་རྟེན་དང༌། འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་རྟེན་གཉིས་འགྲོ་བ་རིས་

གཅིག་མི་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་མི་ནུས་སོ། །
འདོད་པའི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་གཡོ་བར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

འགྲོ་བ་གཞན་ལྟ་བུའི་རྟེན་ལ་སྨིན་པར་འགྱུར་བའི་ལས་དེའི་རྣམ་སྨིན་རྐྱེན་
སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་འགྲོ་བ་རིགས་གཞན་གྱི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་ཡོད་པས་
ན་རྣམ་སྨིན་གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

397

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༨༧ ལས། རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷ་ཡང་ལྷའི་རིས་གཞན་དང༌། ལྷའི་ནང་དུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་མི་དང་དུད་

འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནིས་དེ་པའི་དགེ་བ་ས་དེ་དག་ཁོ་ནར་སྨིན་པའི་

ཕྱིར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མི་གཡོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་འདོད་པའི་དགེ་བའི་ལས་རྣམ་སྨིན་གཡོ་བའི་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་
ཞིབ་ཆ་བྱེད་ན། འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་གཉིས་ཀར་རྣམ་སྨིན་གཡོ་བ་
འཇོག་མིན་དཔྱད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ལས་དེ་ཐོག་མར་བསགས་དུས་དེའི་

རྣམ་སྨིན་མི་ལྟ་བུའི་རྟེན་ལ་འབྱིན་པར་ངེས་ཀྱང་ཕྱིས་འདུན་པའི་རྐྱེན་སྟོབས་
ཀྱིས་འགྲོ་བ་གཞན་ལྷ་དང་དུད་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་ཁ་བསྒྱུར་དུ་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་དམ་སྙམ་ལ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མིར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་རྐྱེན་སྟོབས་ཀྱིས་ངན་འགྲོ་འཕེན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་དུ་མེད་ཀྱང༌། ལྷའི་སྐྱེ་
བ་འཕེན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡོད་ཚུལ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་

མཛོད་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་ཏེ།
དེའི་ཤོག ༥༨ ལས། འདོད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འགྲོ་བ་ཡང་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་གཡོ་ལ། དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་བོང་ཚོད་དང་སྟོབས་དང་ཁ་
དོག་དང་བདེ་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལྔ་ལྷ་ཡི་བོང་ཚོད་སོགས་ལྔར་སྨིན་རྒྱུ་དེ་

398

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མི་དང་དུད་འགྲོ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ནང་དུ་དེ་དག་གི་བོང་ཚོད་སོགས་ལྔར་སྨིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་ལྷའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་
ཀྱང་སྲེད་ལེན་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་མིར་སྐྱེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚད་ལྡན་གྱི་ལུང་དང་སྦྱར་ཏེ་དཔྱད་བྱའི་གནས་སོ། །
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དགེ་བའི་ལས་

ལ་རྣམ་སྨིན་གཡོ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སོ་སྐྱེའི་གནས་

འབྲས་བུ་ཆེ་བ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་རྐྱེན་སྟོབས་ཀྱིས་
འཕགས་པའིགནས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་པར་ཁ་བསྒྱུར་དུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཀྱང་སྨྲའོ། །
ཡང་ཚོར་བ་བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་དང༌། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འགྱུར་དང༌། བཏང་སྙོམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་གསུམ་འཆད་པ་ནི། །
བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་དགེ་བ། །
བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་དེ་ཡན་ཆད། །
སྡུག་མིན་བདེ་མིན་མྱོང་འགྱུར་བ། །
སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འགྱུར་འདིའི་མི་དགེ །
ཞེས་པ་སྟེ། འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དགེ་བའི་

ལས་ནི་ཚོར་བ་བདེ་བ་མྱོང་གྱུར་གྱི་ལས་དང༌། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

399

སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་དགེ་བའི་ལས་ནི་བཏང་སྙོམས་མྱོང་གྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་པ་

དང༌། འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་གྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་ནོ།
འོག་ནའང་བར་མ་ཡོད་དོ་ཞེས། །
ཁ་ཅིག་ཟེར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །
བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་རྣམ་སྨིན་ལས། །
སྔ་ཕྱི་མེད་གསུམ་སྨིན་འདོད་ཕྱིར། །
ཞེས་པས་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་འོག་མ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་
ནའང་བཏང་སྙོམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལས་དེ་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྡུག་གང་ཡང་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར་

དང༌། འདོད་པ་ནའང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་གསུམ་གྱི་རྣམ་སྨིན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྨིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟན་
བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ལས་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ། ཞེ་ན། ཡོད་དེ། བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་གཟུགས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་སེམས་

དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །བདེ་བ་ཡང་མིན་སྡུག་བསྔལ་
མིན་པ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

400

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ལ་བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་གཟུགས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་
པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ་མཐོ་རིས་ཀྱི་མིག་སོགས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང༌། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་
སོ། །ཞེས་པ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་ལྔའི་འཁོར་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་འཕེན་བྱེད་དང༌། བདེ་བ་མིན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མིན་པ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་སེམས་དང་
ལྡན་པ་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་སྲོག་དབང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་ལ་གསུངས་སོ། །
༢ མྱོང་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ།
གཉིས་པ། མྱོང་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་ནི།

ངོ་བོ་ཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་དང༌། །
དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་སྨིན་དང༌། །
མངོན་སུམ་དུ་ནི་གྱུར་པ་ལས། །

མྱོང་འགྱུར་རྣམ་པ་ལྔ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པས་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། རེག་པ་ལྟ་བུ་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། གཟུགས་ལྟ་བུ་དམིགས་པས་མྱོང་
འགྱུར་དང༌། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལྟ་བུ་རྣམ་སྨིན་གྱིས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། ཚོར་
བ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་འགྱུར་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༩༠ ལས། དེས་ན་དང་པོ་ནི་ཚོར་བ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

401

སྤྱི་དང་ལྔ་པ་ནི་བྱེ་བྲག་མྱོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚོར་བའི་སྤྱི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བར་མ་མྱོང་བ་
ནི་སྐབས་འདིར་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བའི་མཚན་གཞིར་གསུངས་སོ། །)རྣམ་
སྨིན་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་འཆད་པ་ནི།

དེ་ཡང་ངེས་དང་མ་ངེས་དང༌། །
མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་ལ། །
མྱོང་འགྱུར་ཕྱིར་ན་ངེས་རྣམ་གསུམ། །
ཁ་ཅིག་ལས་རྣམ་ལྔ་ཞེས་ཟེར། །
གཞན་དག་མུ་ནི་བཞི་ཞེས་ཟེར། །
གསུམ་གྱིས་རིགས་ནི་འཕེན་པར་བྱེད། །
ཅེས་པས་སྤྱིར་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལ་ངེས་པའི་ལས་དང་མ་ངེས་པའི་

ལས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང༌། ངེས་པའི་ལས་ལའང་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར། སྐྱེས་
ནས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་ལ།
ཁ་ཅིག་གིས། མ་ངེས་པའི་ལས་ལ་རྣམ་སྨིན་ངེས་ལ་གནས་སྐབས་
གསུམ་པོ་གང་དུ་འཕེན་པ་མ་ངེས་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ངེས་ལ་རྣམ་སྨིན་མ་ངེས་པ་སྟེ་གཉིས། གནས་སྐབས་དང་རྣམ་སྨིན་གཉིས་ཀ་ངེས་པ། མཐོང་

402

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཆོས་མྱོང་འགྱུར་སོགས་གསུམ་བཅས་སྤྱིར་ལས་རྣམ་པ་ལྔ་ཡོད་ཅེས་ཟེར། གཞན་དག་མདོ་སྡེ་པ་དག་ནི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལ། གནས་སྐབས་ངེས་ལ་
རྣམ་སྨིན་མ་ངེས་པ་དང༌། རྣམ་སྨིན་ངེས་ལ་གནས་སྐབས་མ་ངེས་པ་དང༌།
གཉིས་ཀ་ངེས་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ངེས་པ་སྟེ་མུ་བཞི་ཡོད་ཅེས་སྨྲའོ། །
མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱིས་རྣམ་སྨིན་ཚེ་འདིར་འཕེན་ལ། སྐྱེས་
ནས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་དང༌། མ་ངེས་པའི་

ལས་གསུམ་གྱིས་ཕྱི་མའི་རིས་མཐུན་སྲོག་དབང་འཕེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་སོགས་གསུམ་ལ་ངེས་པའི་ལས་

སུ་འཇོག་ཅིང༌། དེ་ལས་གཞན་པ་མ་ངེས་པའི་ལས་སུ་འཇོག་ཟེར། འོ་ན།
མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་སོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་
ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་
སྐབས་ངེས་ལ་རྣམ་སྨིན་མ་ངེས་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། ངེས་ལས་ཡིན་པར་

ཐལ། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་སོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྨིན་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། ངེས་པའི་
ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་ངེས་པའི་ལས་ལ་གནས་སྐབས་

ངེས་ལ་རྣམ་སྨིན་མ་ངེས་པ་དང༌། རྣམ་སྨིན་ངེས་ལ་གནས་སྐབས་མ་ངེས་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

403

གཉིས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁ་ཅིག་ལས་རྣམ་ལྔ་ཞེས་ཟེར། ་ཞེས་ལས་
རྣམ་པ་ལྔ་འཇོག་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། ལས་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་ཞེས་པ་རྣམ་སྨིན་
འབྱིན་པར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས།

འོ་ན། རྣམ་སྨིན་ངེས་ལ་གནས་སྐབས་མ་ངེས་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། ངེས་པའི་
ལས་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། ལས་རྣམ་པ་ལྔར་དབྱེ་ཚེ་ལས་ལ་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་གཉིས། དང་པོ་
ལ་མཐོང་ཆོས་སོགས་གསུམ་དང༌། ཕྱི་མ་མ་ངེས་པ་ལ་རྣམ་སྨིན་ངེས་ལ་གནས་སྐབས་མ་ངེས་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ངེས་ལ་རྣམ་སྨིན་མ་ངེས་པ་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར།
ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། ཁ་ཅིག་ལས་རྣམ་པ་ལྔ་ཞེས་ཟེར། །གཞན་དག་
མུ་ནི་བཞི་ཞེས་ཟེར། །ཞེས་པ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་མཛོད་རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་སྨིན་ངེས་ན་གནས་
སྐབས་ངེས་པའི་ཁྱབ་ཅིང༌། གནས་སྐབས་ངེས་ན་རྣམ་སྨིན་ཡང་ངེས་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྨིན་འཕེན་པར་ངེས་ན་གནས་སྐབས་གསུམ་གང་རུང་དུ་འཕེན་དགོས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་འཕེན་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གནས་སྐབས་ངེས་ན་རྣམ་སྨིན་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་འཕེན་

404

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དགོས་པས་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པར་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཞེད།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ལས་མི་དགེ་བ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་དུ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ།

ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཕེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་
ན། འོ་ན་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་མི་དགེ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མི་
དགེ་བའི་ལས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡང་ཤོས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདིར་ཡུན་ཐུང་ངུར་མྱོང་ནས་འཛད་པ་གང་ཞིགམི་དགེ་བའི་ལས་གཞན་
གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མར་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་ནས་ཡུན་རིང་མྱོང་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་མི་ནུས་ཏེ། མི་དགེ་བའི་

ལས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལྕི་ཤོས་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ཆོས་ལ་འབྲས་བུ་འཕེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་
ལས། །ཞིང་དང་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །ཞེས་རྩོད་ལ།
ལན་དུ་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༩༠ ལས། (མདོ་
སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་ན། མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ནི་ལས་

སྟོབས་ལྡན་ཡིན་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཆུང་བར་འགྱུར་ཏེ་དུས་ཐུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་དེའི་རྣམ་སྨིན་ནི་ཚེ་རབས་གཞན་ནའང་ཡོད་མོད་ཀྱི་མྱོང་བའི་འགོ་
འདི་ནས་བརྩམས་པས་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་འགྱུར་དུ་བཞག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

405

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ལས་གསུམ་གྱི་དུས་ངེས་པ་མི་

འཐད་པར་ཐལ་བས་སོ། །འབྲས་བུ་ཉེ་བ་ནི་ལས་ཀྱི་རིགས་ལས་ཡིན་གྱི་སྟོབས་
ཆེ་བས་མིན་ཏེ། ཕྱིའི་ས་བོན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།) ཞེས་གསུངས་སོ།།ཡང༌། གསུམ་གྱིས་རིགས་ནི་འཕེན་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་

རེ། འོ་ན། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་ན་རིགས་མཐུན་སྲོག་དབང་
མི་འཕེན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་
པ་སྐུ་ཚེ་འཇོག་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིགསྐུ་ཚེ་འཇོག་པ་ན་དེ་འདྲའི་སྲོག་དབང་དེ་
མཐོང་ཆོས་ལ་ལས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། གནས་དང་པོར། སྲོག་ནི་རྣམ་སྨིན་བཅུ་གཉིས་གཉིས། །ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་རྩོད་སྤོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར། ཁ་ཅིག་གིས། དགྲ་བཅོམ་པ་སྐུ་
ཚེ་འཇོག་རྒྱུའི་སྲོག་དབང་དེ་མཐོང་ཆོས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་དུ་འདོད་པ་དང༌།
གཞན་དག་གིས། སྐུ་ཚེ་སྔ་མའི་ཚེ་ལྷག་ཚེ་འདིར་འདྲེན་པས་ཚེ་རབས་སྔ་
མའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་འདོད་པ་དང༌། བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ཀྱིས་ཏིང་

ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་རྒྱུ་
མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པར་མི་འདོད་པ་སྟེ་འདོད་ཚུལ་
གསུམ་བྱུང་ཡང༌།
སྐབས་འདིར་རང་ལུགས་དགྲ་བཅོམ་པས་སྐུ་ཚེ་འཇོག་རྒྱུ་སྲོག་དབང་

406

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེ་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སྐྱེས་ནས་སམ་ལན་
གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི་མཐོང་ཆོས་མྱོང་
འགྱུར་གྱི་ལས་མིན་ཞེས་ལན་འདེབས་འོས་སམ་དཔྱོད།
སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༩༡ ལས། བསོད་
ནམས་བསགས་པས་ཚེ་བསྲིང་བ་ལ་སོགས་པའང་བར་ཆད་སེལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ལས་ཀྱི་
འཕེན་པ་དུ་ཡོད་འཆད་པ་ནི།
ཐམས་ཅད་ན་ནི་འཕེན་པ་བཞི། །
དམྱལ་བ་ན་ནི་དགེ་བའི་གསུམ། །

གང་ལས་འདོད་ཆགས་བྲལ་བརྟན་པའི། །

བྱིས་པ་དེར་སྐྱེས་མྱོང་མི་བྱེད། །
འཕགས་པ་གཞན་དུའང་མྱོང་མི་བྱེད། །
འདོད་རྩེའི་མི་བརྟན་པ་ཡང་མིན། །

ཞེས་པས་སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་དང༌། འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་བཞི་ཆར་ཡོད་ལ། འོན་ཀྱང་དམྱལ་བ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་
འཕེན་པ་བཞི་ཡོད་ཀྱང༌། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འཕེན་
པ་ནི་མེད་ལ། འདོད་པ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བར་ས་བརྒྱད་པོ་ལ་འདོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

407

ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྟན་པའི་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱང་གང་ལས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དེར་སྐྱེ་བ་འཕེན་པའི་སྐྱེ་གནས་མྱོང་འགྱུར་དང་མི་

ལྡན་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བར་ས་བར་པ་བདུན་

ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྟན་པའི་འཕགས་པ་ས་དེར་སྐྱེས་ནས་མྱོང་
འགྱུར་མ་ཟད་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱང་མི་ལྡན་ནོ། །
འདོད་པ་དང་སྲིད་རྩེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་མི་

བརྟན་པ་ཡང་འདོད་པ་དང་སྲིད་རྩེ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་ནས་དང་ལན་གྲངས་གཞན་
ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་མི་བྱེད་དེ། འཕགས་པ་དེ་གཉིས་ཆགས་བྲལ་ལས་
ཉམས་པ་སྲིད་ཀྱང༌། འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་འབྲས་

བུ་ངེས་པར་སོར་ཆུད་པས་དེ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་དང༌།
སྲིད་རྩེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འདོད་པ་དང་སྲིད་རྩེར་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་བྱེད་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
ཁྱོད་གཉིས་ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགྲ་
བཅོམ་པ་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིགའཕགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་
བ་ཡང་རང་འབྲས་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཉམས་
པའི་ཆོས་ཅན་སོགས་རིགས་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་དྲུག་པ་ལས།

408

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སློབ་དང་འཕགས་མིན་རིགས་དྲུག་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
ཡོངས་ཤེས་དྲུག་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་མཚན་གཞིར་འཕགས་པ་ཕྱིར་
མི་འོང་རང་འབྲས་ལས་ཉམས་པ་དེ་བཞག་པས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།
དེ་གཉིས་རང་འབྲས་ཉམས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། འབྲས་ལས་ཉམས་པ་འཆི་བ་མེད། །
བྱ་བ་མ་ཡིན་དེ་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པས་རང་འབྲས་སོར་མ་ཆུད་བར་
འཆི་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་

བར་གྱི་ས་བར་པ་བདུན་པོ་གང་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་
གང་ཡིན་ཡང་གང་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་དེ་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་ཀྱང༌ས་དེར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཆགས་བྲལ་སོར་མི་ཆུད་བར་དུ་འཆི་བ་མེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པ་དང་སྲིད་རྩེ་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་འཕགས་

པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞིགམཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
ཁ་ཅིག འདོད་ལན་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེས། བར་པ་བདུན་ལས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་མི་བརྟན་པ་ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་ཏེ་ས་
དེར་སྐྱེ་བ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། གང་ལས་འདོད་ཆགས་བྲལ་
བརྟན་པའི། །བྱིས་པ་དེར་སྐྱེས་མྱོང་མི་བྱེད། །འཕགས་པ་གཞན་དུའང་མྱོང་
མི་བྱེད། །ཅེས་ཆགས་བྲལ་བརྟན་པའི་འཕགས་པས་ས་དེར་སྐྱེས་ནས་དང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

409

ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་མི་བྱེད་ཅེས་དམིགས་ཀྱིས་
བསལ་བའི་ཤུགས་ལ་འཕགས་པ་མི་བརྟན་པས་ལས་དེ་གཉིས་བྱེད་པ་ཡོད་
པ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༩༢ ལས། བྱིས་པ་དང་
འཕགས་པ་ས་དེ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་ཡོངས་སུ་ཉམས་
པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་ནི་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་དང་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་
མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱང་བྱེད་དོ། (།དེ་ཡང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་འཐོབ་པའི་

འཕགས་པའང་ཉམས་ནས་གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་བཤད་པས་སོ། །)ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བར་དོ་ནའང་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
སྲིད་པ་བར་མ་འདོད་ཁམས་སུ། །
འཕེན་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་གཉིས། །

དེ་ནི་མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཡིན། །

དེ་ནི་རིགས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན། །

ཞེས་པས་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་སྲིད་ན་བར་དོ་དེ་ཉིད་དང༌། མངལ་

གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་དང༌། བཙས་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་མྱོང་
བར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་

ཡོད་ལ། ངེས་པ་བཅུ་གཅིག་ནི་མཐོང་ཆོས་ལ་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་ཡིན་

410

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཏེ། ལས་གསོག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། རྣམ་སྨིན་མྱོང་བའི་

གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་
པའི་ཕུང་པོ་རིས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། འདོད་པའི་བར་སྲིད་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་བར་
སྲིད་དེ་ཉིད་དང༌། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་དང༌། བཙས་པའི་གནས་

སྐབས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ངེས་ལས་བཅུ་གཅིག་པོ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་འཕེན་པར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་སྔོན་
མར་བསགས་པའི་སྐྱེ་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེར་ཐལ། བར་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་གཉིས་

གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གནས་གསུམ་
པར། དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །སྔོན་དུས་སྲིད་བྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང༌། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་དང༌། བཙས་པའི་གནས་

སྐབས་ལྔ་པོ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བར་སྲིད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་
དེའི་འཕངས་འབྲས་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེའི་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་འབྲས་
བུར་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་དེ་བར་དོའི་རྟེན་ལ་གསོག་ཅིང་འབྲས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

411

བུ་དེ་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་ལ་མྱོང་བ་གང་ཞིགབར་དོ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་
བྱུང་བའི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་གཉིས་ཚེ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པ་ལ།
སེར་སྨད་རྒྱལ་དབང་མཛོད་དུ། འདོད་པའི་བར་སྲིད་པའི་རྒྱུད་ལ་སྔར་
བསགས་པའི་ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་འགྲེལ་
བར་མཛད་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་བར་སྲིད་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་མཐོང་ཆོས་
འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མིན་གྱི་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བར་དོའི་རྟེན་ལ་བར་དོར་གནས་པ་
དེས་བར་དོའི་ཕྱི་མ་དང་མངལ་དང་བཙས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བདེ་བ་དང་
སྡུག་བསྔལ་ཅི་རིགས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་
པས། དེ་འདྲའི་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སུ་བཞག་པའོ། །ཞེས་སྨྲ།
དེ་ལ། འོ་ན་བར་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཕྱི་མར་འབྲས་བུ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་དེ་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་ཡིན་ཀྱང༌། མངལ་དང་བཙས་པའི་གནས་

སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་བར་དོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་མིན་པར་ཐལ། ལས་གསོག་པའི་རྟེན་དང་འབྲས་
བུ་མྱོང་བའི་རྟེན་གཉིས་ཚེ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་དོ། །
དེ་ལ། ལ་ལས། བར་དོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངལ་དང་བཙས་པའི་གནས་

སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་ཡང་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་

412

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་མཛད་པ་ལ། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་
ན་བར་དོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་དང༌། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གང་རུང་ཡིན་

པར་ཐལ། ངེས་པའི་ལས་གང་ཞིགམཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་མིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བར་དོ་བས་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་དང་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་གསོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༩༣ ལས། (འདི་བློ་མི་གསལ་བས་
ལས་གཞན་གཉིས་ནི་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་མི་བཟློག་པར་འདོད་པས་
སོ།།) ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ངེས་པའི་

ལས་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

ཉོན་མོངས་རབ་དང་དྲག་པོ་དང༌། །
ཡོན་ཏན་ཞིང་དང་རྒྱུན་ཆགས་སུ། །
བྱས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། །

ཕ་མ་གསོད་གང་དེ་ངེས་སོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

413

ཞིང་དང་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །

ས་དེའི་འདོད་ཆགས་གཏན་བྲལ་ཕྱིར། །
རྣམ་སྨིན་ངེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། བསམ་པ་ཀུན་སློང་
དྲག་པོས་འདུ་བྱེད་པ་དང༌། ཡང་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ས་གང་ལ་གཏན་དུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་ས་དེར་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་སྔར་བསགས་

པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་ཚེ་འདིར་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །
སྐབས་འདིར་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
གཏན་དུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་སྔར་བསགས་པའི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་
ངེས་ཀྱི་ལས་གང་ཡོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདིར་མྱོང་བའི་ལས་དེ་དག་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཁོ་ན་མིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་སྔོན་
མ་རྣམས་སུ་བསགས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ད་དུང་མྱོང་མ་ཟིན་པའི་ལས་དེ་དག་
གི་འབྲས་བུ་འཕྲལ་དུ་ཚེ་འདིར་མྱོང་ཡང་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་མིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ལས་བསགས་པའི་ཚེ་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་ཚེ་གཉིས་ཚེ་གཞན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདིར། མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས།།
ཞིང་དང་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །ས་དེའི་འདོད་ཆགས་གཏན་བྲལ་ཕྱིར།། རྣམ་སྨིན་ངེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།

414

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ་ལན་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་ནི་སྔར་གྱི་ལས་དེ་
དག་གི་འབྲས་བུ་སྔར་བསྣུར་ཏེ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པའི་ཚེ་དེར་མྱོང་བའི་

མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་འགྱུར་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་
མཚན་ཉིད་པ་མིན་ཞེས་གསལ་བའི་ཕྱིར།
མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་གྱུར་པའི་

ངོས་འཛིན་ནི།

གང་དག་འགོག་བྱམས་ཉོན་མོངས་མེད། །
མཐོང་དང་དགྲ་བཅོམ་འབྲས་ལངས་པ། །
དེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པ་ཡི། །

འབྲས་བུ་འཕྲལ་དུ་མྱོང་བར་འགྱུར། །
ཞེས་པ་སྟེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །ལས་གང་གི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་འཆད་པ་ནི།

རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡི། །

དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ནི། །

སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཁོ་ནར་འདོད། །
མི་དགེ་བའི་ནི་ལུས་ཀྱི་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡན་ཆད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ནི་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

415

ཡན་ཆད་ན་ལུས་ཚོར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བཅས་བསམ་གཏན་ཙམ་པོ་བ་
དང༌། འདོད་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལ་ལུས་ཚོར་དང་སེམས་ཚོར་
གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ནི་ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཁོ་ནར་
འདོད་དོ། །སེམས་ཚོར་སྡུག་བསྔལ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་པས་དེ་ལ་དགེ་མི་

དགེ་གང་རུང་དུ་ངེས་པས་སོ་ཞེས་སོ། །གཡེངས་བའི་སེམས་ཞེས་པ་ནི་

གང་ཡིན་ཞེ་ན།
གཡེངས་བའི་སེམས་ནི་ཡིད་སེམས་ལ། །
དེ་ནི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་སྐྱེས། །
སྐྲག་གནོད་མ་ཉམས་མྱང་ངན་གྱིས། །
སྒྲ་མི་སྙན་མིན་འདོད་ལྡན་རྣམས། །
ཞེས་པས་གཡེངས་བའི་སེམས་དང་དེའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་བསྟན་ཏོ། །མདོ་
ལས་གསུངས་པའི་ཡོན་པོའི་ལས་སོགས་གསུམ་འཆད་པ་ནི།

ཡོན་སྐྱོན་སྙིགས་མར་གསུངས་པ་ནི། །

གཡོ་དང་ཞེ་སྡང་འདོད་ཆགས་སྐྱེས། །
ཞེས་པ་སྟེ། གཡོས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་ནི་ཡོན་པོའི་ལས་དང༌།

ཞེ་སྡང་གིས་བསླངས་པ་ལ་སྐྱོན་གྱི་ལས་དང༌། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་བསླངས་
པའི་ལས་ལ་སྙིགས་མའི་ལས་ཞེས་གསུངས་པའོ། །ཞེས་སོ། །

416

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།
༣ དཀར་ནག་ལ་སོགས་ཀྱི་ལས་བཞིར་དབྱེ་བ།

གསུམ་པ། དཀར་གནག་སོགས་ཀྱི་ལས་འཆད་པ་ནི།

དཀར་གནག་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །
ལས་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །
དཀར་པོའི་ལས་དང༌། ནག་པོའི་ལས་དང༌། དེ་གཉིས་འདྲེས་མའི་ལས་

དང༌། དེ་དག་ཟད་བྱེད་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་བཞི་ཡོད་ཅེས་མདོར་བསྟན་ནོ། །འོ་
ན་ལས་བཞི་པོ་དེའི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
མི་དགེ་གཟུགས་དང་འདོད་གཏོགས་པའི། །

དགེ་བ་ཉིད་ནི་རིམ་བཞིན་དུ། །
གནག་དང་དཀར་དང་གཉིས་ཀའི་ལས། །

དེ་ཟད་བྱེད་པ་ཟག་མེད་ཡིན། །

ཞེས་པས་མི་དགེ་བ་ནི་ནག་པོའི་ལས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་
པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ནི་དཀར་པོའི་ལས་དང༌། འདོད་པའི་དགེ་བ་ནི་དཀར་

གནག་འདྲེས་མའི་ལས་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ནི་དེ་དག་ཟད་བྱེད་ཀྱི་ལས་
ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །
འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུད་གཅིག་ལ་ནག་པོའི་མི་དགེ་བ་ལྡན་པའི་དགེ་
བའི་ལས་ཡིན་ན་དཀར་གནག་འདྲེས་མའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་དགེ་བ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་དཀར་ཡང་དེ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

417

དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དཀར་གནག་འདྲེས་མའི་
ལས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞི་གནས་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་དེའི་

རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་དགེ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། དཀར་
གནག་འདྲེས་མའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་
ལ་མི་དགེ་བ་ལྡན་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དཀར་པོའི་ལས་སུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བར། མི་དགེ་གཟུགས་དང་
འདོད་གཏོགས་པའི། །དགེ་བ་ཉིད་ནི་རིམ་བཞིན་དུ། །གནག་དང་དཀར་དང་
གཉིས་ཀའི་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་

ཀྱི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་ལྡན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དཀར་གནག་འདྲེས་མའི་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
ཡང་ལ་ལ་ན་རེ། གཟུགས་མེད་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་

ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དཀར་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་
གང་ཞིགརང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

418

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །རྩོད་པ་ཕྱི་མ་འདིའི་ལན་དུ།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༣༩༩ ལས། འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་
གཟུགས་མེད་པའི་དགེ་བ་དཀར་བར་མ་བཤད་ཅེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་གང་
ན་རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་སྲིད་དང་བར་སྲིད་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ལུས་ལ་སོགས་པའི་
ལས་གསུམ་ག་ཡོད་པ་དེར་དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་ན། གཟུགས་མེད་ན་དེ་
དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་འཆད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མདོ་གཞན་ལས་ནི་དཀར་

ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དཀར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་པ་བཞིའོ། །
ཞེས་གཟུགས་མེད་པའི་དགེ་བའང་དེར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་གཟུགས་མེད་དགེ་བ་ལ་ལུས་ངག་གཉིས་ཀྱི་ལས་མེད་པས་
སྐབས་འདིར་མ་བཤད་ཀྱི། སྤྱིར་དེ་ཡང་དཀར་པོའི་ལས་སུ་འདོད་པར་བྱའོ་
སྙམ་ཡང་ད་དུང་དཔྱད་དོ། །
ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་པས་མི་དཀར་ཞིང་མི་

གནག་པའི་ལས་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན། ནག་པོ་དང་དཀར་པོའི་ལས་དེ་དག་ཟད་
བྱེད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་གང་ཞེ་ན།
ཆོས་བཟོད་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ཡི། །

བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད་ཀྱི་གང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

419

སེམས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཏེ། །
ནག་པོ་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས། །
དགུ་པའི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ། །

དེ་ནི་དཀར་ནག་ཟད་བྱེད་ཡིན༌། །

དཀར་པོ་བསམ་གཏན་ཆགས་བྲལ་བའི། །

བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་ཐ་མས། །
ཞེས་པས་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་བཞི་དང༌། འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་སྤོང་
བྱེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་པོ་བརྒྱད་པོས་བསྡུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་
བཅུ་གཉིས་པོ་ནི་ནག་པོ་ཟད་བྱེད་ཡིན་ལ། འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་ཟད་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌།
བསམ་གཏན་བཞི་པོ་སོ་སོར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་

མེད་ལམ་དགུ་པ་དེ་ནི་དཀར་པོ་ཟད་བྱེད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།
དེ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཟག་མེད་དགུ་
པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་སྤོང་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
འདྲའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་བ་དེའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་དགེ་བ་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་ས་བཞི་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བྱེད་ཀྱི་

420

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐ་མ་བཞི་པོ་ཡང་ཆོས་ཅན། དཀར་པོའི་ལས་ཟད་བྱེད་
མིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་མ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་བ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་
ཀྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པ་ལ།
ལུགས་འདིར་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ལ་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་
དང༌། དེ་ལ་དམིགས་ཤིང་རྒྱས་རུང་བའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
སྤངས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གོང་སྨོས་ཟག་མེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ནག་པོའི་ལས་སྤོང་ཚུལ་ནི་
ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། འདོད་ཉོན་གྱི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་པས་དཀར་གནག་འདྲེས་མའི་ལས་དང་གཟུགས་ཀྱི་
ཉིན་མོངས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་པས་གཟུགས་ཀྱི་དཀར་
པོའི་ལས་སྤོང་ཚུལ་ནི་དེ་དག་ལ་དམིགས་ཤིང་རྒྱས་པར་རུང་བའི་ཉོན་
མོངས་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཇུག་ཅེས་
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ་ལན་མཛད་དོ། །
གཞན་ནི་དམྱལ་བ་མྱོང་འགྱུར་དང༌། །
འདོད་གཞན་མྱོང་འགྱུར་གཉིས་སུ་རིག །
གཞན་ནི་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་གནག །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

421

འདོད་པ་ལས་སྐྱེས་གཞན་དཀར་ནག།
ཅེས་པས་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བརྗོད་པ་སྟེ། དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ།།
༤ ཐུབ་པ་དང་གཙང་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།
བཞི་པ། ཐུབ་པ་དང་གཙང་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ནི།

མི་སློབ་ལུས་ངག་ལས་ཡིད་ཉིད། །
ཐུབ་པའི་གསུམ་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན། །

ཞེས་པས་མི་སློབ་པའི་ལུས་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལ་རིམ་

བཞིན་ཐུབ་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཞེས་སོ། །
ལེགས་སྤྱད་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ནི། །

གཙང་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལེགས་སྤྱད་གསུམ་ལ་གཙང་
བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
༥ ལེགས་སྤྱད་ཉེས་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ།

ལྔ་པ། ལེགས་སྤྱད་ཉེས་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི།

ལུས་ཀྱི་ལ་སོགས་མི་དགེ་བ། །
ཉེས་པར་སྤྱད་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །
བརྣབ་སེམས་ལ་སོགས་ལས་མིན་ཡང༌། །

ཡིད་ཀྱི་ཉེས་སྤྱད་རྣམ་གསུམ་མོ། །

422

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བཟློག་པ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཡིན། །

ཞེས་པས་ལེགས་སྤྱད་དགེ་བའི་ལས་དང༌། ཉེས་སྤྱད་མི་དགེ་བའི་ལས་

ངོས་བཟུང་ལ།
༦ དགེ་བཅུ་མི་དགེ་བ་བཅུར་དབྱེ་བ།

དྲུག་པ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བཅུར་དབྱེ་བ་ནི།

དེ་ལས་ཆེ་ལོང་བསྡུས་ནས་ནི། །

དགེ་དང་མི་དགེ་ཅི་རིགས་པར། །

ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་བཅུར་གསུངས་སོ། །
ཞེས་པས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་དེ་ལ་ཆེ་ལོང་རགས་པ་རྣམས་མི་
དགེ་བཅུ་དང༌། དེ་དག་ལས་སྡོམ་པ་ལ་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུར་གསུངས་སོ། །
དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་རིག་བྱེད་དང་
རིག་མིན་དུ་དབྱེ་བ་ནི།

མི་དགེ་དྲུག་ནི་རྣམ་རིག་མིན། །
གཅིག་རྣམ་གཉིས་སོ་དེ་དག་ཀྱང༌། །
བྱེད་ན་དགེ་བ་བདུན་རྣམ་གཉིས། །
ཏིང་འཛིན་ལས་སྐྱེས་རྣམ་རིག་མིན། །

ཞེས་པས་ངག་གི་བཞི་དང༌། ལུས་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་པ་དང༌། མ་སྦྱིན་ལེན་ཏེ་མི་དགེ་དྲུག་ནི་རྣམ་པར་རིག་མིན་དང་ངེས་པར་ལྡན་ལ། རིག་བྱེད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

423

དང་ལྡན་པས་ངེས་པ་མེད་དེ། གཞན་ལ་བཅོལ་བས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཅིག་ལོག་གཡེམ་ནི་ངེས་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་
པས་ཁྱབ་ཅིང༌། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་ལུས་ངག་གི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་

བདུན་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་ནོ། །བསམ་གཏན་
ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་རིག་མིན་ཁོ་ནའོ། །
དགེ་མི་དགེའི་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་གཉིས་ལ་རིག་བྱེད་རིག་མིན་གང་
ལྡན་འཆད་པ་ནི།

ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད། །
རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་འགྱུར་བ་འམ། །
མ་ཡིན་བཟློག་པ་མཇུག་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པས་དགེ་མི་དགེ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་རིག་

བྱེད་དང་ངེས་པར་ལྡན་ཏེ། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
ཀུན་སློང་སྟོབས་ཆེ་ན་རིག་མིན་དང་ལྡན་ལ། སྟོབས་ཞན་ན་རིག་མིན་དང་

མི་ལྡན་པས་སྦྱོར་བ་ལ་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་རིག་མིན་དང་ལྡན་
མི་ལྡན་གཉིས་ཡོད་ལ། མཇུག་ནི་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་རིག་མིན་དང་ངེས་པར་
ལྡན་པས་ཁྱབ་ལ། རིག་བྱེད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉིས་ཡོད་དེ། མཇུག་གི་

སྐབས་སུ་དངོས་གཞི་དང་མཐུན་པའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་བྱེད་ན་རིག་བྱེད་

424

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ལྡན་ལ། དེ་མི་བྱེད་ན་རིག་མིན་ཁོ་ན་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་པའོ། །
སྐབས་འདིར་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
མི་དགེ་དྲུག་ནི་རྣམ་རིག་མིན། །གཅིག་རྣམ་གཉིས་སོ་དེ་དག་ཀྱང༌། །བྱེད་ན་
དགེ་བ་བདུན་རྣམ་གཉིས། །ཞེས་པས་ལུས་ངག་གི་དགེ་མི་དགེ་ལས་ལམ་
དངོས་གཞི་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་
ཅིང༌། ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད། །རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་འགྱུར་
བའམ། །མ་ཡིན་བཟློག་པ་མཇུག་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པས་ལུས་ངག་གི་དགེ་མི་དགེའི་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་གཉིས་ལ་
རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་ལྡན་ཚུལ་ལ་དྭོགས་པ་གཅོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ལུས་ངག་གི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་གཉིས་ལ་

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གཉིས་རེ་འཇོག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་གི་

ལས་ལམ་དངོས་གཞི་ལ་རིག་མིན་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་རིག་བྱེད་འཇོག་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་མཛོད་གནས་བཞི་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཤོག
༣༤ ལས། མདོར་ན། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣམ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

425

པར་རིག་བྱེད་ནི་གཏན་མི་རུང་སྟེ།
རང་འགྲེལ་ལས། དངོས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་གདོན་
མི་ཟ་བར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ལས། དངོས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ནི་

དངོས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་མེད་ཀྱི། བསྒོ་
བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ངེས་པ་སྟེར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུས་ངག་གི་དགེ་མི་དགེ་
ལས་ལམ་དངོས་གཞི་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གཉིས་ཀ་ངེས་
པར་དུ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་མཚོན་
བསྣུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་དེ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕ་རོལ་པོའི་སྲོག་དབང་འགག་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དེ་སྲོག་
གཅོད་པའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་ཡིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་
པ་ནོད་པའི་སྐབས་སུ་མཁན་སློབ་ལས་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་དེ་ཡང་དགེ་བའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞིར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

426

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དེར་ཐལ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༤༠༥ ལས། བསྣུན་པ་གང་
གིས་དངོས་སུ་སྲོག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་

པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་དངོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཊཱིཀ་

ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་འདི་ཐད་ཤོག ༢༢༠ ལས། སོ་སོར་ཐར་པའི་དགེ་བ་
བདུན་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་བའི་ཀུན་སློང་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི།

སྦྱོར་བ་རྩ་བ་གསུམ་ལས་སྐྱེས། །
ཞེས་པ་སྟེ། མི་དགེ་བཅུ་སོ་སོའི་སྦྱོར་བ་རེ་རེ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་
ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ལས་སྐྱེས་པ་ཡོད་ལ། འོན་ཀྱང༌། ཚར་ཕྱིན་པར་བྱེད་
པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་འགྱུར་ལྟར། སྲོག་གཅོད་པ་དང་གནོད་སེམས་དང་ཚིག་རྩུབ་གསུམ་ངེས་པར་ཞེ་སྡང་གིས་ཚར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀུན་སློང་
སོ་སོར་ཡོད་ལ།
དེ་ཡང༌། དཔེར་ན་སྦྱོར་བའི་ཀུན་སློང་ཤ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་
ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་པའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན། ཞེ་སྡང་
གིས་གསོད་པའི་བྱ་བ་དེ་ཚར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ལུས་ངག་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

427

གི་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་རིང་བའི་ཀུན་སློང་དང༌། བྱ་བ་ལ་ཞུགས་བཞིན་པའི་

དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་ལས། སྔ་མ་རིང་བའི་ཀུན་སློང་གི་དབང་
དུ་བྱས་ན་མི་དགེ་བ་བདུན་པོ་རེ་རེ་ཡང་ཀུན་སློང་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡོད་ལ། བྱ་བ་ལ་ཞུགས་དུས་ཀྱི་ཉེ་བའི་ཀུན་སློང་སོ་སོར་ངེས་
པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཡི་མཇུག་ཐོགས་ལས་བྱུང་ཕྱིར། །
བརྣབ་སེམས་སོགས་རྩ་གསུམ་ལས་སྐྱེས། །
ཞེས་པས་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བརྣབ་སེམས་དང་གནོད་
སེམས་དང༌། ལོག་ལྟ་གསུམ་ནི། རིམ་བཞིན་འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་
དང༌། གཏི་མུགས་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །
དགེ་བ་སྦྱོར་དང་མཇུག་བཅས་རྣམས། །
ཆགས་སྡང་གཏི་མུག་མེད་ལས་སྐྱེས། །
ཞེས་པས་དགེ་བའི་ལས་ལམ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་དགེ་རྩ་
གསུམ་ལས་སྐྱེས་ཞེས་པའོ། །
ཀུན་སློང་གི་བྱེད་པ་གང་གིས་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་དེ་དག་མཐར་
ཕྱིན་པར་བྱེད་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

གསོད་དང་གནོད་སེམས་ཚིག་རྩུབ་བོ། །

428

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེ་སྡང་གིས་ནི་མཐར་ཕྱིན་བྱེད། །
ལོག་གཡེམ་བརྣབ་སེམས་མ་སྦྱིན་ལེན། །
ཆགས་པ་ཡིས་ནི་རྫོགས་པར་བྱེད། །
ལོག་པར་ལྟ་བ་གཏི་མུག་གིས། །

ལྷག་མ་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་པར་འདོད། །
ཅེས་པ་སྟེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་པོ་དེ་དག་གི་གཞི་འཆད་པ་ནི།
གཞི་ནི་སེམས་ཅན་ལོངས་སྤྱོད་དང༌། །
མིང་དང་གཟུགས་དང་མིང་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པ་སྟེ། གསོད་པ་དང་གནོད་སེམས་དང་ཚིག་རྩུབ་གསུམ་གྱི་གཞི་
ནི་སེམས་ཅན་དང༌། ལོག་གཡེམ་དང་བརྣབ་སེམས་དང་མ་སྦྱིན་ལེན་གསུམ་གྱི་གཞི་ནི་ལོངས་སྤྱོད་དང༌། ལོག་ལྟའི་གཞི་ནི་མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ་དང་གཟུགས་
ཡིན། རྫུན་དང་ཕྲ་མ་ངག་བཀྱལ་གསུམ་གྱི་གཞི་ནི་མིང་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
སྔར་དང་མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལ། །

དངོས་མེད་ལུས་གཞན་སྐྱེས་ཕྱིར་རོ། །
དམག་ལ་སོགས་པ་དོན་གཅིག་ཕྱིར། །
ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོ་བཞིན་ལྡན། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

429

ཞེས་པས་སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ལམ་ལ་དྭོགས་པ་དཔྱད་པ་སྟེ་དཀྱུས་
ན་གསལ་ལོ། །མི་དགེ་བཅུ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ནི།

སྲོག་གཅོད་པ་ནི་བསམ་བཞིན་དུ། །

མ་ནོར་བ་ནི་གཞན་བསད་པའོ། །
མ་སྦྱིན་ལེན་པ་གཞན་གྱི་ནོར། །མཐུ་དང་འཇབ་བུས་བདག་གིར་བྱེད། །
བགྲོད་མིན་བགྲོད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །

ལོག་པར་གཡེམ་པ་རྣམ་པ་བཞི། །

རྫུན་ཚིག་འདུ་ཤེས་གཞན་བསྒྱུར་བའི། །

ཚིག་དོན་མངོན་པར་གོ་བ་འོ། །
མིག་སྣ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། །
གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་གང་དེ། །མཐོང་ཐོས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། །རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ་རིམ་བཞིན་བཤད། །
ཕྲ་མ་ཕ་རོལ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། །
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚིག །ཚིག་རྩུབ་པོ་ནི་མི་སྙན་པ། །

430

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཉོན་མོངས་ཅན་ཀུན་བཀྱལ་པ་ཉིད། །
གཞན་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉོན་མོངས། །
ཁ་གསག་གླུ་དང་བཟློས་གར་བཞིན། །

བསྟན་བཅོས་ངན་བཞིན་བརྣབ་སེམས་ནི། །

ལོག་པས་གཞན་གྱི་ནོར་ལ་ཆགས། །གནོད་སེམས་སེམས་ཅན་ལ་སྡང་བ། །དགེ་དང་མི་དགེ་མེད་ལྟ་བ། །
ལོག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་འདི་ལ། །

ཞེས་པ་སྟེ། དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །ལས་དང་ལས་ལམ་གྱི་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།
གསུམ་ལམ་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་ལས་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ལས་མིན་ལ།
ལུས་ངག་གི་བདུན་ནི་ལས་དང་ལས་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ལོག་
ལྟས་དགེ་རྩ་གཅོད་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ནི།

མེད་པར་ལྟ་བས་རྩ་བ་གཅོད། །
འདོད་གཏོགས་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་རྣམས། །
རྒྱུ་དང་འབྲས་ལ་སྐུར་བཏབ་པས། །
ཀུན་གྱི་རིམ་གྱིས་མིའི་ནང་དུ་། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

431

སྐྱེས་པ་བུད་མེད་ཀྱིས་གཅོད་དོ། །
ལྟ་སྤྱད་དེ་ནི་མི་ལྡན་པའོ། །
མཚམས་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་ལྟ་བས། །
འཚམས་མེད་བྱེད་པའི་འདི་ལ་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། གང་གིས་དགེ་རྩ་གཅོད་པའི་ལོག་ལྟ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་
ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ལོག་ལྟས་གཅོད་ལ། དགེ་བ་གང་གཅོད་ན། འདོད་པའི་
སས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་གཅོད་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་མི་གཅོད་དེ། དེ་ནི་

ལོག་ལྟ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་ནས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྐབས་འདིར་དགེ་རྩ་
གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། ཟག་མེད་དང་ཁམས་སྐལ་
བ་མི་མཉམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལོག་ལྟ་ཀུན་གྱིས་དགེ་རྩ་གཅོད་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་གཅོད་ཚུལ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱིས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་ལྟར་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་

ཅར་གཅོད་པར་འདོད་པ་དང༌། ཡང་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུས་སྒོམ་སྤང་དགུ་རིམ་གྱིས་སྤོང་བ་ལྟར་ལོག་ལྟ་ཆུང་རིམ་དགུས་རིམ་བཞིན་

དགེ་རྩ་ཆེ་རིམ་དགུ་གཅོད་པར་འདོད་པ་སྟེ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པ་
ལས། འདིར་རྩ་བར་རིམ་གྱིས་གཅོད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་མིའི་ནང་དུ་

སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ཀྱིས་གཅོད་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྲེད་སྤྱད་པ་དང༌། ལྟ་སྤྱད་

432

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་གཉིས་ལས་ལྟ་སྤྱད་པས་སོ། །དགེ་རྩ་བཅད་པའི་ངོ་བོ་ནི་དགེ་རྩའི་ཐོབ་པ་

ཆད་པའོ། །
སྐབས་འདིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ལོག་ལྟ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་གི་ཐོབ་

པ་ཆད་ཟིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་གཅོད་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་མི་

གཅོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྔ་རོལ་དུ་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་གཅོད་བྱེད་
གཞན་ཞིག་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལོག་ལྟ་རྒྱུད་
ལ་མ་སྐྱེས་བར་དུ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་མུ་མཐུད་ནས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལོག་ལྟ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དང་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་ལྡོག་གོ །ཞེ་ན།
འོ་ན། དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལོག་ལྟའི་གཅོད་བྱར་གྱུར་
པའི་དགེ་རྩ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོག་ལྟ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཐོབ་
པ་ཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོག་ལྟའི་གཅད་བྱར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་སྐྱེས་སྟོབས་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། ལོག་ལྟ་མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཕལ་
ཆེར་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་འདྲའི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེས་པ་དང༌། དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་ཐམས་ཅད་གཏོང་ཟིན་པས་དགེ་བ་སྦྱོར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

433

བྱུང་དེ་ལོག་ལྟའི་གཅད་བྱར་གྱུར་པའི་དགེ་རྩ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
འོ་ན། དགེ་རྩ་གཅོད་བྱེད་ལ་ལོག་ལྟ་ལས་གཞན་ཡང་འཇོག་རིགས་

པར་ཐལ། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཕལ་ཆེར་མེད་དམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཀྱང་
དགེ་རྩ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དགེ་རྩ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ན་དགེ་
རྩ་ཀུན་གཅོད་དགོས་པ་ལ་དེ་འདྲའི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་དགེ་རྩ་ཀུན་མི་གཅོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན།
འོ་ན། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ལོག་ལྟ་ཆུང་འབྲིང་དགུའི་

དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགེ་རྩ་གཅོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་
རྩ་ཀུན་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེའི་

རྒྱུད་ལ་ད་དུང་དགེ་རྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་དགེ་རྩ་སྐྱེས་སྟོབས་ཆུང་
ངུའི་ཆུང་ངུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ལོག་ལྟས་གཅད་བྱར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་ཡོད་
པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་ཐར་སྡོམ་ལྡན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
ལོག་ལྟ་སྐྱེས་ཏེ་དགེ་རྩ་ཆད་པ་དང་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཕྱིར། དགེ་རྩ་ཆད་པ་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་
ལས། །སོ་སོ་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །
འོ་ན་སླར་དགེ་རྩ་རྒྱུད་ལ་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་

434

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཕལ་ཆེར་ཡོད་དམ་སྙམ་པ་དང༌། ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་ལས་འབྲས་

ཡོད་པར་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་སླར་དགེ་རྩ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་མཚམས་མེད་བྱེད་པ་དག་ནི་ཚེ་འདི་ལ་དགེ་རྩ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐལ་

བ་མེད་ཅིང༌། དེ་མི་བྱེད་པ་དག་ནི་ཚེ་འདི་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཡོད་དོ། །
ཞེས་པའོ། །
ལས་ལམ་དུ་དང་སེམས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་འཆད་པ་ནི།

མི་དགེ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དག་དང༌། །
སེམས་པ་ཅིག་ཅར་ལྷན་ཅིག་འབྱུང༌། །

དགེ་བ་བཅུ་ཡི་བར་དག་དང༌། །
གཅིག་དང་བརྒྱད་དང་ལྔ་དང་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་པོ་དེ་དག་ལ་གཅིག་ནས་བརྒྱད་

ཀྱི་བར་དུ་སེམས་པ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱི་དགུ་དང་བཅུ་དང་སེམས་པ་
ལྷན་ཅིག་ཡོད་པ་མི་སྲིད་དེ། ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་གསུམ་ཅིག་ཅར་
འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གཅིག་དང་ལྷན་ཅིག་བྱུང་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལས་གང་རུང་གཅིག་

ཁོ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་ཅིང་ལུང་ངག་གི་མི་དགེ་བ་གཞན་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་
ལྟ་བུའོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

435

གཉིས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་གནོད་སེམས་ལ་གནས་
ནས་སྲོག་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་ལུས་ངག་གི་གཅིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་དང༌།
གསུམ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། ཡིད་གནོད་སེམས་ལ་གནས་པས་
གསོད་ཅིང་འཕྲོག་པ་དང༌།
བཞི་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། གནོད་སེམས་ལ་གནས་ནས་ཕ་རོལ་
དབྱེ་ཕྱིར་ཚིག་རྩུབ་མོས་བརྫུན་སྨྲས་པ་དང༌།
ལྔ་དང་དྲུག་དང་བདུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། རང་ཉིད་བརྣབ་སེམས་
ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་གཞན་བཞི་དང་ལྔ་དང་དྲུག་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་བྱེད་
པ་དང༌།
བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། རང་བརྣབ་སེམས་ལ་གནས་ནས་
ལོག་གཡེམ་སྤྱད་ཅིང་ལུས་ངག་གི་དྲུག་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་བྱེད་པ་ལྟ་
བུའོ། །
དགེ་བའི་ལས་ལམ་ནི་བཅུའི་བར་དུ་སེམས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་
ལ། འོན་ཀྱང༌། གཅིག་དང་ལྔ་དང་བརྒྱད་དང་སེམས་པ་ཅིག་ཅར་ལྷན་ཅིག་

འབྱུང་བ་མེད་ལ། དེ་ཡང་སྡོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། བར་མའི་དགེ་བ་ལ་
གཅིག་དང་ལྔ་དང་བརྒྱད་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དོ། །
དེ་ལ་སྤྱིར་བར་མའི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་ཙམ་ལ་དགེ་བའི་ལས་ལམ་

436

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གཅིག་དང་སེམས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། སེམས་ལུང་མ་བསྟན་ལ་
གནས་པས་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་གཅིག་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་སྡོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཅིག་ཙམ་དང་སེམས་པ་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བ་མེད་དེ། ཡིད་ཀྱི་བརྣབ་སེམས་མེད་པ་དང་གནོད་སེམས་མེད་
པ་གཉིས་འབྲལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དབང་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་ལྟ་
བུའོ། །གསུམ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་ལྟ་
བུའོ། །བཞི་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། ཡིད་མི་དགེ་བའམ་ལུང་མ་བསྟན་ལ་
གནས་ཏེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིར་བར་མའི་དགེ་བ་ལ་ལྔ་
དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། ཡིད་དགེ་བ་ལ་གནས་ཏེ། སྲོག་གཅོད་པ་
དང་མ་སྦྱིན་ལེན་གཉིས་ཙམ་སྤོང་བ་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང༌། སྡོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལྔ་དང་སེམས་པ་ཅིག་ཅར་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བ་མེད་དེ། དགེ་ཚུལ་མན་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་ན་ངེས་པར་བཞི་དང་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ལ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་ན་བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དྲུག་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དབང་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་
ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའོ། །བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། ཡིད་

དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའམ་ཡིད་མི་དགེ་བ་དང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

437

ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་དང༌། སྤྱིར་བར་མའི་དགེ་བ་
ཙམ་བརྒྱད་དང་སེམས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། དགེ་སེམས་ཀྱིས་
ལུས་ངག་གི་ལྔ་ཙམ་སྤོང་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་སྡོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་མེད་
དེ་དབང་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་ན་དགུ་དང་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ལ། ལུང་མ་བསྟན་དང་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ལེན་ན་བདུན་
དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དགུ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི་དབང་ཤེས་
དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་དང༌། བཅུ་དང་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བ་ནི་ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་པའོ།།
ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ལས་ལམ་དུ་ཡོད་འཆད་པ་ནི།
དམྱལ་བ་ན་ནི་བཀྱལ་པ་དང༌། །

ཚིག་རྩུབ་གནོད་སེམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །
བརྣབ་སེམས་ལོག་ལྟ་ལྡན་པས་སོ། །
སྒྲ་མི་སྙན་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། །
དེ་ན་བདུན་པ་དངོས་སུ་ཡང༌། །
འདོད་པ་གཞན་ན་མི་དགེ་བཅུ། །
ཞེས་པས་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་པོ་ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་དུ་ཡོད་

438

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང༌། དམྱལ་བ་ན་བཀྱལ་པ་དང་ཚིག་རྩུབ་གནོད་སེམས་གསུམ་མངོན་འགྱུར་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་ཡོད་ལ། མི་དགེ་བའི་

ལས་ལམ་གཞན་བརྣབ་སེམས་དང་ལོག་ལྟ་ལྡན་པས་ཡོད་ཀྱི་མངོན་འགྱུར་བ་མེད་ལ། ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་ལ་ནི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་ག་མངོན་
འགྱུར་དང་ལྡན་པས་ཡོད་དོ། །
བདེ་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བྱང་སྒྲ་མི་སྙན་ན་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་
ལྡན་པ་ཡོད་ཀྱི་མངོན་འགྱུར་དུ་མེད་ལ། ལུས་ངག་གི་བདུན་ལས་ངག་

བཀྱལ་མངོན་འགྱུར་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལྡན་པས་ཡོད་ཀྱི་མངོན་འགྱུར་དུ་ནི་མེད་དོ། །
མདོར་ན་མི་དགེ་བཅུ་ལས་མངོན་འགྱུར་དུ་ཡོད་པ་ནི་ངག་བཀྱལ་ཁོ་
ན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་འདོད་པའི་ལྷ་དང་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་མི་

དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་ག་མངོན་འགྱུར་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀས་ཡོད་ཅེས་པའོ།།དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དམྱལ་བ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་ལས་ཡིད་

ཀྱི་གནོད་སེམས་ཁོ་ན་དང༌། ངག་གི་བཀྱལ་པ་དང་ཚིག་རྩུབ་སྟེ་གསུམ་ཁོ་
ན་ལྡན་གྱི་གཞན་མི་ལྡན་ཟེར་ན། འོ་ན། བརྣབ་སེམས་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གཟུགས་མིན་ནི། །

གཉེན་པོ་སྐྱེས་པས་རྣམ་ཉམས་འགྱུར༌། ཞེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

439

ཅན་མིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཏོང་རྒྱུ་ནི་རང་རང་གི་དངོས་གཉེན་སྐྱེས་
པ་དེ་གསུངས་པ་གང་ཞིགདེའི་ཚེ་དེ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དམྱལ་བ་པ་དང་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་
བཅུ་ཚང་མ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དམྱལ་བ་
པའི་རྒྱུད་ལ་སྲོག་གཅོད་པ་དང་མ་སྦྱིན་ལེན་དང་ལོག་གཡེམ་དང༌། ངག་གི་

རྫུན་དང་ཕྲ་མ་བཅས་ལྔ་ལྡན་པ་དང༌། སྒྲ་མི་སྙན་པའི་རྒྱུད་ལ་ལུས་ངག་གི་
མི་དགེ་བ་བདུན་ག་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྔར་
སྐྱེ་བ་སྔོན་མར་ལྡན་པའི་ལུས་ངག་གི་དེ་དག་གཏོང་ཟིན་ཞིང༌། ཚེ་འདིར་

གསར་དུ་སྐྱེས་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་དག་གི་

ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་དེ་དག་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་མིན་གྱིས་བསྡུས་
པས་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས། དེ་དག་ཚེ་འཕོས་པ་ན་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༤༢༤ ལས། སྲོག་གཅོད་པ་
ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྔར་ཐོབ་པ་དག་བཏང་བའི་ཕྱིར་དང༌། མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་དེ་དག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལྡན་པའང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དམྱལ་བ་ན་ལོག་ལྟ་མེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལོག་
ལྟ་སྐྱེས་པ་ལ་བསམ་པ་ཙམ་ཉམས་པ་དང༌། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་ཉམས་པ་
གཉིས་ལས་གཉིས་ཀ་ཉམས་པ་ནི་མཚམས་མེད་པ་དང་ལོག་ལྟ་གཉིས་ཀ་

440

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བྱས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ་དམྱལ་བ་ནས་འཆི་འཕོས་

པ་ན་དགེ་རྩ་མཚམས་སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགེ་རྩ་མཚམས་
མ་སྦྱོར་གྱི་བར་དུ་ལོག་ལྟ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལོག་ལྟ་ཅན་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་ཉམས་པ་དེས་དགེ་རྩ་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཐལ།

འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༤༢༤ ལས། མཚམས་མེད་
བྱས་པའི་འདི་ལ་མིན། །ཞེས་བསམ་སྦྱོར་ཉམས་པས་དགེ་རྩ་ཆད་པ་ནི། དམྱལ་
བ་ནས་འཆི་བ་ན་མཚམས་སྦྱོར་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད་དོ། །
དེས་ན་དམྱལ་བ་ན་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་ལྡན་པས་ཡོད་ལ། ཡིད་ཀྱི་གནོད་
སེམས་དང་ངག་གི་རྫུན་དང་བཀྱལ་པ་མངོན་འགྱུར་དང་ལྡན་པས་ཡོད་ལ།
ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་གཞན་ལྡན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་མེད་ལ། སྒྲ་མི་སྙན་
པ་ནི་ངག་གི་བཀྱལ་པ་ཁོ་ན་མངོན་འགྱུར་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ལྡན་དང༌། ཡིད་
ཀྱི་མི་དགེ་བ་ནི་ལྡན་པས་ཡོད་ལ། ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་གཞན་དྲུག་ནི་

ལྡན་པས་ཀྱང་མེད་དོ། །དགེ་བའི་ལས་ལམ་ལྡན་ཚུལ་ནི།

དགེ་བ་གསུམ་ནི་ཐམས་ཅད་ན། །

རྙེད་དང་མངོན་དུ་འགྱུར་སྒོ་ནས། །
གཟུགས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་སེམས་ཅན། །རྙེད་པས་བདུན་ཡོད་ལྷག་བྱས་ན། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

441

མངོན་དུ་འགྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང༌། །
དམྱལ་བཅས་སྒྲ་མི་སྙན་མ་གཏོགས། །
ཞེས་པས་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བ་གསུམ་ནི་ཐམས་ཅད་ན་རྙེད་པ་དང༌། མངོན་
དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་མེད་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་

ལྷ་རྣམས་ལ་ལུས་ངག་གི་དགེ་བ་བདུན་རྙེད་པས་ཡོད་ཀྱི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་
སྒོ་ནས་མེད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ལུས་ངག་གི་

བདུན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཡོད། འོན་ཀྱང༌། དམྱལ་བ་དང་སྒྲ་མི་

སྙན་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །ལས་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་འཆད་པ་ནི།

ཐམས་ཅད་བདག་པོ་རྒྱུ་མཐུན་དང༌། །
རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་འདོད། །
སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་དང་བསད་ཕྱིར་དང༌། །
གཟི་བྱིན་མེད་ཕྱིར་འབྲས་རྣམས་གསུམ། །
ལུས་དང་ངག་ལས་ཆགས་ལས་སྐྱེས། །
ལོག་འཚོ་སྦྱངས་དཀའི་ཕྱིར་ལོགས་ཤིག །

བསྟན་ཏོ་གལ་ཏེ་ཡོ་བྱད་ལ། །
ཆགས་བསླང་མདོ་དང་འགལ་ཕྱིར་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །

442

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

༧ ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་བ།
བདུན་པ། ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་བ་ནི།
དྲི་བཅས་སྤོང་བའི་ལམ་དག་གི།
ལས་ནི་ལྔ་ཡི་འབྲས་བུ་བཅས། །

ཞེས་པས་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤོང་ལམ་གྱི་ལས་ལ་འབྲས་བུ་ལྔ་འབྱུང་སྟེ། དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང༌། སྤོང་ལམ་ཡིན་

པས་བྲལ་འབྲས་དང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་།
བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང༌། རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་སྐལ་མཉམ་

རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དྲི་མེད་བཞི་ཡིས་་་་་་་་་་་་་་་་། །

ཞེས་པས་ཟག་མེད་སྤོང་ལམ་ལ་རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་མ་གཏོགས་ལྷག་
མ་བཞི་འབྱུང་ངོ༌། །
་་་་་་་་་་་་་ཟག་བཅས་གཞན། །

དགེ་དང་མི་དགེ་གང་ཡིན་པའང༌། །

ཞེས་པས་ཟག་བཅས་སྤོང་ལམ་ལས་གཞན་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་
དང་མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་ལས་ཀྱང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་འབྲས་བུ་ལྷག་
མ་བཞི་འབྱུང་ངོ། །
ཟག་པ་མེད་པ་ལྷག་མ་དང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

443

ལུང་བསྟན་མིན་གང་གསུམ་གྱིས་སོ། །
ཞེས་པས་ཟག་མེད་སྤོང་ལམ་ལས་གཞན་པ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའང༌། བྲལ་འབྲས་དང་རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །
དགེ་བའི་དགེ་ལ་སོགས་པ་ནི། །
བཞི་དང་གཉིས་དང་དེ་བཞིན་གསུམ། །

ཞེས་པས་དགེ་བས་དགེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚེ་རྣམ་སྨིན་མ་གཏོགས་བཞི་
འབྱུང་ཞིང༌། དགེ་བས་མི་དགེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚེ་རྒྱུ་མཐུན་དང་རྣམ་སྨིན་དང་
བྲལ་འབྲས་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་གཉིས་འབྱུང་ལ། དགེ་བས་ལུང་
མ་བསྟན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་དང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་མ་

གཏོགས་གསུམ་མོ། །
མི་དགེའི་དགེ་སོགས་གཉིས་དང་ནི། །
གསུམ་དང་བཞི་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན། །

ཞེས་པས་མི་དགེ་བས་དགེ་བ་བསྐྱེད་ཚེ་རྣམ་སྨིན་དང་རྒྱུ་མཐུན་དང་
བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་གཉིས་འབྱུང་ལ། མི་དགེ་བས་མི་དགེ་བ་
བསྐྱེད་ཚེ་རྣམ་སྨིན་དང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་གསུམ་དང༌། མི་དགེ་བས་ལུང་མ་བསྟན་བསྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་བཞི་འབྱུང་ངོ། །

444

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ལུང་བསྟན་མིན་གྱི་དགེ་ལ་སོགས། །
དེ་དག་གཉིས་དང་གསུམ་དང་གསུམ། །

ཞེས་པས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་དགེ་བ་བསྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་དང་རྣམ་སྨིན་དང་རྒྱུ་མཐུན་གསུམ་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་གཉིས་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་
གྱིས་མི་དགེ་བ་བསྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་དང་རྣམ་སྨིན་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ལུང་མ་བསྟན་བསྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་དང་རྣམ་སྨིན་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་གསུམ་འབྱུང་ངོ། །
འདས་པའི་ཐམས་ཅད་བཞི་ཡིན་ནོ། །
བར་མ་ཡི་ནི་མ་འོངས་པའང༌། །
བར་མ་གཉིས་སོ་མ་སྐྱེས་པའི། །

འབྲས་བུ་མ་འོངས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པས་འདས་པའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བ་གསུམ་བསྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་ཡོད་ལ། བར་མ་ད་ལྟ་བའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མ་འོངས་པ་བསྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་དང༌། བར་མས་བར་མ་ལ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་
འབྲས་གཉིས་དང༌། མ་འོངས་པའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མ་འོངས་པ་སྐྱེད་ཚེ་རྒྱུ་མཐུན་དང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

445

རང་གི་ས་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །
གཞན་གྱི་ས་པ་གསུམ་དང་གཉིས། །

ཞེས་པས་རང་གི་ས་པའི་ལས་ཀྱིས་རང་སའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་

བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་དང༌། གཞན་གྱི་ས་པའི་ལས་ཟག་མེད་ཀྱིས་
གཞན་གྱི་ས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་རྒྱུ་མཐུན་གསུམ་
དང༌། གཞན་གྱི་ས་པའི་ལས་ཟག་བཅས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ས་པའི་འབྲས་བུ་

སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་སོ། །
སློབ་པའི་སློབ་ལ་སོགས་པ་གསུམ། །
མི་སློབ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། །
སློབ་པ་ཡི་ནི་ཆོས་ལ་སོགས། །
གཅིག་དང་གསུམ་དང་གཉིས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། །

སློབ་སོགས་གཉིས་དང་གཉིས་དང་ལྔ། །

ཞེས་པས་སློབ་པའི་ལས་ཀྱིས་སློབ་པ་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་

རྒྱུ་མཐུན་ཏེ་གསུམ་དང༌། སློབ་པས་མི་སློབ་པ་སྐྱེད་ཚེ་གོང་བཞིན་གསུམ་

དང༌། སློབ་པས་གང་ཡང་མིན་པ་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་བྲལ་འབྲས་

ཏེ་གསུམ་དང༌། མི་སློབ་པས་སློབ་པ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་བདག་འབྲས་གཅིག་པུ་

446

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དང༌། མི་སློབ་པས་མི་སློབ་པ་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་རྒྱུ་མཐུན་སྟེ་
གསུམ་དང༌། མི་སློབ་པས་གང་མིན་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་ཡིན་ནོ། །
གང་མིན་གྱི་ལས་ཀྱིས་སློབ་པ་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང༌། གང་མིན་
གྱིས་མི་སློབ་པ་སྐྱེད་ཚེ་ཡང་དེ་གཉིས་དང༌། གང་མིན་གྱིས་གང་མིན་སྐྱེད་
ཚེ་འབྲས་བུ་ལྔ་ཆར་འབྱུང་ངོ། །
མཐོང་བས་སྤང་བྱའི་དེ་ལ་སོགས། །
གསུམ་དང་བཞི་དང་གཅིག་ཡིན་ནོ། །
སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་ལས་ཀྱི། །དེ་དག་གཉིས་དང་བཞི་དང་གསུམ། །
སྤང་བྱ་མིན་པའི་དེ་དག་གཅིག། །
གཉིས་དང་བཞི་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན། །

ཞེས་པས་མཐོང་སྤང་གི་ལས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་
གཉིས་དང་རྒྱུ་མཐུན་ཏེ་གསུམ་དང༌། མཐོང་སྤང་གིས་སྒོམ་སྤང་སྐྱེད་ཚེ་
བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་བཞི་དང༌། མཐོང་སྤང་གིས་གང་མིན་སྐྱེད་ཚེ་གཅིག་

བདག་འབྲས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །སྒོམ་སྤང་གི་ལས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་
བདག་གཉིས་ཁོ་ན་དང༌། སྒོམ་སྤང་གིས་སྒོམ་སྤང་སྐྱེད་ཚེ་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་དང༌། སྒོམ་སྤང་གིས་གང་མིན་སྐྱེད་ཚེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

447

དང་བྲལ་འབྲས་ཏེ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །གང་མིན་གྱི་ལས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་སྐྱེད་
ཚེ་བདག་འབྲས་ཁོ་ན་དང༌། སྤང་བྱ་མིན་པའི་ལས་ཀྱིས་སྒོམ་སྤང་སྐྱེད་ཚེ་
སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང༌། སྤང་བྱ་མིན་པའི་ལས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་མིན་པ་སྐྱེད་ཚེ་
རྣམ་སྨིན་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །
༨ རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པའི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ།
བརྒྱད་པ། རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པའི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི།

རིགས་མིན་བསྐྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན། །
ཁ་ཅིག་ཆོ་ག་ཉམས་པའང་ཞེའོ། །
ཞེས་རིགས་མིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་བསླངས་
པའི་མི་དགེ་བ་དང་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་
གིས་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཁོ་ནའང་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །
༩ འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

དགུ་པ། འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི།
གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་ནོ། །
ཡོངས་རྫོགས་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡིན། །

སེམས་མེད་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དག །
འཕེན་བྱེད་མ་ཡིན་ཐོབ་པའང་མིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་འདི་ལ་ལས་གཅིག་གིས་

448

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་གྱི་དུ་མ་མི་འཕེན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལས་དུ་མས་

ཀྱང་སྐྱེ་བ་གཅིག་མི་འཕེན་པར་འདོད་དོ། །འཕེན་བྱེད་ལས་གཅིག་གིས་
འཕངས་པའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་ལས་དུ་མས་

རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །འཕེན་བྱེད་དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་གང་གིས་

འཕངས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་རེ་རེར་ཡང་དགེ་བ་དང༌།
མི་དགེ་བའི་ལས་སྣ་ཚོགས་པ་དུ་མས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་མུ་བཞི་གསུངས་ཏེ། འཕེན་བྱེད་དགེ་བས་འཕངས་ལ་
རྫོགས་བྱེད་མི་དགེ་བས་རྫོགས་པ་ནི་དཔེར་ན། མིར་སྐྱེས་ཀྱང་ཚེ་ཧྲིལ་བུ་

སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འདའ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བས་འཕངས་ཀྱང་
རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་རྫོགས་པ་ནི། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་ནོར་རྒྱས་ཀྱི་བུ་ལྟ་བུ་འཕེན་
བྱེད་མི་དགེ་བས་འཕངས་ཀྱང་ཚེ་ཧྲིལ་བུར་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྤྱད་དེ་བདེ་བས་ཚེ་འདའ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། འཕེན་རྫོགས་གཉིས་ཀ་དགེ་
བ་དང་མི་དགེ་བས་བྱེད་པ་ནི་རིམ་བཞིན་ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱ་སྦྱིན་དང༌།
དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་མེད་སྙོམས་འཇུག་
གཉིས་དང༌། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང༌། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བ་
ཟག་བཅས་དང༌། སྦྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་བཞི་རྣམས་རྫོགས་བྱེད་ཡིན་གྱི་
འཕེན་བྱེད་མི་འདོད་དོ། །
༡༠ སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ།

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

449

བཅུ་པ། སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ་ནི།

མཚམས་མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང༌། །

ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་ངན་འགྲོ་དང༌། །
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང༌། །
སྒྲ་མི་སྙན་སྒྲིབ་གསུམ་དུ་འདོད། །
ཅེས་པ་སྟེ། སྒྲིབ་པ་གསུམ་ནི། མཚམས་མེད་ལྔ་ལས་སྒྲིབ་དང༌། ཉོན་
མོངས་ཤས་ཆེན་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ངན་འགྲོ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་
པའི་སེམས་ཅན་དང༌། སྒྲ་མི་སྙན་པ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པའོ། །འོ་ན་སྒྲིབ་པ་
དེ་དག་འགྲོ་བ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན།
མཚམས་མེད་གླིང་གསུམ་དག་ན་ཡོད། །
ཟ་མ་སོགས་ལ་མི་འདོད་དོ། །
ཕན་དང་ངོ་ཚ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། །
ལྷག་མ་འགྲོ་བ་ལྔ་དག་ན། །
ཞེས་པས་མཚམས་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཟ་མ་སོགས་མ་གཏོགས་
པའི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ལ་ཡོད་ལ། ལྷག་མ་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་ངན་འགྲོ་
དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་མི་ལ་ཡོད་པས་འགྲོ་
བ་ལྔ་ན་ཡོད་ཅིང༌། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའང་འགྲོ་བ་ལྔ་གར་ཡོད་

450

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཅེས་སོ། །
༡༡ མཚམས་མེད་པ་ལྔ་བཤད་པ།
བཅུ་གཅིག་པ། མཚམས་མེད་པའི་ལས་བཤད་པ་ནི།

དགེ་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཕྲོད་པའི། །
རང་བཞིན་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཆོས། །
ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །

དེ་དང་དགེ་འདུན་ཡང་དག་ལྡན། །དེ་ཡི་ཁ་ན་མ་ཐོ་རྫུན། །
དེ་དང་འབྱེད་པོ་ཡང་དག་ལྡན། །
བསྐལ་པར་མནར་མེད་པར་སྨིན་འགྱུར། །ལྷག་པས་གནོད་པ་ལྷག་པར་འགྱུར། །དགེ་སློང་ལྟ་སྤྱད་ཚུལ་ལྡན་པས། །འབྱེད་དོ་གཞན་དུའོ་བྱིས་པ་རྣམས། །སྟོན་དང་ལམ་གཞན་ལ་བཟོད་པ། །ཕྱེ་བའོ་དེ་ནི་མི་གནས་སོ། །
དེ་ནི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དུ་འདོད། །
འཛམ་བུ་གླིང་ནའོ་དགུ་སོགས་ཀྱི། །ལས་ཀྱི་དབྱེན་ནི་གླིང་གསུམ་ན། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

451

དེ་ནི་བརྒྱད་དག་ཡན་ཆད་ཀྱིས། །
དང་པོ་མཐའ་སྐྱོན་ཟུང་གཅིག་གི།

སྔ་རོལ་ཐུབ་པ་ནོངས་པ་དང༌། །མཚམས་མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་ཡང༌། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་མི་འབྱུང་ངོ། །
ཕན་འདོགས་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཞིང༌། །

སྤངས་དང་མེད་པར་བྱས་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་ཀྱང་འགྱུར། །
གང་གི་ཟླ་མཚན་ལས་བྱུང་མ། །
སངས་རྒྱས་འདེགས་པར་སེམས་ལ་མིན། །

བསྣུན་འོག་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་མིན། །

མཚམས་མེད་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ། །
འདོད་ཆགས་བྲལ་འབྲས་མི་སྲིད་དོ། །
དགེ་འདུན་དབྱེ་ཕྱིར་རྫུན་སྨྲ་བ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་རབ་ཆེར་འདོད། །
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དགེ་བ་ལ། །
སྲིད་རྩེའི་སེམས་པ་འབྲས་རབ་ཆེ། །

452

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཚམས་མེད་པའི་ལས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
མཚམས་མེད་ལྔ་ནི། དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་པ་དང༌། ཕ་བསད་
པ་དང༌། མ་བསད་པ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པའི་མཚམས་མེད་པའི་ལས་རྣམས་སོ། །
དེ་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ནི། དགེ་འདུན་ཕན་ཚུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་

ཕྱེ་བའི་མི་འཕྲོད་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་ལ།

དེ་ནི་དགེ་འདུན་ལ་ལྡན་ནོ། །དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའི་མཚམས་མེད་
ཀྱི་ལས་ནི་དབྱེན་འབྱེད་པ་པོ་ལ་ལྡན་ནོ། །
དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལ་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དང་ལས་ཀྱི་དབྱེན་གཉིས་

ཡོད་པ་ལས། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་དུས་སུ་དགེ་
སློང་ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་རང་གི་བསླབ་ཚིག་ལྔ་བསྒྲགས་ཏེ་དགེ་འདུན་ཕྱོགས་
གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཚེ་འབྱེད་པ་པོ་ལྷས་སྦྱིན་ལ་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་བྱེད་པའི་

མཚམས་མེད་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་ན་
འབྱུང་གི་གླིང་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ་དང༌། གང་ཕྱེ་བའི་དགེ་འདུན་བཞི་བཞི་

སྟེ་བརྒྱད་དང༌། འབྱེད་པ་པོ་གཅིག་བཅས་མ་མཐར་དགུ་དགོས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་དུས་ན་འབྱུང་གི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་མི་
འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་མ་ཐག་དང་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་མི་འབྱུང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

453

བ་དང༌། བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་གནས་པ་ནའང་མི་འབྱུང་ཞིང༌། མཚམས་མ་
བཅས་པའི་གནས་སུ་ཡང་མི་འབྱུང་ལ། ལས་ཀྱི་དབྱེན་ནི་གླིང་གསུམ་ག་ལ་
འབྱུང་དུ་རུང་ངོ། །
མཚོ་ཊཱིཀ་ཏུ། ངོ་བོ་ལྡན་པ་དང་པོ་དགེ་སློང་མ། །ཕྱེད་པར་གྱུར་དང་བཟློག་དང་མཐར་ཐུག་པ། །འབྱེད་པ་པོ་སྟེ་ཁྱད་པར་བརྒྱད་ཀྱིས་ན། །དབྱེན་དང་མཚམས་མེད་ལྷག་མའི་ཁྱད་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དང༌། དབྱེན་བྱས་པའི་མཚམས་མེད་དང༌། དབྱེན་
བྱས་པའི་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་ལ།
ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནི། དགེ་འདུན་དབྱེན་ནི་དགེ་འདུན་ཕན་ཚུན་མི་འཕྲོད་
པའི་རང་བཞིན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ལ། དབྱེན་བྱས་པའི་མཚམས་མེད་ནི་

དགེ་འདུན་འབྱེད་པ་ལས་གྱུར་པའི་སྡིག་པའི་ལས་ཡིན། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་
ནི་བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་སྟེ་དགེ་འདུན་ཕྱེད་པ་ལ་མི་

ལྟོས་སོ། །
ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དགེ་འདུན་དབྱེན་ནི་དགེ་འདུན་ལ་ལྡན་ལ། དབྱེན་
གྱི་མཚམས་མེད་དང༌། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་གཉིས་ནི་འབྱེད་པ་པོ་ལ་ལྡན་ནོ། །
ལས་དང་པོ་ལ་བྱུང་མ་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་ནི། ལས་དང་པོ་པ་ལྷས་སྦྱིན་
ལ་དགེ་འདུན་དབྱེན་དང༌། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་གཉིས་བྱུང་ཡང༌། དབྱེན་

454

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གྱི་ལྷག་མ་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
དགེ་སློང་མ་ལ་བྱུང་མ་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་ནི། དགེ་སློང་མ་ལ་དབྱེན་བྱེད་
པའི་ལྷག་མ་དང༌། ལས་ཀྱི་དབྱེན་བྱུང་ཡང༌། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དང༌། དབྱེན་
བྱས་པའི་མཚམས་མེད་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ།

དགེ་འདུན་ཕྱེད་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དགེ་
འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་པའི་མཚམས་མེད་བྱུང་བ་ལ་དགེ་འདུན་ཕྱེད་པ་ཡན་
ལག་ཏུ་དགོས་ལ། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བྱུང་བ་ལ་དགེ་འདུན་ཕྱེད་པ་ཡན་ལག་
ཏུ་མི་དགོས་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་བཟློག་པ་ལྔས་བཟློག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ཡང༌། འཁོར་ལོའི་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་བྱུང་བ་ལ་བཟློག་
པ་ལྔས་བཟློག་པ་མི་དགོས་ལ། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བྱུང་བ་ལ་ནི་དེ་དགོས་སོ།།
མཐར་ཐུག་གི་ཁྱད་པར་ནི། དབྱེན་དང་དེའི་མཚམས་མེད་ནི་དགེ་འདུན་
ཕྱེད་པ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མའི་མཐར་ཐུག་ནི་དགེ་འདུན་ཕྱེད་
པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དགེ་འདུན་གྱིས་བཟློག་པ་ལྔས་བཟློག་ཀྱང་མ་བཏང་ནའོ།།འབྱེད་པ་པོའི་ཁྱད་པར་ནི། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་བྱེད་པ་པོ་ལ་ལས་
ཀྱི་ཁ་སྐོང་འོས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱང༌། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མའི་བྱེད་པ་པོ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་བརྒྱད་གསུངས་སོ། །ཚིག་དོན་གཞན་དཀྱུས་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

455

ན་གསལ་ལོ། །
སྐབས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབྱེན་གྱི་མཚམས་
མེད་ཡིན་ན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་རྣམས་
དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། དགེ་འདུན་དབྱེ་ཕྱིར་
རྫུན་སྨྲ་བ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་རབ་ཆེར་འདོད། །ཅེས་དགེ་འདུན་དབྱེན་བྱས་པའི་

རྫུན་སྨྲ་བ་དེ་རྣམ་སྨིན་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དང་
དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་དོན་གཅིག་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༤༣༩ ལས། དེ་ནི་མཚམས་

མེད་ཡིན་ནོ། །དབྱེན་གཞན་ནི་མཚམས་མེད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་མྱང་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་དབྱེན་
གྱི་ལྷག་མ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བ་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་དང༌། མཚོ་
ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཚོ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྟོད་ཆ་ཤོག ༤༡༢ ལས། འདིར་ཁ་ཅིག་ན་

རེ། དབྱེན་འབྱེད་པའི་ལྷག་མ་སྐྱེད་པ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་དུས་
ཡིན་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་ཏེ། (དེང་སངས་རྒྱས་མྱང་ངན་ལས་འདས་

456

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པའི་འོག་ཏུ་) སང་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་ན་ཡང་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འཆད་དེ། དེ་ནི་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ (དབྱེན་བྱེད་པའི་

ལྷག་མ་) འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྔས་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་པ་
ཞལ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་དང༌། དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་དང༌། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལ་བརྟུལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་དང་མཐུན་པས་བཟློག་པ་
དང༌། ལས་བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་མཐར་མི་གཏོང་བའོ། །དེ་དག་ལས་ཡན་
ལག་མ་ཚང་ན་ཅི་རིགས་པ་ན་སྨད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན། ལྷས་སྦྱིན་ནི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་པས་

དེའི་རྒྱུད་ལ་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་མི་འབྱུང་ཡང༌། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་ཡིན་ན་
འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་
དུས་ཁོ་ནར་བྱུང་བར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། དགེ་སློང་མ་དང་བསླབ་སྦྱིན་ལའང་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་འབྱུང་ལ། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི། དགེ་སློང་ལྟ་སྤྱོད་ཚུལ་ལྡན་པས། །འབྱེད་དོ་ཞེས་
དགེ་སློང་དེ་ཡང་ལྟ་སྤྱོད་དག་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཚོ་ཊཱིཀ་སྟོད་ཆ་ཤོག ༤༡༣ ལས། དགེ་སློང་མ་ལ་འབྱུང་མི་འབྱུང་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

457

གི་ཁྱད་པར་ནི། དགེ་སློང་མ་ལ་དབྱེན་འབྱེད་པའི་ལྷག་མ་ (འབྱུང་བར་མའི་
སོ་སོར་ཐར་པ་དང་མའི་རྣམ་འབྱེད་མདོ་རྩ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་) དང་ལས་
ཀྱི་དབྱེན་འབྱུང་ཡང་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དང་དབྱེན་བྱས་པའི་མཚམས་མེད་
ནི་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་འབྱེད་པ་པོ་དགེ་སློང་ཡིན་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་
པ་ལས་དེ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བཞེས་པའི་འོག་ཏུ་
ཡང༌། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལས་ཀྱི་དབྱེན་བྱུང་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་དང༌། དེང་སང་ལྟ་བུར་རྫུན་གྱིས་དགེ་འདུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་
ན་དགེ་འདུན་གྱིས་གཞམ་བསྒོ་གསོལ་བཞིས་བཟློག་ཀྱང་མ་བཏང་ན་དགེ་
འདུན་དབྱེན་འབྱེད་པའི་ལྷག་མ་བསྐྱེད་པར་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་
འདུལ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༩༧ ལས། འོ་ན། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་
ནས་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་མི་འབྱུང་མོད། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་དང་དབྱེན་
གྱི་ལྷག་མ་གཉིས་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། ལྷག་མ་མི་འབྱུང་བར་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་
ལས་གསུངས་ཤིང༌། མཚོ་ཊཱིཀ་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཆད།
མཚམས་མེད་འབྱུང་མི་འབྱུང་ནི་དཔྱད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་མཆོག་ནི། ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་

458

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདུལ་བའི་གཞི་སྟོད་མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༢༤༦ ལས། མཚམས་མེད་ཀྱི་དགེ་
འདུན་དབྱེན་ལ་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཞིག་མི་དགོས་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་

འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དུ་འདོད། ཅེས་གསུངས་ལ། དེ་ནི་ཞེས་པ་དེ་ཕྱེ་བའི་ཞེས་
པའི་དོན་ལ་སྙེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་འདུག་པས་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་དབྱེན་ཡང་མཚམས་མེད་དུ་བཞེད་དམ་དཔྱོད།
ཡང༌འགའ་ཞིག་གིས། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་ན་མཚམས་མེད་བྱུང་བས་
མ་ཁྱབ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་དེ་ཡིན་པར་འདུ་མ་ཤེས་པར་བསད་ན་མི་བསད་

པའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་བྱུང་ཡང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་ལས་ལམ་

དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་སྟེ། གཞི་དེ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་མེད་
པས་དགྲ་བཅོམ་པ་གསོད་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷས་སྦྱིན་གསོད་
དོ་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་གིས་མཆོད་སྦྱིན་ལ་ལྷས་སྦྱིན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་
བསད་ཀྱང་ལྷས་སྦྱིན་བསད་པའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་པ་བཞིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
མཚོ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྨད་ཆ་ཤོག ༡༡༤ ལས་ཀྱང༌། དགྲ་བཅོམ་
པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པས་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་
པའི་མཚམས་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། ལུས་གཅིག་ལ་དགྲ་

བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མེད་པར་ནོར་པས་གསོད་ན་མཚམས་མེད་པར་གྱུར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

459

ན་མི་རུང་གི། འོན་ཀྱང་ཕམ་པ་ནི་སུས་ཀྱང་བཟློག་པར་དཀའོ་ཞེས་བཤད་དོ།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། འོ་ན། དགེ་སློང་གིས་མིའི་འགྲོ་བ་གཞན་སྟག་
གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྤྲུལ་པ་ལ་མིར་འདུ་ཤེས་མེད་པར་བསད་པ་དེ་ཆོས་ཅན།
མི་བསད་པའི་ཕམ་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། བསད་བྱ་དེ་མིར་འདུ་ཤེས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་སློང་གི་མིའི་འགྲོ་བ་གཏོགས་པ་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་
ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ཞིག་གསོད་ན། མིར་འདུ་ཤེས་པས་རུང༌། གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་ཀྱང་བསད་པའི་དུས་ན་དངོས་གཞི་ལ་ནི་ཕམ་པ་ཁོ་ནར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།
བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང༌། མིའི་འགྲོ་བར་གཏོགས་པ་འགྲོ་བ་གཞན་
གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་གསོད་ན། མིར་འདུ་ཤེས་ཀྱང་རུང༌། འགྲོ་བ་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་ཀྱང་སྟེ། གང་བསད་པར་བརྣག་པ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བསད་
པའི་དུས་ན་ཕམ་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཙུག་
ཕུད་ཅན་གྱིས་རང་གི་ཕ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་མེད་ཀྱང༌། ཕ་
བསད་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་གཉིས་བྱུང་བ་མདོ་
ལས་གསུང་པའི་ཕྱིར་དང༌།

460

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༤༣ ལས་ཀྱང༌། དགྲ་
བཅོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་ན་ནི་མཚམས་
མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་བསད་དོ་སྙམ་དུ་རྟེན་ངེས་པར་བཟུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་དོ། །
དེ་ལ་འདུལ་གཞུང་མཚོ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤོག ༡༡༦ ལས། མི་
སྤྲུལ་སྟག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟེན་པ་ (གསོད་ན། འགྲོ་བ་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཕམ་པར་འགྱུར་ཞེས་
ཊཱིཀྐའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་ཏེ།) མིར་འདུ་ཤེས་ཏེ་བསད་པ་ན་མི་བསད་པའི་

ཕམ་པ་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ཡང་མཚོ་ཊཱིཀ་སྨད་ཆ་ཤོག ༡༡༤ ལས་ནི། ཊཱིཀྐ་ཉིད་ལས། ལྷས་

སྦྱིན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་མཆོད་སྦྱིན་བསད་པ་ལ་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་
བུར་ཐལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཕྱིར། ཞེས་
ལྷས་སྦྱིན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་མཆོད་སྦྱིན་བསད་ན་མི་བསད་པའི་ཕམ་པ་མི་

འབྱུང་བ་དང༌། དོན་ལ་དགྲ་བཅོམ་ཡིན་ཀྱང་དེ་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པས་
བསད་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་འབྱུང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་
དུ། མིའིའགྲོ་བ་ཞིག་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་བསད་ན་མི་གསོད་པའི་
ཕམ་པ་མི་འབྱུང་བ་རྣམས་མཚུངས་པར་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

461

མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་ནི། ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་སྤྱིར་བསྟན་མཐའ་དཔྱོད་ཤོག ༢༢ ལས། ཡང་ཁོ་ན་རེ། མཆོད་སྦྱིན་ལ་ལྷས་སྦྱིན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་བསད་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟག་ཏུ་སྤྲུལ་པའི་མི་ལ་སྟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཏེ་བསད་
ན་ཕམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། མཆོད་ལྷ་གཉིས་

རྒྱུད་ཐ་དད་ཡིན། འདིར་གང་གསད་པར་བརྣག་པ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རྒྱུད་
གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདིར་ལྷས་སྦྱིན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་མཆོད་སྦྱིན་
གསད་པ་ལ་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་

རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷས་སྦྱིན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་མཆོད་སྦྱིན་གསད་
པ་ལ་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་བར་རིགས་སོ། །འདིར་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྦྱོར་བ་ལ་འདུ་ཤེས་ལོག་པའི་དབང་གིས་ནི་སྦྱོར་བའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་ཆུང་
དུ་འགྱུར་བར་ཟད་ཀྱི། དངོས་གཞི་ལ་སྲོག་བཅད་པའི་དབང་གིས་ནི་དངོས་
གཞི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་འགྱུར་རོ། །
འདིར་ཁུངས་ནི་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ནའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དྲན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་

ལྟར་གཙུག་ཕུད་ཅན་གྱིས་ཕས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་མ་ཤེས་སུ་ཟིན་

ཀྱང༌། ཕས་བུ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཚམས་མེད་པ་གཉིས་བྱས་ཏེ། ཕ་བསད་པའི་

462

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཕྱིར་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྤྲིངས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
བུའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོས་ཊཱིཀྐའི་ལུགས་འདི་འགོག་པར་མཛད་ཀྱང༌།
འདུལ་འཛིན་ཕལ་ཆེ་བ་དང་ཁྱད་པར་གཙང་ཊཱིཀ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བར་
ལེགས་བཤད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་བླང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
༡༢ མཚམས་མེད་པ་དེ་དང་ཉེ་བ་ལྔ་འཆད་པ།
བཅུ་གཉིས་པ། མཚམས་མེད་དང་ཉེ་བ་ལྔ་འཆད་པ་ནི།

མ་དགྲ་བཅོམ་མ་སུན་བྱས་དང༌། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ངེས་གནས་དང༌། །
སློབ་པ་གསོད་དང་དགེ་འདུན་གྱི། །
འདུ་བའི་སྒོ་ནི་འཕྲོག་པ་དག །
མཚམས་མེད་པ་དང་ཆ་འདྲ་སྟེ། །ལྔ་པ་མཆོད་རྟེན་འཇིག་པ་ཡིན། །

བཟོད་དང་ཕྱིར་མི་འོང་དགྲ་བཅོམ། །
འཐོབ་ལ་ལས་གེགས་ཤིན་ཏུ་བྱེད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་ལྔ་ནི། མ་ཡི་དགྲ་

བཅོམ་པ་ཞིག་འདོད་ལོག་གིས་བསུན་ཕྱུང་བ་དང༌། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་གསོད་པ་དང༌། སློབ་པའི་གང་ཟག་གསོད་པ་དང༌། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་དུ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

463

འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་དང༌། མཆོད་རྟེན་བཤིག་པ་སྟེ་ལྔ་ཡིནལ། གཞན་དཀྱུས་

ན་གསལ་ལོ། །བྱང་སེམས་ངེས་གནས་ཞེས་པ་དེ་མཚམས་གང་ནས་འཇོག་
པ་ཡིན་ཞེ་ན།
གང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཡིན། །

གང་ནས་མཚན་གྱི་ལས་བྱེད་པ། །
བདེ་འགྲོ་རིགས་མཐོར་སྐྱེས་དབང་ཚང༌། །
ཕོར་གྱུར་ཚེ་རབས་དྲན་མི་ལྡོག །
དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཕོ་འགྱུར་ཉིད། །

ཅེས་པས་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ་གང་ནས་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ལ་བྱང་
སེམས་ངེས་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡི་ནང་ཚུད་འཚང་རྒྱ་བར་
ངེས་པ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་དྲུག་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་ཕན་བདེ་
འགྲོར་སྐྱེ་བ་དང༌། དེ་ཡང་རིགས་མཐོར་སྐྱེ་བ་དང༌། དབང་པོ་ཚང་བ་དང༌།
ཕོར་གྱུར་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཚེ་རབས་དྲན་པ་དང༌། བསྐལ་པ་བརྒྱ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ངེས་པའོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་དེ་ནས་བཟུང་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཕོ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།

464

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཁྱོད་ཡིན་ན་གོང་བརྗོད་ཁྱད་པར་དྲུག་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ད་ལྟའི་གནས་བསྐལ་འདིར་གསར་དུ་བྱང་སེམས་ངེས་གནས་སུ་གྱུར་
པའི་བྱང་སེམས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདི་ནས་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཡི་
རིང་ལ་འཛམ་གླིང་གི་སྐྱེས་པ་ཕོ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་བསྐལ་འདི་ཡི་འོག་ཏུ་འཇིག་བསྐལ་དང་སྟོང་
བསྐལ་གཉིས་ཀྱི་རིང་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཕྱི་མར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་
ཅན། འཛམ་གླིང་གི་མིར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དུས་མཉམ་དུ་ཆགས་པ་དང༌། གནས་པ་
དང༌། འཇིག་པ་དང༌། སྟོང་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་
གསུམ་པར། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང༌། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང༌། །
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་
ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་

སྟོང་གསུམ་མོ། །མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་ངེས་གནས་འཆི་འཕོས་ཏེ་བར་དོ་ལ་གནས་
པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། མི་ཕོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་
ངེས་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཚུན་ཆད་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

465

ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
ཡང་ལ་ལ་ན་རེ། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་ཆོས་ཅན། འདི་ནས་འཛམ་གླིང་མི་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་
ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་གང་ཞིགཁྱོད་
དེ་ལས་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་
གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྩ་བར། ཚེ་རབས་དྲན་མི་ལྡོག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ལས་

གསོག་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།

མངོན་སུམ་སངས་རྒྱས་ལ་སེམས་པ། །
བསམ་པ་ལས་བྱུང་བསྐལ་བ་བརྒྱ། །

ལུས་པ་དག་ཏུ་འཕེན་པར་བྱེད། །
རེ་རེའང་བསོད་ནམས་བརྒྱ་ལས་སྐྱེས། །
རྣམ་གཟིགས་མར་མེ་རིན་ཆེན་གཙུག །
གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཐ་མར་བྱུང༌། །
དང་པོ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། གང་ལ་དམིགས་ནས་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ལས་གསོག་
པའི་ཡུལ་ནི། སངས་རྒྱས་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལས་

466

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

དགེ་བ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ལ་དམིགས་པ་

མིན་པ་དང༌། དེ་ཡང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཐོས་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་
མིན། ལས་དེ་ནི་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ལུས་པ་ན་འཕེན་པ་སྟེ་གསོག་
པར་བྱེད་དོ། །མཚན་རེ་རེའང་བསོད་ནམས་བརྒྱ་བརྒྱ་ལས་སྐྱེས་བ་ཡིན་

ལ། བསོད་ནམས་བརྒྱ་ཡི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ལ་འདོད་ཚུལ་གསུམ་ལས།
ཁ་ཅིག་གིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་སོ་གཉིས་དང་དེའི་སྟེང་མ་འདྲེས་
པ་བཅོ་བརྒྱད་བསྣན་ནས་ལྔ་བཅུ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པ་ལྔ་བཅུ་དང༌།
བདག་ཀྱང་དེ་འདྲ་ཐོབ་འགྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སེམས་པ་ལྔ་བཅུ་སྟེ་བརྒྱ་ལ་
འདོད་པ་དང༌།
ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། འདོད་ཁམས་ཉི་ཤུ་དང་གྲང་དམྱལ་བརྒྱད་དེ་ཉི་

ཤུ་རྩ་བརྒྱད་དང༌། དེའི་སྟེང་གཟུགས་ཁམས་བཅུ་དྲུག་དང༌། གཟུགས་མེད་
བཞི་སྟེ་ཉི་ཤུ་བསྣན་པས་འགྲོ་བའི་གནས་བཞི་བཅུ་རྩ་བརྒྱད་ལ་དམིགས་

པའི་སྙིང་རྗེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་བཞི་བཅུ་རྩ་བརྒྱད་དང༌། སངས་

རྒྱས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་པོ་ལས་འགྲོ་བ་རྣམས་བཀྲལ་ལོ་སྙམ་པ་གཅིག་
དང༌། བདག་གིས་ཀྱང་དགྲོལ་བར་བྱ་སྙམ་པ་གཅིག་སྟེ་སེམས་པ་ལྔ་བཅུ་
ལན་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ལ་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འདྲེན།
ཡང་གཞན་དག་གིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ཡང་ལྔ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

467

ལྔས་དག་པ་སྟེ་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང༌། ཉེར་བསྡོགས་དག་པ་དང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པས་མ་སྨད་པ་དང༌། དྲན་པས་ཟིན་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་

འདས་པར་བསྔོས་པ་བཅས་པའོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཀྱི་སེམས་པ་ལྔ་བཅུ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར། བདག་ཀྱང་བསོད་ནམས་འདི་ལྔ་བཅུས་

འཚང་རྒྱ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སེམས་པ་ལྔ་བཅུ་སྟེ་བརྒྱའོ། །ཞེས་སོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་
ཡི་འདྲེན་ཚུལ་གསུམ་གང་བྱས་ཀྱང་རང་ལུགས་སུ་འཐད་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དགའོ་ན་ལུགས་གཉིས་པའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་འདོད་ཁམས་
ཉི་ཤུ་སོགས་འགྲོ་བའི་གནས་ལྔ་བཅུར་གནས་པའི་འགྲོ་བ་ལ་དམིགས་པའི་

སྙིང་རྗེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བར། མངོན་
སུམ་སངས་རྒྱལ་ལ་སེམས་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་དག་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་མ་གཏོགས་སངས་རྒྱས་ལ་མ་དམིགས་

པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
བསམ་བྱུང་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཐོས་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་མེད་དེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༤༧ ལས། དེ་ཡང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་ཡིན་གྱི་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དམན་པའི་ཕྱིར་

468

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

རོ། །སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཡང་
ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་བསམ་བྱུང་གཙོ་བོ་ཡིན་

གྱི་སྒོམ་བྱུང་མེད་པ་མིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པས་སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་ལ་དམིགས་པ་དང༌། སྤྱི་མཚན་ལ་དམིགས་པ་དང༌།

འདྲེས་པ་ལ་དམིགས་པའི་དྲན་ཉེ་གསུམ་ལ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་

གསུམ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༥༦༩ ལས། (རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་དང་འདྲེས་པ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆེ་འབྲིང་གསུམ་

ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །) ཞེས་དང༌། གནས་དྲུག་པ་ལས་ཀྱང༌། ཞི་གནས་
གྲུབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། །དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་དུ་ངེས་པར་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་བར་སེམས་རྟེན་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

469

བརྟེན་པ་གང་ཞིགདེ་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་བརྒྱད་པར། དེ་ནི་ས་ཀུན་གྱིས་མཐུན་བྱས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་སྤྱིར་སྒོམ་བྱུང་ཙམ་ཐོབ་
པ་ཡོད་ཀྱང༌། ཐར་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་སྒོམ་བྱུང་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་མ་
གཏོགས་ཐོབ་པ་མེད་པས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་དེ་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་
བྱེད་མིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༤༧ ལས། ཡང་ན་སྒོམ་བྱུང་ཟག་
བཅས་ལ་གཉིས་ལས་སྲིད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་སྒོམ་བྱུང་ནི་སྲིད་རྩེ་
ཐོབ་ཀྱང་མཚན་གྱི་རྒྱུར་མི་རུང་ཞིང༌། ཐར་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་འདི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ནི། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་བར། །
བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་སྦྱོར་ལམ་མམ་མི་སྡུག་པ་
ནས་བཟུང་ནས་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བསྐྱེད་པས་དེའི་གོང་དུ་མི་བྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
དེ་ལ། ལ་ལ་དག་ན་རེ། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལུས་
ཚོར་སེམས་ཆོས་བཞིའི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཡོད་པའི་

470

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་ཡན་དེ་ལ་གནས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིགགནས་

དྲུག་པར། དེ་དག་ལ་ནི་མི་རྟག་དང༌། །སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་པར་ལྟ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད།
ཡང་ཁ་ཅིག་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྒྱུ་ལ་སྒོམ་བྱུང་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་ནི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པའི་རྣམ་སྨིན་ཡིན་ལ། སྒོམ་
བྱུང་ནི་གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པས་ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་
གྱི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིར་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱང༌། དེ་ལ་
དེས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཐར་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཡང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྒྱུར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༤༧ ལས། ཐར་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་

འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་འདིས་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་
མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་ཇི་ལྟར་རྫོགས་པར་མཛད་ཚུལ་ནི། སྔོན་བསྐལ་པ་
དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་དུ་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་ཆེན་
འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ནི་རྫ་མཁན་གྱི་བུ་ཁྱིའུ་སྣང་
བྱེད་དུ་གྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ལ་འབྲས་ཕོར་པ་གང་དང་མཆིལ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

471

ལྷམ་དང་རས་དཀར་གྱི་ཁ་ཚར་ཕུལ་ཏེ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་
སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་གཙུག་ཏོར་ཅན་གྱི་བར་སངས་རྒྱས་བདུན་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་
མཆོད་ནས་གྲངས་མེད་དང་པོའི་ཚོགས་རྫོགས། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་བར་སངས་རྒྱས་བདུན་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་མཆོད་ནས་གྲངས་མེད་
གཉིས་པའི་ཚོགས་རྫོགས། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཀྱི་བར་སངས་
རྒྱལ་བདུན་ཁྲི་བདུན་སྟོང་མཆོད་དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་པའི་ཚོགས་རྫོགས་
པར་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔར་གྱུར་པ་ན། སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཀྱི་རྗེས་ནས་འོད་སྲུང་གི་བར་

དེར་སངས་རྒྱས་པར་རིགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཀྱི་དུས་
སུ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
གཞན་ཡང༌། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཀྱི་དུས་སུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀ་རྫོགས་ཟིན་པར་

ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་ཚེ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་ཚེ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཚོགས་རྫོགས་
ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཕར་
ཕྱིན་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་

472

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། རྩ་བར། དེ་མ་ཐག་ལ་ཏིང་འཛིན་བློའི། །ཞེས་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་

འཛིན་ལ་གནས་ཚེ་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྗོགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྩོད་པ་དང་པོའི་ལན་དུ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༤༥༢ ལས། དེའི་ཚེ་ཚོགས་རྫོགས་ཤིང་གྲངས་མེད་པར་རྫོགས་མོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་འོད་སྲུང་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་
ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱད་ནས་འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷའི་
རིགས་སུ་འཁྲུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་མདོ་འདི་ཡང་ཚད་མར་བྱས་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
རྩོད་པ་གཉིས་པའི་ལན་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་ཚུལ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་ཚུལ་ལ་ཁྱད་
པར་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་ལན་འདེབས་སོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
ཚོགས་རྫོགས་པའི་བསྐལ་པ་ལ་གྲངས་བརྩི་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། བསྐལ་པ་
གྲངས་མེད་གསུམ་ཞེས་གྲངས་སུ་བརྩི་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་
བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་ཚོགས་རྫོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

473

པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་ལན་དུ།
འགའ་ཞིག་གིས། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་རྫོགས་ཞེས་
པ་གྲངས་གཏན་ནས་བརྩི་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་འདིར་གྲངས་མེད་ཞེས་ཟེར་བ་མིན་

གྱི། ལུང་བསིལ་བུ་ལས། གཅིག་ནས་མིག་སྟོབས་ཆེན་པོའི་བར་གྲངས་ཀྱི་
གནས་དྲུག་ཅུ་གསུངས་པ་དེ་ལས་བརྒལ་བ་ན་གྲངས་མེད་དུ་བརྩི་བ་ཡིན་

པས་སྐྱོན་མེད་དེ།
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཤོག ༣༢༨ ལས། ཡེ་གྲངས་མེད་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུར་ཕྱིན་པ་ན་གྲངས་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་
མིང་ཅན་གྱི་གནས་གཞན་ཡོད་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །
དེ་ལ་ཡང་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པ་ལ་བསྐལ་ཆེན་གོང་སྨོས་གྲངས་གནས་དྲུག་ཅུ་ཚར་གསུམ་གྱི་རིང་ཚོགས་རྫོགས་མི་དགོས་
པར་དེ་བས་གྲངས་ཉུང་བའི་ནང་དུ་ཚོགས་རྫོགས་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
བརྩོན་འགྲུས་དྲག་པོས་ཚོགས་གསོག་པ་ལ་འབད་པས་བསྐལ་ཆེན་མང་པོའི་ཚོགས་འདུམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་བརྩོན་འགྲུས་
དྲག་པོས་སངས་རྒྱས་སྐར་རྒྱལ་ལ་བསྟོད་པས་བསྐལ་ཆེན་དགུའི་ཚོགས་
འདུམ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཚང་རྒྱ་

474

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བ་ལ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
འདི་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་
རྫོགས་པས་ཁྱབ་པ་མེད་ཀྱང་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་དགོས་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་མཛད། བྱང་སེམས་ངེས་གནས་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གང་དུ་རྫོགས་ཚུལ་འཆད་པ་ནི།
ཀུན་ལ་ཐམས་ཅད་སྙིང་རྗེ་ཡིས། །

སྦྱིན་པར་བྱེད་པས་སྦྱིན་པ་རྫོགས། །ཆགས་བཅས་ཡན་ལག་བཅད་ཀྱང་ནི། །

མི་འཁྲུགས་བཟོད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི། །སྐར་རྒྱལ་བསྟོད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི། །
དེ་མ་ཐག་ལ་ཏིང་འཛིན་བློའི། །

ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོ་ལ་རེ་བ་མེད་པར་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ན་
སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་དང༌། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བཞིན་
དུ་རང་གི་ཡན་ལག་བཅད་ཀྱང་མི་ཁྲོ་བ་ན་རིམ་བཞིན་བཟོད་པ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས། སྟོན་པ་འདི་སྔོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

475

པ་ན་དད་པ་དྲག་པོས་སངས་རྒྱས་སྐར་རྒྱལ་ལ་ཞག་བདུན་གྱི་རིང་ཞབས་
ཡ་གཅིག་གིས་བསྐོར་བ་མཛད་ཀྱིན་བསྟོད་པ་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་
རྫོགས་ཤིང་བསྐལ་པ་དགུའི་ཚོགས་ཀྱང་འདུམ་མོ། །སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ན་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གཉིས་

རྫོགས་པའོ། །
༡༣ བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་འཆད་པ།

བཅུ་གསུམ་པ། བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་འཆད་པ་ནི།

གསུམ་པོ་བསོད་ནམས་བྱ་བ་དང༌། །
དེའི་གཞི་དཔེར་ན་ལས་ལམ་བཞིན། །

བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་ནི། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌།
འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྦྱིན་པས་བསོད་ནམས་དང༌། ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་

པས་བྱ་བ་དང༌། ཀུན་སློང་སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་བསོད་ནམས་
དེའི་གཞི་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ལུས་ངག་གི་བདུན་ནི་ལས་དང་ལམ་གཉིས་ཀ་
དང༌། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལ་ལས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།། ཞེས་པའོ། །
དེ་ལ་སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་འདི་ཐད་ཤོག ༤༥༥
ལས། དེ་ལ་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ནི་བསོད་ནམས་དང་
བྱ་བ་དང༌། གཞི་གསུམ་ག་ཡིན་ལ། ཀུན་ནས་སློང་བའི་སེམས་པ་ནི་བསོད་

476

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ནམས་དང་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།། (བྱ་བའི་རྟེན་མིན་པས་གཞི་མིན་ནོ། །) དེ་ཡང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཆོས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ནི་བསོད་ནམས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་
གསུམ་ག་ཡིན་ནོ། །
སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་བྱམས་པ་ནི་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་
བྱ་བའི་གཞི་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
སེམས་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་

སེམས་པ་དང་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་བསོད་ནམས་དང་བྱ་བ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། ། (སེམས་པ་དེ་དག་བརྟེན་ན་མི་འཇུག་པས་གཞི་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །) བྱམས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་
གཞན་ནི་བསོད་ནམས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྦྱིན་པའི་ཀུན་སློང་སེམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་

བསོད་ནམས་བྱམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་ཁོ་ན་མིན་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱིན་པའི་ཀུན་སློང་སེམས་པ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་སོགས་སྦྱིན་པའི་ཀུན་སློང་སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

477

པ་དང༌། བྱམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་སོགས་ཀྱང་བྱམས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཀུན་སློང་སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། འདིར་གཞི་ཞེས་པ་ལས་དེ་དང་དེ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཀུན་སློང་
སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་དོ། །སྦྱིན་པ་
ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་འཆད་པ་ནི།
གང་གིས་སྦྱིན་བྱེད་དེ་སྦྱིན་པ། །
མཆོད་དང་ཕན་གདགས་འདོད་པ་ཡིས། །

ལུས་དང་ངག་ལས་སློང་དང་བཅས། །
དེ་འབྲས་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཅན། །
ཞེས་པས་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་འཆད་དེ་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །སྦྱིན་པའི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ནི།

བདག་གཞན་དོན་ཕྱིར་གཉིས་དོན་ཕྱིར། །
གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་མིན་ཕྱིར་སྦྱིན། །
ཞེས་པ་སྟེ། བདག་དོན་གྱི་སྦྱིན་པ་དང༌། གཞན་དོན་གྱི་སྦྱིན་པ་དང༌།
གཉིས་དོན་གྱི་སྦྱིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀའི་དོན་མིན་པའི་སྦྱིན་པ་སྟེ་དབྱེ་བ་
བཞི་གསུངས་པ་ལས། དང་པོ་ནི་འཕགས་པ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའམ་སོ་སྐྱེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་མཆོད་རྟེན་ལ་

478

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

སྦྱིན་པའོ། །
གཞན་དོན་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ནི་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་བ་མ་གཏོགས་པ་འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང༌། བྲལ་བས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྦྱིན་པའོ། །
གཉིས་དོན་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ནི་འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའམ་སོ་སྐྱེ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྦྱིན་པའོ། །
གཉིས་ཀའི་དོན་མིན་པའི་སྦྱིན་པ་ནི། མཐོང་ཆོས་མྱོང་གྱུར་མ་གཏོགས་
འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྦྱིན་པའོ། །
སྦྱིན་པ་པོའི་ཀུན་སློང་དང༌། སྦྱིན་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་སྦྱིན་པ་ཁྱད་
འཕགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི།

དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སྦྱིན་བདག་དང༌། །
དངོས་དང་ཞིང་གི་ཁྱད་པར་ལས། །

སྦྱིན་བདག་ཁྱད་འཕགས་དད་སོགས་ཀྱིས། །གུས་ལ་སོགས་པས་སྦྱིན་པར་བྱེད། །དེའི་ཕྱིར་བཀུར་སྟི་རྒྱ་ཆེན་དང༌། །
དུས་དང་བར་ཆད་མེད་པར་རྙེད། །
ཁ་དོག་ལ་སོགས་ཕུན་ཚོགས་དངོས། །དེ་ལས་གཟུགས་བཟང་གྲགས་ལྡན་དང༌། །

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

479

དགའ་དང་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་དང༌། །
དུས་སུ་རེག་ན་བདེ་ལུས་འགྱུར། །
འགྲོ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཕན་འདོགས་དང༌།།
ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱད་འཕགས། །

མཆོག་ནི་གྲོལ་བས་གྲོལ་བའམ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་བརྒྱད་པ། །
འཕགས་པ་མིན་ཡང་ཕ་མ་དང༌། །
ནད་པ་དང་ནི་ཆོས་སྨྲ་དང༌། །
སྐྱེ་མཐའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །
ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ་ཚིག་དོན་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །ཞར་ལ་ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར་
འཆད་པ་ནི།
མཇུག་དང་ཞིང་དང་གཞི་དང་ནི། །

སྦྱོར་དང་སེམས་པ་བསམ་པ་སྟེ། །
དེ་དག་ཆུང་དང་ཆེ་བ་ལས། །
ལས་ཀྱང་ཆུང་དང་ཆེ་བ་ཉིད། །

ཞེས་པ་སྟེ། དགེ་མི་དགེ་ལས་ལྕི་ཡང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ། མཇུག་དང༌།

480

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

ཞིང་དང༌། གཞི་དང༌། སྦྱོར་བ་དང༌། སེམས་པ་དང༌། བསམ་པ་སྟེ་རྣམ་པ་
དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ལྕི་ཡང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གསུངས་ལ། མཇུག་གི་སྒོ་ནས་ལྕི་བ་

ནི། ལས་ལམ་དངོས་གཞི་རྫོགས་རྗེས་སུ་ཡང་མཇུག་མུ་མཐུད་དེ་རྒྱུན་སྐྱོང་
བ་ཡིན་ལ།

དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ན་མཇུག་གི་སྒོ་ནས་ཡང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞིང་གི་སྒོ་ནས་
ལྕི་བ་ནི་ཕན་འདོགས་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ཕན་གནོད་གང་བྱེད་ཀྱང་ལྕི་བ་

ལྟ་བུ་དང༌། གཞི་ཡི་སྒོ་ནས་ལྕི་བ་ནི་མི་དགེ་བཅུ་ལ་མཚོན་ན་ལུས་ཀྱི་ལས་
ལ་སྲོག་གཅོད་ལྕི་བ་དང༌། ངག་གི་ལས་ལ་བརྫུན་ལྕི་བ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་ལས་
ལམ་ལ་ལོག་ལྟ་ལྕི་བ་ལྟ་བུ་དང༌། སྦྱོར་བས་ལྕི་བ་ནི་སྦྱོར་བ་དྲག་པོས་བྱས་
པ་ལྕི་བ་དང༌། སེམས་པས་ལྕི་བ་ནི་རྫོགས་བྱེད་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལྕི་བས་

བྱས་པ་དང༌། བསམ་པས་ལྕི་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དྲག་པོས་
བྱས་པའོ། །བྱས་བསགས་ཀྱི་ལས་འཆད་པ་ནི།
བསམ་བཞིན་པ་དང་རྫོགས་པ་དང༌། །
མི་འགྱོད་གཉེན་པོ་མེད་པ་དང༌། །འཁོར་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས། །
བསགས་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། །

ཞེས་པ་སྟེ། འདིར་བྱས་ལ་བསགས་པའི་ལས་ལ་དྲུག་གསུངས་ཏེ། བསམ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

481

བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང༌། ཡན་ལག་རྫོགས་པར་བྱས་པ་དང༌། ལས་བྱས་པ་ལ་
མི་འགྱོད་པ་དང༌། འཆགས་སྡོམ་གྱི་གཉེན་པོ་མེད་པ་དང༌། འཁོར་དང་བཅས་པ་དང༌། རྣམ་སྨིན་མྱོང་བར་ངེས་པའི་ལས་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ལས་
རྫོགས་པར་བྱས་པ་ནི། ལས་གང་གིས་རྣམ་སྨིན་གང་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་
རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྗོད་ཅིང༌། འཁོར་ནི་ལས་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡིད་

རངས་བྱེད་པ་ལ་བཤད་མོད་ཀྱང༌། འདིར་གཙོ་བོ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་
ཚང་བ་ལ་མཛད་དོ། །
གོང་སྨོས་ལས་དྲུག་ནི་བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་ལས་ལ་

བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེས་མཚོན་ནས་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་དང༌། བསགས་ལ་མ་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཤེས་དགོས་
པར་གསུངས་སོ། །
མཆོད་རྟེན་ལ་བཏང་རྒྱུས་བྱུང་བའི། །

བསོད་ནམས་ལེན་མེད་བྱམས་སོགས་བཞིན། །
རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར། །
ངན་པའི་ཞིང་ལས་འབྲས་ཡིད་འོང༌། །
ཞེས་པས་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པས་ཡུལ་དེས་ལེན་པ་མེད་ཀྱང་རང་ངོས་ནས་ཕུལ་བའི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཐོབ་སྟེ། དཔེར་ན་འགྲོ་བ་ལ་བྱམས་

482

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

པ་སྒོམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཡུལ་ངན་འགྲོ་བ་ངན་པ་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་ཡང༌། རང་
ལ་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཐོབ་སྟེ་རྒྱུ་སྨིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་
མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་
འཆད་པ་ནི།

འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས །།

དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ།།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་བཅས་པ་ཡང༌། །

རྣམ་དག་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་ནོ། །
འཆལ་ཁྲིམས་དེའི་རྒྱུའི་འཕན་མ་བྱུང༌། །

དེ་གཉེན་པོ་དང་ཞི་ལ་བརྟེན། །
ཞེས་པ་སྟེ། འཆལ་ཁྲིམས་ནི་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བའི་རིག་བྱེད་དང་
རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་ཏེ་དེ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལའང་རིག་བྱེད་དང་རིག་

མིན་གྱི་གཟུགས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་

བསོད་ནམས་སོ། །བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྡོམ་པ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་

ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་འཕན་ཏེ་སྐྱོན་མ་བྱུང་བ་དང་འཆལ་ཚུལ་
དེའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་འཕན་མ་བྱུང་བ་དང༌། གཉེན་པོ་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་
པ་དང༌། འབྲས་བུ་ཞི་བ་ཐར་པ་ལ་འཁྲིད་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནོ། །སྒོམ་པ་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

483

ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་འཆད་པ་ནི།
མཉམ་པར་གཞག་པའི་དགེ་བ་ནི། །

བསྒོམ་པའོ་སེམས་ལ་སྒོ་ཕྱིར་རོ། །
མཐོ་རིས་དོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། །
འབྲལ་བའི་དོན་དུ་སྒོམ་གཙོའི་ཕྱིར། །
ཞེས་པ་སྟེ། མཉམ་པར་གཞག་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་
ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཡིན་ལ།
མཉམ་པར་གཞག་པའི་བློ་དེ་ལ་སྒོམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཏིལ་

ལ་མེ་ཏོག་གི་དྲི་ལྟར་སེམས་ལ་དགེ་བའི་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་བྱེད་ཅིང༌།

བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེ་ལ་སེམས་བསྒོམས་པས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མཐོ་རིས་ཐོབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་བོ་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་དང་འབྲལ་བའི་

དོན་དུ་བསྒོམ་པ་གཙོ་བའི་ཕྱིར་ན་རྣལ་འབྱོར་བརྩོན་པས་དེ་གཉིས་ལ་འབད་

པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
འོ་ན། སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་སོགས་གསུམ་པོ་དེ་ལྟར་
ཡིན་ན། མདོ་ལས་ཚངས་པའི་བསོད་ནམས་ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཚངས་

པའི་བསོད་ནམས་དེ་གང་ཞེ་ན།
བསྐལ་པར་མཐོ་རིས་དགའ་གནས་ཕྱིར། །

484

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

བཞི་ཡི་ཚངས་པའི་བསོད་ནམས་ཡིན། །

ཞེས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གདུང་གི་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་པ་
དང༌། དགེ་འདུན་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་འབུལ་བ་དང༌། དགེ་འདུན་བྱེ་བ་འདུམ་པ་དང༌། བྱམས་པ་ཚད་མེད་པ་སྟེ་བཞི་པོ་ལས་བསྐལ་པར་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེས་
ནས་བདེ་བ་མྱོང་བས་དེ་བཞི་པོ་ལ་ཚངས་པའི་བསོད་ནམས་ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཞེས་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་འཆད་པ་ནི།

ཆོས་སྦྱིན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། །

མདོ་སོགས་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་སྟོན། །
ཞེས་པ་སྟེ། སྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་སོགས་ལ་མ་ཆགས་པར་གཅིག་ཏུ་
གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་བཟང་པོས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་
ཚིག་དོན་མ་ནོར་བར་འཆད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཡིན་པས་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་བར་གསུངས་སོ། །
༡༤ ཆ་མཐུན་གསུམ་འཆད་པ།

བཅུ་བཞི་པ། ཆ་མཐུན་གསུམ་འཆད་པ་ནི།

བསོད་ནམས་མྱ་ངན་འདས་པ་དང༌། །
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དགེ་རྣམས་གསུམ། །
ཞེས་པ་སྟེ། ཆ་མཐུན་གསུམ་ནི། བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་དང༌། ཐར་པ་
ཆ་མཐུན་དང༌། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་མོ། །བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

485

ནི་འཁོར་བར་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་འཕེན་པའི་དགེ་བའོ། །ཚོགས་ལམ་ནི་
ཐར་པར་བསྔོས་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པས་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དང༌། ངེས་འབྱེད་
མཐོང་ལམ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དགེ་བ་ནི་ངེས་འབྱེད་ཆ་
མཐུན་ནོ། །
༡༥ རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལས་འཆད་པ།

བཅོ་ལྔ་པ། རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལས་འཆད་པ་ནི།

རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལས། །

རྣམ་གསུམ་ཀུན་སློང་བཅས་པ་ནི། །

ཡིག་འབྲུ་བརྒྱ་དང་བགྲང་བཅས་པའི། །

སྙན་ངག་གྲངས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན། །

དེ་ལ་རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལས་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། ཡིག་
འབྲུའི་གཟུགས་འབྲི་བ་དང༌། ལྷ་སྐུའི་སྣང་བསྙན་སོགས་བརྒྱ་རྐོ་བ་ལྟ་བུ་ནི་

རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལུས་ལས་དང༌། དངོས་པོའི་གྲངས་བརྩི་བ་

ལ་སོགས་པའི་ངག་ཏུ་སྙན་པར་བརྗོད་པ་ནི་དེའི་ངག་ལས་དང༌། གྲངས་ཀྱི་
སྡོམ་ཡིད་ལ་འཛིན་པ་སོགས་ནི་དེའི་ཡིད་ལས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཙམ་འཆད་པ་ནི།

བསྒྲིབས་ངན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཅས། །
ཉོན་མོངས་ཅན་ཆོས་དྲི་མེད་དག །

486

མཛད་པ་པོ། རྒན་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ཆེན།

གྱ་ནོམ་འདུས་བྱས་དགེ་བསྟེན་བྱ། །
ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང༌། ངན་པ་དང༌། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་
པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། ཟག་པ་མེད་
པའི་དགེ་བ་དང༌། གྱ་ནོམ་པ་ནི། དགེ་བ་ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །རྒྱུད་
ལ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ནི་འདུས་བྱས་དགེ་བའི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན། དེ་དག་ལས་གཞན་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་མི་དགེ་བ་དང༌། མ་སྒྲིབ་ལུང་
མ་བསྟན་རྣམས་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ནི་བསྐྱེད་པ་
དང༌། འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མིན་ལ། མི་དགེ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་དང༌།

མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ལ་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐར་པ་
དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཐར་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན། །

ཞེས་པས་ནི། མི་དགེ་བ་ལས་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཅུང་བཟང་བ་དང༌།
སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ལས་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཅུང་བཟང༌། དེ་ལས་དགེ་བ་ཟག་བཅས་བཟང་ལ། དེ་ལས་འདུས་བྱས་ཟག་མེད་དང༌། འདུས་མ་བྱས་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ནམ་མཁའ་དང་བརྟགས་མིན་འགོག་པ་རྣམས་བཟང་ལ།
དེ་ལས་ཐར་པ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་མཆོག་ཏུ་བཟང་བ་ཡིན་ལ། དེས་ན།
མི་དགེ་བ་ནས་འདུས་བྱས་ཟག་མེད་དང༌། འདུས་མ་བྱས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་

ཆོས་མངོན་དཔག་བསམ་འདོད་འཇོ། ༼ མཛོད་གནས་བཞི་པ།

487

བར་ནི་རང་རང་གི་གོང་ན་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་གཞན་ཡོད་པས་
བླ་ན་བཅས་པ་ཡིན་ལ། ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་དེའི་གོང་ན་གཞན་
མེད་པས་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ལས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་བཞི་པའི་ཚིག་དོན་དཀའ་གནད་དྭོགས་གཅོད་དང་
བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །